

स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना

नारायण नगरपालिका, दैलेख

आ. व २०७८/७९ देखि ०८२/८३)

तयार गर्ने :

नारायण नगरपालिका, दैलेख, कर्णाली प्रदेश, २०७८

सर्वाधिकार © नारायण नगरपालिका, दैलेख

योजनाको नाम: स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना

तयार गरिएको वर्ष: २०७८

आर्थिक सहयोग: राष्ट्रिय जलवायु परिवर्तन सहयोग कार्यक्रम (NCCSP 2)

सहजीकरण गर्ने

युथ एलाइन्स फर इन्भाइरोमेन्ट

Youth Alliance for Environment (YAE),

गैरीधारा, काठमाण्डौ

आवरण चित्र: नारायण नगरपालिका वडा नं. १ बाट देखिएको नारायण नगरपालिका लगायत दैलेख जिल्लाको दृश्य

मन्तव्य

जलवायु परिवर्तन हाल विश्वमै एक साझा चुनौतीका रूपमा रहेको छ । यसबाट पर्ने जोखिम, प्रभाव तथा असरहरु दिन प्रति दिन बढ्दै गइरहेका छन् । नेपालको भौगोलीक अवस्था र अनुकूलन क्षमतामा कमी हुँदा जलवायु परिवर्तन बाट पर्ने प्रभाव तथा असरहरु बढ्दै गइरहेको देखिन्छ । यी तथा यस्ता असरहरुसँग जुध्नका लागि विगतका अनुभव तथा निति नियमहरु एवं अन्तराष्ट्रिय सन्धी सम्झौताहरुको आधारमा नेपाल सरकारले राज्य पूर्णसंरचना अनुकूल हुने गरी जलवायु परिवर्तन तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धि विभिन्न ऐन, निति, नियमहरु तयार गरेको छ । राष्ट्रिय स्तरमा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४, वातावरण संरक्षण ऐन २०७६ र जलवायु नीति २०७६ जारी गरिसकेको छ । स्थानीय स्तरमा जलवायु परिवर्तनले विभिन्न क्षेत्रमा पारेका असर तथा प्रभावहरुलाई न्युनिकरण गर्नका लागि र समुदायको समानुकलन क्षमतामा अभिवृद्धि गर्नका लागि जलवायु परिवर्तन अनुकूलन र विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनलाई मूलप्रवाहीकरण गर्नुपर्दछ भन्ने अवधारणा सहित परीमार्जित स्थानीय अनुकूलन योजनाको राष्ट्रिय संरचना (Revised LAPA Framework) २०७६ पारीत भएको छ । यीनै निति नियम तथा संरचनाहरुमा आधारित रही यस नारायण नगरपालिकाको स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरीएको छ ।

नेपाल सरकार, वन तथा वातावरण मन्त्रालयले तयार पारेको जोखिम तथा संकटासन्नता विश्लेषण सम्बन्धि रिपोर्टमा दैलेख जिल्ला समग्र जोखिमका हिसाबले उच्च जोखिमयुक्त जिल्लाको रूपमा रहेको छ । स्थानीय रूपमा जलवायुजन्य तथा गैह्रजलवायुजन्य जोखिमहरुको पहिचान गरी ती जोखिमहरुबाट बच्नका लागि अनुकूलनका उपायहरुको विश्लेषण गर्दै प्राथमीकताकामा परेका उपायहरुलाई समेटी अनुकूलन कार्ययोजना बनाइ यस नारायण नगरपालिकाको समग्र विकासलाई जलवायु मैत्री बनाउनका लागि यो स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरीएको छ । यस कार्ययोजना तयारीका क्रममा सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्ण कार्यपालीकाका सदस्यहरु, ११ वटै वडाका जनप्रतिनिधिहरु, यस नारायण नगरपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारीहरु, जिल्लाका सरोकारवाला निकायहरु र यस योजना तयारी तथा कार्यान्वयनमा विशेष भुमीकामा रहेका स्थानीय समुदाय तथा बुद्धीजीवीहरु लाई विशेष धन्यवाद दिन चाहान्छु । त्यसैगरी आर्थिक रूपमा सहयोग गर्नुहुने नेपाल जलवायु परिवर्तन सहयोग कार्यक्रम २ र प्रावीधीक रूपमा सहयोग गर्ने युथ एलायन्स फर इन्भाइरोन्ममेन्ट संस्थारुलाई पनि विशेष धन्यवाद दिन चाहान्छु ।

यो स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना ५ वर्षको लागि तयार गरीएको छ । यस नगरपालीका बाट कार्यान्वयन हुने वार्षिक कार्यक्रमहरुलाई यस कार्ययोजनाले पहिचान गरेको जोखिमहरु, जोखिमयुक्त वडा तथा जोखिमयुक्त बस्ती हरुमा विशेष प्राथमीकताका साथ कार्यान्वयन गरीने छ । यस कार्ययोजनालाई नगरपालिकाले गर्ने वार्षिक कार्यक्रमहरुसँग समाहीत गराउँदै कार्यान्वयन गर्दै लगिने प्रतिबद्धता समेत व्यक्त गर्दछु । साथै यस नगरपालिकामा कार्यरत विभिन्न सरकारी तथा गैह्रसरकारी संस्थाहरुलाई यस कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि सहयोग गर्न आह्वान गर्दछु ।

मेयर

नारायण नगरपालिका

मन्तव्य

दैलेख जिल्ला जलवायु परिवर्तनका कारण परेका जोखिम तथा संकटासन्नताको उच्च जोखिममा रहेको छ । यस नारायण नगरपालीकामा जलवायुजन्य तथा गैह्रजलवायुजन्य प्रकोपका कारण परेका असर तथा प्रभावहरु वर्षेनी बृद्धि भइरहेका छन् । नेपाल सरकार द्वारा पारीत स्थानीय अनुकुलन योजनाको राष्ट्रिय संरचना २०७६ अनुसार नेपालमा विशेषगरी १० वटा विभिन्न क्षेत्रहरुमा जलवायु परिवर्तन तथा विपद्का कारण असर परेको छ भनी पहिचान गरेको छ । हाम्रो यस नारायण नगरपालीकामा पनि यी १० वटा क्षेत्रहरुमा कस्तो खालको असर परेको छ र ती असरहरुसँग जुध्नका लागि क्षेत्रगत हिसाबले के कस्ता अनुकुलनका कार्यक्रमहरु गर्न सकिन्छ भनी जोखिम तथा संकटासन्न बस्ती, टोल, वडा र नगरपालिकामा छलफल गरी यो कार्ययोजना ५ वर्षका लागि तयार गरीएको छ ।

यस नगरपालिकामा पहिचान भएका मुख्य जोखिमहरुमा सुख्खा खडेरी, कृषी तथा पशुमा रोगकिरा, मिचाहा प्रजातीको प्रकोप, पहिरो, वन्यजन्तुको असर, हावाहुरी, आगलागी, असीना, खोला कटान/बाढी र चट्याङ्ग रहेका छन् । यहाँको समुदायको मुख्य जिविकोपार्जनको स्रोतको रूपमा कृषी रहेको छ । लगभग ६५.२% जनसङ्ख्या कृषिमा आश्रीत रहेका छन् र यी जोखिमहरुले कृषि तथा खाद्य सुरक्षा क्षेत्रमा धेरै असर पारेको देखिन्छ । त्यसैगरी वन, जैविक विविधता तथा जलाधार, जल तथा उर्जा, स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाइ, स्थानीय ग्रामीण तथा शहरी बस्ती, जलवायुजन्य प्रकोप न्यूनीकरण तथा विपद् जोखिम ब्यवस्थापन, उद्योग, यातायात तथा भौतिक पूर्वाधार, पर्यटन एवं प्राकृतीक तथा सास्कृतीक सम्पदा, लैङ्गिक समानता, सामाजिक समावेशिता, जीविकोपार्जन र सुशासन र जनचेतना अभिवृद्धि तथा क्षमता विकास का क्षेत्रहरुमा पनि असर परेको छ । यी क्षेत्रगत कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्नका लागि नगरपालिकाका विषयगत शाखाहरु एवं यस नगरपालिकामा कार्यरत विभिन्न सरकारी तथा गैह्रसरकारी निकायहरु, नागरीक सञ्जाल, स्थानीय समुदाय सँग सम्पर्क, समन्वय एवं सहकार्य गरीनेछ । त्यसैगरी यो कार्ययोजनालाई नगरपालिकाले गर्ने वार्षिक कार्यक्रहरु सँग मूलप्रवाहिकरण गर्दै लगिने छ ।

यस नगरपालिकाको स्थानीय अनुकुलन कार्ययोजना कार्यान्वयन सँगै नियमीत रूपमा अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गर्दै यसबाट आएका सिकाइहरुलाई ब्यवस्थीत गर्दै लगिनेछ । यो कार्ययोजना कार्यान्वयन बाट यस नारायण नगरपालिकाको स्थानीय समुदायको समानुकुलन क्षमतामा बृद्धि भइ एक समुन्नत समाजको निर्माण हुने परिकल्पना गरीएको छ । यो परिकल्पना साकार पार्नका लागि स्थानीय समुदाय एवं सरोकारवाला निकायहरुको सहयोग एवं सहकार्य लाई विशेष प्राथमीकताका साथ अगाडी बढाइनेछ । अन्तयमा यो योजना तयारीको प्रक्रियामा सहजीकरण गर्ने युथ एलाइन्स फर इन्भाइरोमेन्टका लापा सहजकर्ता सम्भना वाग्ले र नेपाल जलवायु परिवर्तन सहयोग कार्यक्रमका दिनेश घिमिरे र जिल्ला कार्यक्रम टिमका प्रतिनिधिहरु तथा यो कार्ययोजना तयारीमा अहोरात्र खटिने यस वडाका जन प्रतिनिधीहरु, राजनितिक दलहरु, शिक्षक, समाजसेवी, महिला, दलित, सहजमर्ता लगायत सहभागी सम्पूर्ण निकाय तथा व्यक्तिहरुलाई प्रति धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

नारायण नगरपालिका

स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको सारांश

जलवायु परिवर्तन र यसका प्रतिकूल प्रभावहरू समग्र विश्वकै लागि साभा चुनौतिका रूपमा अगाडि आइरहेको वर्तमान परिप्रेक्ष्यमा विगतका अनुभव, अन्तराष्ट्रिय सन्दर्भ र नेपालमा भएको राज्य पूर्णसंरचना अनुकूल हुने गरी नेपाल सरकारले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४, वातावरण संरक्षण ऐन २०७६ र जलवायु नीति २०७६, जारी गरिसकेको छ भने स्थानीय स्तरमा विकास निर्माणको समग्र प्रक्रियामा जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनलाई मूलप्रवाहीकरण गर्नुपर्दछ भन्ने सैद्धान्तिक अवधारणामा आधारित रही परीमार्जित स्थानीय अनुकूलन योजनाको राष्ट्रिय संरचना (Revised LAPA Framework) २०७६ पारीत भैसकेको छ । यो परिमार्जित खाकाले स्थानीय सरकारहरूलाई स्थानीय स्तरमा जलवायु परिवर्तनका असरहरू व्यवस्थापन गर्न र दीर्घकालिन जलवायुमैत्री विकासका योजनाहरू पहिचान तथा कार्यान्वयन गर्न सहयोग गर्नेछ ।

यसै सन्दर्भमा स्थानीय समुदायको जलवायु परिवर्तनले विभिन्न क्षेत्रमा पारेको असरहरूसंग सामना गर्न सक्ने क्षमताको अभिवृद्धि गर्न स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने उद्देश्यका साथ दैलेख जिल्लाको नारायण नगरपालिकाको संकटासन्नता, सम्मुखता र अनुकूलन क्षमताको विश्लेषणको आधारमा स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय संरचनाले निर्दिष्ट गरेका विधि, प्रक्रिया र चरणहरूलाई अवलम्बन गरी बहुसरोकारवाला निकायहरू जस्तै नगरपालिकाका जनप्रतिनिधिहरू, विषयगत शाखा प्रमुख, स्थानीय गैरसरकारी संघसंस्थाहरूको प्रतिनिधि, जलवायु परिवर्तन क्षेत्रमा कार्यरत संघसंस्थाहरू, महिला तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरूको सक्रिय सहभागीतामा वडा स्तरबाट पहिचान भएको प्रकोप तथा अनुकूलनका प्रयासहरूलाई समेत समावेश गरी यो स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरिएको छ । यो कार्ययोजना मिति चैत्र २९, २०७७ देखि वैशाख १४, २०७८ सम्म नारायण नगरपालिकाको विभिन्न तहमा संचालित अनुकूलन कार्ययोजना तर्जुमा गोष्ठीबाट तयार गरिएको हो । सोही मुल्यांकनको आधारमा उच्च अनुकूलन क्षमताको परिकल्पना गर्दै प्रभावकारी अनुकूलन कार्यहरूको पहिचान तथा प्राथमिकीकरण गरी यो कार्ययोजना तयार भएको थियो । यस कार्ययोजनाको सारांश तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

विवरण	
कार्यक्षेत्र:	नारायण नगरपालिका
चारकिल्ला:	पूर्वमा भगवतीमाई गाँउपालिका, पश्चिममा दुल्लु नगरपालिका, उत्तरमा महावु र नौमुले गाँउपालिका रहनुका साथै दक्षिणमा हुंगेश्वर गाँउपालिका
क्षेत्रफल:	११०.६३ वर्ग. कि. मि.
जनसंख्या (राष्ट्रिय जनगणना, २०६८)	कुल जनसंख्या २७,०३७
प्रमुख पेशा /	यस वडाका बासिन्दाको मुख्य पेशा कृषि (६५.२%) हो भने त्यस पछि क्रमशः ब्यापार (१३.७%),

विवरण	
जीविकोपार्जनको आधार:	दैनिक ज्यालादारी (१०.४%), नोकरी (२.९४%), वैदेशिक रोजगार (१.३९%), गैह्र सरकारी संस्था (१.३५%) र अन्य पेशामा लाग्ने ५.०६% रहेका छन् (घरघुरी सर्वेक्षण, २०७४) ।
जलवायु परिवर्तनको प्रभाव तथा असर:	
<ul style="list-style-type: none"> ● सुख्खा खडेरीमा बृद्धि हुनाले कृषी उत्पादनमा ह्रास हुँदै गएको । गहुँको उत्पादन लगभग ८० प्रतिशत सम्म घटेको भने मकैको उत्पादनमा पनि ह्रास आएको । ● रोगकिराको प्रकोपमा बृद्धि भएकाले कृषी बालीको गुणस्तरमा ह्रास आउनुका साथै उत्पादनमा समेत कमी भएको । ● तपक्रममा बृद्धि साथै सुख्खाको समयमा बृद्धि भएकाले उढेलोको जोखिम बढेको । ● वन तथा कृषी क्षेत्रमा वनमारा, निलो राउन्ने, कालो राउन्ने जस्ता प्रजातीहरूले वनका रैथाने प्रजाती लाई क्षती गरेको छ भने कृषी क्षेत्रमा उत्पादनमा ह्रास आएको छ । ● वर्षाको अनीयमितता तथा तापक्रममा बृद्धि भएकाले बाली लगाउने प्रक्रियामा फरक परेको र यसको गुणस्तरमा समेत प्रभाव परेको । ● अचानक आउने असिना, हावाहुरी र चट्याङ्का कारण मानवीय क्षती, भौतिक स्रोतमा असर र कृषी बालीमा असर परेको देखिन्छ । ● पानीका मुहानहरूमा पानीको मात्रामा वर्षेनी कमी आउँदै गएको देखिन्छ । 	
मुख्य प्रकोपहरू	खडेरी, रोगकिरा, मिचाहा प्रजाती, पहिरो, वन्यजन्तुको असर, हावाहुरी, आगलागी, असिना, खोला कटान तथा बाढी र चट्याङ
जेखिमयुक्त वडा तथा बस्तीहरू	क्रमश : वडा नं. १० (भवानी टोल), वडा नं.५ (तल्लो छती कोट), वडा नं. ३ (कालामाटी टोल, भैसेखोर टोल), वडा नं. ११ (लोहोरे खोला, काँडा), वडा नं.४ (तल्लो सोतह), वडा नं.९ (साँडु), वडा नं.६ (भुर्ती गाँउ, विजौरा), वडा नं. ७ (विजौरा, लोहोरे डोफ्का), वडा नं.८ (लोहोरे), वडा नं. १ (रातोमाटे, नमुना बस्ती), वडा नं. २ (माल्ले)
कार्ययोजनाको परिकल्पना:	
<ul style="list-style-type: none"> ● जलवायु परिवर्तन अनुकूलित उपयुक्त वीउविजन, प्रविधि र उन्नत नश्लको प्रवर्द्धनले गर्दा पशु व्यवसाय तथा कृषी उत्पादनमा बृद्धि भई खाद्य सुरक्षा बढेको हुनेछ । ● सिंचाई कुलोको मर्मत तथा स्तर उन्नती र साना सिंचाई प्रविधिहरूको प्रयोगले कृषी उत्पादनमा बृद्धि भई स्थानीय समुदायको आत्मनिर्भरता बढेको हुनेछ । ● विभिन्न भौतिक पूर्वाधारहरूको निर्माणबाट बाढी, पहिरो जस्ता जलवायुजन्य प्रकोपहरूको असरमा कमी आई स्थानीय समुदायको समानुकूलन क्षमता बढेको हुनेछ । ● दिगो वन व्यवस्थापनका माध्यमबाट मिचाहा प्रजातिको नियन्त्रण तथा वनको हैसियतमा सुधार आएको हुनेछ । ● स्वच्छ पिउने पानीको उपलब्धता, व्यवस्थापन, स्वस्थता तथा सरसफाईको साथै वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धनबाट स्थानीय समुदायको स्वास्थ्यमा सुधार र जीवन स्तरमा सुधार आएको हुनेछ । ● स्थानीय समुदायमा जलवायु परिवर्तन सम्बद्धि चेतना अभिवृद्धि भई यसका प्रभावहरूसँग अनुकूलित हुने र क्षति न्युनिकरण गर्ने क्षमताको विकास भएको हुनेछ । 	

विवरण							
योजनाको अवधि:		आ. व २०७८/७९ देखि ०८२/८३					
कार्ययोजनाको प्राथमिकता परेका मुख्य अनुकूलनका कार्यहरूः							
<ul style="list-style-type: none"> सुख्खा सहने तथा रोग किरा प्रतिरोधी प्रजातिहरूको प्रवर्द्धन, नश्ल सुधारको लागि बोका (बोयर) वितरण, भकारो सुधार, बाखाको खोर सुधार, पशुपालन सम्बन्धि तालिम, कृषीमा आधुनिक औजारहरूको प्रयोग वन व्यवस्थापन, वृक्षारोपण, वन डढेलो नियन्त्रणका लागि अग्निरेखा सरसफाइ तथा सचेतना कार्यक्रम, मिचाहा प्रजातीको नियन्त्रण, वन गोडमेल खानेपानीका मुहानहरू संरक्षण, खानेपानीका कुवाहरू मर्मत, खानेपानी योजना, संरक्षण पोखरी निर्माण, सुधारीएको चुल्हो, बायेग्यास, एल पी ग्यास, सोलारका लागि सहयोग कार्यक्रम, सरफाई तथा पोषण सम्बन्धि तालिम, स्वयंसेवीकाहरूलाई तालिम एवं सहयोग, महिला तथा जेष्ठ नागरीक लक्षित स्वास्थ्य शिविर, स्वास्थ्य विमा सम्बन्धि सचेतना तथा सहयोग कार्यक्रम जेखिम युक्त बस्तीहरूको संरक्षण, प्रतिकालय निर्माण, सडकहरूमा नालीको व्यवस्थापन नदी किनारमा वृक्षारोपण, तटबन्ध निर्माण, ग्याविन पर्खाल निर्माण, पहिरो नियन्त्रण, विपद् जोखिम व्यवस्थापन कोष को व्यवस्था, विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना तयारी तथा कार्यान्वयनमा सहयोग हरित उद्यममा सहयोग, युवा तथा विपन्न वर्गलाई सिपमुलक तालिम, विपन्नमुखी जिविकोपार्जनमा सहयोग पर्यटकीय क्षेत्रहरूको संरक्षण तथा सम्बर्द्धन, गोरेटो बाटो सुधार, सास्कृतीक सम्पदाहरूको संरक्षण, परम्परागत पेशाको संरक्षणका लागि सहयोग, सस्कृतीको संरक्षण तथा नयाँ पुस्तामा हस्तान्तरणका लागि सहयोग कार्यक्रम महिला, दलित, विपन्न तथा सिमान्तकृत वर्गको जिविकोपार्जन सुधारका लागि सहयोग अनुगमन मुल्याङ्कन तथा क्षमता अभिवृद्धिका लागि जनचेतनामुलक कार्यक्रमहरू 							
क्षमता विकास							
विभिन्न तहमा जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी सचेतना तथा अभिमुखीकरण तालिमहरूको साथै विभिन्न विषयगत क्षेत्रहरू जस्तै कृषि, पशुपालन, वन तथा जैविक विविधता, उर्जा, जनस्वास्थ्य, भौतिक पूर्वाधारमा जलवायु परिवर्तन अनुकूलित प्रविधिहरू सम्बन्धी क्षमता विकासका क्रियाकलापहरू संचालन गरिने छ।							
लैङ्गिक समानता, सामाजिक समावेशिता, र सुशासन							
स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना निर्माण प्रक्रिया तथा कार्यान्वयनमा लैङ्गिक समानता, सामाजिक समावेशिता, र सुशासनलाई मुख्य सवालको रूपमा लिई यस अवधारणालाई सम्बन्धित क्रियाकलापहरूमा समायोजन गरिएको छ।							
विषयगत क्षेत्र अनुसार तीन वर्षको लागि अनुमानित बार्षिक बजेट:							
विषयगत क्षेत्र		अनुमानित बजेट रु. हजारमा					
		पहिलो वर्ष	दोश्रो वर्ष	तेश्रो वर्ष	चौथो वर्ष	पाँचौ वर्ष	कूल जम्मा
१	कृषि तथा खाद्य सुरक्षा	७७८१५	९२२८५	८२९९०	४३३५०	२४७५०	३२९९९०

विवरण							
२	वन, जैविक विविधता तथा जलाधार संरक्षण	३१९०	५६४०	३८९०	३४७०	१०२०	१७२१०
३	जल तथा उर्जा	३४७२५	३७०१५	२१३४०	९९९०	४८९०	१०७९६०
४	स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई	७५००	८६००	७०००	४६००	७९००	३५६००
५	स्थानीय ग्रामिण तथा शहरी बस्ती	७०००	११०००	१००००	०	०	२८०००
६	जलवायुजन्य प्रकोप न्यूनीकरण तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन	१६३६१	१०३२१	५२४१	२९००	३६००	३८४२३
७	उद्योग, यातायात तथा भौतिक पूर्वाधार	५५९२०	७८७०	३३७०	१२०	०	६७२८०
८	पर्यटन एवं प्राकृतिक तथा सांस्कृतिक सम्पदा	६०९००	२५०८०	६३५०	४५००	२४०५	९९२३५
९	लैङ्गिक समानता, सामाजिक समावेशिता, जीविकोपार्जन र सुशासन	१२३३०	१८०३०	१२७००	१४००	६००	४५०६०
१०	जनचेतना अभिवृद्धि तथा क्षमता विकास	७९०	१३६५	२७१५	२३६५	२०९०	९३२५
११	अनुगमन तथा समिक्षा बैठक	२७६.३१	२१७२.०६	१५५५.९६	७२६.९५	४७२.५५	७६९२.८३
कूल जम्मा		२७९२९६.३	२१९३७८.१	१५७१५२	७३४२१.९५	४७७२७.५५	७७६९७५.८

योजना कार्यान्वयनमा सहयोग गर्न सक्ने निकाय

नरायण नगरपालिका, वडा कार्यालय, जिल्ला समन्वय समिति, नगरपालिका अन्तर्गत विषयगत शाखाहरु, डिभिजन वन कार्यालय तथा सब डिभिजन वन कार्यालय, जिल्ला प्रशासन तथा प्रहरी कार्यालयहरु, सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहहरु, जिल्लामा क्रियाशिल सम्बन्धित दातृ निकाय तथा गैह्र सरकारी संस्थाहरु सोसेक नेपाल दैलेख, एभरेष्ट क्लव दैलेख, सेवक, ग्रामिण जलश्रोत व्यवस्थापन परियोजना, अमेरिकी अन्तराष्ट्रिय विकास सहयोग नियोग (USAID), राष्ट्रिय जलवायु परिवर्तन सहयोग कार्यक्रम (NCCSP), विश्व खाद्य कार्यक्रम, सुआहारा कार्यक्रम

स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना समायोजन तथा मुलप्रवाहीकरण

यस अनुकूलन कार्ययोजनालाई नेपाल सरकारको स्थानीय तहको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा प्रक्रियाका ७ चरणहरु अन्तर्गत वडा स्तरीय योजना प्राथमिककरण बैठक, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति, एकिकृत योजना तर्जुमा प्रणालीबाट नगर कार्यपालिकाको बैठक हुँदै नगर सभाको बैठकबाट अनुमोदन गरिनेछ। त्यसैगरी अन्य सम्बद्ध सरकारी तथा गैह्र सरकारी

विवरण
निकायहरूको वार्षिक तथा आवधिक योजनाहरूमा यस कार्ययोजनालाई कार्यान्वयनको लागि समायोजन गरी मुलप्रवाहीकरण गरिने छ ।
स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना कार्यान्वयन
स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना उक्त समायोजन प्रकृयाबाट अनुमोदित भई नगरपालिकाको समन्वयनमा र नगर प्रमुखको नेतृत्वमा सबै सरोकारवालाहरूबाट स्वीकार्य बहुसरोकारवाला संरचनाबाट कार्यान्वयन गरिनेछ । राष्ट्रिय जलवायु परिवर्तन सहयोग कार्यक्रम (NCCSP) बाट सहयोग हुने कार्यक्रममा यस सहयोग कार्यक्रमको कार्यविधि अनुसार यो योजना कार्यान्वयन हुनेछ ।
अनुगमन तथा मूल्यांकन
समुदाय तहमा क्रियाकलापहरूको, बडा तहमा प्रक्रिया र प्रगतिहरू र नगरपालिका तथा जिल्ला तहमा नतिजा तथा उपलब्धीहरूको विभिन्न वार्षिक समिक्षा, अर्धवार्षिक समिक्षा, फिल्ड अनुगमन आदिको माध्यमबाट अनुगमन तथा मूल्यांकन गरिनेछ ।

यस कार्ययोजनाको कार्यान्वयनबाट यस नारायण नगरपालिकाका सम्पूर्ण बासिन्दा खासगरी लक्षित विपन्न, महिला तथा पछाडि पारिएका वर्गहरूको अनुकूलन क्षमता अभिवृद्धि गरी उक्त परिकल्पनाहरू पूरा गर्नको लागि जम्मा रु ७७,६९,७५,६००।-(अक्षरपी सतहत्तर करोड उनान्सत्तरी लाख पचहत्तर हजार आठ सय मात्र) बराबरको विस्तृत स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरिएको छ ।

विषय सूची

परिच्छेद १ : योजनाको औचित्य तथा मान्यता	१४
१.१ स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको सन्दर्भ तथा औचित्य.....	१४
१.२ स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको मान्यता एवं निर्देशक सिद्धान्तहरु	१६
१.३ स्थानीय अनुकूलन योजना र विपद् जोखिम व्यवस्थापन बीच अन्तर्सम्बन्ध.....	१७
परिच्छेद २ : नारायण नगरपालिकाको परिचय.....	१९
२.१ अवस्थिति र भौगोलिक अवस्था.....	१९
२.२ जलाधार.....	२०
२.३ सामाजिक, आर्थिक तथा मानविय अवस्था.....	२०
२.३.१ सामाजिक अवस्था.....	२०
२.३.२ मानवीय अवस्था.....	२२
२.३.३ आर्थिक क्रियाकलापहरुको अवस्था.....	२२
२.४ प्राकृतिक श्रोतको अवस्था (वन, जलस्रोत, जमिन).....	२४
२.४.१ वन सम्बन्धि विवरण:.....	२४
२.४.२ जमिन विवरण :.....	२५
२.४.३ जलश्रोत विवरण :.....	२६
२.५ भौतिक पुर्वाधारको अवस्था.....	२७
२.६ नगरपालिकामा कार्यरत संघसंस्थाहरुको अवस्था तथा उपलब्ध सेवाहरु.....	२८
२.७ नगरपालिकाको सुशासनको अवस्था.....	३०
परिच्छेद ३ : स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको विधि र प्रक्रिया.....	३२
३.१ जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी सचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धि.....	३४
३.२ संकटासन्नता, जोखिम विश्लेषण तथा वस्तुगत विवरणको तयारी.....	३४
३.२.१ प्रकोपको ऐतिहासिक घटनाक्रम.....	३४
३.२.२ परिवर्तित प्रकोप तथा मौसमी पात्रो.....	५६
३.२.४ तापक्रम र वर्षाका तथ्यांकहरुको विश्लेषण.....	टप
३.२.४.१ औसत न्यूनतम तापक्रम र अधिकतम तापक्रमको विश्लेषण.....	६०

३.२.४.२ ऋतुहरुको औसत अधिकतम तापक्रमको विश्लेषण	६०
३.२.४.३ ऋतुहरुको औसत न्यूनतम तापक्रमको विश्लेषण	टङ्ग
३.२.४.४ वर्षाका तथ्यांकहरुको विश्लेषण	६२
३.२.५ सामाजिक स्रोत तथा संकटासन्नता नक्सांकन	६२
३.२.६ जोखिमको रूपरेखा	टङ्ग
३.२.७ संकटासन्न वर्ग तथा समुदाय पहिचान	टङ्ग
३.२.८ प्रकोपको प्राथमिकीकरण	७१
३.२.९ वडा जोखिम स्तरीकरण	७५
३.२.१० प्रकोप तथा जोखिम विश्लेषण	७७
३.२.११ जीविकोपार्जनका स्रोतहरु माथिको प्रभाव विश्लेषण	८०
३.२.१२ विषयगत क्षेत्रमा पारेको प्रभाव	८४
३.२.१३ पारिस्थितिकीय प्रणालीको संकटासन्नता चित्रण तथा विश्लेषण	८८
परिच्छेद ४ : जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनका रणनीतिहरुको पहिचान	९३
४.१ अनुकूलन तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना	९३
४.२ अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका कार्यहरुको प्राथमिकीकरण	९८
४.३ अनुकूलन कार्ययोजनाको निर्माण	१०६
परिच्छेद ५. जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण मूलप्रवाहिकरण	१८६
५.१ आवधिक योजना तथा विकासका नीतिहरुमा मूलप्रवाहीकरण	१८६
५.२ स्थानीय तहको वार्षिक योजना, बजेट तर्जुमा र अनुगमन तथा मूल्यांकन प्रक्रियामा मूलप्रवाहीकरण	१८७
परिच्छेद ६ : अनुगमन तथा मुल्याङ्कन योजना	१९०
परिच्छेद ७. अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनका कार्यहरुको तर्जुमा र कार्यान्वयन	१९२
सन्दर्भ सामग्री	१९३
अनुसुचिहरु	१९४
अनुसुची १: नारायण नगरपालीका मा स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयारी को क्रममा प्रथम चरणमा गरीएको सचेतनामुलक तथा संकटासन्नता विश्लेषण गोष्ठीमा सहभागीहरुको विवरण	१९४
अनुसुची २: स्थानीय अनुकूलन योजना तयारीका क्रममा बडामा गरीएको सचेतीकरण कार्यक्रम, संपटासन्नता विश्लेषण र कार्ययोजना तयारीका क्रममा सहभागीहरुको विवरण	१९५

अनुसुची ३: नारायण नगरपालीकाको स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनामा वडामा आएका संकटासन्नता, कार्ययोजनाहरु सम्बन्धि नगरपालिकामा छलफल एवं पृष्ठपोषण (Exit level workshop) २०४

अनुसुची ४: तस्वीरहरु २०६

तालीकाहरु

तालिका १ : राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैह्र सरकारी संस्थाहरुको विवरण	२८
तालीका २: प्रकोपको ऐतिहासीक घटनाक्रम	३५
तालिका ३ : परिवर्तित प्रकोप तथा मौसमी पात्रो	५७
तालीका ४ : वडा अनुसार जोखिमयुक्त बस्ती तथा टोलहरुको संख्या	६३
तालीका ५ : नारायण नगरपालिकाको जोखिमको रूपरेखा	६८
तालीका ६ : संकटासन्न वर्ग तथा सामाजिक समुहहरुको पहिचान	६९
तालीका ७ : वडा अनुसार प्रकोपको स्तरीकरण	७२
तालीका ८ : जोखिम तथा संकटासन्नता अनुसार वडाको जोडागत स्तरीकरण	७५
तालीका ९ : प्रकोपको अवस्था तथा अनुकूलनका प्रयासहरुको विश्लेषण	७७
तालीका १० : जीविकोपार्जनका स्रोतहरुमा प्रभाव विश्लेषण	८०
तालीका ११ : विषयगत क्षेत्रमा पारेको प्रभाव	८४
तालीका १२ : वन जंगल पारिस्थितिकिय प्रणालीमा परेको जोखिमहरुको विश्लेषण	८९
तालीका १३ : कृषि पारिस्थितिकिय प्रणालीमा परेको जोखिमहरुको विश्लेषण	९०
तालीका १४ : जल (खोला, ताल, नदी) पारिस्थितिकिय प्रणालीमा परेको जोखिमहरुको विश्लेषण	९१
तालीका १५ : पारिस्थितिकिय प्रणालीहरुको तुलनात्मक जोखिम विश्लेषण	९१
तालीका १६ : जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनका रणनीतिहरुको पहिचान	९३
तालीका १७ : जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम योजनाको प्रथमिकिकरण	९८
तालीका १८ : स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना	१०६
तालीका १९ : योजना तर्जुमा प्रक्रियाको समयमा समायोजन गर्नुपर्ने	१८८

चीत्र सुची

चित्र १ : जलवायु परिवर्तन र विपद् जोखिम व्यवस्थापन बिच अर्न्तसम्बन्ध	१८
चित्र २ : नारायण नगरपालिकाको जातीगत जनसंख्या विवरण	२१
चित्र ३ : नारायण नगरपालिकाको भूउपयोग नक्सा	२६
चित्र ४ : स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना खाकाको समग्र प्रक्रिया	३२
चित्र ५ : स्थानिय अनुकूलन कार्ययोजना प्रक्रिया	३३
चित्र ६ : सन् १९७१ देखि पछिल्लो अवस्थासम्म औसत न्यूनतम तापक्रम र अधिकतम तापक्रममा देखिएका परिवर्तन	६०
चित्र ७ : सन् १९७१ देखि पछिल्लो अवस्था सम्म औसत ऋतुहरुको औसत अधिकतम तापक्रममा देखिएका परिवर्तन	६१
चित्र ८ : सन् १९७१ देखि पछिल्लो अवस्था सम्म औसत ऋतुहरुको औसत न्यूनतम तापक्रममा देखिएका परिवर्तनटङ्ग	
चित्र ९ : सन् १९७१ देखि पछिल्लो अवस्थासम्म वर्षात्मा देखिएका परिवर्तन	६२
चित्र १० : स्थानीयले बनाएको नारायण नगरपालिकाको नक्सा	६४
चित्र ११ : नारायण नगरपालिकाको विभिन्न क्षेत्रमा रहेको पहिरोको अवस्था	६५
चित्र १२ : नारायण नगरपालिकाको पहिरो जोखिम नक्शा	६६
चित्र १३ : नारायण नगरपालिकाको बाढी जोखिम नक्सा	६७
चित्र १४ : वडागत संकटासन्न नक्सा	७६

परिच्छेद १ : योजनाको औचित्य तथा मान्यता

१.१ स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको सन्दर्भ तथा औचित्य

जलवायु परिवर्तन नियमित प्राकृतिक प्रक्रिया हो यद्यपि मानव जन्य क्रियाकलापहरू वन विनाश, बढ्दो औद्योगिकीकरण, यातायात क्षेत्रमा पारम्परिक खनिज इन्धनको व्यापक प्रयोग र अव्यवस्थित शहरीकरणले हरितगृह ग्याँसको चिन्ताजनक उत्सर्जनबाट जलवायु परिवर्तनमा तिब्रता आएको छ । जलवायु परिवर्तनको कारकको रूपमा मानिएको हरितगृह ग्याँसको उत्सर्जनमा नगण्य भूमिका हुँदा हुँदै पनि जर्मनवाच द्वारा प्रकाशित 'ग्लोबल क्लाइमेट रिस्क इन्डेक्स-२०२१' को १६ संस्करणका अनुसार, सन् २०००-२०१९ को अवधिमा जलवायु परिवर्तनबाट प्रभावित प्रमुख दस देशको सूचीमा नेपाल दशौं नम्बरमा परेको छ । ११ हजार भन्दा बढी त्यस्ता घटनाहरूको कारण ४,७५,००० भन्दा बढी व्यक्तीले जीवन गुमाए र विश्व अर्थतन्त्रले २.६६ ट्रिलियन अमेरिकी डलरको नोक्सानी बेहोनुपयो ।

जलवायु परिवर्तनले गर्दा तापक्रममा वृद्धि हुने, वर्षामा परिवर्तन हुने र समग्र पृथ्वीको प्राकृतिक सन्तुलनमा फरक पर्न थालेको महशुस हुन थालेको छ । हिमालका हिँउ पग्लने, हिमतालहरू फुट्ने, अनियमित तथा अधिक वर्षा हुने, समुन्द्री सतह बढ्ने, बाढी, पहिरोको जोखिम तथा आवृत्ति बढ्ने, खडेरी लम्बिने तथा कृषि उत्पादनमा ह्रास आउने जस्ता समस्याहरू विकाराल रूपमा देखिदै आएका छन् । जिविकोपार्जनका लागि प्राकृतिक स्रोतहरू र बर्खे पानीमा अधिक निर्भर रहने हाम्रो देशमा यसको असर र पार्न सक्ने प्रभावहरू आउने दिनमा अझै बढोत्तर हुने देखिन्छ । नेपाल विश्वका १९८ मलुक मध्ये एक भू-कम्पीय जोखिमको हिसाबले ११ औं (यु.एन वि.सि.पि.आर २००४), पानीजन्य प्रकोपबाट हुने क्षतिका हिसाबले ३० औं (मानव विकास प्रतिवेदन २००९) स्थानमा रहेको छ । जलवायु परिवर्तनका कारण जिविकोपार्जन, प्राकृतिक स्रोत, कृषि तथा खाद्य सुरक्षा, जलस्रोत तथा ऊर्जा, वन तथा जैविक विविधता, मानव स्वास्थ्य, ग्रामीण बसोबास तथा भौतिक पूर्वाधारमा धेरै नकारात्मक असर परेको विवरण राष्ट्रिय अनुकूलन कार्यक्रम (NAPA) २०६७ ले जनाएको छ । जलवायु परिवर्तनका कारण सामाजिक, आर्थिक, पर्यावरणीय र विकासका संरचनाहरूमा नकारात्मक असर पुगेको कुरा विभिन्न तथ्याङ्क र प्रमाणहरूले पुष्टि गरेका छन् भने यसको असरबाट विपन्न, महिला, बालबालिका, वृद्धवृद्धाहरू, साधन स्रोतमा कम पहुँच भएका घरधुरी साथै प्राकृतिक स्रोतमा आश्रित समुदायहरू बढी प्रभावित हुन्छन् भन्ने तथ्य समेत विभिन्न अध्ययनहरूले प्रष्ट पारिसकेका छन् ।

यसै सन्दर्भमा जलवायु परिवर्तनको कारणबाट श्रृजित समस्याहरूको सामना गर्न नेपाल सरकारले जलवायु परिवर्तन राष्ट्रिय अनुकूलन कार्यक्रम (NAPA) २०६७, जलवायु परिवर्तन नीति २०६७ र स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय संरचना (National Framework on LAPA) २०६७ का साथसाथै विभिन्न स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाहरू (LAPA) समेत तयार गरी सफलतापूर्वक कार्यान्वयन गरिदै आएका छन् । सँगसँगै जलवायु परिवर्तन अनुकूलन सम्बन्धी आवश्यकताहरू पहिचान तथा प्राथमिकीकरण गर्ने र सोही आधारमा मध्यकालीन (सन् २०३० सम्म) र दिर्घकालीन (सन् २०५०

सम्म) समयका लागि वन तथा वातावरण मन्त्रालयको समन्वयमा राष्ट्रिय अनुकूलन योजना (National Adaptation Plan-NAP) न्याप तयारीको प्रक्रियामा छ । विगतका अनुभव, अन्तराष्ट्रिय सन्दर्भ र नेपालमा भएको राज्य पूर्णसंरचना अनुकूल हुने गरी नेपाल सरकारले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४, वातावरण संरक्षण ऐन २०७६ र जलवायु नीति २०७६, जारी गरिसकेको छ भने स्थानीय स्तरमा विकास निर्माणको समग्र प्रक्रियामा जलवायु अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनलाई मूलप्रवाहीकरण गर्नुपर्दछ भन्ने सैद्धान्तिक अवधारणामा आधारित रही परीमार्जित स्थानीय अनुकूलन योजनाको राष्ट्रिय संरचना (Revised LAPA Framework) २०७६ पारीत भैसकेको छ । यो परिमार्जित खाकाले स्थानीय सरकारहरूलाई स्थानीय स्तरमा जलवायु परिवर्तनका असरहरू व्यवस्थापन गर्न र दीर्घकालिन जलवायुमैत्री विकासका योजनाहरू पहिचान तथा कार्यान्वयन गर्न सहयोग गर्नेछ । यसले स्थानीय स्तरमा विभिन्न सरोकारवालाहरू बीच नियमित सहकार्य तथा सम्वाद मार्फत् स्थानीय क्रियाकलापहरूको कार्यान्वयनमा सहमति निर्माण गरी जलवायु परिवर्तन अनुकूलन, विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन र दिगो विकाससँग सम्बन्धित अन्तरराष्ट्रिय प्रतिवद्धताहरूको कार्यान्वयन गर्न समेत मद्दत गर्नेछ ।

जलवायु परिवर्तनको प्रकोपको असर तथा विपदबाट विपन्न, महिला तथा बालबालिका, वृद्धवृद्धा तथा फरक क्षमता भएका समुदायहरू बढी प्रभावित हुने विभिन्न अध्ययनहरूले देखाएको छ । जलवायु परिवर्तनको कारण बाढी, पहिरो, खडेरी, हावाहुरी, मानव रोगको महामारी, असिना, चट्याङ्ग, कृषिमा रोगकिरा र मिचाह प्रजाती जस्ता प्रकोपहरूले स्थानीय स्तरमा प्रत्यक्ष रूपमा असर परेको महसुस गरेको पाईएको छ । भर्खरै सन् २०२१ मा वन तथा वातावरण मन्त्रालय तयार गरेको संकटासन्नता तथा जोखिम विश्लेषण (VRA) अध्ययनले नेपालको समग्र संकटासन्न विश्लेषण अनुसार दैलेख जिल्ला अती उच्च जोखिमा रहेको देखाएको छ । यसै सन्दर्भमा जलवायु परिवर्तनले स्थानीय समुदायको विभिन्न क्षेत्रमा पारेको असरहरूसँग सामना गर्न सक्ने क्षमताको अभिवृद्धि गर्न स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने उद्देश्यका साथ दैलेख जिल्लाको नारायण नगरपालिकाको संकटासन्नता, सम्मुखता र अनुकूलन क्षमताको विश्लेषणको आधारमा जोखिम मुल्यांकन तथा संकटासन्न नक्शामा आधारित भई स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय संरचनाले निर्दिष्ट गरेका विधि, प्रक्रिया र चरणहरूलाई अवलम्बन गरी बहुसरोकारवाला निकायहरू नगरपालिका, जनप्रतिनिधिहरू, विषयगत शाखा प्रमुख, स्थानीय गैरसरकारी संघसंस्थाहरूको प्रतिनिधि, जलवायु परिवर्तन क्षेत्रमा कार्यरत संघसंस्थाहरू, महिला तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरूको सक्रिय सहभागीतामा वडा स्तरबाट पहिचान भएको प्रकोप तथा अनुकूलनका प्रयासहरूलाई समेत समावेश गरी यो स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरिएको छ । यो कार्ययोजना मिति चैत्र २९, २०७७ देखि बैशाख १४, २०७८ सम्म नारायण नगरपालिकाको विभिन्न तहमा संचालित स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तर्जुमा गोष्ठीबाट तयार गरिएको हो ।

१.२ स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको मान्यता एवं निर्देशक सिद्धान्तहरू

स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको लक्ष्य तथा मान्यता

स्थानिय अनुकूलन कार्ययोजनाका निर्दिष्ट सिद्धान्तहरू (समावेशी, उर्ध्वगामी, लचिलो, तत्परता) लाई आधार विन्दु मानिने छ । नारायण नगरपालिकामा निर्मित स्थानिय अनुकूलन कार्ययोजनाले नारायण नगरपालिका अन्तर्गत पर्ने सम्पूर्ण वडाहरू, वस्ती र टोलमा तथा समुदायको अनुकूलन क्षमता अभिवृद्धि भई जिविकोपार्जनमा सुधार ल्याएको हुनेछ । यस योजनाका औचित्यहरू निम्नानुसार रहेका छन्:

- अति जलवायु सङ्कटासन्न वडा, टोल, वस्ती तथा समुदाय र तिनका अनुकूलन चुनौती तथा अवसर लगायत कार्य पहिचान गर्न,
- स्थानीय समुदायले आफ्ना आवश्यकता बारे आफैँले निर्णय गर्न सहज तरिका प्रयोग गर्न सक्ने गरी अनुकूलन कार्यहरूको पहिचान तथा प्राथमिकीकरण गर्न,
- स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गर्न र स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन बमोजिम सो कार्ययोजनालाई स्थानीय तथा राष्ट्रिय स्तरका योजनामा समेत समायोजन गर्न,
- सेवा प्रदायक निकायले समयमै प्रभावकारी ढङ्गले स्रोत परिचालन गरी अनुकूलन कार्य कमबद्ध रूपमा अपनाउन तथा कार्यान्वयन गर्न,
- कार्ययोजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन सुनिश्चित गर्दै कार्यक्रमको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्न, र
- स्थानीय तथा राष्ट्रिय योजनालाई लागतको आधारमा अनुकूलनका प्रभावकारी विकल्प पहिचान गर्न ।

मान्यता:

- स्थानीय जलवायु अनुकूलन कार्ययोजना स्थान विशेष अनुसार फरक फरक हुन्छ ।
- स्थानीय समुदाय तथा सरोकारवालाहरूको सहभागितामा लक्षित क्षेत्र, वर्ग तथा समुदायको पहिचान गरी जलवायु परिवर्तनको असरसँग सामना गर्न अनुकूलनका उपायहरूको प्राथमिकीकरण गरी स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरिएको छ ।
- नगर स्तरीय अनुकूलन योजनाले लक्षित क्षेत्र, वर्ग तथा समुदायलाई समेटेी जोखिम क्षेत्रको पहिचान गरी कार्यक्रमहरूको तय गरेको हुँदा यो कार्ययोजना प्रभावकारी रूपले सञ्चालन गर्न सकिन्छ ।
- स्थानीय निकायमा निर्वाचित जनप्रतिनिधि भएको हुँदा कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागी अनुकूल

वातावरणको श्रृजना हुनेछ ।

- स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना निर्माण गर्दा नगरपालिकामा रहेको सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूलाई समावेश गरिएकाले योजनालाई प्राथमिकताका साथ कार्य गर्न उपयुक्त वातावरण श्रृजना हुनेछ ।
- स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय संरचनाको निर्देशित सिद्धान्त उर्ध्वगामी, समावेशि, तत्परता र लचिलोमा आधारित भई स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरिएको छ ।
- राष्ट्रिय अनुकूलन योजनाले पहिचान गरेका क्षेत्रमा आधारित भई जलवायु परिवर्तनले असर गर्ने सबै विषयगत क्षेत्र समेटि विभिन्न सरकोकारवाला निकायहरूको सहभागितामा योजना तयार गरिएको छ ।
- स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गर्दा स्थानीय विपद व्यवस्थापनका पक्षहरूलाई पनि विशेष ध्यान दिईएको छ ।

१.३ स्थानीय अनुकूलन योजना र विपद् जोखिम व्यवस्थापन बीच अन्तर्सम्बन्ध

स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयारीको लागि वन तथा वातावरण मन्त्रालयले स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय संरचना तयार गरी लागु गरेको छ भने स्थानीय विपद व्यवस्थापन योजना तयारीको लागि संघीय मामीला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयबाट मार्गदर्शन तयार गरी लागु गरिएको छ । दुवै दस्तावेजको लागि छुट्टाछुट्टै मन्त्रालयबाट मार्गदर्शन लागु गरिएको भएता पनि यसको उद्देश्य, आसय, योजना तर्जुमा, प्रक्रिया र विधिमा खासै भिन्नता देखिदैन । दुवै योजनाको मुख्य उद्देश्य नेपालले भोगीरहनु पर्ने र दोहोरीरहने बाढी, पहिरो, माहामारी, आगलागी, शीतलहर जस्ता विनासकारी समस्या तथा जोखिमहरू सँग जुध्न उत्थानसिल समुदायको निर्माण गर्नु रहेको छ । स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाले जलवायु परिवर्तनबाट सिर्जित जलवायुजन्य प्रकोपहरूमा केन्द्रित भई संकटासन्न समुदायको अनुकूलीत क्षमतामा अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यका साथ योजना तयार गरेको र स्थानीय विपद व्यवस्थापन योजनाले जलवायु जन्य तथा अन्य प्रकोपहरूलाई समेटेी विपद व्यवस्थापनका पक्षलाई केन्द्रित गरी योजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने भएकाले स्थानीय अनुकूलन योजना र स्थानीय विपद जोखिम व्यवस्थापन योजना समायोजन गर्नु पर्ने आवश्यक देखिएको छ । विपद व्यवस्थापन योजनामा समावेश भए गरेका विपद व्यवस्थापन सम्बन्धि योजनाहरू पनि स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनामा समावेश गरी कार्यान्वय गर्दा अझ बढी प्रभावकारी हुने देखिएकोले यस योजनामा दुवै योजनाका समान रहेका पक्षहरूलाई समावेश गर्ने प्रयास गरिएको छ ।

जलवायु परिवर्तन
अनुकूलन

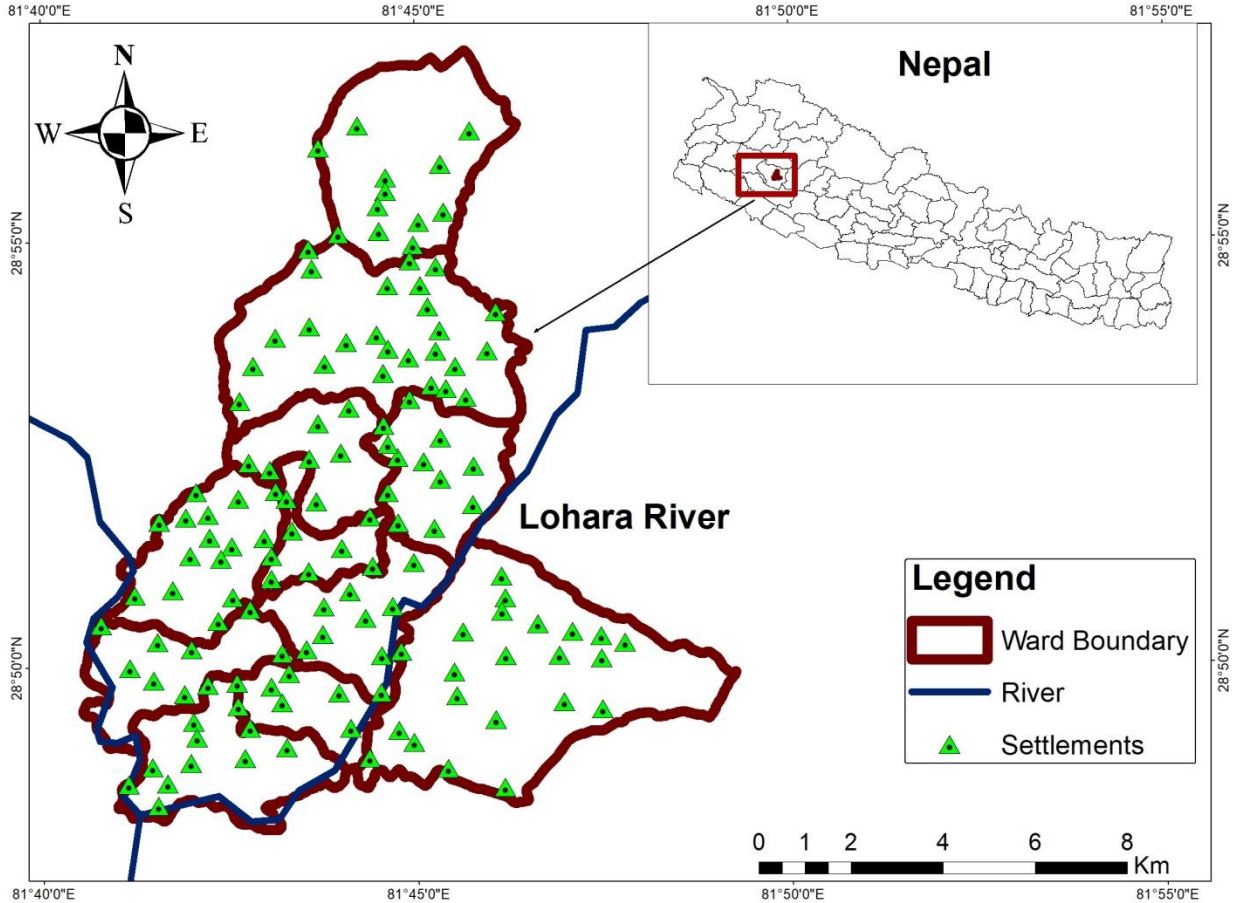
विपद् जोखिम न्युनिकरण

चित्र १ : जलवायु परिवर्तन र विपद् जोखिम व्यवस्थापन विच अर्न्तसम्बन्ध

परिच्छेद २ : नारायण नगरपालिकाको परिचय

२.१ अवस्थिति र भौगोलिक अवस्था

दैलेख एक सुन्दर र ऐतिहासिक पहाडी जिल्ला हो भने यो जिल्लामा हालको संघीय संरचना अनुसार ४ वटा नगरपालिका र ७ वटा गाँउपालिका रहेका छन् । त्यस मध्ये नारायण नगरपालिका नेपालको कर्णाली प्रदेशको मुटु नजिकै अवस्थित सुन्दर पहाडी नगरपालिका हो । देशमा संघीय संरचना बनेपछि स्थानीय स्तरमा विभिन्न गाँउ विकास समिति (गा.वि.स) तथा नगरपालिकाहरु मिलाएर नयाँ नगरपालिका तथा गाँउपालिकाहरु निर्माण भएका छन् । यसै सन्दर्भमा नारायण नगरपालिका पनि खरीगौरा गा.वि.स (वडा नं. ८ र वडा नं. ९), भवानी गा.वि.स, विन्ध्यवासीनी गा.वि.स र नारायण नगरपालिका (साविकका सबै वडाहरु) समायोजन भएर बनेको हो । यस नगरपालिकाको केन्द्र दैलेख जिल्लाको प्रशासनिक केन्द्र एवं दैलेख जिल्लाको सदरमुकाम दैलेख बजारमा रहेको छ ।

चित्र १ : नारायण नगरपालिकाको प्रशासनिक नक्सा

कर्णाली प्रदेशको राजधानी वीरेन्द्रनगर सुर्खेत भन्दा ६७ किलोमिटर उत्तरतर्फ रहेको यस नगरपालिका समुन्द्र सतहदेखि कम्तीमा न्यूनतम (चुप्रा) ८२० मी र अधिकतम (ओखरबास) १६८० मी उचाई र न्यूनतम तापक्रम ५ डिग्री सेल्सियस र अधिकतम तापक्रम ३४ डिग्री सेल्सियस तथा औषत १८०० मिमि वर्षा रहने यस नगरपालिकाको क्षेत्रफल ११०.६३ वर्ग किलोमिटरमा रहेको छ । क्षेत्रफलको हिसावले ११ नं वडा सबै भन्दा ठूलो र वडा नं.६ सबैभन्दा सानो वडा रहेको छ । त्यसैगरी जनसंख्याको हिसावले वडा नं. ४ सबैभन्दा ठूलो र वडा नं ८ सबैभन्दा सानो रहेको छ भने औषतमा जनघनत्व २६७.०५ रहेको छ । समशितोष्ण हावापानी पाइने र र ११ वटा वडा रहेको यस नगरपालिकामा २०६८को जनगणना अनुसार २७,०३७ जनसङ्ख्या रहेको छ । यस नगरपालिका २८°३५' देखि २९°८०' उत्तरी अक्षांश तथा ८१°५३' पूर्वी देशान्तर भित्र पर्दछ ।

पूर्वमा भगवतीमाई गाउँपालिका, पश्चिममा दुल्लु नगरपालिका, दक्षिणमा डुंगेश्वर गाउँपालिका र उत्तरमा महावु र नौमुले गाउँपालिकाले घेरेको यस नगरपालिकाका बहुसंख्यक मानिसहरु कृषि क्षेत्रमा नै निर्भर रहेका छन् । दैलेख जिल्लाको सदरमुकाम समेत रहेको यस नगरपालिकामा कोटिला, कोतगढी, वेलासपुर मन्दिर, पञ्चदेवल कृतिदेवल वागमानी, राइली त्रिपानी जस्ता पर्यटकीय स्थलहरु समेत रहेका छन् भने सावँरको छालाको लागि नेपालकै प्रसिद्ध ठाँउको रुपमा दैलेख जिल्ला चिनिने भएकोले सावँरको छाला उत्पादन पनि यसै नारायण नगरपालिका अन्तर्गत पर्ने गर्दछ । ब्राम्हण, क्षेत्री, ठकुरी, गुरुङ्ग, मगर नेवार, दमाई, सार्की, विश्वकर्मा आदिजस्ता जातजातीहरुको बसाई रहेको यस नगरपालिकाका बहुसंख्यक मानिसहरु नेपाली भाषा नै प्रयोग गर्दछन् ।

२.२ जलाधार

यस नारायण नगरपालिका लोहोरे खोला जलाधार क्षेत्रमा पर्दछ । नारायण नगरपालिकाको पूर्वमा लोहोरे खोला, पश्चिममा छामघाट र ताराघाट खोला, उत्तरमा तामे खोला र दक्षिणमा लोहोरे खोला पर्दछ । भौगोलिक दृष्टिकोणले नारायण नगरपालिका वरीपरी खोलाले घेरिएको र प्रशस्त मुहानहरु भएता पनि बजार क्षेत्रमा खानेपानीको समस्या रहेको छ । जम्मा ५१९८ घर धुरी मध्ये ६२.६२ प्रतिशतले पाईप बाट, १६.५८ प्रतिशतले कुवाँ बाट, १६.७८ प्रतिशतले धारा बाट र अन्य स्रोत हरुबाट ३.९८ प्रतिशत घरधुरीहरुले खानेपानीको प्रयोग गर्दै आएको देखिन्छ । बजार क्षेत्रको खानेपानीको मागलाई सहारे खानेपानी आयोजना र मभुवा खानेपानी आयोजना संचालनमा रहेको र छिट्टै नै खानेपानीको समस्या समाधान हुने विश्वास नगरपालिकाको रहेको छ ।

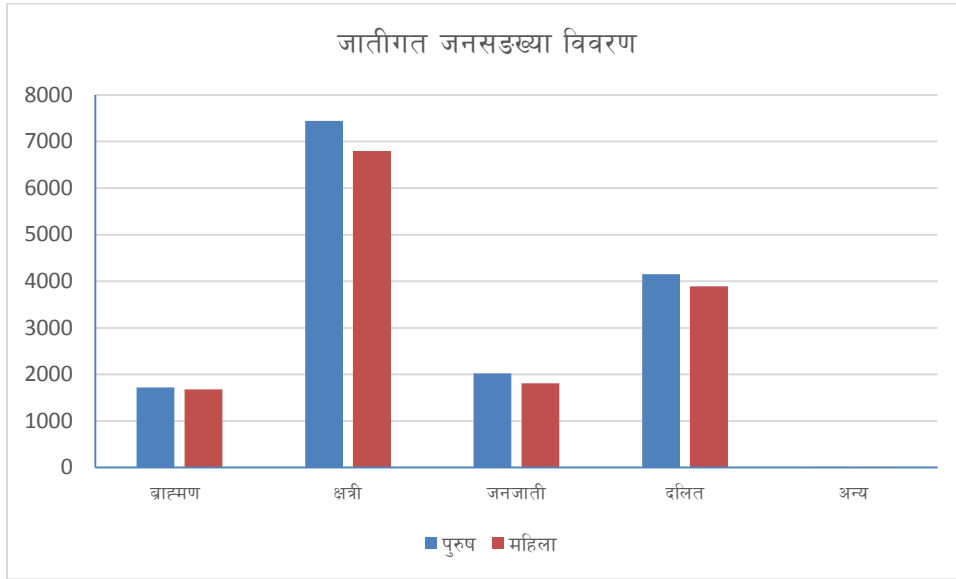
२.३ सामाजिक, आर्थिक तथा मानविय अवस्था

२.३.१ सामाजिक अवस्था

दैलेख जिल्ला विभिन्न जातजातिहरुको उद्गम स्थलको रहेको कुरा इतिहासकारहरुले व्याख्या गरेका छन् । यस नारायण नगरपालिकामा पनि विभिन्न जातजातीका समुदायहरु बसोबास गरेका छन् । २०६८ को

जनगणना अनुसार नगरको कुल जनसंख्या २७,०३७ रहेको छ, जसमा महिला १४,३९२ र पुरुष १२,६४५ रहेको छ । हाल घरधुरी सर्वेक्षण २०७४ अनुसार २९,५४४ पुगेको छ, जसमध्ये महिला १४,१९४ र पुरुष १५,३५० रहेको छ । जातीय रूपमा क्षेत्री, दलित, ब्राह्मण, जनजाती, ठकुरी लगायतका जातजातीको बसोबास रहेको छ । जातिगत जनसंख्या तलको तालिकामा दिइएको छ:

घरधुरी सर्वेक्षण २०७४ अनुसार यस नगरपालिकामा क्षेत्री जातीको (४८.२०%) बाहुल्यता रहेको छ, त्यसपछि क्रमशः दलित (२७.२२%), जनजाती (१२.९६%), ब्राह्मण (११.५१%) र अन्य (०.१%) जातजातीहरु रहेका छन् । विस्तृत विवरण चित्रमा देखाइएको छ :

चित्र २ : नारायण नगरपालिकाको जातीय जनसंख्या विवरण

विभिन्न जातजाती रहेअनुसार, ती जातजातीहरुले मान्ने चाडपर्वहरु पनि फरफरक रहेका छन् । एउटै जातजाती भित्र पनि फरक फरक धर्मावलम्बीहरुको फरक फरक चाडपर्वहरु रहेका छन् । विजया दशमी, तिहार, जनै पुर्णिमा, कृष्ण अष्टमी, हरितालिका तिज, माघे संक्रान्ति, होली, चैते दशै, नव वर्ष, गुरु पूर्णिमा, नागपञ्चमी हिन्दुहरुका महत्वपूर्ण चाडपर्वहरु हुन् भने इसाईको क्रिसमस, बौद्ध धर्मालम्बिहरुको बौद्ध जयन्ति, ल्होसार आदि महत्वपूर्ण चाडपर्वहरु हुन् ।

यस नारायण नगरपालिकाको महिला विकास शाखाका अनुसार जम्मा ५२० जनाले (पुरुष २४१ र महिला २७९) अपाङ्गता परिचय पत्र लिएका छन् । अपाङ्गता परिचय पत्र लिएका मध्ये पूर्ण अशक्त अपाङ्गता (रातो रंगको) भएका ६४ जना (पुरुष ४१, महिला २३), अति अशक्त अपाङ्गता (नीलो रंगको) भएका ११२ जना (पुरुष ४५, महिला ६७), मध्यम अपाङ्गता (पहेलो रंगको) भएका १४३ जना (पुरुष ५६, महिला ८७) र सामान्य अपाङ्गता (सेतो रंगको) भएका २०१ जना (पुरुष ९९, महिला १०२) रहेका छन् । घरजग्गा दुवैमा स्वामीत्व भएका महिला १९.१४% र जग्गामा मात्रै स्वामीत्व भएका ३५.९४% रहेका

छन् । त्यसैगरी घरजग्गा दुबैमा स्वामीत्व नभएका महिलाहरु ४४.९२% रहेका छन् जस अनुसार महिला भन्दा पुरुषको घरजग्गामा बढी नै स्वामित्व भएको तथ्याङ्क ले देखाएको छ ।

२.३.२ मानवीय अवस्था

यस नारायण नगरपालिकामा बसोबास गर्ने व्यक्तिहरुको वडा अनुसार साक्षरता दरलाई विश्लेषण गर्दा सबैभन्दा धेरै साक्षरता दर, ९१.०७% वडा न. १ को रहेको छ भने सबैभन्दा कम ५०% वडा न. १० को रहेको छ ।

यस नारायण नगरपालिकामा विभिन्न खालका जनचेतनामुलक तालिमहरु जस्तै: वचत तथा ऋण, संस्थागत नेतृत्व, लैंगिक सम विकास, स्वास्थ्य, परिवार नियोजन, खानेपानी सरसफाइ, वन व्यवस्थापन, फोहोरमैला व्यवस्थापन र सिप विकास तालिमहरु प्राप्त गरेका ब्यक्तीहरु छन् । यस नगरपालिकाका २,००८ जनाले (पुरुष १२५४ र महिला ७५४) विभिन्न खालका सिप विकास तालिम लिएका छन् ।

यस नगरपालिकामा स्वास्थ्य स्वयंसेविकाको सङ्ख्या ८१ रहेको छ । महिला तथा प्रजनन स्वास्थ्यको अवस्था विश्लेषण गर्दा स्वास्थ्य संस्थामा नै सुत्केरी गराउने गर्भवती महिलाहरुको प्रतिशत ७०% रहेको छ भने दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट सुत्केरी गराउने महिलाको प्रतिशत ४२% रहेको छ । (नारायण नगरपालिका स्वास्थ्य शाखा, २०७४) ।

यस नगरपालिकाको बसाइसराइको अवस्थालाई विश्लेषण गर्दा हाल सम्म नगरपालिकाको पञ्जिकरण शाखामा दर्ता भइ नारायण नगरपालिकामा बसाइसराइ गरी आउनेको सङ्ख्या २०७४ सालसम्म शुन्य रहेको छ । यस नगरपालिका बाट अन्य जिल्लामा (विशेषगरी सुर्खेत, बाँके, बर्दिया, काठमाण्डौ, भक्तपुर, ललितपुर) बसाइसराइ गरी जानेको सङ्ख्या बि सं. २०७४ सालसम्म १०६ जना रहेको छ (नारायण नगरपालिका पञ्जिकरण शाखा २०७४) ।

२.३.३ आर्थिक क्रियाकलापहरुको अवस्था

यस नारायण नगरपालिकाका ६५.२% जनसङ्ख्या कृषीमा आश्रीत रहेका छन् । त्यसैगरी १३.७% ब्यापारमा, १०.४% दैनिक ज्यालादारी, २९.४% नोकरी, १.३९% बैदेशिक रोजगारी, १.३५% गैह्र सरकारी संस्था र ५.०६% अन्य पेशामा आबद्ध रहेका छन् ।

११ वटा वडाको पेशागत विवरण विश्लेषण गर्दा सबैभन्दा धेरै कृषि पेशामा आश्रीत समुदाय वडा नं. ४ मा रहेका छन् (९०.८१%) भने सबैभन्दा कम वडा नं. १ मा रहेका छन् (२७.८६%) । वडा नं. २ का ६३.१२% जनसङ्ख्या कृषि पेशामा निर्भर भएतापनि यस वडामा कृषिलाई ब्यवसायको रुपमा अगाल्ने समुदाय बढि भएको छलफलको क्रममा आएको थियो । दैलेख जिल्लाको सदरमुकाम पनि वडा नं. १

मा रहेकाले पनि वडा नं. १ का ५६.०७% जनसङ्ख्या ब्यापार पेशामा आबद्ध रहेका छन् भने सबैभन्दा कम वडा नं. ४ का ०.९% जनसङ्ख्या ब्यापार पेशामा आबद्ध रहेका छन् । त्यसैगरी दैनिक ज्यालादारीमा निर्भर हुने जनसङ्ख्या सबैभन्दा धेरै वडा नं. ३ मा रहेका छन् (३४.०५%) । वैदेशीक रोजगार र गैह्र सरकारी संस्थामा आबद्ध जनसङ्ख्या वडा नं. ६ मा बढी रहेका छन् (घरधुरी सर्वेक्षण २०७४)

यस नगरपालिका भित्र रहेका मुख्य ब्यपारीक केन्द्रहरुमा दैलेख बजार, चुप्रा बजार, सिमाडा लोहोरे बजार, भैसेखोर बजार र ठालुडाडा बजार रहेका छन् ।

नारायण नगरपालिकाको मुख्य पेशाका रूपमा कृषी रहेता पनि घरधुरी सर्वेक्षण २०७४ अनुसार जम्मा ०.२१% परिवारले मात्र आफ्नो खेतबारीको उत्पादनबाट खान पुगेर बेचबिखन गर्ने गर्दछन् । आफ्नो बारीको उत्पादनबाट ३ महिनाभन्दा कम खान पुग्ने परिवार ३८.७८% रहेका छन् भने ४ देखि ६ महिना खान पुग्ने परिवार ३३.७४% रहेका छन् । त्यसैगरी ७ देखि ९ महिना खान पुग्ने परिवार १३.३३% छन् भने १० देखि १२ महिना खान पुग्ने परिवार १४.२% रहेका छन् ।

घरधुरी सर्वेक्षण २०७४ अनुसार यस नगरपालिकाको जम्मा ५,१९८ घरधुरी मध्ये सम्पन्नता स्तरीकरणको विश्लेषण गर्दा जम्मा १,२९३ घरधुरी अति विपन्न, १,५६३ घरधुरी विपन्न, १,३२६ घरधुरी मध्यम १,०१६ घरधुरी सम्पन्न रहेका छन् । यस नगरपालिकाबाट निर्यात गर्ने मुख्य वस्तुहरुमा कृषी तथा वनजन्य उत्पादन (खाद्यान्न तथा नगदेबाली, जडीबुटी आदि) र राडीपाखी रहेका छन् ।

सावँरको छालाको लागि नेपालकै प्रसिद्ध ठाँउको रूपमा दैलेख जिल्ला चिनिने गर्दछ । यो छाला सामान्य तथा प्रसोधन गर्नका लागि तीन महिना लाग्ने गर्दछ । तयारी छालाबाट दैनिक उपभोग गरिने सामानहरु क्रमशः विभिन्न किसिमका जुत्ता तथा चप्पल, कम्मरमा बाध्ने पेटी व्याग, पर्ष आदि जस्ता बन्ने गर्दछ । यस छालालाई व्यवसायको रूपमा सामान्यतया दलित समुदायका सार्कीहरुले उत्पादन तथा प्रशोधन गरि प्रयोगमा ल्याउने गर्दछन् । सार्की समुदायको पुर्ख्यौली पेशाको रूपमा रहेको सावँरको छाला उत्पादन तथा व्यवसायिकीकरण गर्नसके अझ धेरै यहाँका स्थानिय स्तरका यूवाहरुले रोजगार तथा आयआर्जनमा वृद्धि गर्न सकिने छ । यसलाई थप व्यवसायिक बनाउनको लागि र नेपाल भरी निर्यात गर्नको लागि यहाँको स्थानिय सरकारले विभिन्न किसिमका तालिम, आधुनिक प्रसोधन गर्ने प्रविधि भित्राई यस स्थानिय पुरानो कला तथा संस्कृतिलाई बचाई नेपाल भर चिनाउन नितान्त जरुरि देखिन्छ । दैलेखको एकमात्र चिनारीको रूपमा रहेको यसलाई व्यवसायिककरणमा जोड दिनको लागि र बाहिरबाट आउने आन्तरिक पर्यटक र वाह्य पर्यटकहरुलाई यी सामानहरु बेचबिखन गरि आयश्रोत बढाउन सकिन्छ ।

२.४ प्राकृतिक श्रोतको अवस्था (वन, जलस्रोत, जमिन)

२.४.१ वन सम्बन्धि विवरण:

यस नारायण नगरपालिकाको जम्मा क्षेत्रफलको ४२.२८% क्षेत्रफल वन क्षेत्रले ओगटेको छ र जम्मा वन क्षेत्रको ९९.८२% क्षेत्र सामुदायिक वनको रूपमा समुदायलाई हस्तान्तरण गरीएको छ । यस नगरपालिकामा ४६ वटा (९०६५.६७ हेक्टर) सामुदायिक वन रहेका छन् भने ३ वटा (१६.३६ हेक्टर) कबुलीयती वन रहेका छन् ।

यस नगरपालिकाको तल्लो भुभागमा सालको जंगल अनि नदी-नालाले छोडेका बगर र टार क्षेत्रमा रहेका खयर-सिसौको वन, टुनी, जामुनो र लाम्पातेका वन लगायत विभिन्न थरीका मिश्रित वनले यस क्षेत्रको उष्ण किसिमको वनलाई परिभाषित गर्दछ । त्यसैगरी पहिरो गएका क्षेत्र तथा नयाँ माटोमा तिक प्रजातीको रुखहरु पइन्छ । उपउष्ण क्षेत्रमा सल्लाको वन रहेको छ । कटुस एवं खोटे सल्लाको जंगल सकिएपछि यस नगरपालिकाको वडा नं. १० र वडा नं. ११ मा विशेषगरी खसु, बाँफ, फलाँट, लालीगुराँसका वन भेटिन्छन् । ती मध्ये सौर, ओखर, पैयुँ विभिन्न जातका चिमाल गुराँस एवं ठिंघ्रे सल्ला मिसिन पुग्छन् । शीतोष्ण हावापानीमा विशेष गरेर कोणधारी वृक्ष प्रजातिमा देवदार, भुले सल्ला, रानी सल्ला, धुपी, अधिक भेटिन्छन् । वडा नं. १० मा ओखरको वृक्षारोपण गरीएको छ ।

बोजो (*Acorus calamus*) केतुकि (*Agave cantula*), जिम्बु (*Allium hypsistum*), कोईरालो (*Bauhinia purpurea*), पाखनवेद (*Bergenia ciliate*), भाङ्गो (*Cannabis sativa*), आकाशबेली (*Cuscuta reflexa*), हातेजडी (*Dactylorhiza hatagirea*), लोक्ता (*Daphne bholua*), निगालो (*Drepanostachyum falcatum*), पन्थु च्याउ (*Ganoderma lucidum*), अल्लो (*Girardinia diversifolia*), गुच्ची च्याउ (*Morchella esculenta*), भुल्ले/जटामसी (*Nardostachys jatamansi*), सतुवा (*Paris polyphylla*), कुट्की (*Picrorhiza scrophulariiflora*), पिप्ला (*Piper longum*), पदमचाल (*Rheum austral*)/(*R. moorcroftianum*), गुर्जो (*Tinospora sinensis*), टिम्बुर (*Zanthoxylum armatum*) जस्ता जडीबुटी/गैह्र काष्ठ वनजन्य उत्पादनहरु (NTFP) पाईन्छ । वडा नं. १० र वडा नं. ११ बाट केही मात्रामा जडीबुटी/गैह्र काष्ठ वनजन्य उत्पादनहरु पनि निर्यात गर्ने गरीएको छलफलको क्रममा आएको थियो ।

हिमाली हिउँकुखुरा (*Tetraogallus himalayensis*), लरवान (*Lerwa lerwa*), च्याखुरा (*Alectoris chukar*), कालो तित्रा (*Francolinus francolinus*), पिउरा (*Arborophila torqueola*), लाल कण्ठे पिउरा (*Arborophila rufogularis*), चिलिमे (*Ithaginis cruentus*), मुनाल (*Tragopan satyra*), फोकास (*Pucrasia macrolopha*), डाँफे (*Lophophorus impejanus*), लुईचे (*Gallus gallus*), कालिज (*Lophura leucomelanos*), चीर (*Catreus wallichii*), बाँडाई (*Falco tinnunculus*), कालो चील (*Milvus migrans*), हाडफोर (*Gypaetus barbatus*), काकाकुल (*Spilornis cheela*), तामे दुकुर (*Streptopelia orientalis*), न्याउली (*Megalaima virens*), कुथुर्के (*Megalaima asiatica*), ठूलो डुन्डुल (*Glaucidium cuculoides*), सेतोकण्ठे माटीकोरे (*Halcyon smyrnensis*), सानो माटीकोरे (*Alcedo atthis*), ध्वासे चिबं (*Dicrurus leucophaeus*), भद्राई (*Lanius schach*), हरियो चिचिल्कोटे (*Parus monticolus*), गेरुकटी

गौथली (*Cecropis daurica*), जुरेली (*Pycnonotus cafer*), बाखे जुरेली (*Hypsipetes leucocephalus*), काँकिर (*Zosterops palpebrosus*), डाङ्गे रुपी (*Acridotheres tristis*), कल्चौडे (*Myophonus caeruleus*), धोबिनी रबिन (*Copsychus saularis*), थोप्ले खोलेधोबिनी (*Enicurus maculatus*), भेकभेक भ्याप्सी (*Saxicola torquatus*), काले भ्याप्सी (*Saxicola caprata*), हिमाली भ्याप्सी (*Saxicola ferreus*), सानो हजार चॉचर (*Monticola cinclorhynchus*), घर भँगेरा (*Passer domesticus*), फुस्रो टिकटिके (*Motacilla cinerea*), खोले टिकटिके (*Motacilla maderaspatensis*), कटुसटाउके मुरलीचरा (*Merops leschenaulti*) लगायतका चराचुरुङ्गीहरू पाइन्छन् ।

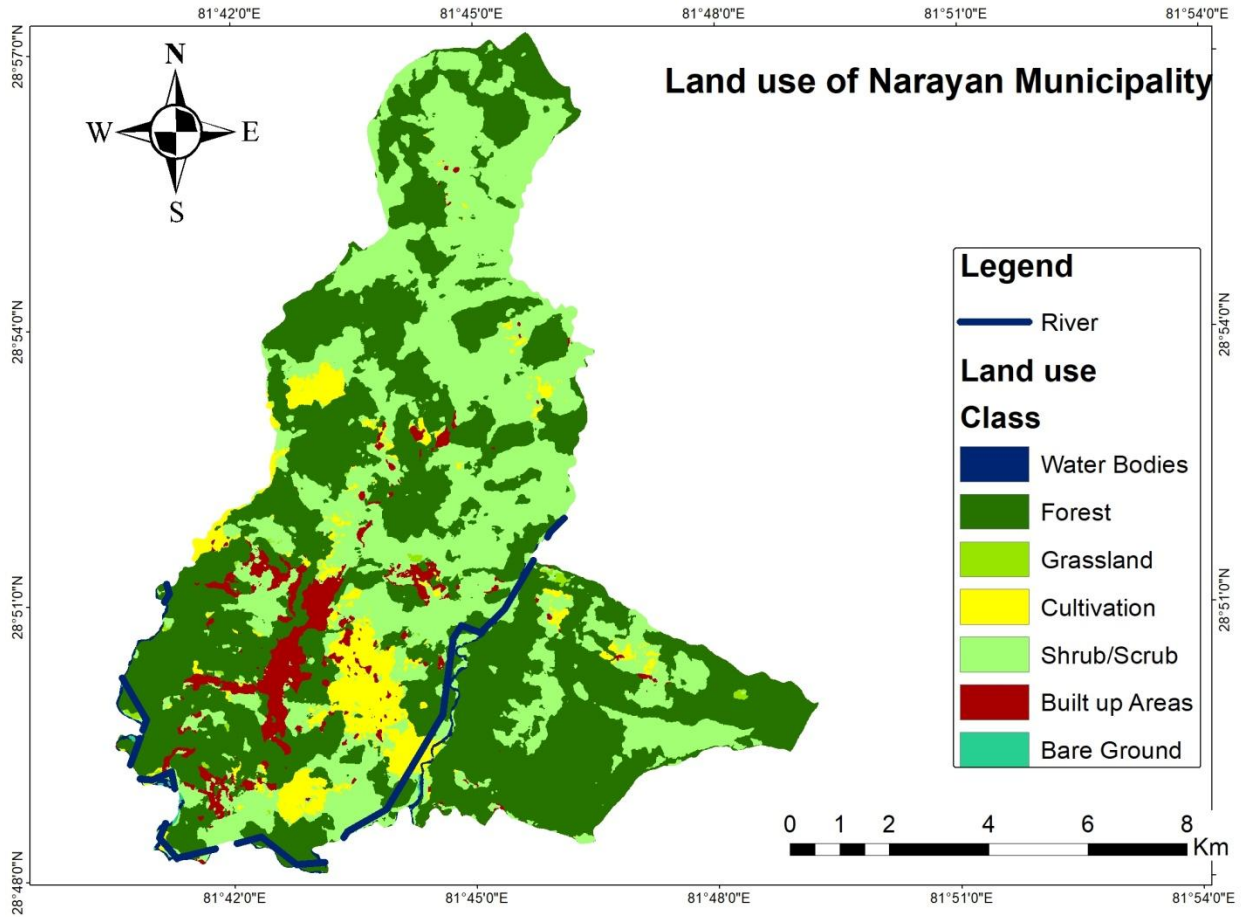
यहाँ कस्तुरी मृग (*Moschus sps.*), ओत (*Lutra lutra*), हिमाली कालो भालु (*Ursus tibetanus*), चितुवा (*Panthera pardus*), चरीबाघ (*Felis bengalensis*) वन विरालो (*Felis chaus*), हिमालयन मृग (*Muntiacus vaginalis*), भारल (*Hemitragus jemlahicus*), घोरल (*Naemorhedus goral*), थार (*Capricornis thar*), बदेल (*Sus scrofa*) लगायतका स्तनधारी जनावरहरू पाईने जानकारी सामुहिक छलफलका क्रममा भेटिएको थियो ।

२.४.२ जमिन बिबरण :

यस नारायण नगरपालिकाको भू उपयोगको अवस्था हेर्दा सबैभन्दा बढी ५७.६७% वन क्षेत्र रहेको छ । त्यसैगरी दोस्रोमा ३६.६५% बुट्यान क्षेत्र रहेको छ ।

क्रं सं.	विवरण	क्षेत्रफल (वर्ग कि. मि.)	प्रतिशत
१	जलश्रोत क्षेत्र	०.६७५४	०.६१०५०३ %
२	वन क्षेत्र	५७.६७३२	५२.९३९६९ %
३	घाँसे क्षेत्र	०.३०९६	०.२७९८५२ %
४	कृषि क्षेत्र	६.७२४७	६.०७८५५ %
५	बुट्यान	४०.५४४९	३६.६५३६२ %
६	वस्ती	४.५४०९	४.१०४५८३ %
७	खुल्ला क्षेत्र	०.०९२३	०.०८३४३९ %

श्रोत: Karra, Kontgis, et al.

चित्र ३ : नारायण नगरपालिकाको भूउपयोग नक्सा

यस नगरपालिकामा जम्मा ८१९.३५ हेक्टर कूल सिञ्चित जमीन रहेकोमा २१५.०३ हेक्टर सालैभर सिञ्चित जमीन रहेको छ भने ६०४.३२ हेक्टर जमीन मौसमी सिञ्चित जमीन रहेको छ । असिञ्चित जमीनको क्षेत्रफल २११४.२५ हेक्टर रहेको छ । त्यसैगरी खेतीयोग्य जमिन ३६६७ हेक्टर खेतीयोग्य जमीन रहेको छ र जम्मा २९३३.६ हेक्टर जमीनका खेती गरीएको छ (नारायण नगरपालिका कृषि शाखा) ।

२.४.३ जलश्रोत विवरण :

भौगोलिक दृष्टिकोणले नारायण नगरपालिका वरीपरी खोलाले घेरिएको र प्रशस्त मुहानहरु भएता पनि बजार क्षेत्रमा खानेपानीको समस्या रहेको छ । जम्मा ५१९८ घरधुरी ६२.६२% पाईप, कुवाँ १६.५८%, धारा १६.७८% र अन्य ३.९८% घरधुरीहरुले खानेपानी खाँदै आएको देखिन्छ । बजार क्षेत्रको खानेपानीको मागलाई सहारे खानेपानी आयोजनाले र मझुवा खानेपानीले संचालनमा रहेको र छिट्टै नै खानेपानीको समस्या समाधान हुने छ ।

२.५ भौतिक पुर्वाधारको अवस्था

यस नगरपालिकामा जम्मा ५४ वटा सामुदायिक बालबिबिकास केन्द्र र ८५ वटा आधारभुत विद्यालय (सामुदायिक र निजि विद्यालय) रहेका छन् । त्यसैगरी ११ वटा माध्यमीक विद्यालय र १ वटा क्याम्पस रहेको छ । यस नगरपालिकामा ६ वटा प्राविधिक शिक्षालय रहेको छ, भने ३ वटा सामुदायिक सिकाइ केन्द्र, १ वटा समाहित शिक्षा, १ वटा खुल्ला शिक्षा रहेको छ ।

यस नगरपालिकामा १ वटा सरकारी अस्पताल, १ वटा जिल्ला आयुर्वेद औषधालय, १ वटा आयुर्वेद केन्द्र, ६ वटा स्वास्थ्य चौकी, २ वटा सहरी स्वास्थ्य केन्द्र, १ वटा फार्मेशी र ६ वटा पोली क्लिनिक तथा औषधी पसल रहेका छन् ।

यस नगरपालिकाको वडा नं. २, ६, ७, ८ हुँदै करिब २० कि.मि क्षेत्र मध्यपहाडी राजमार्गले ओगटेको छ, भने करिब १० कि.मि क्षेत्र सहायक राजमार्गले ओगटेको छ । वडा नं. १, ६, ८ र ९ हुँदै करिब १२ कि.मि को पक्की तथा कालोपत्रे सडक गएको छ । वडा नं. १ र ८ मा जम्मा २७ कि.मि सडक ग्राभेल रहेको छ । यस नगरपालिकाको सबै वडामा गरी जम्मा १४२ कि.मि लामो कच्ची सडक रहेको छ । सबै वडाका वडा कार्यालयहरु नगरपालिकाको कार्यालयबाट सडक सञ्जाल मार्फत जोडिएका छन् ।

यस नगरपालिकाको दैलेख बजार क्षेत्रको १.२ कि.मि सतह ढल क्षेत्र पक्की स्ल्याबले ढाकिएको छ र १० कि.मि ढल क्षेत्र पक्की स्ल्याबले ढाकिएको छैन । जम्मा २० मिटर ढल क्षेत्रमा ट्युम पाइप प्रयोग गरीएको छ । यस नगरपालिकामा जम्मा ४ वटा सार्वजनीक शौचालयहरु (बसपार्क काडा चौर, उद्योग वाणिज्य संघ भवन नजिक गणेश स्थान, डेकेन्द्रचोक नजिक सल्ली डाडा र चुप्रा बजार) रहेका छन् ।

नगरपालिका भित्रको विद्यमान भोलुङ्गे पुल/पुलपुलेसा तथा पक्की पुलहरु रहेका छन् । ११ वटा भोलुङ्गे पुल र ७ वटा पक्की पुल रहेका छन् । ८ वटा भोलुङ्गे पुल र ५ वटा पक्की पुल, नारायण नगरपालिका र अन्य पालिका सँग जोडिएका छन् ।

नारायण नगरपालिकामा उर्जाको रूपमा बिजुली (५४.२९%), सोलार (३७.९६%) र मट्टीतेल (१.३७%) मुख्य रूपमा प्रयोग गर्ने गरीन्छ । वडा नं. १ र ९ का लगभग सबै बस्तीमा (९५% भन्दा बढी) बिजुली बत्तीको प्रयोग गर्ने जनसङ्ख्या रहेको छ । त्यसैगरी वडा नं. १० मा बिजुली बत्ती प्रयोग गर्ने सङ्ख्या शून्य रहेको छ भने वडा नं. ११ मा जम्मा १.६५% ले यसको प्रयोग गर्ने गर्दछन् । बिजुली बत्ती नभएका ठाँउमा सोलारको प्रयोग गर्ने गरीएको छ । बिजुलीको लागि पोल तथा तारको ब्यवस्था भइसकेको छ र निकट भविष्यमा नै नगरपालिका भरी बिजुलीको सुबिधा पुग्ने नगरपालिकाको योजना रहेको छ ।

२.६ नगरपालीकामा कार्यरत संघसंस्थाहरुको अबस्था तथा उपलब्ध सेवाहरु

यस नगरपालिकामा विभिन्न सारकारी निकाय तथा राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैह्रसरकारी संघसंस्थाहरुले विभिन्न क्षेत्रहरुमा काम गर्दै आएका छन् । संघसंस्थाहरुको विवरण तथा ति संस्थाहरुको उद्देश्य तथा कार्यक्षेत्रहरु तल तालिकामा दिइएको छ :

तालिका १ : राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैह्र सरकारी संस्थाहरुको विवरण

क्र. सं.	संघसंस्थाको नाम	रहेको स्थान	सम्पर्क नं.	उद्देश्य/कार्यक्षेत्र
1	एभरेष्ट क्लव, दैलेख	नयाँबजार	089 420247	पोषण
2	सुन्दर नेपाल संस्था	नयाँबजार	9848935745	सुशासन, शिक्षा र स्वास्थ्य
3	सोसेक नेपाल, दैलेख	नयाँबजार	089 410096	महिला बालबालिका
4	सेवक दैलेख	नयाँबजार	9858050143	उद्यमीहरुको विकास
5	सि.डि.पि नेपाल	पुरानोबजार	9858050040	सामाजीक परिचालन, क्षमता विकास
6	सेतो गुराँस बाल विकास सेवा	नयाँबजार	9848001169	महिला तथा बालबालिका
7	महिला सशक्तिकरण मञ्च १०९८ बाल हेल्प लाइन	नयाँबजार	089 420231	महिला तथा बालबालिका
8	महिला तथा बालबालिका केन्द्र (सोसेक)	नयाँबजार	089 410222	महिला तथा बालबालिका
9	स्याक नेपाल	नयाँबजार	9848064139	किशोरी शिक्षा
10	सुआहारा	नयाँबजार	089 410192	स्वास्थ्य, शिक्षा
11	RAP-3	जिल्ला समन्वय समिति	089 410194	सडक मर्मत

क्र सं.	संघसंस्थाको नाम	रहेको स्थान	सम्पर्क नं.	उद्देश्य/कार्यक्षेत्र
12	राष्ट्रिय जलवायु परिवर्तन सहयोग कार्यक्रम (NCCSP 2)	दैलेख बजार	9851150702	जलवायु परिवर्तन अनुकुलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण
13	विश्व खाद्य कार्यक्रम	दैलेख बजार		पौष्टिक आहार
14	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	दैलेख बजार	089 420112 9858017777	विपद्
15	जिल्ला समन्वय समिति	दैलेख बजार	089 420114 9858042222	विपद्
15	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	दैलेख बजार	089 420125 9858015555	सुरक्षा, विपद्
16	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय	दैलेख बजार	089 410127 9858055477	मानव स्वास्थ्य
17	कृषी ज्ञान केन्द्र	दैलेख बजार	089 420145 9846556040	कृषी तथा खाद्य सुरक्षा
18	डिभिजन वन कार्यालय	दैलेख बजार	089 420132 9858050132	वन संरक्षण, सम्बर्द्धन, वृक्षारोपण, पर्या पर्यटन
19	पशुसेवा कार्यालय	दैलेख बजार	089 410148 089 420148	पशुपालन
20	महिला तथा बालबालीका कार्यालय	दैलेख बजार	089 410153 9841361244	लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण
21	खानेपानी तथा सरसफाइ सब डिभिजन कार्यालय	दैलेख बजार	089 420153 9858050053	खानेपानी तथा सरसफाइ

क्र सं.	संघसंस्थाको नाम	रहेको स्थान	सम्पर्क नं.	उद्देश्य/कार्यक्षेत्र
22	प्रावीधीक कार्यालय	दैलेख बजार	089 420131	
23	उद्योग विकास शाखा	दैलेख बजार	089 420136 9848300088	उद्योग, पर्यटन
24	वागवानी अनुसन्धान केन्द्र	दैलेख बजार	089 420156 9844187723	फलफुलको बिरुवा
25	नेपाल खाद्य संस्थान शाखा कार्यालय	दैलेख बजार	089 420191 9848433660	खाद्य सुरक्षा
26	नेपाल विद्युत प्राधीकरण शाखा कार्यालय	दैलेख बजार	089 410130 9844056123	विद्युत
27	जिल्ला खेलकुद विकास समिति	दैलेख बजार	089 420082 9848142333	खेलकुद
28	उद्योग वाणिज्य संघ	दैलेख बजार	089 420170	उद्योग, पर्यटन
29	सिञ्चाइ विकास डिभिजन कार्यालय	दैलेख बजार	089 410106 9846069953	सिञ्चाइ

स्रोत : गैह्र सरकारी संस्था महासंघ दैलेख, सामाजिक विकास शाखा नारायण नगरपालिका, जिल्ला समन्वय समिति दैलेख

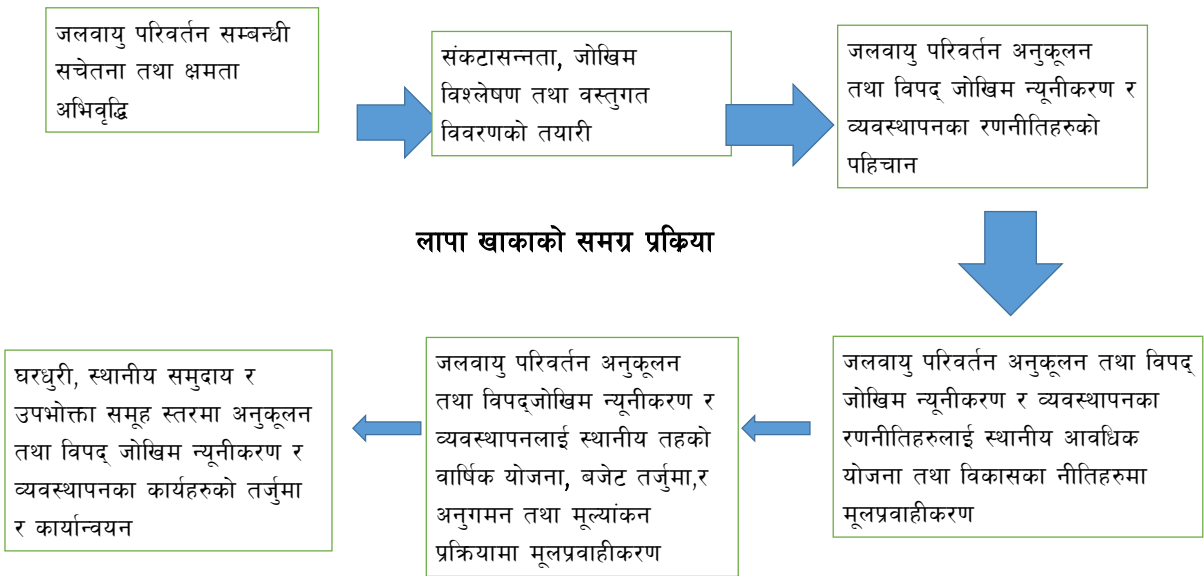
२.७ नगरपालिकाको सुशासनको अवस्था

नेपालको सविधान बमोजिम स्थानीय तहको अधिकार सम्बन्धी व्यवस्था कार्यन्वयन गर्न तथा संघ, प्रदेश र स्थानीय तह बिचको सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयलाई प्रवर्द्धन गर्दै जनसहभागिता, उत्तरदायित्व, पारदर्शिता सुनिश्चित गरी सुलभ र गुणस्तरीय सेवा प्रवाह गर्न, लोकतन्त्रका लाभहरुको समानुपातिक समावेशी र न्यायोचित वितरण गरी कानुनी राज्य र दिगो विकासको अवधारणा अनुरूप समाजवाद उन्मुख संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन प्रणालीलाई स्थानीय तहदेखि नै सुदृढीकरण गर्न र स्थानीय नेतृत्वको विकास गर्दै स्थानीय शासन पद्धतिलाई सुदृढ गरी स्थानीय तहमा विधायिकी, कार्यकारिणी र न्यायिक अभ्यासलाई संस्थागत गर्न स्थानीय सरकारको सञ्चालन गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकाले नेपालको संविधानको धारा २९६ को उपधारा (१) बमोजिमको व्यवस्थापिका ससंदले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ बनाएको छ।

नारायण नगरपालिकाले जनसहभागिता, उत्तरदायित्व, पारदर्शिता सुनिश्चित गरी सुलभ र गुणस्तरीय सेवा प्रवाह गर्न, समानुपातिक समावेशी र न्यायोचित वितरण गरी कानुनी राज्य र दिगो विकासको अवधारणा अनुरूप समाजवाद उन्मुख संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन प्रणालीलाई समुदाय, वडा हुँदै पालिका स्तर सम्म नै सुदृढीकरण गर्न र स्थानीय नेतृत्वको विकास गर्दै पालिकाको शासन पद्धतिलाई सुदृढ गरी नगरपालिकाको विधायिकी, कार्यकारिणी र न्यायिक अभ्यासलाई संस्थागत गर्न स्थानीय सरकारको सञ्चालन गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था गर्न आफ्नो स्थानीय ऐन, कानून तथा निर्देशिका तयार गरी त्यसै अनुसार निति तथा कार्यक्रममा अबलम्बन गरेको छ ।

परिच्छेद ३ : स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको विधि र प्रक्रिया

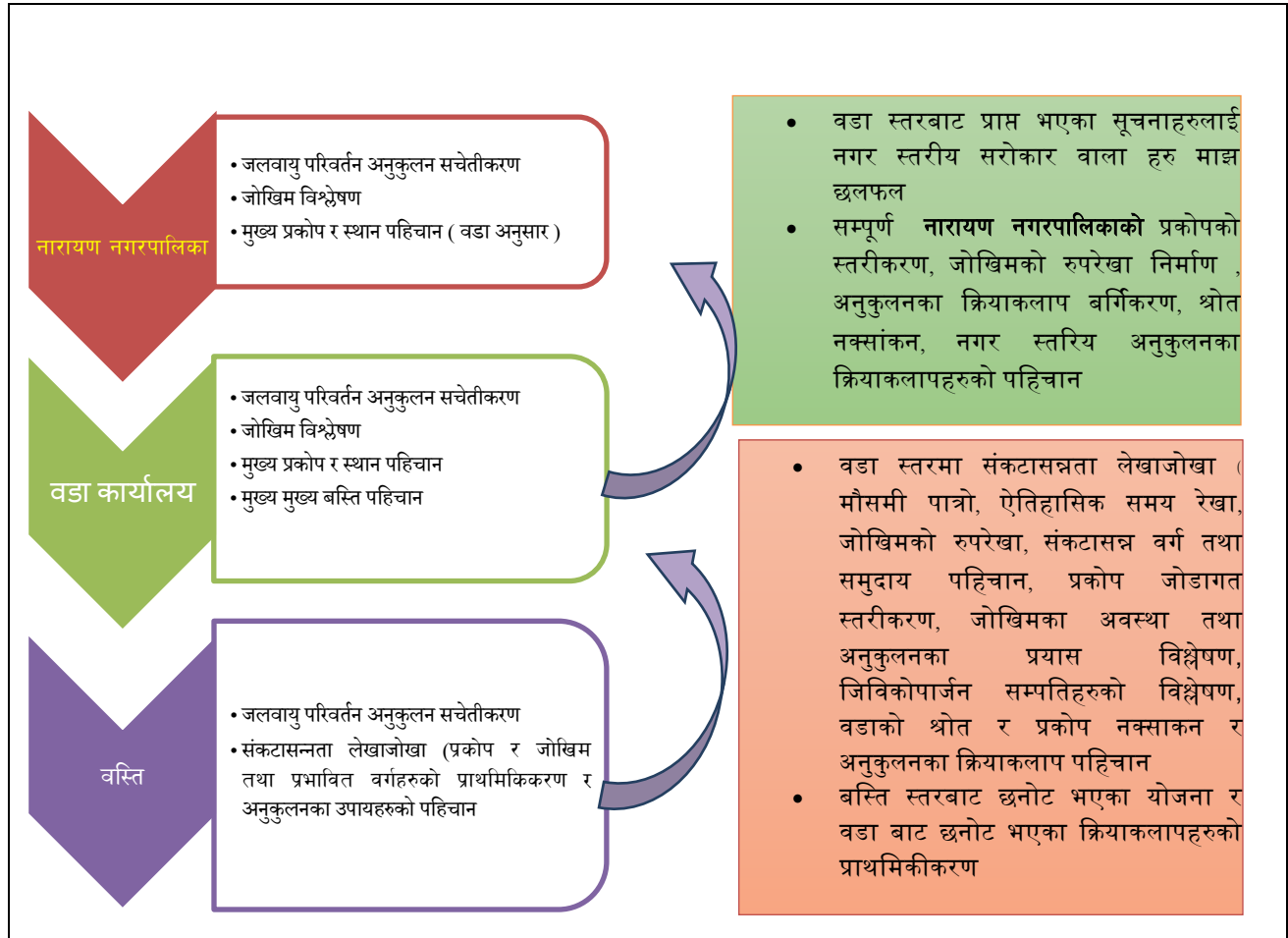
स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गर्दा जलवायु परिवर्तन नीति २०७६, राष्ट्रिय अनुकूलन कार्यक्रम २०६७, परीमार्जीत स्थानीय अनुकूलन कार्य योजनाको राष्ट्रिय संरचना २०७६, स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका २०६८, विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय नीति २०७५, विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०१८-२०३०, वातावरण निति २०७६ लाई आधार मानिएको छ । स्थानीय जलवायु परिवर्तन अनुकूलन कार्ययोजनाको (लापा) राष्ट्रिय संरचनाका चार निर्देशक सिद्धान्तहरू (उर्ध्वगामि, तत्परता, लचकता र समावेशी) र छ चरण अन्तर्गत विभिन्न सहभागितामूलक विधि तथा औजारहरूको प्रयोग गरी यो कार्ययोजना तर्जुमा गरिएको छ ।

चित्र ४ : स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना खाकाको समग्र प्रक्रिया

स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तर्जुमा गोष्ठी नारायण नगरपालिकामा मिति २०७७/१२/२९ गतेका दिन जनप्रतिनिधीहरू र नगरपालिका स्तरिय सरोकारवालाहरूलाई जलवायु परिवर्तन अनुकूलन सचेतिकरण गरेर सुरुवात गरिएको थियो । सो गोष्ठीमा नगरपालिका क्षेत्रमा मुख्य मुख्य प्रकोपहरूको पहिचान साथै जोखिमहरूको विश्लेषण गरिएको थियो । त्यसैगरी वडा स्तरमा जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी सचेतिकरण, प्रकोपको पहिचान र वस्तिहरू छनौट पश्चात् वस्तिहरूमा संकटासन्नता लेखाजोखा र अनुकूलनका क्रियाकलापहरूको पहिचान गरिएको थियो । वडामा संकटासन्नता लेखाजोखा, प्रकोप श्रोत नक्सांकन समेत तयार गरी अनुकूलनका क्रियाकलापहरू पहिचान गरिएको थियो । प्रत्येक क्रियाकलापहरूलाई विभिन्न सुचकको आधारमा प्राथमिकिकरण गरिएको थियो । प्रत्येक वडा बाट

आएका सूचनाहरूलाई पुन नगरपालिकामा मिति २०७८/०१/१४ गतेका दिन प्रस्तुत गरिएको थियो । वडाहरूको स्तरीकरण, श्रोत नक्सांकन, नगरपालिकाको जोखिम विश्लेषण, नगरपालिका स्तरिय अनुकूलनका क्रियाकलापहरु पहिचानका साथै वर्गिकरण गरिएको थियो ।

चित्र ५ : स्थानिय अनुकूलन कार्ययोजना प्रक्रिया

यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयारी गर्दा अपनाईएका चरण तथा तिनका नतिजाहरु निम्नानुसार रहेका छन् ।

३.१ जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी सचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धि

जलवायु परिवर्तन नविनतम विषयवस्तु भएकाले जलवायु परिवर्तनले पार्ने असर तथा प्रभावलाई सम्बोधन गर्नका लागि प्रभावकारी स्थानिय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गर्न जलवायुले के कस्तो असर पारेको छ, के कस्तो प्रभाव पार्न सक्दछ, अनुकूलनका विद्यमान अवसर वा चुनौती के के छन् र त्यसको सामना गर्नका लागि आवश्यक स्रोत र साधन कसरी जुटाउने आदि सूचना स्थानिय स्तरमा जानकारी गराउन समुदाय, वडा तथा बस्ती र नगरपालिका स्तरमा १७ वटा सचेतना तथा अभिमुखीकरण क्रियाकलाप संचालन गरिएको थियो । सो क्रियाकलाप बाट प्रत्यक्ष रुपमा ३७४ व्यक्ति लाभान्वीत भएका छन् ।

सचेतना कार्यक्रममा सङ्गठान समुदाय, स्थानीय निकाय, राजनीतिक दल, शैक्षिक एवं सेवा प्रदायक संघ-संस्था, विज्ञ, दलित, जनजाति, कृषक, युवा र सर्वसाधारणलाई सहभागी गरिएको थियो । सचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रमको लागि जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी प्रस्तुति, सामुहिक छलफल, लक्षित वर्ग छलफल, सामुहिक कार्य आदि प्रयोग गरिएको थियो ।

३.२ संकटासन्नता, जोखिम विश्लेषण तथा वस्तुगत विवरणको तयारी

यस प्रकृया मार्फत संकटासन्न व्यक्ति तथा समुदायहरु र जीविकोपार्जन तथा पर्यावरणीय प्रणालीको विवरण तयार गरी सो बमोजिम अनुकूलन र जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनका कार्यक्रमहरु तयार गर्न मद्दत पुगेको छ । संकटासन्नता तथा अनुकूलन मूल्याङ्कन तथा लेखाजोखाका लागि मौसमी पात्रो, बाली पात्रो, ऐतिहासिक समयरेखा, संकटासन्नता नक्सांकन, जलवायु परिवर्तनको क्षेत्रगत प्रभाव, पारिस्थितिकीय प्रणालीमा परेका प्रभाव, जीविकोपार्जनका स्रोत र प्रकोप विच अन्तर सम्बन्ध, जोखिम तथा अनुकूलनको विश्लेषण, अनुकूलनका उपायहरुको प्राथमिकिकरण जस्ता सहभागितामूलक अभ्यास तथा विश्लेषण गरि सो बाट आएका नतिजाहरु तल उल्लेख गरिएको छ ।

३.२.१ प्रकोपको ऐतिहासिक घटनाक्रम

यस नारायण नगरपालिका, दैलेखमा विगतमा भएका विभिन्न जलवायुजन्य प्रकोपका घटनाक्रमहरुको प्रकृति र प्रभाव विश्लेषण गर्न विगत ३० वर्ष देखि हालसम्मको जलवायुजन्य प्रकोप, प्रभाव, प्रभावीत समुदाय र त्यससँग जुध्न समुहले गरेका प्रयासहरुका साथै सो प्रकोपको असरहरुको भविष्यको परिदृष्यको बारेमा नारायण नगरपालिकाको बस्तिहरु, वडा र पालिका स्तरमा जनप्रतिनिधिहरु, जेष्ठ नागरिक, बुद्धिजीवी तथा जानिफकारहरुको उपस्थितीमा समग्र विश्लेषण गरी संकटासन्नताको समग्र अवस्था निम्न तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालीका २: प्रकोपको ऐतिहासीक घटनाक्रम

क्र.सं.	प्रकोप	बारम्बरता (पटक)	वर्ष	प्रकोपले ल्याएको असर तथा प्रभावहरु	प्रभावित समुदाय वा वर्ग	भविष्यमा हुन सक्ने यसको प्रवृत्ति, असर तथा प्रभावहरु	बचाउका प्रयास र संस्थागत सहयोग
१	पहिरो	15	2050 2056 2059 2061 2064 2067 2069 2070 2071 2072 2073 2074 2075 2076 2077	<ul style="list-style-type: none"> वडा नं. ८ को सिमाडा टोलको १५ घरधुरीको ४५ रोपनी खेतमा क्षति वडा नं. ८ को नाउली टोलका १० घरका २५ रोपनी पाखो खेत तथा सिमसेने खानेपानी मुहान क्षति वडा नं. ५ को भैसिखोरको महेन्द्र मा.वि. मा रु.५० हजार बराबरको क्षति वडा नं. ३ को कालीमाटी टोलका १५ घरका ४५ रोपनी खेतीयोग्य जमिन क्षति वडा नं. १० को तौलिया टोलको गोपी खोला सिंचाई कुलोमा क्षति हुँदा ६ घरधुरी प्रभावित वडा नं. ९ को पुरानो बस पार्क बिदाई चौतारा टोलका २ घर र १ विद्यालयमा सामान्य क्षति र वडा नं. १० को तौलिया टोलको ६ घरधुरीको २० रोपनी खेतमा क्षति, २ घर नष्ट भई बसाईसराई भएका वडा नं. ३ को कालीमाटी टोलका १ घर क्षति 	दलित, विपन्न, संकटासन्न	अतिवृष्टिका कारण पहिरोका घटनाहरु अभै बढ्न सक्ने, पहिरोहरु बेलैमा नियन्त्रण नहुँदा पहिरोको वृद्धि हुँदै गइ पहिरोबाट हुने क्षती बढ्दै जाने	भू संरक्षण कार्यालय, जिल्ला समन्वय समिति, नारायण नगरपालिका, जल उत्पन्न प्रकोप तथा विभिन्न कार्यालयहरुको सहयोगमा तटबन्धन गरीएको, सिञ्चाइ कुलोहरु मर्मत गरीएको, वृक्षारोपण गरीएको, पहिरोबाट प्रभावित घरधुरीहरुलाई राहत उपलब्ध

				<p>भई रु.५ लाख बरवरको क्षति</p> <ul style="list-style-type: none"> ● वडा नं. ३ को सुमिगौरा टोलका ७ घरका २२ रोपनी खेतीयोग्य जमिन क्षति, वल्लो कालीमाटी, अरिगाले, खेतखोला टोलका १८ घरका १२० रोपनी खेतीयोग्य जमिन क्षति, मसारकाले धारा टोलका ३ घरका १२ रोपनी खेत क्षति, तिदुगौरा टोलका १३ घरका ६० रोपनी खेत क्षति, ठुलाखेत टोलका ५ घरका ३० रोपनी खेत क्षति, खुर्सानीवारी टोलका १० घरका ५० रोपनी खेत क्षति, परिमाटे टोलका १ घरधुरी नष्ट भई रु.५ लाख बराबरको क्षति ● वडा नं. ४ को भिरमैरा टोलका ७ घरधुरीको १५ रोपनी खेतमा क्षति भई रु.१ लाख बरवरको क्षति ● वडा नं. ९ को बाँसकोट टोलका ५० घरधुरीको २५ रोपनी खेत क्षति ● वडा १० को माभगाउँ टोलका १८ घरका ४० रोपनी पाखो खेत क्षति ● वडा नं. ५ को छातीकोट टोलका श्री नवदुर्गा आधारभूत विद्यालय (आ.वि.) क्षति भई रु.१ लाख बराबरको क्षति, वडा नं. ७ को जार्नखोला टोलका श्री जनजागृती आ.वि.मा रु.१ लाख बरवरको क्षति र वडा नं. ९ को राजपानी टोलको ४० घरधुरीको १०० रोपनी खेतमा क्षति, ५ घर नष्ट भई बसाईसराई भएको 			गराइएको
--	--	--	--	--	--	--	---------

			<ul style="list-style-type: none"> ● वडा नं. ७ को डाँडाखोरिया टोलको पिन्नाल्डेगौरामा ३५ घरधुरीको २५ रोपनी खेत क्षति, वडा नं. ११ को मुखिया माभूपानी टोलको २ घरधुरीको १० रोपनी खेतमा क्षति ● वडा नं. १ को नमूना बस्तीको १ घर क्षति, ३ जना (म.: २, पु: १) को मृत्यु भएको, वडा नं. २ को विभिन्न पानीका श्रोतहरु (रुजाल मुहान, सिमल गैडा मुहान, तल्लो खानेपानी कुसाडा, रोला खोला कुसाडा, काट्टे खोला, पहाडा मुहान, पिपला खोला मुहान) क्षति भई २०० घरधुरीका महिलालाई पानी ल्याउन समय बढी लागी घरायसी काम सक्न मुस्किल, वडा नं. ६ को थाम्सेना टोलको ५ घरधुरीको १० रोपनी खेतमा क्षति, वडा नं. ७ को जाजेखोला टोलका २० घरका १५० रोपनी खेत क्षति, वडावत देखि जाजेखोला अनाहको ३ कि.मि मोटर बाटो ८ ठाउँमा क्षति भई २० रोपनी खेतीयोग्य जमिन प्रभावित, वडा नं. ८ को तल्लो तर्ताड टोलका २६ घरधुरीको ५० रोपनी खेत क्षति, ठालुडाँडा देखि तल्लो तर्ताड सम्मको ३ कि.मि. मोटर बाटो ५ ठाउँमा क्षति भई १० रोपनी खेतीयोग्य जमिन प्रभावित, वडा नं. ९ को बर्मा टोलका ३५ घरका २५ रोपनी पाखो खेत तथा बर्मा खानेपानी योजना ४ महिना बन्द भई महिलाको समय बढी खर्च भई घरायसी काममा बाधा, वडा नं. १० को माहबु सम्मको 		
--	--	--	---	--	--

			<p>१० कि.मि. मोटर बाटो २० ठाउँमा क्षति भई २० रोपनी खेतीयोग्य जमिन प्रभावित र वडा नं. ११ को गाहावारी बखरडाँडा टोलका १ घरका ६ रोपनी पाखो खेत क्षति</p> <ul style="list-style-type: none"> ● वडा नं. २ को ढुङ्गेखानी टोलको ३५ घरधुरीले प्रयोग गर्ने गोगनपानी खानेपानीमा रु.३ लाख बराबरको क्षति, वडा नं. २ खम्ब देखि कुसाडाको मोटरबाटोको कारण कुसाडा टोलका १५ घरधुरीको ६० रोपनी खेत क्षति, वडा नं. ४ को कठायत टोलका २ घरका १२ रोपनी खेतीयोग्य जमिन क्षति, वडा नं. ४ को फलिया खोला टोलका ६ घरका १० रोपनी खेतीयोग्य जमिन क्षति, वडा नं. ८ को गौरागाउँ टोलका ८ घरधुरीको २५ रोपनी खेत क्षति, वडा नं. ८ को ठकाने दलित वस्ती टोलका ४५ घरधुरीको २४ रोपनी खेत क्षति, वडा नं. ८ को सिममाडा टोलका उतेसेनी मुहानमा क्षति भई विद्यालय तथा १८ घर प्रभावित, वडा नं. ९ को ठालुडाँडा देखि चुप्रा सम्मको ७ कि.मि मोटर बाटो २ ठाउँमा क्षति भई १० रोपनी खेतीयोग्य जमिन प्रभावित, वडा नं. ९ को बाँसकोट खेतघर टोलका ६ घरधुरीको १५ रोपनी खेत क्षति, भटेरी टोलका २० घरधुरीको २५ रोपनी खेत क्षति, वात्थला, मैला डाँडा, डाल्का टोलका २० घरधुरीको ३० रोपनी खेत क्षति, सालखर भल्म टोलका सिस्नेरी सिँचाई कुलो क्षति भई ११ घर प्रभावित, वडा नं. १० को बाँसघारी टोलका ७ 		
--	--	--	--	--	--

				<p>घरधुरीको १२ रोपनी खेत क्षति, वडा नं. ११ को लोहरे देखि त्रिपानी राईली सम्मको १४ कि.मि. मोटर बाटो १६ ठाउँमा क्षति भई ३० रोपनी खेतीयोग्य जमिन प्रभावित र वडा नं. ११ को काँडा टोलका १० घरधुरीको १५ रोपनी खेत क्षति</p> <ul style="list-style-type: none"> ● वडा नं. १ को कुईकानाको ५ घरको ५ रोपनी खेत बगाएको, मसेडी टोलका २ घरको ६ रोपनी खेतीयोग्य जमिन क्षति, वडा नं. २ सियाली खोला मोटर बाटोले सियाली टोलका ६ घरधुरी १५ रोपनी खेत तथा पाखो बारी क्षति, गाडा पानी देखि वालीसरा सम्मको बाटोले वडा नं. २ का ४३ घरधुरीको ३५ रोपनी खेत तथा पाखोबारी क्षति, एकान्त कुना देखि श्रीस्थानको मोटर बाटोले कुसाँडा टोलका ६० घरधुरीको ४० रोपनी खेत तथा पाखोबारी क्षति, वडा नं. ४ को भुवाखाडा, वडिगैडा टोलका ९ घरका ३५ रोपनी खेत क्षति, रुपाखेत देखि देवलकाँडा जाने ४ कि. मि. मोटरवाटो २ ठाउँमा, देवलकाँडा टोलका ५ घरधुरीको २० रोपनी खेत क्षति, कलेल चोक देखि रातापानी जाने २ कि.मि. मोटर रातापानी टोलका ४ घरका १० रोपनी खेत क्षति, लामिडाँडा टोलका ३ घरका १० रोपनी खेत क्षति, देवलकाँडा, रानीवन टोलका ६५ घरधुरीले प्रयोग गर्ने १२० रोपनी खेतका सेतो पखेरा सिंचाई पोखरी क्षति, भिरमैरा टोलका २० घरधुरीले प्रयोग गर्ने भिरमैरा सिंचाई कुलो 		
--	--	--	--	---	--	--

				<p>क्षति भई ६० रोपनी खेतको रोपाई तथा अन्य प्रयोग नभएको, रातापनी जाने मोटरबाटोले लुछेकाँडा टोलका ३० घरधुरीले प्रयोग गर्ने आरुगैरा मुहान क्षति भई बैकल्पिक श्रोत प्रयोग गर्नु परेकोले महिलाहरुमा घरको काममा बोझ थपिएको, वडा नं. ५ देखी वडा नं. १० सम्मको १२ कि.मि. मोटरबाटो ५ ठाउँमा क्षति भई ५ दिन सवारी साधन आवतजावत बन्द, सन्तके टोलका १ घरका रु.५ लाख बराबरको क्षति, वडा नं. ३ देखी वडा ५ सम्मको ४ कि.मि मोटरबाटो १० ठाउँमा क्षति भई ६ दिन सवारी साधन आवतजावत बन्द, भैसिखोर देखि विनी जाने ३ कि.मि. मोटर वाटो ७ स्थानमा क्षति भई १३ घरका ३० रोपनी खेत क्षति, सुनार टोलका २५ घरधुरीले प्रयोग गर्ने ओखले खा.पा क्षति भई ३ महिना बैकल्पिक श्रोतका कारण महिलालाई घरको काममा बोझ, वडा नं. ६ को विजैरा टोलका विरौटा सिंचाई कुलो क्षति भई ९ घरधुरीको ९० रोपनी समयमा रोपाई नभई मौसमी पानीमा भर परेको, सानो नाउला टोलका ९ घरका १० रोपनी खेत क्षति, गणेश थान देखि भुर्ती सम्मको २ कि.मि. मोटर बाटो ४ ठाउँमा क्षति भई १० रोपनी खेतीयोग्य जमिन प्रभावित, भुर्ती कपरनाउला टोलका ६ घरधुरीको १० रोपनी खेत क्षति, रामपुर देखि विजौरा सम्मको २ कि. मि. मोटरबाटो ५ ठाउँमा क्षति, वडा नं.</p>		
--	--	--	--	--	--	--

				<p>७ को बिजौरा र भनभने टोलका ५५ घरधुरीको १०० रोपनी खेत क्षति, जाजेखोला पहिरा कालामा सडक निर्माण गर्दा १ कि. मि. वन क्षेत्र क्षती तथा सानो जातका विरुवा नष्ट, जाजेखोला पहिरा कालाका १० घरधुरीको ४० रोपनी खेतीयोग्य जमिन क्षति, जाजेखोला चुनखानी सिस्नेरीका २ घरधुरीको ५ रोपनी खेतीयोग्य जमिन क्षति, डोफ्का टोलका २४ घरधुरीको ५० रोपनी खेत क्षति, वडावत देखि बिजौरा भनभने मोटर बाटोबाट ३५ घरधुरीको ५० रोपनी खेतीयोग्य जमिन क्षति, वडा नं. १० को ओखरबास टोलका २ घरधुरीको १० रोपनी खेत क्षति, वडा नं. ११ को टाटामाखु टोलका २५ घरधुरीको २५ रोपनी खेत क्षति, चौपारी टोलका ६ घरधुरीको १० रोपनी खेत क्षति, जुफिया टोलका ११ घरधुरीको २० रोपनी खेत क्षति र थाली टोलका १० घरधुरीको २० रोपनी खेतमा असर</p> <ul style="list-style-type: none"> ● विनिखोला, मासेखोलाको सिञ्चाइ कुलो पहिरोले बगाएको, अलैची बारी, रातापानीको खेत बगाएको ● वडा नं. ४ को खानेपानी, विद्युत लाइन र बाटो भत्काएको, वडा नं. ७ को जरेपानीमा पहिरो गइ खेतीयोग्य जमिन बगाएको, सिस्नेरी, उत्तेसेनी, डोफ्कामा पहिरो गइ केही जमिन बगाएर केही जमिन पुरेर असर गरेको, बिजौराको सडक बाटो भत्काएको, वडा नं. ९ को भतेरीमा पहिरो गएर २०० मिटर सडक 		
--	--	--	--	---	--	--

				<p>विगारेको, राजापानीको ७० घरधुरी लाई असर गरेको, सालतडामा पहिरो गएर सालतडा सामुदायिक वन लाई असर गरेको त्यसैगरी २५० मिटर सिञ्चाइ कुलोलाई असर गरेको, भोसेडाडा कोरीठेगाँउमा ७ घरधुरीहरूलाई असर गरेको, सालखर्क भल्म खेतमा पहिरो गएर १५ घरलाई असर गरेको र खेतमा पनि असर गरेको, वडा नं. ११ को ढाडे पहिरोले बस्ती जोखिममा परेको र ७ रोपनी खेतमा असर गरेको, टाटागाँउमा सडकको पहिरोले ३ घरलाई असर गरेको, राइनादेवी विद्यालय पहिरोका कारण जोखिममा, उत्तीसेनी टौवाडाडा सामुदायिक वनमा पहिरोले असर गरेको, पानीपोखरी देखि तल्लाबारी सम्म गएको पहिरोले २ घर जोखिममा, घट्टेखोलाको पहिरोले मालीका सामुदायिक वन र सिञ्चाइ कुलोमा असर, काडामा पहिरोका कारण ७ घर जोखिममा, वडा नं. १० को नौमुले पाखोको पहिरोले नौमुले सामुदायिक वन, ४ घरधुरी जोखिममा, पाइपलाइनलाई असर गरेको, मकैखोरियाको पहिरोले मकैखोरिया सामुदायिक वनमा असर, कालेखोला सिञ्चाइ कुलोमा असर गरी २५ हेक्टर खेतलाई असर, चीसबढुङ्गामा गएको पहिरोले ४ घरलाई असर गरेको, बाँसघारीमा गएको पहिरोले १६ रोपनी खेत लगेको, वनखेत सिञ्चाइ कुलोलाई असर गरेको, कामीखोरीयामा गएको पहिरोले तौलीया जाने सडकलाई असर गरेको, आरोला सिञ्चाइ</p>		
--	--	--	--	--	--	--

				<p>कुलो र १६ रोपनी खेतलाई असर गरेको, सल्लेरी ठुलो खेतमा गएको पहिरोले २५ रोपनी खेतलाई असर गरेको, धारा खेतमा गएको पहिरोले १० रोपनी खेत बगाएको र धाराखोला सिञ्चाइ कुलोलाई असर गरेको, गोवीखोलाको पहिरोले २ वटा सिञ्चाइ कुलोलाई असर गरी २० रोपनी खेतमा असर गरेको, नाउलाको तैलीया पहिरोले खानेपानी पुरेको, छान्नामा गएको पहिरोले १ घर जोखिममा, खापरथान डाडागाउको पहिरोले १ घरलाई स्थानान्तरण गरीएको, कालेखोलामा गएको पहिरोले जिल्लाको खानेपानीलाई असर गरेको, रास्कोटमा गएको पहिरोले रास्कोट गाउको ६ घर जोखिममा, वडा नं. ८ को उत्तीसेनामा गएको पहिरोले सिमडा खानेपानीमा असर, खेत बारीमा असर गरेको, जडेपानीको पहिरोले खानेपानीलाई पुरेको, ५ रोपनी खेतमा असर गरेको, तरतयाङ्ग सरस्वती आधारभुत विद्यालय नजीकको पहिरोले विद्यालयलाई असर गरेको, पहिरा खोलामा गएको पहिरोले ३ घर जोखिममा, ७ रोपनी जती खेतबारी कटान गरेको, चीउरेनीको पहिरोले ६ रोपनी खेत बगाएको, ढकानेमा गएको पहिरोले ३५ घर जोखिममा, नाउलेखोला जैसीखेतमा गएको पहिरोले ६ रोपनी खेतमा असर गरेको, मध्यपहाडी रोड देखि ज्यामिरेखोल्सी सम्मको पहिरोले ५० घर जोखिममा र खेत तथा कुलोमा असर गरेको, वडा नं. २ को</p>		
--	--	--	--	--	--	--

				<p>खोप्चेउकाली सिञ्चाइ कुलोलाई असर गरेको जसका कारण ४०० रोपनी खेतलाई असर गरेको, परीयाल कुलो बगाएर ५०० रोपनी खेतमा असर र ३० घरधुरी जोखिममा, माल्लीखोला तल्लो कुलो बगाएर ५० रोपनी खेत र ८ घरधुरीलाई असर गरेको, लामाकोट खाडा उपालीमा गएको पहिरोले खाडा उकाली कुलो बगाएको, सियाली पिप्ला सिञ्चाइ कुलो बगाएको र ४०० रोपनी खेत प्रभावित र १५ घरधुरी जोखिममा, अघेरीखोला घरखेत कुलो बगाएको, बाह्र सानेमा गएको पहिरोले सपाखेतगाँउ जोखिममा, सुइगाँढ कालदुङ्गाको सिञ्चाई कुलो बगाएको जसका कारण २५० रोपनी खेतमा असर र माल्ली टोलको १० घरधुरी जोखिममा, कुसडा माल्ली सडक खण्डमा पहिरोले असर गरेको, कुलेनी सिञ्चाइ कुलो बगाएर २०० रोपनी खेतमा असर गरेको, कालदुङ्गा देखि नाउला सम्म र कालदुङ्गा देखि पटौजी सम्मको कुलो बगाएको, अतिवृष्टिका कारण ८ वटा घर भत्कीएको, पेट्रोलियम पदार्थको उत्खननको अनुसन्धानको क्रममा विष्फोट गराउँदा कोटथाप्राटोलको २ वटा घर चर्कीएको</p>			
२	खोला कटान / बाढी	6	2065 2072 2073 2074 2076 2077	<ul style="list-style-type: none"> ● वडा नं. ३ को खुर्सानीवारी, कालिमाटी टोलको १२ घरधुरीको ३१ रोपनी खेतमा क्षति ● वडा नं. ६ को रेडक्रस मा. वि. को २०० मिटर पर्खाल भत्किँदा रु.३ लाख बराबरको 	विपन्न, संकटासन्न वर्ग, दलित, खोला	अतिवृष्टि बढ्दै जानाले बाढीको घटनाहरू बढ्दै जान सक्ने, त्यसैगरी छोटो	विभिन्न सरकारी तथा गैह्रसरकारी संस्थाहरूको सहयोगमा

			<p>क्षति, वडा नं. ७ देखी वडा ९ सम्मको ४ कि.मि. लोहरे खोला स्थित रहेका २५ घरधुरीको ३० रोपनी खेतमा क्षति, वडा नं. ९ को कोटिला खोलाले कोटिला खेत टोलका ६० घरधुरीको २० रोपनी क्षति, वडा नं. १० को खत्री डाँडा टोलका १० घरधुरीको १० रोपनी खेत क्षति र वडा नं. १० को ओखरबास टोलका ३ घरधुरीको ४ रोपनी खेत क्षति</p> <ul style="list-style-type: none"> ● वडा नं. ९ को चुप्रा बेलघारी क्षेत्रका १४ घरधुरीको २० रोपनी तथा ३ हेक्टर सामुदायिक वन क्षेत्रलाई लोहरे खोलाले क्षति, वडा नं. १० को तौलिया टोलका १० घरधुरीको ५ रोपनी खेत क्षति र वडा नं. ११ को सारु, लिडके, जातरा र लोहरे टोलका २० घरधुरीको ३० रोपनी खेत लोहरे खोलाले क्षति ● वडा नं. १ को गहतारीको कुलो बगाएको, पिउने पानी प्रदुशीत भएको, वडा नं. ६ को सडकको माटो बगाएर ३०० मिटर सिञ्चाइ कुलो पुरेको, १५ रोपनी खेत र १० रोपनी बारी पुरेको ● वडा नं. ७ को अना, चौसिल्ले, विजौरा, घट्टेखोला, सेरा भनभनेमा खोलाले कटान गरी खेतीयोग्य जमिन बगाएको र बस्ती पनि जोखिममा, वडा नं. ९ को कुण्ठाखोलाले कुण्ठाखोला सामुदायिक वनको नर्सरीमा असर गरेको, बास्कोट घरखेत खोलाले १०० घरधुरी जतीको खेतमा असर गरेको, वडा नं. ११ मा 	नजकिको बस्तीहरू	समयमा ठुलो पानी पर्नाले बाढीको बारम्बारतामा बृद्धि हुन सक्ने, भौतिक स्रोत तथा प्राकृतिक स्रोतहरूमा बढी असर पर्न सक्ने	खोला नियन्त्रणका लागि तटबन्धन, सिञ्चाइ कुलो मर्मत, सडकमा नालीहरूको निर्माण तथा व्यवस्थापन
--	--	--	---	-----------------	---	---

				<p>लोहोरे खोलाले लामातौडको खेतमा असर गरेको, टुन्नेखोलाले गारगुलेको खेत र सिञ्चाइ कुलोमा असर गरेको, वडा नं. १० मा तामेखोलाले २० रोपनी खेतमा असर गरेको, काठेपुलमा क्षती गरेको, गोपी खोलो १० रोपनी खेतलाई असर गरेको र काठेपुल बगाएको, गैह्राबारी खोलाले २० रोपनी जती खेत कटान गरेको, वडा नं. ८ मा लोहोरे खोलाले गैराबौर देखि खोलामौरा सम्म कटान गरी ६० घर जोखिममा, सिञ्चाइ कुलो, बाल शिक्षा भवन, प्रतिकक्षालय, भोलुङ्गे पुल, मण्डलीलाई असर गरेको, नाउली खोला, धारा खोला, चौडा खोलाले खेतबारीलाई असर गरेको, ज्यामीरे खोलाले खानेपानी, सिञ्चाइ, खेतबारी, वन जंगल र १० घरधुरीलाई असर गरेका, वडा नं. २ को काट्टेखोला मुहान कटान गरेको</p>			
--	--	--	--	--	--	--	--

३	सुखा खडेरी	6	2070 2071 2072 2073 2074 2077	<ul style="list-style-type: none"> ● वडा नं. १ का १५० घरधुरीको ३०० रोपनी बारीमा गहुँ उत्पादनमा कमी र वडा नं. ११ का खातीगाउँ टोलका ७० घरधुरीले प्रयोग गर्ने सिलङ्गी मुहान सुकी ३५ रोपनी खेतमा समयमा रोपाई भएन ● वडा नं. १ कुईकानाको पदेना कुवा सुकी ५ घरधुरीका महिलाहरु १ महिना सम्म पानी लिन जाने समस्याका कारण घरको काममा बोभ्र, वडा नं. १ कुईकाना च्यानडाँडा कुवा सुकी ५ घर प्रभावित, वडा नं. १ कुईकाना पिन्नाल्डे कुवा सुकी ५० घर ३० मिनेट टाढाको मुहान प्रयोग गर्नुपर्ने भएको र वडा नं. ११ का काँडा टोलका २५ घरधुरीले प्रयोग गर्ने बियारा मुहान सुकी २७ रोपनी खेत प्रभावित ● वडा नं. १ भगवती टोलको बनधारा कुवा सुकी ५० घरका महिलाको समय बढी खर्च भई घरको काममा असर, पुरानो बजार टोलको विष्णुमति धारा सुकी १६ घरधुरीका मानिसहरु टाढाको मुहानमा पानी लिन जानुपर्ने र वडा नं. ११ को टाटामाखु टोलका ८० घरधुरीले प्रयोग गर्ने धारापानी मुहान सुकी बैकल्पिक श्रोतको प्रयोगले महिलाको घरको काम प्रभावित ● वडा नं. १ नयाँ बजार सिदुका कुवा सुकी ५० घरधुरी प्रभावित, धुलपुर गुलिया र तल्लो कुवा सुकी २३ घरधुरीका महिलाको खानेपानी लिन जाने समय तथा घरको काममा बाधा, वडा नं. 	विपन्न, दलित बढि प्रभावित । सबै समुदायला ई प्रभाव पारेको	सुखाका दिनहरुमा बृद्धि भइरहेकाले भविष्यमा यसको असर अभै बढ्न सक्ने, पानीका मुहानहरु सुक्दै जानाले खानेपानीको समस्या बढ्ने, खोलामा पानाको सतह कम हुदै जानाले सिञ्चाइमा समस्या बढ्ने, कृषि बाली तथा फलफुलको उत्पादनमा कमी, पानीको समस्या बढ्नाले तथा खाद्यबालीमा असर पर्न गइ बसाइसराइमा बृद्धी हुन सक्ने, बेरोजगारी समस्या बढ्न सक्ने, वन डढेलोको घटना भन वृद्धि हुने	खानेपानीका कुवा तथा मुल संरक्षणका लागि सहयोग, सिञ्चाइ पोखरी निर्माण, सिञ्चाइ कुलो निर्माण तथा सिञ्चाइको व्यवस्थापन, बृक्षारोपण,
---	---------------	---	--	--	--	--	--

			<p>६ नयाँगाउँ टोलको खत्री नाउला कुवा सुकी १० घरधुरी प्रभावित, वडा नं. ८ को तल्लो कुवा, जोगी धारा, ढलदसि कुवा, प्रभु धारा, धैरेनी कुवा, कागतपार्ने कुवा, ठकुरी धारा लगायतका मुहान सुकी २०० घरधुरीको आयआर्जनका क्रियाकलापमा असर र वडा नं. ११ को जुफिया टोलका ३५ घरधुरीले प्रयोग गर्ने कालोपानी, अलैचीवारी मुहान सुकी ३० रोपनी खेत प्रभावित</p> <ul style="list-style-type: none"> ● वडा नं. १ गतारी राम मन्दिर कुवा सुकि १६ घरधुरीमा मानिसहरु ३ महिना अर्को मुहान प्रयोग गर्नुपर्दा बढि समय खर्च भई महिलाहरुमा कामको बोभ थपिएको, कुईकाना सिमलगौरा कुवा सुकी १० घरधुरी प्रभावित, वडा नं. ४ को ५० घरधुरीको रु.५ लाख बराबरको तरकारी क्षति, ५०० घरधुरीको ५०% धान, गहुँ, मकै, कोदो उत्पादनमा कमी, वडा नं. ५ को १० घरधुरीको १० रोपनीमा रु.१ लाख बराबरको तरकारी क्षति, ३०० घरधुरीको ५०% धान, गहुँ मकै, कोदो उत्पादनमा कमी, वडा नं. ६ को १५ घरधुरीको ३० रोपनीमा रु.३ लाख बराबरको तरकारी क्षति, ५०० घरधुरीको ५०% धान, गहुँ, मकै, कोदो उत्पादनमा कमी, वडा नं. ७ को १०० घरधुरीको १०० रोपनीमा रु.१० लाख बराबरको तरकारी क्षति, ३०० घरधुरीको ५०% धान, गहुँ मकै, कोदो 			
--	--	--	---	--	--	--

				<p>उत्पादनमा कमी, गोलादेउ चुनखानी टोलको चुनदानी मुहान सुकी ५ घरधुरीको खेत समयमा रोपाई नभई नेपाल खाद्य संस्थानको चामलले निर्वाह गर्नुपरेको, साउने नाउला, हुडगे धारा, खडिक धारा, खत्री धारा, दाना धारा, चिसापानी धारा, पल्लो सानोधारा बिजैरा मुहान आंशिक रुपमा सुकी ३०० घरधुरी प्रभावित, वडा नं. ८ को २५ घरधुरीको २० रोपनीमा रु.२ लाख बराबरको तरकारी नष्ट, १५० घरधुरीको ५०% धान, गहुँ, मकै, कोदो उत्पादनमा कमी, वडा नं. ९ को २५ घरधुरीको ५० रोपनीमा रु.३ लाख बराबरको तरकारी क्षति, ४५० घरधुरीको ३०% धान, गहुँ मकै, कोदो उत्पादनमा कमी, वडा नं. ११ का पानीका श्रोत (जुगेपानी, कालापानी, अलैचि खानेपानी, सिलम्पुर नाउला, जुगेखोली, साउने नाउला, खेल्ने चौर) स्रोत सुकी १२० घर प्रभावित</p> <ul style="list-style-type: none"> ● सबै वडामा गहुँ बाली मा ८०% सम्म उत्पादनमा ह्रास आएको, त्यसैगरी मकै बाली, मुसुरो, तोरी, केराउ, चना, आलु, तरकारी बाली र फलफुलमा मा असर गरेको, खानेपानीको मुलहरु सुकेको, वनमा सल्लाको पातहरु सुकेको, रोगकिराको प्रकोप बढेको 			
४	चट्याङ्ग	10	2054 2055 2061	<ul style="list-style-type: none"> ● वडा नं. ३ को गोलक्षेना टोलको ३ घर र २ भैंसी नष्ट 	सबै	जलवायु परिवर्तनका	अर्थिङ्ग गर्ने गरीएको

		2062 2063 2064 2073 2074 2075 2076	<ul style="list-style-type: none"> ● वडा नं. ६ को बेलधारा टोलका १ घरमा क्षति, १ जना पुरुषको मृत्यु तथा २ जना घाईते ● वडा नं. ३ को खुर्सानीवारी टोलका २ घरधुरी नष्ट भई २ भैंसी र २ गाई क्षति तथा वडा कार्यालयमा रु.१ लाख बराबरको क्षति ● वडा नं. ७ को किमुगाउँ टोलका ४ घर क्षति तथा ३ जना मानिस घाईते ● वडा नं. ३ को खुर्सानीवारी टोलका १० घरधुरी प्रभावित भई १ पशु नष्ट तथा १ महिला घाईते ● वडा नं. ३ को मसाडा टोलको १ घर नष्ट भई १ पुरुषको मृत्यु तथा १ महिला घाईते, वडा नं. ५ को धिताह मालिका चौरको १ घरधुरीको १ पुरुषको मृत्यु ● वडा नं. ५ को धिताह मालिका चौरको विद्युत टान्समिटर २ वर्ष सम्म अवरुद्ध, छातिकोटको विद्युत टान्समिटर अवरुद्ध, वडा नं. ९ को बासकोट टोलका १ घर नष्ट भई १ पुरुषको मृत्यु, वडा नं. १० को डाँडागाउँ टोलका २ घर नष्ट भई १ बच्चाको मृत्यु तथा २ पशु मरेको ● वडा नं. ९ को बर्मा टोलका ५ घरधुरीको क्षति भई ७ कुखुरा तथा ४ घरको मिटर बक्स क्षति, वडा नं. १० को तौलिहवा टोलका १ घरधुरी नष्ट भई १ भैंसी क्षति 		कारण भविष्यमा चट्याङ्का घटनाहरु बढ्दै जान सक्ने र यसबाट पर्ने असरहरु पनि बढ्दै जाने	
--	--	--	--	--	---	--

				<ul style="list-style-type: none"> ● वडा नं. ९ को बासकोट गाँउमा १ जनाको मृत्यु भएको, डाडेघारी र भदौरेमा ट्रान्सफर्मर, मिटरबक्स र विद्युतीय उपकरणमा असर गरेको, वडा नं. १० को जौबारीमा २ वटा बाखा मरेको, डाडागाँउमा १ जना घाइते, बियाडाडामा ७ बाखा, १ भैंसी र २ गाई मरेको, वडा नं. ११ मा १ जनाको सोलारमा असर गरेको ● वडा नं. १ को रानीधारामा चट्याङ्ग परी घाइते भएको र विद्युतीय उपकरणमा असर, वडा नं. ७ को किमुगाँउमा १ जना घाइते र बिजौरामा २ जना घाइते 			
५	आगला गी / वन डढेलो		2070 2071 2073 2074 2077	<ul style="list-style-type: none"> ● वडा नं. ३ को कालीमाटी टोलको २ घरहरू पूर्ण रुपमा नष्ट भई ५ बाखा तथा रु.२ लाख ५० हजार बराबरको क्षति ● वडा नं. ३ को साङखोला टोलको ३ घरहरू पूर्ण रुपमा नष्ट भई रु.५ लाख बराबरको क्षति ● वडा नं. १ को श्रीस्थान सामुदायिक वनमा डढेलो लागी उनिऊ उत्पादनमा कमी, वडा नं. २ को तल्लो जारकोट टोलको १ घर पूर्ण रुपमा नष्ट भई रु.२ लाख ५० हजार बराबरको क्षति, वडा नं. ३ को खुर्सानिवारी टोलको १ घर पूर्ण रुपमा नष्ट भई रु.६० हजार नगद सहित रु.५ लाख बराबरको क्षति, वडा नं. ४ को वडिगैडा टोलको २ घर पूर्ण रुपमा नष्ट भई रु.९ लाख ५० हजार 	सबैमा असर परेको तर विशेष गरी विपन्न र वनको नजिकका बस्तीहरू बढि प्रभावित ।	सुख्खाको समय लम्बिदै गएकाले वन डढेलोको घटनाहरू पनि अभै बढ्दै जान सक्ने र जसका कारण प्राकृतिक तथा भौतिक स्रोतहरू प्रभावित हुन सक्ने ।	समुदायले स्वतस्फूर्त रुपमा वनमा लागेको आगो निभाउने गरेको, बाटो तथा खोलाहरूलाई अग्निरेखाको रुपमा सरसफाइ गर्ने गरीएको, सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहहरूले बैठकहमा वन डढेलो

			<p>बराबरको क्षति, वडा नं. ५ को छातिकोट टोलको १ घर पूर्ण रुपमा नष्ट भई रु.२ लाख ५० हजार बराबरको क्षति, वडा नं. ५ को बोभोघारी टोलको १ घर पूर्ण रुपमा नष्ट भई रु.२ लाख बराबरको क्षति, वडा नं. ७ को विजौरा टोलको खरको छाना भएको १ घर नष्ट भई रु.२ लाख बराबरको क्षति</p> <ul style="list-style-type: none"> ● वडा नं. ३ को कालीमाटी देसीगाडे टोलको ३ घर पूर्ण रुपमा नष्ट भई रु.३ लाखको क्षति, वडा नं. ४ को खालडाँडा टोलको १ घर पूर्ण रुपमा नष्ट भई रु.५ लाखको क्षति, वडा नं. ५ को राजिगाउँ टोलको १ घर पूर्ण रुपमा नष्ट भई रु.२ लाखको क्षति, वडा नं. ५ को भिल्के, विसघारी, देवि बज्यै सामुदायिक वनको सानो जातको विरुवा नष्ट, वडा नं. ९ को ज्यामीरे भटेरी, छहरे सामुदायिक वन नष्ट भई सानो जातका विरुवा तथा पशुपंछीमा असर, वडा नं. ९ को बाँसकोट टोलका २ घरधुरीको रु.२ लाख बराबरको क्षति, वडा नं.१० को थपरेल, ढाणगाउँ, दशरते, साहुवाडा, टोलका ५ घर नष्ट भई रु.१० लाख बराबरको क्षति, वडा नं. ११ को विक्रमचौर र मालिका सामुदायिक वनमा आगलागी भई जंगली जनावर तथा चरिचरन क्षेत्रमा कमि ● रानीबन सामुदायिक वन, पिपलडाडा सामुदायिक वन, किमुगाँउ सामुदायिक वन, 			<p>सम्बन्धि सबै सदस्यहरुलाई सुसुचीत गराउने गरेको, किमुगाँउ सामुदायिक वनमा प्रहरीको टोलीले दमकल सहित आएर आगो निभाउन सहयोग गरेको</p>
--	--	--	--	--	--	--

				धरेनी सामुदायिक वन, भैरव सामुदायिक वन, छहरे जामुने सामुदायिक वन, जामुने भटेरी सामुदायिक वन, फुलबारी समुदायिक वन, पालेको पखेरो सामुदायिक वन, विक्रमचौर सामुदायिक वन, टौवाडाडा सामुदायिक वन, मालीका सामुदायिक वन, जौबारी सामुदायिक वन (ओखरलाई असर गरेको), सरस्वती युवा सामुदायिक वन, कुसडा सामुदायिक वन, . बास, निगालो, घाँस, बेटबिरुवा लगायत बन्धजन्तुमा असर			
६	हावाहुरी	5	2065 2073 2074 2076 2077	<ul style="list-style-type: none"> ● वडा नं. ३ को कालीमाटी टोलको ने.रा.मा.वि. को रु.५ लाख बराबरको क्षति, वडा नं. ३ पञ्चदेवल प्रा. वि. को रु.३ लाख बराबरको क्षति, वडा नं. ३ जनजागृती प्रा. वि. को रु.३ लाख बराबरको क्षति ● वडा नं. २ को जनता मा.वि. को ३ कोठाको टिन उडाई रु.२३०,००० बराबर क्षति, वडा नं. २ को खड्क प्रा.वि. मा पटक पटकको हावाहुरीले रु.५ लाख बराबर क्षति ● वडा नं. २ को २० घरको टनेल उडाई रु.२ लाखको तरकारी क्षति, वडा नं. ५ को छतिकोट टोलको नवदुर्गा आधारधृत विद्यालय, भैसीखोरको महेन्द्र मा.वि., सुनार टोलको नागरिक सचेतना केन्द्र भवनमा रु.१० लाख बराबरको क्षति 	सबैमा असर परेको तर विशेष गरी विपन्न, कृषक समुह, विद्यालय र वनको नजिकका बस्तीहरू बढि प्रभावित ।	हावाहुरीको बारम्बारता तथा मात्रामा बृद्धी हुनाले कृषि बाली, वन जंगल लगायत घर, विद्यालय तथा अन्य भौतिक स्रोतहरूमा असर बढ्न सक्ने	घर तथा सामुदायिक भवनहरूको छानामा एङ्गलको प्रयोग गरीएको तथा सिमेन्ट लगाएर एवं ढुङ्गा राखेर बलियो बनाउने गरीएको, हावाहुरीले भत्काएको छाना मर्मतका लागि नगरपालिका तथा अन्य संस्थाहरूले सहयोग गरेको
				(नोट : २०६५ देखि २०७५ सम्म विभिन्न वडाका			

				<p>५० घरका छाना हावाले उडाएको)</p> <ul style="list-style-type: none"> सबै वडामा मकै बालीमा असर गरेको, तरकारी बालीमा असर गरेको, फलफुलमा असर गरेको, घरको छाना उडाएको (वडा नं. ११ को १५ घरधुरी को छाना उडाएको) 			
७	असिना	8	2070 देखि 2077 सम्म	<ul style="list-style-type: none"> वडा नं. १ को ५० घरधुरी, वडा नं. २ को १५० घरधुरी, वडा नं. ४ को ३० घरधुरी, वडा नं. ५ को १० घरधुरी, वडा नं. ६ को १० घरधुरी, वडा नं. ७ को १०० घरधुरी, वडा नं. ८ को २५ घरधुरी, वडा नं. ९ को २५ घरधुरी, वडा नं. १० को १५० घरधुरी, वडा नं. ११ को २५ गरी ५७५ घरधुरीको तरकारी खेतिमा निरन्तर असिनाले २० देखि २५ प्रतिशत ले क्षति पुर्याएको वडा नं. १ को १७५ घरधुरीको फलफूल खेतिमा निरन्तर क्षति पुर्याएको सबै वडामा गहुँ खेती, धान खेती, तरकारी बाली र फलफुलमा असर गरेको 	सबैमा असर परेको तर विशेष गरी विपन्न, कृषक समुह बढि प्रभावित ।	असिनाका घटनाहरूमा बृद्धि हुँदै जानाले तरकारी, फलफुल तथा कृषि बालीमा असर बढ्दै जाने, रोगकिराको प्रकोप बढ्न सक्ने	टनेल खेतिका लागि विभिन्न संघसंस्थाहरूले सहयोग गरेको, गुमच खेतिका लागि सहयोग गरेको
८	मिचाहा प्रजाती	17	2060 देखि 2077 सम्म	<ul style="list-style-type: none"> वन जंगलमा वनमाराले असर गरेर घाँस तथा प्राकृतीक पुनरुत्पादनमा समस्या कृषि बालीमा वनमारा, निलो राउन्ने, कालो राउन्नेले असर गरेको जसका कारण गोडमेलका लागि समस्या तथा कृषि उत्पादनमा कमी 	सबै, कृषक समुह	मिचाहा प्रजातीहरूमा बृद्धि हुँदै जादा कृषि तथा पशुपालनमा समस्या बढ्न सक्ने, वनमा प्राकृतीक पुनरुत्पादनमा	स्थानीय स्तरमा औषधीको रुपमा प्रयोग गर्ने गरीएको, कम्पोष्ट मलको रुपमा केही मात्रामा

				<ul style="list-style-type: none"> ● पशुपालनका लागि घाँसको समस्या 		असर पर्न गइ स्थानीय प्रजातीहरु लोप हुँदै जाने, वनको गुणस्तरमा ह्रास हुने ।	प्रयोग गर्ने गरीएको
९	रोगकिरा	17	2060 देखि 2077 सम्म	<ul style="list-style-type: none"> ● फौजी किराले असर गरेको ● कमिलाले आलुमा असर गरेको ● मकैको जरानै काटेर असर गरेको ● तोरीमा लाइ किराले असर गरेको ● सलह किराले तरकारी बाली, फलफुल तथा वन जंगलमा असर गरेको ● भुसीलकिरा र अन्य किराहरुले रुखको पातमा विशेषगरी सालको पातमा असर गरेको ● तरकारी बालीमा असर गरेको ● नयाँ नयाँ किराहरु तथा रोग लागेर कृषी बाली, फलफुल तथा तरकारीमा असर गरेको जसका कारण उत्पादनमा ह्रास आएको ● पशुहरुमा नयाँ नयाँ रोग लाग्ने गरेको 	सबै, कृषक समुह	भविष्यमा अबै नयाँ नयाँ रोगहरु तथा किराहरुको प्रकोप बढनाले बालीहरु सखाप पार्न सक्ने, कृषी बालीको गुणस्तरमा ह्रास आउने	किटनाशक औषधीहरु प्रयोग गर्ने गरीएको, स्थानीय स्तरमा रोगकिरा नियन्त्रणका लागि उपायहरु अपनाइएको
१०	वन्यजन्तुको असर		प्रत्येक वर्ष	<ul style="list-style-type: none"> ● बाँदर, बढेल, दुम्सी, खरायो, मृग, चराहरु लगायत अन्य वन्यजन्तुहरुले कृषी बालीमा असर ● फलफुलमा असर ● स्याल, चितुवा लगायतका विभिन्न वन्यजन्तुहरुले पशुहरुलाई असर 	सबै, कृषक समुह	वन्यजन्तुहरुको वासस्थानमा असर पार्न गइ कृषी बालीहरुमा असर अब्ध बढ्न सक्ने, पशुपालनमा समस्या बढ्न सक्ने	वन्यजन्तुहरु धपाउने गरीएको तर प्रभावकारी नभएको

समग्रमा भन्नुपर्दा यस नारायण नगरपालिकामा पहिरो, बाढी तथा नदी कटान र चट्याङ्गका कारण मानवीय क्षती बढी भएको देखिन्छ । पहिरो १५ पटक दोहोरीएको छ, चट्याङ्ग १० पटक दाहोरीएको छ भने बाढी तथा नदी कटान ६ पटक दाहोरीएको छ । यस तालिकामा मुख्य मुख्य घटनाहरु मात्र राखिएको छ तर स साना पहिरो तथा खोला कटानको असर भने वर्षेनी भइरहेको कुरा छलफलमा आएको थियो । साना पहिरो तथा कटानहरु बेलैमा नियन्त्रण नगर्दा पनि वर्षेनी यस्ता घटनाहरुमा बृद्धी भएको छ । यस नगरपालिकामा अब्यवस्थित सडक विस्तार तथा निर्माण गरिँदा पहिरोको जोखिम बढ्दै गएको छ । हाल वडा नं. १ देखि ११ सम्मका ५७ कि.मि कच्ची सडकको ८२ ठाँउमा पहिरो गएको छ भने आगामी दिनमा ती कच्ची सडकका किनारहरुमा भूक्षय बढ्दै जाने देखिन्छ (जलवायु तथा विपद् जोखिम पार्श्वचित्र, नारायण नगरपालिका, दैलेख, २०७५) । चट्याङ्गको घटना केही वर्ष यता धेरै बृद्धी हुँदै गएको छ र यसबाट बच्ने उपायहरु पनि कम भएकाले यसको असर तथा गाम्भीर्यता बढेको देखिन्छ । त्यसैगरी सुख्खाको समयमा बृद्धी हुँदा कृषी बाली तथा खानेपानीमा असर गरेको देखिन्छ । सुख्खा खडेरीकै कारण वन डढेलोमा बृद्धी भएको छ भने रोगकिराको असर पनि बढेको देखिन्छ । असीना र हावाहुरीको बारम्बारता तथा यसको असर पनि बढ्दै गएको छ, जसका कारण कृषी बाली तथा भौतिक स्रोतहरुमा पनि असर परेको छ । सम्पूर्ण वडामा वन्यजन्तुहरु विशेष गरी बाँदर, बदेल, दुम्सी, चितुवा, स्याल, खरायो आदिले बालीनाली तथा पशुवस्तुमा असर गरेको देखिन्छ । नयाँ नयाँ रोगकिराहरु वर्षेनी बृद्धी हुँदा कृषी बालीमा धेरै असर गरेको देखिन्छ ।

पहिरो, बाढी तथा नदी कटान र चट्याङ्गको घटनाहरु बढि देखिए तापनि यी घटनाहरुले केहि क्षेत्रहरुमा मात्रै असर गरेको देखिन्छ । सुख्खा खडेरी, मिचाहा प्रजाती र रोगकिराले कृषि क्षेत्रमा धेरै असर गरेको छ र नगरपालिकाको सबै जसो क्षेत्रहरुमा असर गरेको छ जसका कारण कृषि उत्पादनमा कमीका साथै गुणस्तरमा ह्रास आएको देखिन्छ ।

३.२.२ परिवर्तित प्रकोप तथा मौसमी पात्रो

स्थानिय मौसम र मौसमी अवस्था, बाली तथा प्रकोपमा आएको परिवर्तन बारे जानकारी हासिल गर्न परिवर्तित प्रकोप तथा मौसमी पात्रो विधिको प्रयोग गरिएको थियो । समुदायको ज्येष्ठ नागरीक, बुद्धिजीवीसंगको छलफलबाट भएको जलवायु सम्बन्धी जानकारी विवरणका आधारमा तापक्रम, वर्षाको स्वरुप, बिरुवाको व्यवहार, प्रकोपको स्वरुप आदिमा आधारित यो पात्रो तयार गरिएको थियो । मौसमी पात्रो सम्बन्धि जानकारी हासिल गर्न बिगतको करिब ३० वर्ष पहिले र हालको बारे तुलनात्मक अध्ययन गरी प्रकोप, तापक्रम, बाली आदि हुने समयमा परिवर्तन आएको वा नआएको प्रस्ट समुदायमा देखिएको थियो । नारायण नगरपालिकामा तयार पारिएको परिवर्तित प्रकोप तथा मौसमी पात्रो तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ३ : परिवर्तित प्रकोप तथा मौसमी पात्रो

सम्मुखताको क्षेत्र	सूचकहरु	समय	वैशाख	ज्येष्ठ	असार	श्रावण	भाद्र	आश्विन	कात्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र	समयमा देखिएको परिवर्तन (घटबढ)
तापक्रम	गर्मिको दिन	पहिले	****	****	****	****	**							**	गर्मि हुने समय २ महिनाले बढेको र गर्मिको मात्रा पनि बढेको
		अहिले	****	****	****	****	****	**					****	****	
	जाडोको दिन	पहिले						****	****	****	****	****	****	**	जाडोका दिन २.५ महिनाले घटेको साथै अत्याधिक जाडो हुने समय पनि १ महिनाले घटेको
		अहिले							****	****	****	****			
वर्षा तथा यसको स्वरूप	मौसमी वर्षा	पहिले	****	****	****	****	****	****							बर्खे वर्षा २.५ महिनाले घटेर, २ महिनाले पछाडी सरेको साथसाथै हाल पहिलेको जस्तो लामो समय सम्म वर्षा नहुने तर छोटो समयमा ठुलो वर्षा हुने गरेको
		अहिले			****	****	****	**							
	हिउँदे वर्षा	पहिले								****		****			हाल हिउँदे वर्षा एकदमै कम मात्रामा हुने गरेको
		अहिले										**			
	तुषारो	पहिले										****	****		तुषारो पर्ने दिनहरु घटेको
		अहिले										**	**		
विरुवाको व्यवहार	फूलफुल्ने	पहिले	****												लालीगुराँस फुल्ने समय अगाडी सरेको । त्यसैगरी फलफुहरु फुल्ने समय अगाडी सरेको ।
		अहिले												****	
	फल फल्ने	पहिले								****					फलफुलहरु पहिले भन्दा अगाडी नै

भौतिक जानकारी	पानीका मुल फुटने	पहिले			****	****	****								पानीको मुलहरु फुटने पहिले भन्दा कम भएको जसका कारण खोला तथा पानीको मुहानहरुमा पानीको मात्रामा वर्षेनी कम हुँदै गएको छ ।
		अहिले				**	**	***							
नेट : पहिले भन्नाले ३० वर्ष भन्दा माथि र अहिले भन्नाले विगत ५ देखि यताको समय सम्भन्तु पर्छ															

अति उच्च प्रभाव परेको भए ****

उच्च प्रभाव ***

मध्यम प्रभाव परेको भए **

न्यून

प्रभाव

परेको

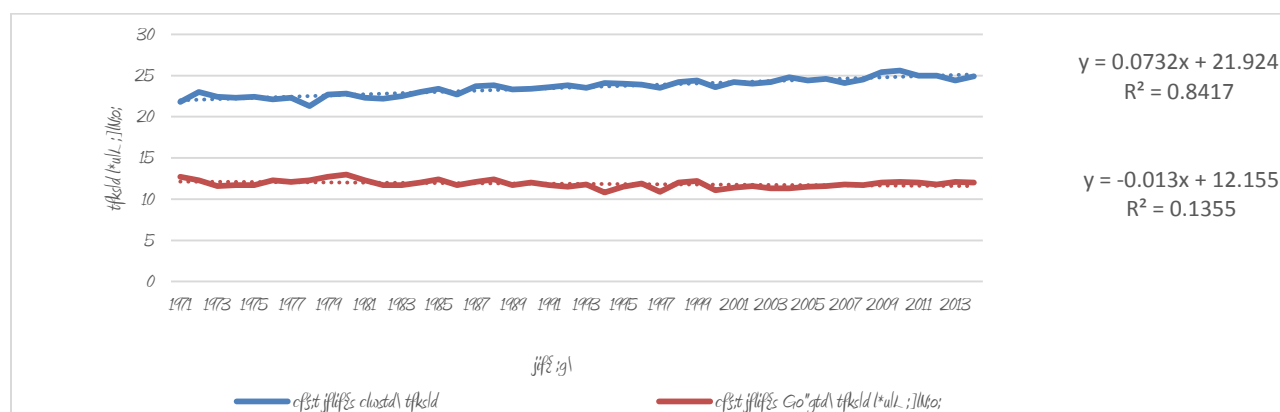
भए

*

३.२.४ तापक्रम र वर्षाका तथ्यांकहरूको विश्लेषण

३.२.४.१ औसत न्यूनतम तापक्रम र अधिकतम तापक्रमको विश्लेषण

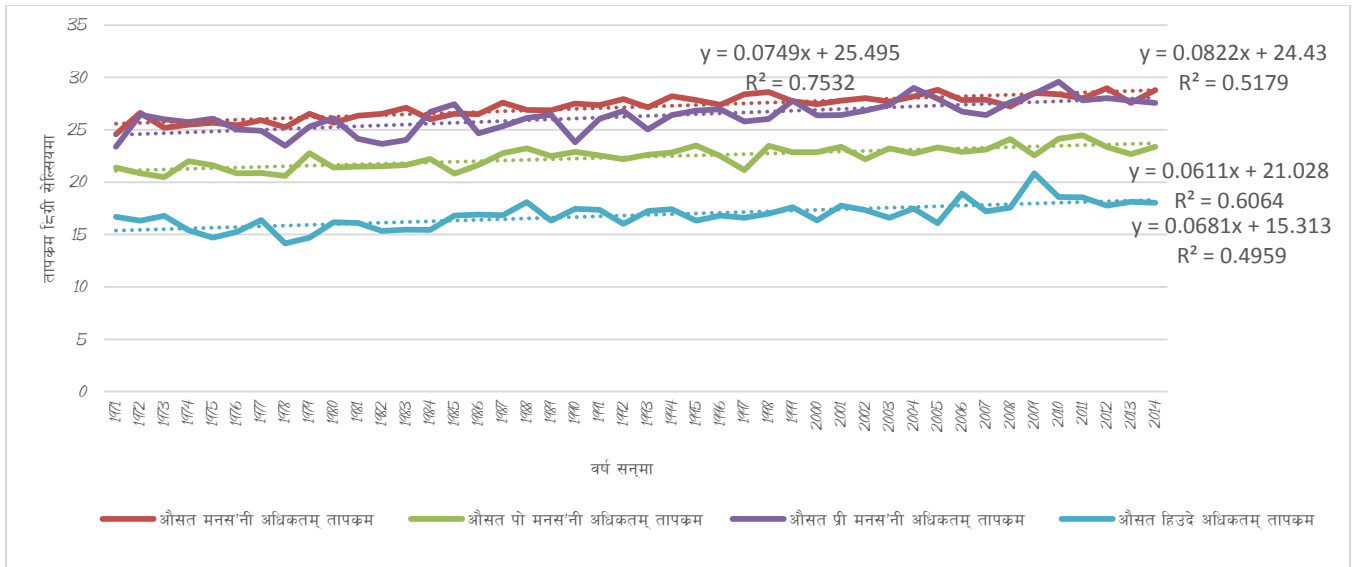
सबैभन्दा नजिकैको तापक्रम तथा वर्षाको मापन केन्द्र सुर्खेतको सन् १९७१ देखिको २०१४ सम्मको वार्षिक अधिकतम तापक्रम र वार्षिक न्यूनतम तापक्रमको तथ्यांकहरूको विश्लेषण गर्दा हालका दिनहरूको औसत अधिकतम तापक्रम ०.०७३२ डिग्री सेल्सियले बढ्दो क्रममा छ र औसत न्यूनतम तापक्रम चाँहि -०.०१३ डिग्री सेल्सियले घट्दो क्रममा छ ।

चित्र ६ : सन् १९७१ देखि पछिल्लो अवस्थासम्म औसत न्यूनतम तापक्रम र अधिकतम तापक्रममा देखिएका परिवर्तन

३.२.४.२ ऋतुहरूको औसत अधिकतम तापक्रमको विश्लेषण

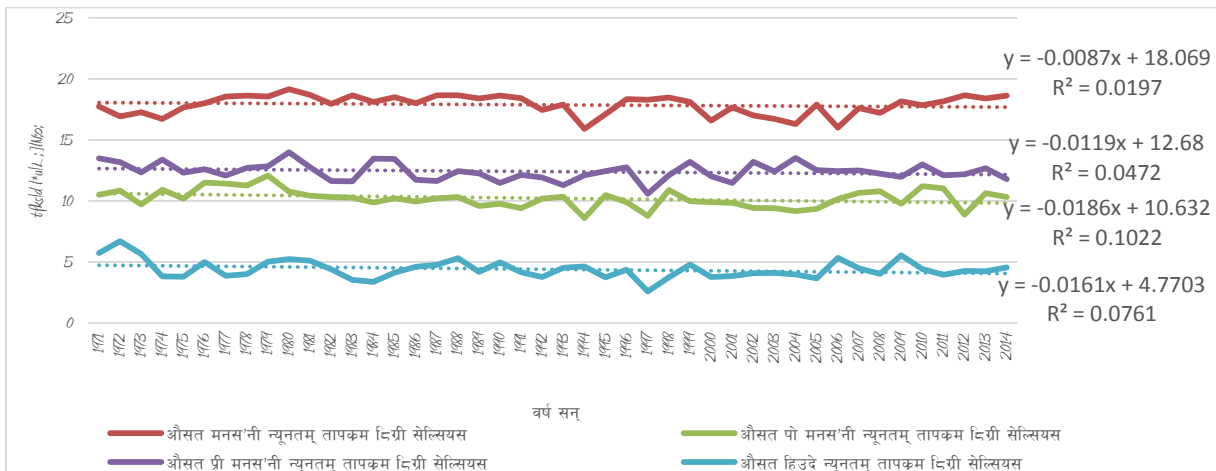
सबैभन्दा नजिकैको तापक्रम तथा वर्षाको मापन केन्द्र सुर्खेतको सन् १९७१ देखिको २०१४ सम्मको वार्षिक ऋतुहरूको औसत अधिकतम तापक्रमको तथ्यांकहरूको विश्लेषण गर्दा हालका दिनहरूमा सबै ऋतुहरूको औसत अधिकतम तापक्रम बढ्दो क्रममा छ । मनसुनी अधिकतम तापक्रम ०.०७४९ डिग्री सेल्सियल, पो मनसुनी अधिकतम तापक्रम ०.०६११ डिग्री सेल्सियल, प्री मनसुनी अधिकतम तापक्रम ०.०८२२ डिग्री सेल्सियल, हिउँदे अधिकतम तापक्रम ०.०६८१ डिग्री सेल्सियलले बढेको छ ।

चित्र ७ : सन् १९७१ देखि पछिल्लो अवस्था सम्म औसत ऋतुहरुको औसत अधिकतम तापक्रममा देखिएका परिवर्तन

३.२.४.३ ऋतुहरुको औसत न्यूनतम तापक्रमको विश्लेषण

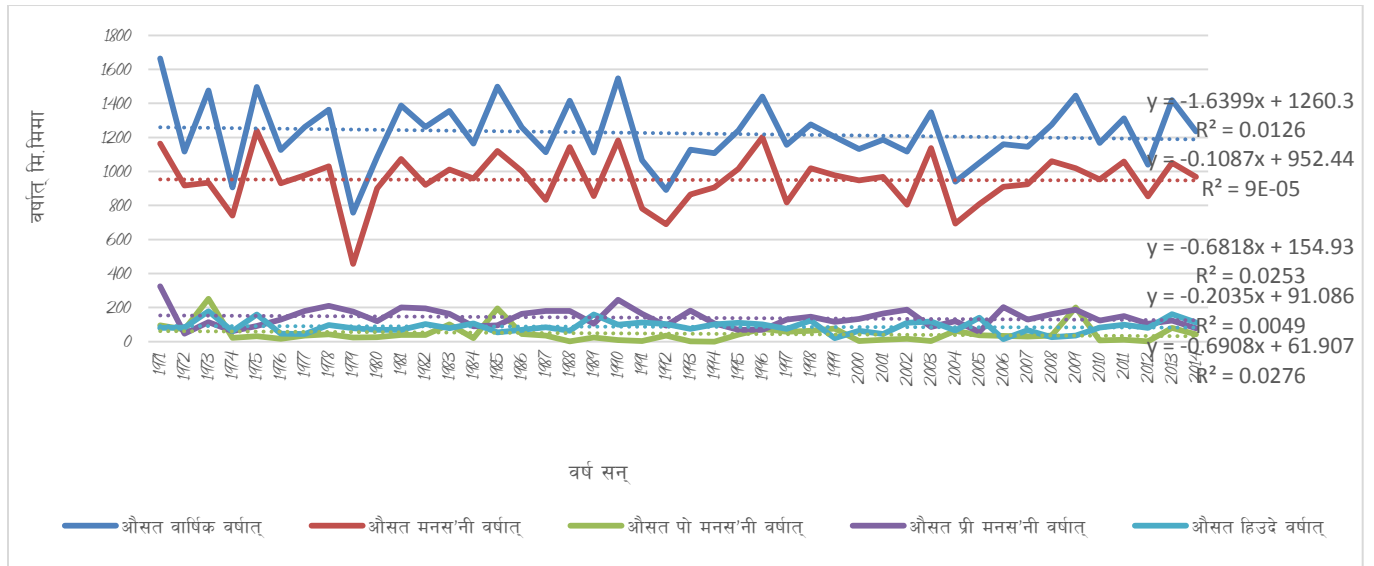
सबैभन्दा नजिकैको तापक्रम तथा वर्षाको मापन केन्द्र सुर्खेतको सन् १९७१ देखिको २०१४सम्मको वार्षिक ऋतुहरुको औसत न्यूनतम तापक्रमको तथ्यांकहरुको विश्लेषण गर्दा हालका दिनहरुमा सबै ऋतुहरुको औसत न्यूनतम तापक्रम घट्दो क्रममा छ । मनसुनी न्यूनतम तापक्रम ०.००८७ डिग्री सेल्सियस, पो मनसुनी न्यूनतम तापक्रम ०.०१८६ डिग्री सेल्सियस, प्री मनसुनी न्यूनतम तापक्रम ०.०११९ डिग्री सेल्सियस, हिउँदे न्यूनतम तापक्रम ०.०१६१ डिग्री सेल्सियसले घटेको छ ।

चित्र ८ : सन् १९७१ देखि पछिल्लो अवस्था सम्म औसत ऋतुहरुको औसत न्यूनतम तापक्रममा देखिएका परिवर्तन

३.२.४.४ वर्षाका तथ्यांकहरुको विश्लेषण

सबैभन्दा नजिकैको तापक्रम तथा वर्षाको मापन केन्द्रको सन् १९७१ देखिको २०१४सम्मको वर्षाका तथ्यांकहरुको विश्लेषण गर्दा हालका दिनहरुको औसत वार्षिक वर्षा घट्दो क्रममा रहेको अधिकतम तापक्रम बढ्दो क्रममा छ र औसत न्यूनतम तापक्रम घट्दो क्रममा छ । औसत वार्षिक वर्षा १.६३९९ मिमि, औसत मनसुनी वर्षा ०.१०८७ मिमि, पो मनसुनी वर्षा ०.६९०८ मिमि, हिउँदे वर्षा ०.२०३५ मिमि, प्री मनसुनी वर्षा ०.६८१८ मिमिले घट्दो क्रममा रहेको छ ।

चित्र ९ : सन् १९७१ देखि पछिल्लो अवस्थामम्म वर्षात्मा देखिएका परिवर्तन

सन् १९७१ देखि सन् २०१४ सम्मको दैलेख जिल्लाको मौसम सम्बन्धि विवरणलाई विश्लेषण गर्दा वार्षिक अधिकतम तापक्रम १.३ °C ले बढेको देखिन्छ भने न्यूनतम तापक्रम १.१९ °C ले घटेको देखिन्छ । वर्षाको विश्लेषण गर्दा वर्षाको चक्र एकदमै अनियमित देखिन्छ । कुनै वर्ष एकदमै वर्षा भएको छ भने कुनै वर्ष एकदमै कम वर्षा भएको तलको ग्राफले देखाउँदछ ।

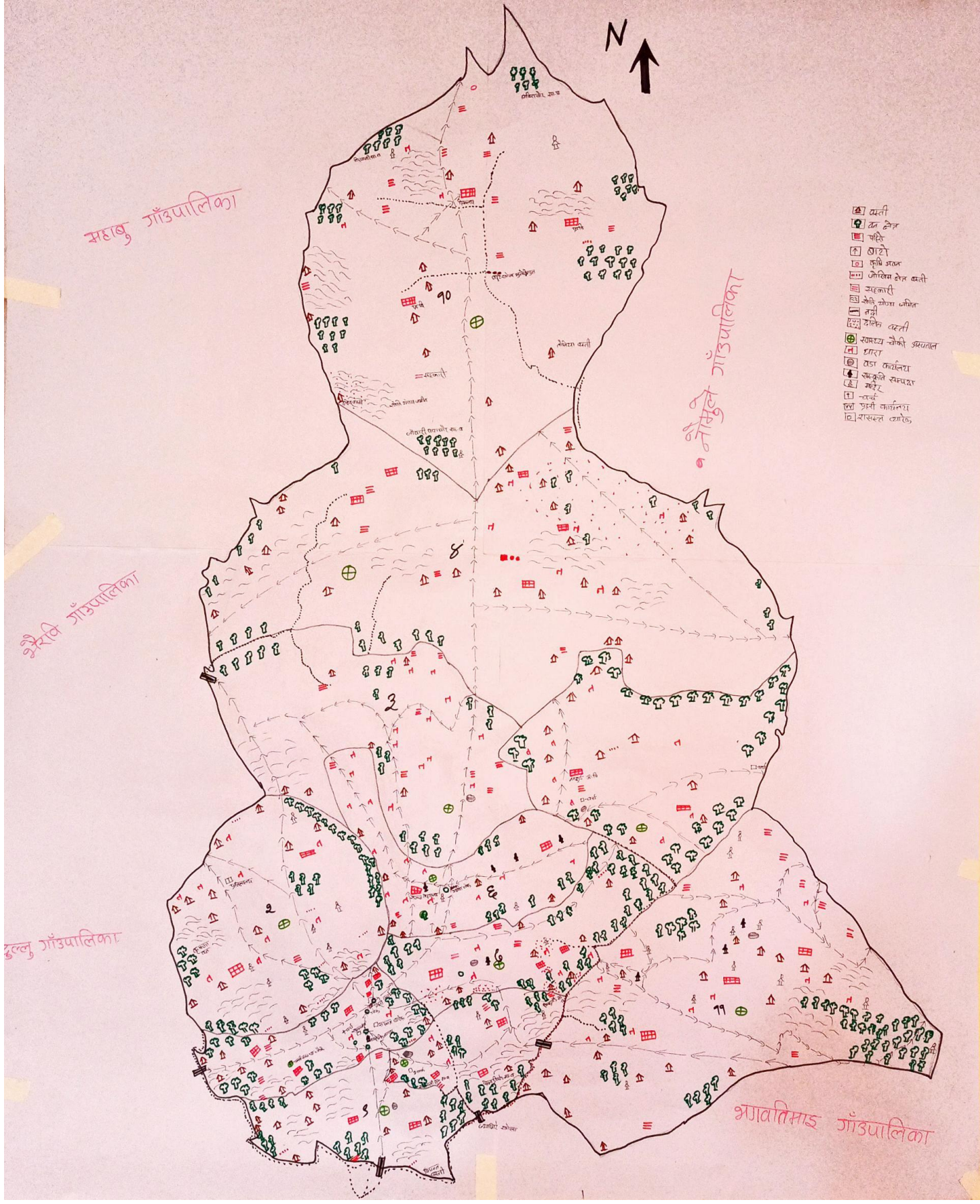
३.२.५ सामाजिक स्रोत तथा संकटासन्नता नक्सांकन

माथि उल्लेखित मौसमी पात्रो, ऐतिहासिक घटनाक्रमको समय रेखा विश्लेषणको माध्यमबाट एकिकन गरिएका प्रमुख प्रकोपले प्रभावित पारेका क्षेत्रलाई नारायण नगरपालिकाको नक्सामा चित्रित गर्न यो विधिको प्रयोग गरिएको छ । सहभागितामूलक तरिकाले तयार गरिएको तल उल्लेखित नक्सामा जलवायुजन्य प्रमुख प्रकोप दोहोरिन सक्ने स्थान र प्रभावित हुनसक्ने वस्ती तथा समुदाय देखाइएको छ । यस नारायण नगरपालिकाको वडा अनुसार जोखिमयुक्त तथा संकटासन्न वस्तीहरु तल तालीकामा दिइएको छ:

तालीका ४ : वडा अनुसार जेखिमयुक्त बस्ती तथा टोलहरुको संख्या

वडा नं.	जेखिमयुक्त बस्ती तथा टोल	घरधुरी सङ्ख्या	जम्मा घरधुरी
१	रातोमाटे	12	48
	नमुनाबस्ती	36	
२	माल्ले	17	17
३	कालामाटी	12	19
	भैसेखोर	7	
४	तल्लो सोतह	13	13
५	तल्लो छातीकोट	17	17
६	भुर्ती	9	16
	बिजौरा	7	
७	बिजौरा	12	23
	लाहोरे	7	
	डोप्का	4	
८	लाहोरे	21	21
९	साँडु	15	15
१०	भवानी	23	23
११	लोहोरे	12	43
	काँडा	31	
कुल जम्मा		255	

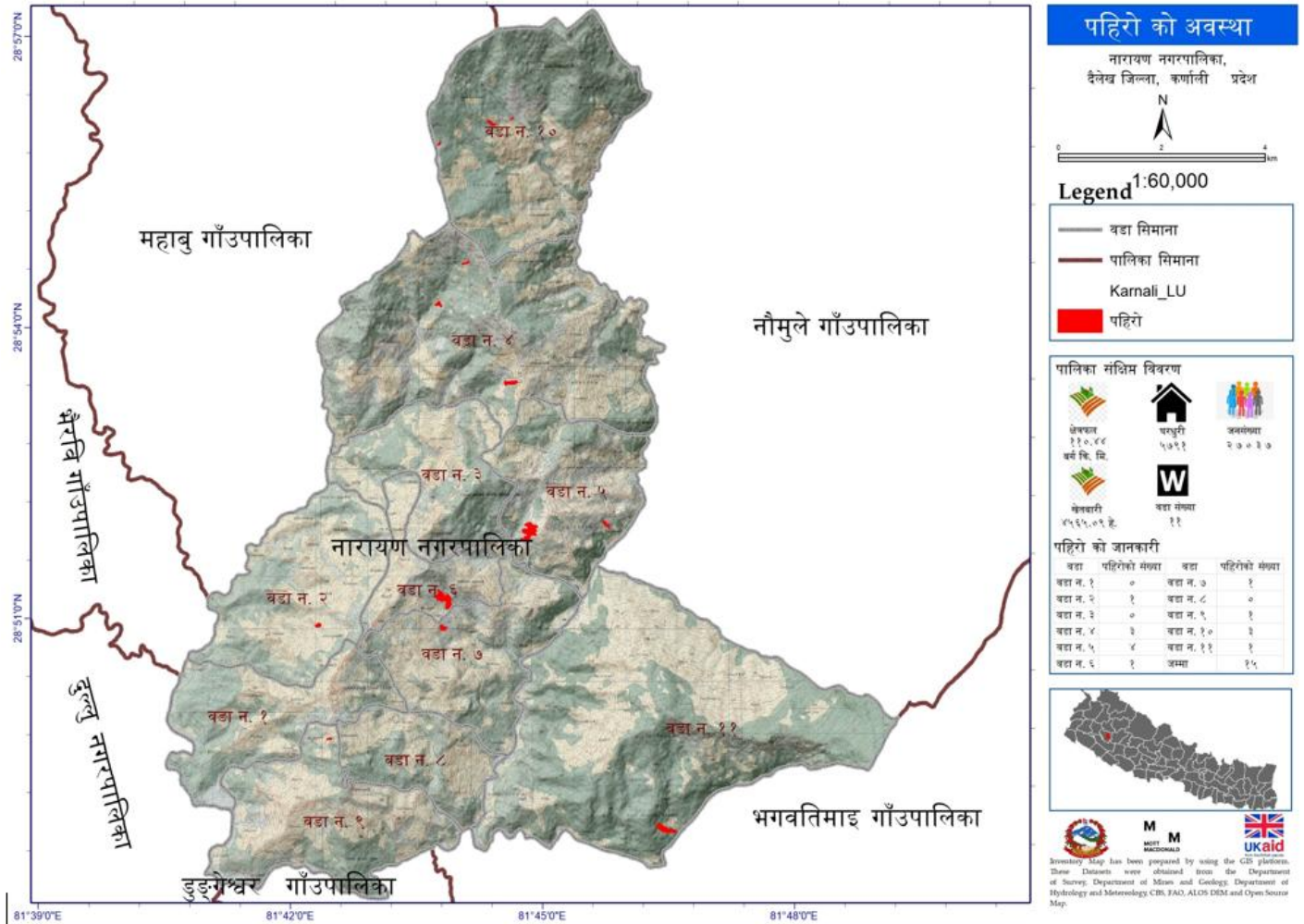
नारायण नगरपालिकाको जोखिम सङ्गतसन्तता तथा सामाजिक स्रोत नक्सा

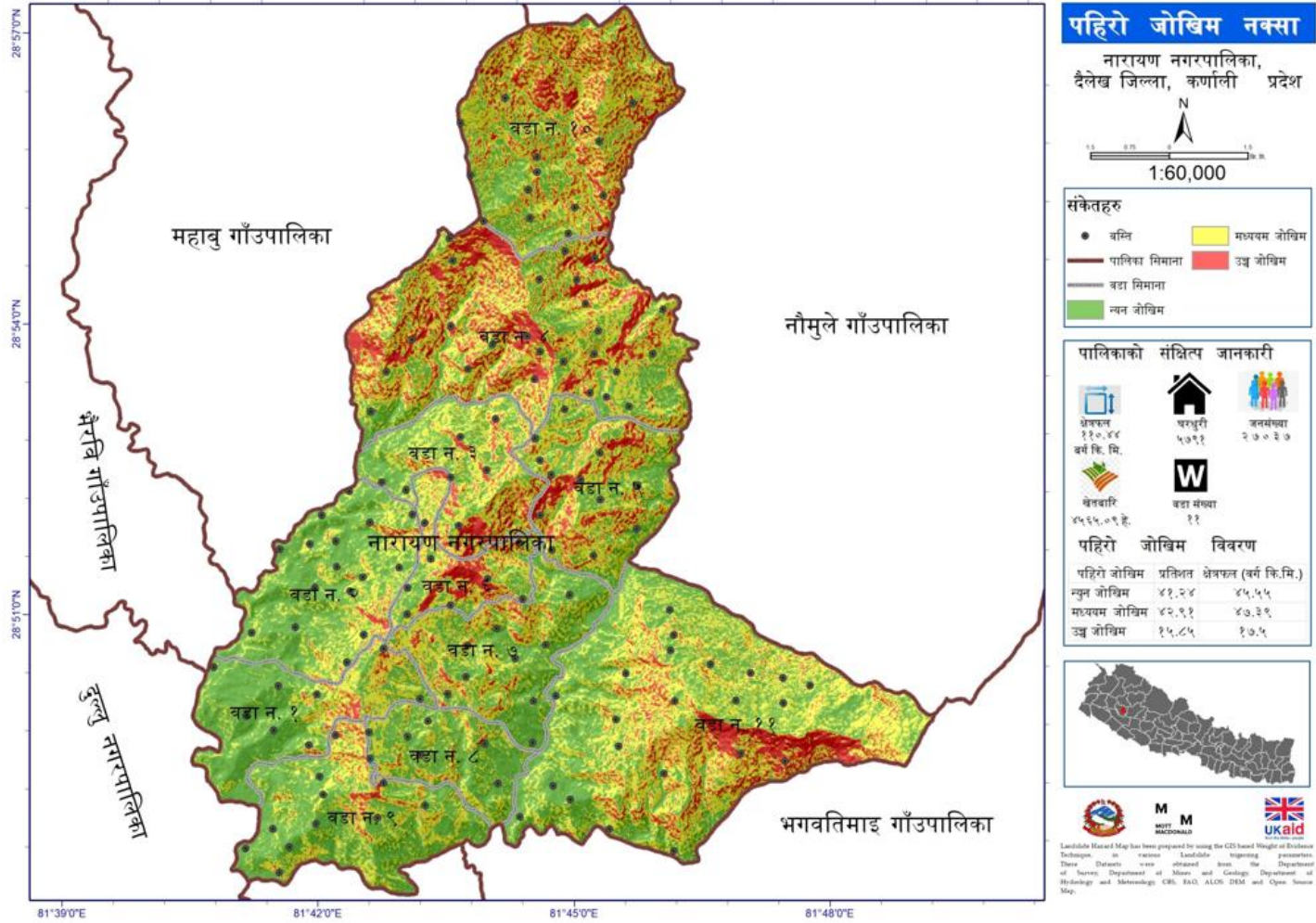
चित्र १० : स्थानीयले बनाएको नारायण नगरपालिकाको नक्सा

पहिरो

विगत २० वर्षमा नारायण नगरपालिकामा पहिरोको कुल संख्या १५ रहेको छ, जुन ०.१६ वर्ग किलोमिटर क्षेत्रफलमा फैलिएको छ। नारायण नगरपालिकाका ११ वडा मध्ये वडा नं. ५ मा सबैभन्दा धेरै र वडा नं. १, ३ र ८ मा सबैभन्दा कम पहिरो रहेको छ। यो नगरपालिका पहाडीय भौगोलिक अवस्थामा रहेको हुनाले र कमजोर भूगर्भ भएका कारण पहिरोको उच्च जोखिममा रहेको छ। नारायण नगरपालिकाको लागि पहिरो जोखिम नक्सा तल देखाइएको छ। यस नगरपालिकामा पहिरोको कारण ४१.२४% क्षेत्र न्यून जोखिम, ४२.९१% मध्यम जोखिम र १५.८५% उच्च जोखिममा रहेका क्षेत्र छन्। पहिरोको कारण मुख्यगरी यहाँको जनसंख्या, भौतिक पूर्वाधार, आर्थिक गतिविधिहरू, सार्वजनिक सेवा इत्यादी क्षेत्र जोखिममा परेका छन्।

चित्र ११ : नारायण नगरपालिकाको विभिन्न क्षेत्रमा रहेको पहिरोको अवस्था

चित्र १२ : नारायण नगरपालिकाको पहियो जोखिम नक्सा

पहियोका कारण सबैभन्दा उच्च जोखिम बाभो जमिनलाई परेको देखिन्छ। त्यसपछि क्रमशः वन क्षेत्र, खेतबारी र भाडी क्षेत्रमा परेको देखिन्छ। समग्रमा हेर्दा पहियोको सबैभन्दा धेरै जोखिममा वन क्षेत्र र खेतबारी परेको देखिन्छ। त्यसैगरी पहियोले केही मात्रामा तालतलैया, बगर क्षेत्र, नदी र बगैचामा पनि असर परेको देखिन्छ। नारायण नगरपालिकामा विगत वर्ष भन्दा पहियोको क्षति बढी रहेको छ। विगत वर्षहरूमा वर्षाको समयमा कमजोर भूबनोट रहेका वन, जंगलका छेउछाउहरूमा पहियो जाने गर्दथ्यो भने हाल अव्यवस्थित रूपले सडक विस्तार/निर्माण गर्दा सडकको तल र माथि दुवै ठाउँहरूबाट पहियो जाने गरेको छ। प्रायः धेरै ठाउँमा Retaining wall (सडकबाट जमिन तिरको भागको माटो बग्न नदिन लगाईने पर्खाल) र Breast wall (सडक भन्दा माथि भिरालो भागको माटो बग्न नदिन लगाईने पर्खाल) राखिएको छैन जसले गर्दा पहियोको समस्या बढ्दै गएको छ।

३.२.६ जोखिमको रूपरेखा

यस विधिको प्रयोगबाट नारायण नगरपालिका क्षेत्रमा हाल विद्यमान प्रकोपहरु, ती प्रकोपहरुबाट भईरहेका र भविष्यमा हुन सक्ने समस्याको अवस्था तथा प्रकोप बाट प्रभावित र प्रभावित हुन सक्ने संकटासन्न समुदायहरुको विश्लेषण गरिएको थियो ।

तालीका ५ : नारायण नगरपालिकाको जोखिमको रूपरेखा

प्रकोप	संकटासन्नता तथा जोखिम	अहिलेको अवस्था	भविष्यमा हुन सक्ने
खडेरी	संकटासन्न	महिला, बालबालिका तथा वृद्धवृद्धा, पशु पंक्षी तथा वन्यजन्तुहरु, कृषकहरु	महिला, बालबालिका तथा वृद्धवृद्धा, पशु पंक्षी तथा वन्यजन्तुहरु, कृषकहरु, जैविक प्रणाली
	जोखिम	उत्पादनमा कमी, खाद्य असुरक्षा, वनजंगलको गुणस्तरमा ह्रास, पानीका मुलहरु सुक्दै जानाले खानेपानीको आपूर्तीमा कमी, आगलागिका घटनामा वृद्धी, वनजंगल र कृषि क्षेत्रमा रोगकिराको संक्रमणमा वृद्धी	उत्पादनमा कमी, खाद्यन्न संकट, भोकमरी, महामारी, जैविक विविधतामा ह्रास, पानीको अभावमा खेती प्रणालीमा परिवर्तन, बसाइसराइमा वृद्धी हुन सक्ने
रोगकिरा	संकटासन्न	कृषक, पशुपंक्षीहरु, बालबालिका, वृद्धवृद्धा, पशु धनीहरु	कृषक, पशुपंक्षीहरु, बालबालिका, वृद्धवृद्धा, पशु धनीहरु
	जोखिम	सलह किराले मकै बालीमा असर, तरकारी तथा तोरीमा लाइ किरा, आलुमा रातो कमिला, वनमा भुसीलकिरा र पुतलीले असर गरेको, मानीसहरुमा आँखा पोल्ने तथा नाक घाटी चिलाउने समस्या, पशु चौपायमा रोगहरु बढ्दो	भविष्यमा उत्पादनमा कमि भइ अनिकाल बढ्न सक्ने, रोगकिरा नियन्त्रणमा विषादीहरुको प्रयोगमा वृद्धि हुन सक्ने जसका कारण मानव स्वास्थ्यमा असर पर्न सक्ने, कृषि तथा पशुपालनमा वितृष्णा बढ्न सक्ने
मिचाहा प्रजाती	संकटासन्न	कृषक, पशुपंक्षीहरु, वन्यजन्तु, महिला, बालबालिका, वृद्धवृद्धा, पशु धनीहरु	कृषक, पशुपंक्षीहरु, वन्यजन्तु, महिला, बालबालिका, वृद्धवृद्धा, पशु धनीहरु
	जोखिम	मिचाहा प्रजातीका कारण वनमा घाँसको कमि भएको तथा वनको बोटविरुवा तथा लाश्राहरुको वृद्धिमा असर गरेको, वनको पुनरुत्पादनमा असर, वन्यजन्तुको वासस्थानमा असर, पशुहरुलाई चरणको अभाव, कृषिको उत्पादकत्वमा कमि, गोडमेल तथा अन्य कृषि कार्यहरुमा मानविय स्रोत बढि लाग्ने गरेको, मिचाहा प्रजातीबाट कम्पोष्ट मलहरु बनाउन सुरु गरीएको	भविष्यमा वनको गुणस्तरमा ह्रास आउन सक्ने, पशुहरुलाई चरणको कमि भइ पशुपालनमा कठिन हुन सक्ने, कृषि उत्पादनमा ह्रास आउन सक्ने, भविष्यमा कम्पोष्ट मलको प्रयोग तथा ब्रिकेट बनाएर प्रयोग गर्न सकिने
आगलागी	संकटासन्न	पशुपंक्षी तथा वन्यजन्तु, वनका बोटविरुवाहरु, कृषकहरु, महिला, बालबालिका, वृद्धवृद्धाहरु	पशुपंक्षी तथा वन्यजन्तु, वनका बोटविरुवाहरु, कृषकहरु, महिला, बालबालिका, वृद्धवृद्धाहरु
	जोखिम	यस वर्ष प्राय जसो सवै वनमा आगलागि भएको, आगलागिले गर्दा वनका बोटविरुवा देखि लाश्रा सम्म	वनको गुणस्तरमा ह्रास, वन्यजन्तुहरु लोप हुन सक्ने, माटोको गुणस्तरमा ह्रास तथा माटोको

प्रकोप	संकटासन्नता तथा जोखिम	अहिलेको अवस्था	भविष्यमा हुन सक्ने
		लाई असर गरेको, वनको प्राकृतिक पुनरुत्पादनमा असर परेको, वन्यजन्तुको वासस्थानमा असर परेको, घाँस दाउरा कमी, जडिबुटीमा असर, वातावरण प्रदुपण	क्षयीकरण, सुख्खा पहिरो तथा बाढी पहिरोमा बृद्धि हुन सक्ने
पहिरो / खोला कटान	संकटासन्न	विपन्न, महिला, बालबालिका, वृद्धवृद्धा, कृषक	विपन्न, महिला, बालबालिका, वृद्धवृद्धाहरु
	जोखिम	बाटो खन्दा तथा नाली व्यवस्थापन नहुँदा पहिरोहरु गएको, पहिरोले कृषि क्षेत्र तथा वन जंगलमा असर गरेको, बस्तीहरुमा असर गरेको, खेत बगाएको, सिञ्चाइ कुलोमा असर गरेको, कृषि उत्पादनमा कमी	नालीको व्यवस्थापन नभए भविष्यमा पहिरोहरु अझै बढ्न सक्ने, बस्तीहरु नै स्थानान्तरण गर्नुपर्ने हुनसक्ने, खाद्यान्न उत्पादनमा ह्रास आउन सक्ने, सिञ्चाइ कुलोमा असर गर्न सक्ने

३.२.७ संकटासन्न वर्ग तथा समुदाय पहिचान

प्रकोपले सिर्जना गरेका असरहरु उमेर समुह, लिंग, सामाजिक स्तर, वर्ग र जातजाती अनुसार फरक पर्ने र पारेको प्रभावहरुमा छलफल गरियो । प्रकोपका असरहरुले समुदायका वर्ग, जातजातिमा कस्ता कस्ता प्रभाव पारेका छन् र ति प्रभावहरु कुन समुहमा बढि असर गर्दछन् भन्ने सवालहरुमा छलफल गरि सबै भन्दा उच्च असर पार्ने लाई ३, मध्यमलाई २ र न्युन असर गर्नेलाई १ अंक दिएको थियो ।

तालीका ६ : संकटासन्न वर्ग तथा सामाजिक समुहहरुको पहिचान

प्रकोप	प्रकोपका असरहरु	संकटासन्नता वर्ग											जम्मा			
		उमेर समूह				लिंग		वर्ग			सामाजिक स्तर			जातजाती		
		बालबालिका	युवा	वयस्क	वृद्धवृद्धा	महिला	पुरुष	विपन्न	मध्यम	सम्पन्न	अपागता भएका व्यक्ति	एकल माहला		दलित	जनजाति	बा.शे.ठ.द
बाढी पहिरो	खानेपानी, सिञ्चाइ, घरगोठ, खेतवारी तथा वन जङ्गल, सडक मा असर गरेको	3	2	2	3	2	1	3	2	1	3	2	3	2	2	31

प्रकोप	प्रकोपका असरहरु	संकटासन्नता वर्ग													जम्मा	
		उमेर समूह				लिंग		वर्ग			सामाजिक स्तर		जातजाती			
		बालबालिका	युवा	वयस्क	वृद्धवृद्धा	महिला	पुरुष	विपन्न	मध्यम	सम्पन्न	अपाता भएका	व्यक्ति	एकल माहला	दलित		जनजाति
डढेलो	वन तथा वन्यजन्तु, खानेपानी, बोटविरुवा, मानव स्वास्थ्यमा असर	2	2	2	3	3	2	3	1	1	2	2	3	1	1	28
हावाहुरी	फलफुल खेती, घरको छाना, तरकारी खेती तथा टनेलमा असर	3	2	2	3	3	2	3	1	1	3	2	3	1	1	30
सुख्खा खडेरी	खेती बालीमा असर, पानीको मुल सुकेको, रोगकीरामा वृद्धि, मानव स्वास्थ्यमा असर	3	2	2	3	3	2	3	3	2	3	3	3	2	2	36
असीना	खेतीपाती, फलफुल, तरकारी, घरको छानामा असर	2	1	1	2	2	1	2	1	1	2	2	2	1	1	21
चट्याङ्ग	मानवीय क्षती, रुखविरुवा, विद्युतीय उपकरणमा क्षती	2	1	1	2	2	2	2	1	1	1	1	2	1	1	20
मिचाहा प्रजाती	● कृषी क्षेत्र, वन जंगलमा असर गरेको	2	2	2	3	3	2	3	2	2	2	2	3	2	2	32
नोट : १ - न्यून, २ - मध्यम, ३ - उच्च																

यस नगरपालिकाको मुख्य पेशाका रूपका कृषी रहेको छ भने विपन्न र दलित समुदाय धेरै ज्याला मजदुरी कार्यमा लागेको देखियो । पुरुषहरु धेरैजसो ज्याला मजदुरी गर्नका लागि भारत जाने गरेका छन् भने महिलाहरु घरायसी क्रियाकलाप, कृषी तथा पशुपालन र स्थानीय ज्याला मजदुरी कार्यमा सहभागी हुने गरेको देखियो । दलित तथा विन्पन्न वर्गका बालबालिकाहरु बिचमै पढाइ छाड्ने र ज्याला मजदुरी कार्यमा लाग्ने गरेका छन् । त्यसैगरी बालविवाह एक मुख्य समस्याको रूपमा रहेको छ । बिचमै पढाइ छाडी सानै उमेरमा विवाह गर्ने र सानै उमेरमा आमा बन्ने बालीकाको सङ्ख्या धेरै रहेको छ । त्यसैगरी ५/६ जना बच्चा रहेका परिवारहरु पनि दलित तथा विपन्न समुदायमा देखियो । गर्भवती अवस्थामा

पनि ज्याला मजदुरी काममा लागीरहने र पौष्टिक आहार र निरन्तर गर्भ जाँच नहुदा महिलाहरुको प्रजनन स्वास्थ्यमा असर परेको देखिन्छ ।

दलित तथा विपन्न समुदायमा खानेपानीको समस्या पनि बढी देखीएको छलफलमा आएको थियो । त्यसैगरी दैलेख बजारको साँघुरो क्षेत्रमा जोखिमयुक्त सार्वजनिक जग्गामा भुमीहीनहरुको बसोबास रहेकाले (नमुना बस्ती वडा नं. १) बाढी तथा पहिरोको वर्षेनी जोखिम रहेको छ । धेरैजसो विपन्नहरुको बसोबास जोखिमयुक्त क्षेत्रहरुमा रहेकाले विपन्न वर्गहरु यसको जोखिममा रहेका छन् । खानेपानीको समस्या बढ्दै जाँदा महिला तथा बालबालिकाहरुको कार्यबोझ बढेको छ । पहिरोका कारण पानीका मुलहरु पुर्ने गरेको तथा पानीका मुहानहरु वर्षायाममा धमिलो हुने गरेको छ । त्यसैगरी पानीको समस्या हुँदा बालबालिका तथा किशोरकिशोरीहरुमा सरसफाइमा समस्या आएको छ । महिलाहरुलाई महिनावारीका समयमा बार्ने चलनका कारण सरसफाइ तथा पौष्टिक आहार र व्यक्तिगत सुरक्षामा समस्या आएको देखिन्छ । सुख्खा खडेरीका कारण तथा हाल कोरोनाका कारण पनि ज्याला मजदुरी गर्ने समुदायलाई असर गरेको छ । त्यसैगरी मिचाहा प्रजातीका कारण कृषकहरुको कार्यबोझ बढेको तथा उत्पादन कम भएको छ । सुख्खा खडेरीका कारण खाद्यबाली उत्पादनमा कमी आउदा विशेषगरी अधिया गरी खाने समुदाय बढी प्रभावीत परेको छ । बृद्ध बृद्धाहरुमा स्वास्थ्योपचारका लागि समस्या रहेको देखिन्छ । हावाहुरीका कारण वर्षेनी विपन्न समुदायकै घरहरुलाई असर गरेको देखिन्छ ।

परम्परागत रुपमा गर्दै आएका पेशागत सिपहरु अहिलेका युवा तथा बालबालिकाहरुमा हस्तान्तरण नहुँदा धेरै सिपहरु लोप हुदै जान सक्ने देखिन्छ । परम्परागत सिपहरुलाई आधुनीकीकरणका लागि सहयोग गरेमा जिविकोपार्जनको मुख्य आधार बन्न सक्ने देखिन्छ जस्तै सवार छालाको प्रशोधन तथा सामाग्री निर्माण, आधुनीक आरान सहयोग, राडी पाखी बनाउने, भोलाहरु बुन्ने, सिकर्मी, डकर्मी आदी ।

३.२.८ प्रकोपको प्राथमिकिकरण

यस विधिको प्रयोगबाट ऐतिहासिक घटनाक्रम तथा प्रकोप नंक्षाकनबाट पहिचान गरिएका नारायण नगरपालिका अर्न्तगतका ११ वडामा रहेका विभिन्न जलवायुजन्य प्रकोपहरु मध्ये सबैभन्दा बढी असर तथा प्रभाव पारेको प्रकोप कुन हो भनी विश्लेषण गर्दै स्तरीकरण गरिएको थियो ।

तालीका ७ : वडा अनुसार प्रकोपको स्तरीकरण

प्राथमीकीकरण वडा नं.	पहिलो	दोस्रो	तेस्रो	चौथो	पाँचौ	छैटौ	सातौ	आठौ	नवौ	दशौ
वडा नं. १	रोगकिरा	खडेरी	वन्यजन्तुको असर	मिचहा प्रजाती	आगलागि	असिना	हावाहुरी	पहिरो	चट्याङ्ग	खोला कटान
वडा नं. २	रोगकिरा	वन्यजन्तुको असर	पहिरो	मिचहा प्रजाती	हावाहुरी	खडेरी	खोला कटान	असिना	आगलागि	चट्याङ्ग
वडा नं. ३	मिचहा प्रजाती	वन्यजन्तुको असर	रोगकिरा	पहिरो	सुख्खा खडेरी	हावाहुरी	खोला कटान	आगलागी	असिना	चट्याङ्ग
वडा नं. ४	खडेरी	वन्यजन्तुको असर	रोगकिरा	असिना	हावाहुरी	मिचहा प्रजाती	आगलागि	पहिरो	चट्याङ्ग	
वडा नं. ५	खडेरी	मिचहा प्रजाती	रोगकिरा	हावाहुरी	आगलागि	पहिरो	खोला कटान	असिना	वन्यजन्तु को असर	चट्याङ्ग
वडा नं. ६	खडेरी	रोगकिरा	मिचहा प्रजाती	पहिरो	वर्षाको पानीले पुर्ने	आगलागी	असिना	हावाहुरी	वन्यजन्तु को असर	चट्याङ्ग
वडा नं. ७	खडेरी	हावाहुरी	असिना	रोगकिरा	वन्यजन्तुको असर	आगलागि	मिचहा प्रजाती	पहिरो	खोला कटान	चट्याङ्ग

प्राथमीकीकरण वडा नं.	पहिलो	दोस्रो	तेस्रो	चौथो	पाँचौ	छैटौ	सातौ	आठौ	नवौ	दशौ
वडा नं. ८	खडेरी	रोगकिरा	खोला कटान	पहिरो	आगलागि	मिचहा प्रजाती	हावाहुर ी	वन्यजन्तु को असर	असिना	चट्या ङ्ग
वडा नं. ९	सुख्खा खडेरी	पहिरो	मिचहा प्रजाती	वन्यजन्तुको असर	रोगकिरा	हावाहुरी	आगलागि	असिना	खोला कटान	चट्या ङ्ग
वडा नं. १०	सुख्खा खडेरी	पहिरो	रोगकिरा	वन्यजन्तुको असर	असिना	हावाहुरी	खोला कटान	मिचहा प्रजाती	आगलागि	चट्या ङ्ग
वडा नं. ११	मिचहा प्रजाती	सुख्खा खडेरी	रोगकिरा	पहिरो	असिना	आगलागि	खोला कटान	वन्यजन्तु को असर	हावाहुरी	चट्या ङ्ग
नारायण नगरपालीका	सुख्खा खडेरी	रोगकिरा	मिचहा प्रजाती	पहिरो	वन्यजन्तुको असर	हावाहुरी	आगलागि	असिना	बाढी/खो ला कटान	चट्या ङ्ग

सहभागितामूलक तवरबाट गरिएको लेखाजोखाका आधारमा यस नारायण नगरपालिकामा देखिएको विभिन्न प्रकारका जलवायुजन्य प्रकोपहरु मध्ये सबै भन्दा बढी असर पारेको प्रकोप र त्यसको असरको लेखाजोखा गरी जोखिम तथा प्रकोपको विश्लेषण गर्न यस विधीको प्रयोग गरिएको थियो । यस विधिमा नारायण नगरपालिकाको ११ वटै वडामा के कस्ता खालका प्रकोपहरु रहेका छन् भनी वडास्तरीय छलफलमा पहिचान गरीएको थियो । तदुपश्चात ती प्रकोपहरुले पारेका प्रभाव, त्यसका असरहरुको विश्लेषण तथा ती प्रकोपहरु सँग जुध्न सक्ने क्षमताका आधारमा

सबै वडामा प्रकोपहरुको जोडागत स्तरीकरण गरीएको थियो । जोडागत स्तरीकरण बाट आएका जोखिमहरुको नतिजालाई विश्लेषण गरी तथा त्यसको योगफललाई विश्लेषण गरी नगरपालिकाको जोखिमहरुको स्तरीकरण गरीएको छ ।

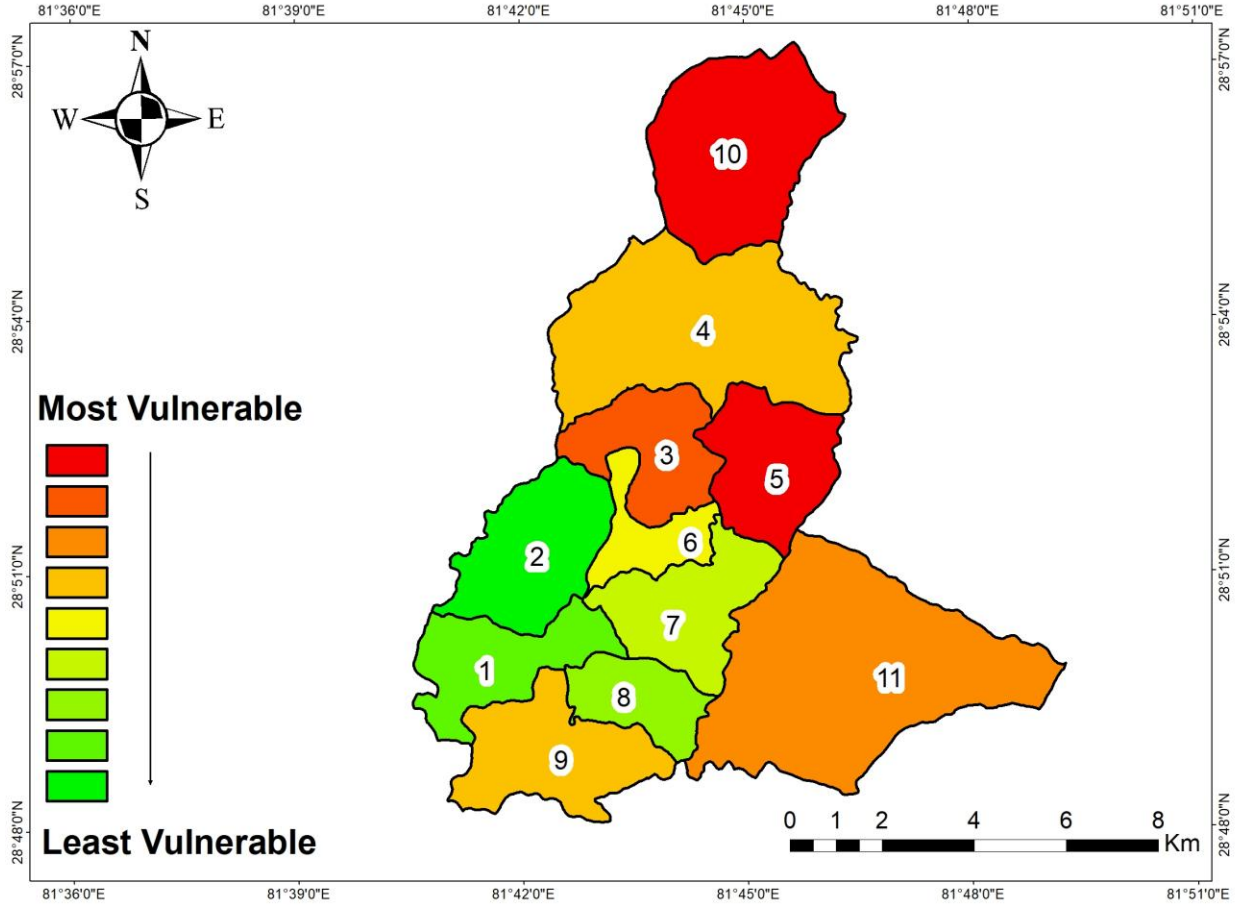
यस नगरपालिकाको मुख्य जोखिमका रुपमा खडेरी रहेको छ । सिञ्चाइको उपलब्धतामा कमी र वर्षामा भएको अनियमितताका कारण खडेरीको असर बढी देखिएको छ । जसका कारण कृषी बाली तथा खाद्यान्न उत्पादनमा प्रत्यक्ष असर परेको छ, भने पानीका स्रोतहरु सुक्दै जानाले सिञ्चाइको सुविधा भएका क्षेत्रहरुमा पनि कृषि बाली उत्पादनमा कमि आएको देखिन्छ । त्यसैगरी खडेरीमा बृद्धि सँगै रोगकिराको प्रकोप पनि बढेको छ । वन क्षेत्र तथा कृषी क्षेत्रमा मिचाहा प्रजातीको मात्रा बढनाले कृषी उत्पादनमा ह्रास तथा वनको गुणस्तरमा ह्रास आएको छ । कृषीमा गोडमेलमा कार्यबोझ बढनुका साथै पशुपालनका लागि घाँसपातको समस्या बढ्दै गएको देखिन्छ । त्यसैगरी भिरालो जमिन तथा अव्यवस्थित सडक निर्माणका कारण पहिरोको जोखिम पनि बढी रहेको छ ।

३.२.९ वडा जोखिम स्तरीकरण

यस विधि अर्न्तगत विभिन्न वडाहरु बिच प्रकोप तथा जोखिमको आधारमा तुलना गर्दै सबैभन्दा जोखिममा रहेको वडा निर्धारण गरिएको थियो । यस विधि अपनाउँदा जलवायु परिवर्तनका असरसँगको सम्मुखता, संवेदनशिलता र अनुकूलन क्षमताको आधारमा विभिन्न जोखिम र अनुकूलित हुने क्षमताको विश्लेषण गर्दै सहभागीहरु बीच छलफलको माध्यमबाट वडाहरुको स्तरीकरण गरिएको थियो । यसरी स्तरीकरण गर्दा जिविकोपार्जनका स्रोतहरु सँगको पहुँच तथा त्यसको अवस्थालाई पनि विशेष रुपमा प्राथमिकता दिइएको थियो ।

तालीका ८ : जोखिम तथा संकटासन्नता अनुसार वडाको जोडागत स्तरीकरण

वडा नं	वडा नं.१	वडा नं.२	वडा नं.३	वडा नं. ४	वडा नं.५	वडा नं. ६	वडा नं.७	वडा नं.८	वडा नं.९	वडा नं.१०	वडा नं.११
वडा नं.१		वडा नं.१	वडा नं.३	वडा नं.४	वडा नं.५	वडा नं. ६	वडा नं.७	वडा नं.८	वडा नं.९	वडा नं.१०	वडा नं.११
वडा नं.२			वडा नं.३	वडा नं.४	वडा नं.५	वडा नं. ६	वडा नं.७	वडा नं.८	वडा नं.९	वडा नं.१०	वडा नं.११
वडा नं.३				वडा नं.३	वडा नं.३	वडा नं.३	वडा नं.३	वडा नं.३	वडा नं.३	वडा नं.१०	वडा नं.११
वडा नं.४					वडा नं.५	वडा नं.४	वडा नं.४	वडा नं.४	वडा नं.९	वडा नं.१०	वडा नं.४
वडा नं.५						वडा नं.५	वडा नं.५	वडा नं.५	वडा नं.५	वडा नं.५	वडा नं.५
वडा नं.६							वडा नं.६	वडा नं.६	वडा नं.९	वडा नं.१०	वडा नं.११
वडा नं.७								वडा नं.७	वडा नं.९	वडा नं.१०	वडा नं.११
वडा नं.८									वडा नं.९	वडा नं.१०	वडा नं.११
वडा नं.९										वडा नं.१०	वडा नं.११
वडा नं १०											वडा नं.११
वडा नं.११											
जम्मा	१	०	८	६	९	४	३	२	६	९	७
प्राथमिकीकरण	आँठौ	नवौ	दोस्रो	चौथो	पहिलो	पाँचौ	छैटौ	सातौ	चौथो	पहिलो	तेस्रो

चित्र १४ : वडागत संकटासन्न नक्सा

विभिन्न सुचकका आधारमा वडाहरूको प्राथमीकीकरण गर्दा वडा नं. १० सबै भन्दा जोखिमयुक्त वडा देखियो । विकट क्षेत्र रहेको र पहिरोको जोखिम पनि बढी रहेको, कृषी उत्पादनशील क्षेत्र कम र समुदायको अनुकूलन क्षमता कम भएकाले पनि सबैभन्दा बढि जोखिममा रहेको छलफलका क्रममा आएको थियो । यस वडामा हाल सम्म बिजुली बत्ती पुगेको छैन । यस वडामा गैह्रकाष्ठ वन पैदावार तथा जडीबुटी र पशुपालन राम्रो सम्भावन सम्भावना रहेको छ । त्यसैगरी वडा नं. ५ पनि स्रोत साधन सँगको पहुँच बाट टाढा रहेको र विकट क्षेत्र रहेकाले पहिलो जोखिमयुक्त वडाको रूपमा रहेको छलफलबाट आएको थियो । त्यसैगरी वडा नं. १ दैलेख जिल्लाको सदरमुकाम दैलेख बजार वरपरको क्षेत्र पर्दछ । बजारसँगको निकटताका कारण यस वडामा जिविकोपार्जनका लागि पनि प्रशस्त अवसरहरु रहेका छन् । यस वडाको मुख्य पेशाका रूपमा ब्यापार व्यवसाय रहेको छ । त्यसैगरी वडा नं. २ पनि यस नगरपालिकाको उत्पादनशिल वडाको रूपमा पर्दछ र यस वडामा व्यवसायीक रूपमा कृषि तथा पशुपालन गर्ने कृषकहरु धेरै छन् । यस वडाको साक्षरता प्रतिशत पनि अन्य वडाको भन्दा धेरै रहेको छ ।

३.२.१० प्रकोप तथा जोखिम विश्लेषण

समग्र नगरपालीकाको प्रकोपको प्रथमिकिकरण सँगसँगै नगरपालिकामा रहेको प्रकोपको प्रभाव, प्रकोपको प्रभावित क्षेत्रहरु विश्लेषण गर्नुका साथै भविष्यमा प्रकोप हुन सक्ने जोखिम र प्रकोपले पार्न सक्ने जोखिमको विश्लेषण गरिएको थियो । यो विधि प्रयोग गर्दा प्रभावको स्तर, प्रकोप हुन सक्ने जोखिम र प्रभाव पार्न सक्ने जोखिमहरुको स्तर लाई १ देखी ४ अंक भार दिई विश्लेषण गरिएको थियो जसमा १ भन्नाले न्यून प्रभाव तथा प्रयास र ४ भन्नाले सबैभन्दा उच्च प्रभाव तथा प्रयास भन्ने बुझिन्छ । यसरी प्रभावको स्तर, प्रकोप हुन सक्ने जोखिम र प्रभाव पार्न सक्ने जोखिमहरुको अंक भारलाई गुणाकं गरी प्रकोपको जोखिमको स्तर तय गरिएको थियो ।

तालीका ९ : प्रकोपको अवस्था तथा अनुकूलनका प्रयासहरुको विश्लेषण

प्रकोप	असर तथा प्रभावहरु	असरको गम्भिरता	प्रकोप हुन सक्ने सम्भावना	असरको सम्भावना	स्कोर
खडेरी	कृषि बालीमा असर	3	4	4	48
	खानेपानीको मुहान सुकेको	4		4	64
	तरकारी बालीमा असर	3		3	36
	वन जङ्गलमा असर	2		2	16
	पशुपंछीमा असर	2		2	16
रोगकिरा			4		
	कृषि बालीमा असर (अन्नबाली)	3		4	48
	वन जङ्गलमा असर	2		3	24
	तरकारी बालीमा असर	3		4	48
	पशुपंछीमा असर	1		3	12
मिचहा प्रजाती	कृषि बालीमा असर	3	3	4	36
	फलफुलमा असर	2		2	12
	वनमा असर	4		4	48
पहिरो	सिञ्चाइ कुलोमा असर	2	4	3	24
	सडकमा असर	3		4	48

प्रकोप	असर तथा प्रभावहरू	असरको गम्भिरता	प्रकोप हुन सक्ने सम्भावना	असरको सम्भावना	स्कोर
	वनजंगलमा असर	2		2	16
	घर तथा बस्तीमा असर	2		4	32
	मानवीय क्षती	2		3	24
	खेतबारीमा असर	1		2	8
वन्यजन्तुको असर	बालीनाली तथा तरकारी खेतीमा असर	3	3	4	36
	पशुपंछीमा असर	2		2	12
	फलफुलमा असर	3		3	27
हावाहुरी	घरगोठमा असर	2	3	3	18
	अन्नबालीमा असर	2		3	18
	तरकारी बालीमा असर	2		2	12
	फलफुलमा असर	2		2	12
अगलागी	वन जङ्गलमा असर	4	3	4	48
	मानव स्वास्थ्यमा असर	2		3	18
	वन्यजन्तुमा असर	4		4	48
	खेतबारीमा असर	1		2	6
असिना	अन्नबालीमा असर	2	3	3	18
	तरकारी बालीमा असर	3		4	36
	फलफुलमा असर	3		3	27
	घरमा असर	1		2	6
खोला कटान/वाढी	सिञ्चाइ कुलोमा असर	3	3	3	27
	सडकमा असर	1		2	6
	वनजंगलमा असर	1		2	6

प्रकोप	असर तथा प्रभावहरु	असरको गम्भिरता	प्रकोप हुन सक्ने सम्भावना	असरको सम्भावना	स्कोर
	खेतबारीमा असर	1		2	6
चट्याङ्ग	मनवीय क्षती	2	3	2	12
	विद्युतीय उपकरणमा असर	2		3	18
	वन तथा वन्यजन्तुमा असर	1		2	6

३.२.११ जीविकोपार्जनका स्रोतहरु माथिको प्रभाव विश्लेषण

प्रत्येक जीविकोपार्जनका स्रोतहरु प्रत्येक प्रकोपले पारेको प्रभावसँग तुलना गरी क्षति पुऱ्याउँदैन, थोरै क्षति, केहि क्षति र धेरै क्षतिको आधारमा ०, १, २ र ३ अंक क्रमशः प्रदान गरी सोही बमोजिम विश्लेषण गरिएको छ ।

तालीका १० : जीविकोपार्जनका स्रोतहरुमा प्रभाव विश्लेषण

क्र.सं.	प्रकोप जीविकोपार्जनका स्रोतहरु	खडेरी	पहिरो	वन्यजन्तुको प्रकोप	रोगकिरा	असिना	हावाहुरी	आगलागी	मिचाहा प्रजाती	चट्याङ्ग	खोला कटान/बाढी	कुल अङ्क
१	प्राकृतीक श्रोतहरु											
१.१	खेतीयोग्य जमीन	३	२	१	२	०	०	२	३	०	२	१५
१.२	पानीको स्रोत	३	२	०	१	०	०	१	२	०	१	१०
१.३	वन जङ्गल	२	२	०	२	१	१	३	३	०	२	१६
१.४	वन्यजन्तु	३	२	०	१	०	१	३	३	१	२	१६
१.५	जडीबुटी	२	२	०	२	१	०	३	३	०	१	१४
२	भौतीक श्रोतहरु											
२.१	बाटो	१	३	०	०	०	१	०	०	०	२	७

क्र.सं.	प्रकोप जीविकोपार्जनका स्रोतहरू	खडेरी	पहिरो	वन्यजन्तुको प्रकोप	रोगकिरा	असिना	हावाहुरी	आगलागी	मिचाहा प्रजाती	चट्याङ्ग	खोला कटान/बाढी	कुल अङ्क
२.२	घर/सामुदायिक भवन	0	3	0	0	2	2	1	0	0	1	9
२.३	खानेपानी	2	3	0	0	0	0	0	0	0	3	8
२.४	विद्युत	0	2	0	0	0	3	2	0	3	2	12
२.५	सिँचाइ	3	3	0	0	0	0	0	1	0	3	10
३	आर्थिक सम्पत्ती											
३.१	कृषि	3	2	3	3	3	2	1	3	0	2	22
३.२	पशु पालन	2	2	2	1	0	1	1	3	0	1	13
३.३	रोजगार	2	1	1	1	0	0	1	1	0	1	8
३.४	व्यापार तथा उद्यम	1	2	0	1	1	0	0	0	0	1	6
४	सामाजिक स्रोतहरू											
४.१	सामुदायिक भवन	1	3	0	0	1	3	1	0	0	1	10

क्र.सं.	प्रकोप	खडेरी	पहिरो	वन्यजन्तुको प्रकोप	रोगकिरा	असिना	हावाहुरी	आगलागी	मिचाहा प्रजाती	चट्याङ्ग	खोला कटान/बाढी	कुल अङ्क
	जीविकोपार्जनका स्रोतहरू											
४.२	विद्यालय र स्वास्थ्य चौकी	2	3	0	0	1	3	1	0	0	1	11
४.३	आमा समुह, बाल क्लब, कृषि समुह	3	2	2	2	1	2	0	1	1	1	15
५	मानविय सम्पत्ती											
५.१	शिक्षा	3	2	2	0	1	2	1	0	2	2	15
५.२	मानव स्वास्थ्य	3	0	0	3	0	1	1	1	1	1	11
५.३	बसाइसराइ	2	3	2	2	0	1	1	2	0	2	15

यस नारायण नगरपालिकामा रहेका १० वटा विभिन्न जोखिमहरूले जिविकोपार्जनका स्रोतहरूमा पारेको असरहरूलाई माथीको तालिकामा विश्लेषण गरीएको छ । प्राकृतिक स्रोतहरूमा विशेषगरी वन, वन्यजन्तु लाई असर गरेको देखिन्छ भने खेतीयोग्य जमिनमा पनि मिचाहा प्रजाती, खडेरी, पहिरो, खोला कटान तथा बाढीले असर पारेको देखिन्छ । त्यसैगरी भौतिक स्रोतमा विशेषगरी सिञ्चाइ र विद्युतमा असर गरेको छ भने सुख्खा खडेरी, पहिरो, खोला कटानका कारण खानेपानीका संरचनाहरू जेखिममा परेका छन् । जिविकोपार्जनको मुख्य स्रोतको रूपमा कृषी तथा पशुपालन रहेको यस नगरपालिकामा जोखिमहरूको सबैभन्दा बढी असर यही क्षेत्रमा परेको छ । महिलाहरू र कृषकहरूको घरायसी काम र कृषी काममा कार्यबोझ बढ्नाले सामाजिक कार्यमा समेत केही मात्रामा असर परेको छ । विद्यालय जाने बालबालीकाहरू र स्वास्थ्य चौकीमा नियमित स्वास्थ्य जाँचमा समेत यी जोखिमहरूले प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष रूपमा प्रभाव पारेको देखिन्छ । विभिन्न जोखिमहरूका कारण

बालबालिकाहरुको शिक्षामा पनि असर गरेको छ । खाद्य संकट, खानेपानीको अभाव र पहिरोको जोखिमका कारण अस्थायी तथा स्थायी रूपमा बसाइसराइ गर्ने व्यक्तिहरु पनि दिन प्रति दिन बढ्दै गएका छन् ।

३.२.१२ विषयगत क्षेत्रमा पारेको प्रभाव

परीमार्जीत स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको खाका २०७६ ले दस वटा विषयगत क्षेत्रमा जलवायु परिवर्तनबाट असर परेको छ, भनी पहिचान गरेको छ। यस विधिबाट नारायण नगरपालिकामा विगत ३० वर्ष अगाडि देखि जलवायुमा देखिएको परिवर्तनले विभिन्न विषयगत क्षेत्रमा पारेको प्रभाव तथा हालको अवस्था र भविष्यको अनुमान लाई विश्लेषण गरिएको छ। तालीका ११ मा पहिलेको अवस्थाबाट वर्तमान अवस्थामा भएको परिवर्तन र भविष्यमा पार्न सक्ने नकारात्मक असरको चित्रण गरिएको छ जसले गर्दा जलवायु परिवर्तनको असरबाट अनुकूलन हुन गर्नुपर्ने कामहरूको प्राथमिकीकरण र लेखाजोखा गर्न मद्दत भएको छ।

तालीका ११ : विषयगत क्षेत्रमा पारेको प्रभाव

३० वर्ष अगाडीको अवस्था	हाल सम्म महसुस गरेको प्रभाव	भविष्यको अनुमान	महिला तथा बालबालिकामा पर्नसक्ने प्रभाव
कृषि तथा खाद्य सुरक्षा			
कृषि क्षेत्र तथा पशुपालन क्षेत्रमा आत्मनिर्भर, रासायनिक मल तथा किटनाशक औषधीको प्रयोग अत्यन्तै न्यून, स्थानीय बिउ बिजन र स्थानीय जातका पशुपालन गर्ने गरीन्थ्यो, रोगहरू कम लाग्ने गर्थे।	कृषि क्षेत्रमा पर निर्भर भयो। पशुपालनमा कमी भएको छ। रासायनिक मल तथा किटनाशक औषधीहरूको प्रयोगमा वृद्धि। हाइब्रिड प्रजातीहरूले गर्दा स्थानीय प्रजातीहरू विस्थापीत भएको। रोगकिराका प्रकोप बढेको। खाद्यान्न उत्पादनमा पहिले भन्दा कमी। खाद्यान्न आयातमा बृद्धि। तापक्रममा बृद्धि तथा वर्षा प्रणालीमा भएको परिवर्तनका कारण खेती प्रणाली तथा उत्पादनमा परिवर्तन। कृषि क्षेत्रमा निलो राउन्ने तथा बनमारा।	खाद्य संकट आउन सक्ने। रासायनिक मल तथा किटनाशक औषधीको प्रयोग अबै बढ्न सक्ने जसका कारण मानव स्वास्थ्यमा समेत असर पर्न सक्ने। नयाँ नयाँ रोगहरूको वृद्धि हुन सक्ने। कृषिमा आधुनिकिकरणले गर्दा काम गर्न सहज तथा छरितो हुन सक्ने। सिञ्चाइ प्रणालीको विकासले कृषि उत्पादनमा मौसममा नै भर पर्नु पर्ने समस्याबाट केहि राहत हुन सक्ने। कृषि तथा पशुपालनमा हाइब्रिड प्रजातीको प्रयोगका कारण उत्पादनमा बृद्धि भएतापनि स्थानीय प्रजातीहरू लोप हुन सक्ने।	विषादी तथा किटनाशक औषधीको प्रयोगका कारण महिलाहरूको प्रजनन स्वास्थ्यमा असर पर्न सक्ने। बालबालिकामा कुपोषण बढ्न सक्ने।
वन, जैविक विविधता तथा जलाधार संरक्षण			

वन जङ्गल बाक्लो थियो । पानीको मुल प्रशस्त थियो । समयमा पानी पर्थ्यो । जडीबुटीहरू प्रशस्त पाइन्थ्यो ।	वन जंगल पातलो हुँदै गएको, पानीको मुलहरू सुक्दै गएको । जडिबुटीहरू लोप हुँदै गएको । वन जंगलमा किराहरूको प्रकोप बढेको (सालको पात किराले सखाप पारेको) । सुख्खाका कारण रुखका पातहरू सुकेको (सल्लाको पात सुकेको) । वनमारा तथा अन्य मिचाहा प्रजातीको प्रकोप बढेको । पहिरोले वन जंगलमा असर गरेको ।	मिचाहा प्रजातीको प्रकोप अभै बढ्न सक्ने । वनको गुणस्तरमा असर अभै बढि पर्न सक्ने । बाढी पहिरोको प्रभाव अभै बढ्न सक्ने । भौतिक पूर्वाधार बिकासका क्रममा वन क्षेत्र विनास धेरै हुन सक्ने । पशुपालनमा समस्या आउन सक्ने । खानेपानीका मुलहरू अभै सुक्दै जान सक्ने । खानेपानीको समस्या अभै विकराल बन्न सक्ने ।	पानीको स्रोत घट्दै जाँदा महिला तथा बालबालीकाहरूलाई बढी असर परेको । घाँसपातका लागि समस्या पर्न सक्ने ।
--	--	--	---

जल तथा उर्जा

खानेपानीको मुलहरू प्रशस्त थियो । सिञ्चाइको लागि खोलानालामा पानी हुने गर्थ्यो । उर्जाका रुपमा दियालो, दाउरा तथा मट्टितेल आदीको प्रयोग गर्ने गरीन्थ्यो । कुटानी पिसानीको लागि पानीघट्टको प्रयोग गर्ने गरिन्थ्यो ।	मुलहरू सुक्दै जानाले खानेपानीको अभाव हुँदै गएको । सडक विस्तार तथा पहिरोको कारण पानीको मुहानलाई असर गरेको । पहिले भन्दा दाउराको प्रयोग कम हुने गरेको । विजुली बत्ती तथा सोलारको प्रयोग गर्ने गरीएको । खाना पकाउनका लागि एल.पी ग्याँसको प्रयोग गर्ने गरीएको । सुख्खाको समय बढ्दै गएको र सिञ्चाइको सुबिधा नभएकाले कृषि उत्पादनमा असर गरेको ।	जलाधार संरक्षण गर्न नसकेमा खानेपानीको समस्याले विकराल रुप लिन सक्ने । सुख्खाको समय अभै बढ्न सक्ने र सिञ्चाइको सुबिधा नभएमा खाद्य संकट आउन सक्ने । विद्युतको प्रयोग तथा एल पी ग्यास प्रयोग गर्ने जनसङ्ख्यामा बृद्धि हुने । जल तथा उर्जा संकट अभै बढ्न सक्ने ।	खानेपानीको मुलहरू सुक्दै जनाले महिला तथा बालबालीकाहरूलाई बढी असर पर्ने । जल तथा उर्जा संकटका कारण महिलाहरूको कार्यबोझ बढ्न सक्ने । सरसफाइमा कमी हुन सक्ने ।
---	---	--	---

स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई

बिरामी हुँदा भारफुक तथा घरेलु औषधी र जडीबुटीको प्रयोग गरीन्थ्यो । डाक्टरी औषधीहरूको प्रयोग एकदमै न्यून गर्ने गरीन्थ्यो । खानेपानीको लागि मुलमा नै जाने गरीन्थ्यो । सरुवा रोगहरू मुख्य गरी हैजा, दादुरा, भाडापखाला	स्वास्थ्यमा पहिले भन्दा धेरै सुधार भएको । स्वास्थ्य चौकि, अस्पतालहरूमा बृद्धि भएको र स्वास्थ्य परिक्षणको लागी जाने प्रचलन पनि बढेको । कृषि बालीमा विषादीको प्रयोगका कारण स्वास्थ्यमा असर परेको । सरुवा	स्वास्थ्य सुविधा सहज हुँदै जान सक्ने तर नयाँ नयाँ रोगको प्रकोप बढ्न सक्ने । विषादीको प्रयोग अभै बढ्न सक्ने । शहरको विस्तार संगै फोहोरमैला व्यवस्थापनको समस्या बढ्दै जान सक्ने । सरसफाइमा जनचेतना	महिला तथा बालबालिकाको स्वास्थ्य मा समस्या बढ्न सक्ने । प्रजनन स्वास्थ्य तथा बाल स्वास्थ्यमा समस्या बढ्न सक्ने । खानेपानीको समस्या बढनाले महिला तथा बालबालीका लाई
---	--	--	--

आदिको प्रकोप बढी थियो ।	रोगहरु कम भएको तर आँखा पोल्ने, छाँला सम्बन्धि रोगहरु, क्यान्सर, मधुमेह, उच्च रक्तचाप जस्ता समस्या बढेको । सरसफाइमा पहिले भन्दा राम्रो भएको तर अभैपनि पूर्ण सरसफाइको पालना हुन नसकेको । बजारमा बस्ती बढनाले फोहोरमैला व्यवस्थापन हुन नसकेको ।	वृद्धि हुने । पानीको समस्याका कारण सरसफाइमा असर पर्न सक्ने ।	कार्यबोझ बढ्न सक्ने ।
स्थानीय ग्रामिण तथा शहरी बस्ती			
जनघनत्व कम थियो । सडक सञ्जालको विस्तार भएको थिएन । कृषिमा आत्मनिर्भर थियो । बजार थिएन । ग्रामीण केन्द्रित बस्ति थियो ।	जङ्गल फडानी भएको, सडक सञ्जालमा वृद्धि र सडक छेउछाँउमा बस्तीहरु केन्द्रित भएको । साना साना बजारहरुको विस्तार भएको र ब्यक्तीहरु बढि शहर केन्द्रित भएको । सहज उपलब्धताका कारण परनिर्भरता बढेको । सहर केन्द्रित बसोबासका कारण पशुपालन तथा कृषि उत्पादन कमी आएको । जनघनत्व बढेको ।	शहर केन्द्रित बस्ती बढनाले स्थानीय जग्गा जमिन बाँझो हुँदै जाने जसका कारण स्थानीय उत्पादनमा कमि हुन सक्ने । पशुजन्य उत्पादनमा कमि आउन सक्ने । अव्यवस्थित शहरीकरण बढ्न सक्ने ।	महिलाहरुलाई जिविकोपार्जनमा समस्या आउन सक्ने । खाद्यान्नमा बाह्य उत्पादनको प्रयोग बढी गर्नले महिला तथा बालबालीकाको स्वास्थ्यमा गम्भीर असर पर्न सक्ने ।
जलवायुजन्य प्रकोप न्यूनीकरण तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन			
पोखरीहरुको निर्माण हुने गर्थ्यो । भल कटान गर्नले पहिरो कम जाने गर्थ्यो । सानासाना पहिरोहरु स्थानीय समुदायले नै नियन्त्रण गर्ने गर्थे । विपद्का बेलामा स्थानीय समुदायले नै राहत उठाएर विपद्मा परेका घरधुरीलाई उपलब्ध गराउने गरीन्थ्यो ।	छोटो समयमा ठुलो पानी पर्ने हुनाले पहिरोको समस्या बढी हुने गरेको । भल कटान गर्ने नगरीएको । साना साना पहिरो समयमै नियन्त्रण नगर्दा ठुलो पहिरो जाने गरेको । सुख्खाका कारण कृषि उत्पादनमा असर गरेको । कृषि तथा वन क्षेत्रमा मिचाहा प्रजातीको प्रकोप बढेको । वन डढेलो बढेको । मानवीय क्षती भएमात्र राहत पाउने गरेको ।	जलवायुजन्य प्रकोपहरु अझ बढ्न सक्ने । पहिरोको घटना तथा सुख्खाका कारण खाद्य संकटमा वृद्धि हुन सक्ने । विपद्का घटनाहरु अभै बढ्न सक्ने । कृषि तथा वन क्षेत्रमा मिचाहा प्रजातीको प्रकोप बढ्दै जाने जसका कारण कृषि उत्पादनमा कमि तथा वनको गुणस्तरमा ह्रास आउन सक्ने ।	जलवायुजन्य प्रकोप तथा विपद्का घटनाहरुमा वृद्धि हुनाले महिला तथा बालबालीकाहरु बढि प्रभावी हुन सक्ने । कार्यबोझ बढ्न सक्ने । स्वास्थ्यमा समस्या आउन सक्ने ।

उद्योग, यातायात तथा भौतिक पूर्वाधार			
उद्योगहरू एकदमै न्यून थिए । पानीघट्टहरू थिए । सामान ओसारपोसार गर्नका लागि घोडा, खच्चर तथा भेडाको प्रयोग गर्ने गरीन्थ्यो । यातायातका साधनहरू थिएनन् । घरहरू खर, ढुङ्गा, टिनले छाउने गरीन्थ्यो । खानेपानीको लागी मुलबाट बोकेर लगीन्थ्यो । गोरेटो तथा घोडेटो बाटो थियो ।	साना उद्योगहरू सञ्चालनमा आएको । सबै वडामा सडक सञ्जाल सँग जोडिएको । कच्ची सडक तथा व्यवस्थित नाली नहुदा धेरैजसो सडक वरपर पहिरोको जोखीम रहेको । घरहरू पक्क तथा टिनको प्रयोग गर्ने गरीएको । गोरेटो बाटोहरूको प्रयोग नभएर जीर्ण हुँदै गएको । खानेपानीका टयाङ्गी, पुल, सडकहरू सुख्खा खडेरी, पहिरो तथा बाढीका कारण जोखीममा रहेको ।	अतिवृष्टि तथा अनावृष्टिका कारण भौतिक पूर्वाधारहरू अझ बढी जोखिममा हुन सक्ने । यातायात तथा सडक सञ्जाल अझ विस्तार हुँदै जान सक्ने र यदि व्यवस्थित गर्न सकीएन भने पहिरोको जोखिम बढ्न सक्ने । गोरेटो बाटोहरू संकटमा पर्दै जान सक्ने ।	उद्योग, यातायातका साधन तथा भौतिक पूर्वाधारहरूको विकासका कारण महिला तथा बालबालीकाहरूलाई पहिले भन्दा सहज भएको तर वर्षायाममा सडकहरूमा समस्या आउनाले गाह्रो भएको । गाउँमा उत्पादीत सामानहरूको बजार व्यवस्थापन हुन गाह्रो भएको ।
पर्यटन एवं प्राकृतिक तथा सांस्कृतिक सम्पदा			
मारुनी नाँच र देउडा नाँचहरू हुने गर्थ्यो । विवाह, ब्रतबन्ध तथा अन्य सामाजिक कार्यमा पञ्चेबाजा बजाउने गरीन्थ्यो । स्थानीय उत्पादनहरूको बिक्रि वितरणका लागि हाट, बजार लाग्ने गर्थ्यो ।	पञ्चेबाजा बजाउने जनशक्तीमा कमी भएको र विवाह, ब्रतबन्ध तथा अन्य सामाजिक कार्यमा पनि पहिले भन्दा कमै मात्रामा माग भएको । मारुनी नाँच तथा देउडा नाँच लोप हुँदै गएको । बजारहरूको विस्तार सँगै स्थानीय हाट बजार तथा मेलाहरू बन्द हुँदै गएको । पर्यटकीय स्थलहरू संरक्षणको अभावमा जीर्ण बन्दै गएको । ऐतिहासीक धरोहर तथा सांस्कृतिक सम्पदाहरूको उचीत प्रचार प्रसार हुन नसकेको ।	पुराना सांस्कृतिक कलाहरू नयाँ पुस्तामा हस्तान्तरण हुन नसक्दा पूर्ण रूपमा लोप हुन सक्ने जोखिम बढेको । ऐतिहासीक धरोहर तथा सांस्कृतिक सम्पदाहरूको उचीत संभार नभएमा इतिहासको रूपमा मात्र रहन सक्ने तर उचीत तरीकाले संरक्षण संबर्द्धन तथा प्रचार प्रसार गर्न सकेमा पर्यटन विकासमा टेवा पुग्ने ।	बालबालीकाहरूलाई पुराना सांस्कृतिक कलाहरूका बारेमा जानकारी नभएको जसका कारण भविष्यमा लोप हुँदै जाने सम्भावना रहेको ।
लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशिता, जीविकोपार्जन र सुशासन			
बहुविवाह तथा बालविवाह बढि हुने गरेको । जातिय छुवाछुत अत्यधिक हुने गरेको । महिलाहरूको शिक्षा तथा स्वास्थ्यको अवस्था	बहुविवाह तथा बालविवाहमा कमि आएको तर निर्मुल नभएको । पहिले भन्दा जातीय छुवाछुतमा कमि आएको	बहुविवाह तथा बालविवाह निर्मुल हुन सक्ने । महिलाहरूको प्रजनन स्वास्थ्यमा सुधार आउन सक्ने तर पहिलेको	महिलाहरूलाई घरायसी कार्य तथा सामाजिक एवं जागिरका कारण दाहोरो भार परेको । महिलाहरूलाई सामाजिक संघसंस्थाहरूमा

नाजुक थियो । सामाजीक कार्यहरुमा महिला तथा सामाजीक बञ्चितकरणमा पारीएका वर्गहरुको सहभागिता अत्यन्तै न्यून थियो ।	तर निर्मुल चाहि नभएको । महिला तथा सिमान्तकृत वर्गको सामाजीक कार्यमा सहभागिता वृद्धि तर सक्रिय सहभागिता अभै पनि हुन नसकेको । जिविकोपार्जन पहिले भन्दा केहि सहज भएको तर रोजगारको लागि भारत जाने सङ्ख्या भने उल्लेख्य रहेको ।	बालविवाह तथा कलिलो उमेरमा नै आमा बन्ने हुनाले प्रजनन स्वास्थ्यमा असर पर्न सक्ने । महिला तथा सिमान्तकृत वर्गको अर्थपूर्ण सहभागितामा वृद्धि हुँदै जाने ।	नामको लागि मात्र राख्ने गरीएको महिलाहरुको सक्रिय सहभागिताका लागि उत्प्रेरणामा कमी । महिलाहरुको आर्थिक स्रोतहरुमा पहुँचको कमी । विपन्न वर्गका बालबालिकाहरुको विद्यालय बिचमै छोड्ने तथा सानै उमेरमा विवाह गर्ने दर अभै पनि उच्च ।
जनचेतना अभिवृद्धि तथा क्षमता विकास			
जनचेतना, अनुगमन तथा क्षमतामा कमी	समुदायमा भइरहेका गतीवीधीका बारेमा पहिले भन्दा धेरै व्यक्तीहरु जानकार । लक्षित वर्गका लागि छुट्याइएको बजेट लक्षित वर्गको क्षमता अभिवृद्धिमा लगानी हुन नसकेको । सिपमुलक तालिमहरु दिने गरीएको तर त्यसको प्रयोग तथा अनुगमन अत्यन्तै न्यून हुने गरेको । सहभागितामुलक अनुगमन तथा मुल्याङ्कनमा पहिले भन्दा वृद्धि । जलवायु परिवर्तनका बारेमा समुदायमा केहि जनचेतनामा वृद्धि भएको ।	जलवायु परिवर्तनको प्रभावहरु अभै बढ्दै जान सक्ने र जसका बारेमा समुदायका व्यक्तिहरु जनकार हुन नसक्नु । विपन्न तथा जोखिममा परेका समुदायहरुको अनुकूलन क्षमतामा कमि आउनु । कृषि तथा पशुपालन क्षेत्रमा असर बढी हुन गइ आर्थिक क्षमतामा असर पर्न सक्ने ।	महिला लक्षित कार्यक्रमहरुबाट महिलाहरुको क्षमता विकासमा लक्ष अनुरुपको प्रगती हुन नसकेको । सिपमुलक तालिमहरु भएतापनि पुँजी अभाव तथा बजारको समस्याका कारण त्यसको दिर्घकालीन प्रयोग हुन नसकेको ।

३.२.१३ पारिस्थितिकीय प्रणालीको संकटासन्नता चित्रण तथा विश्लेषण

नारायण नगरपालिकामा जलवायु परिवर्तनका प्रभावहरु तथा संभावित जोखिम र तिनहरुले वन जङ्गल/जैविक विविधतामा, कृषि र जल पारिस्थितिकीय प्रणालीमा कस्तो असर पारिरहेको छ भनी पत्ता लगाउनु यस विश्लेषणको उद्देश्य रहेको छ ।

३.२.१३.१ वन जङ्गल पारिस्थितिकीय प्रणालीमा परेको जोखिमहरुको विश्लेषण

यस नगरपालिकामा जलवायु परिवर्तनका प्रभावहरु तथा संभावित जोखिमहरुले वनको अवस्थामा तथा जैविक विविधतामा के कस्तो असर पारिरहेको छ भनी पत्ता लगाउन यस विधिको प्रयोग गरीएको थियो

। समुहमा छलफल र अर्न्तक्रियाबाट जानकारी संकलन गरिएको थियो । पत्ता लगाईएका जोखिमहरूलाई उच्च-३, मध्यम-२ तथा न्युन-१ वर्गमा विभाजन गरी वन प्रजातीमा परिवर्तन, जीवजन्तुका प्रजातीमा परिवर्तन, वनको अवस्था, यसका संयोजन तथा पारिस्थितिकिय प्रणालीको सेवामा कस्तो परिवर्तन आएको छ भनी विश्लेषण गरिएको थियो ।

तालीका १२ : वन जंगल पारिस्थितिकिय प्रणालीमा परेको जोखिमहरूको विश्लेषण

क्र.सं	जोखिमहरू	वन प्रजातीमा परिवर्तन	जिवजन्तु प्रजातीमा परिवर्तन	वनको अवस्था/गुणस्तर	संयोजन	वनको पारिस्थितिकिय प्रणाली सेवामा परिवर्तन	जम्मा
१	डढेलो	3	2	3	2	3	13
२	पहिरो	2	1	1	1	1	6
३	खोला कटान/बाढी	2	1	1	1	1	6
४	चोरी निकासी	1	1	3	2	2	9
५	मिचाहा प्रजाती (वनमारा, कालो राउन्ने)	3	2	3	2	3	13
६	रोगकिरा	1	1	2	1	2	7
७	हावाहुरी	1	0	1	1	1	4
८	असिना	0	0	1	1	1	3
	औसत	1=6	1	1=9	1=4	1=8	

३.२.१३.२ कृषि पारिस्थितिकिय प्रणालीमा परेको जोखिमहरूको विश्लेषण

जलवायु परिवर्तनका प्रकोपहरूले कृषि पारिस्थितिकिय प्रणालीमा पारेको प्रभाव विश्लेषण गर्नलाई यो विधि प्रयोग गरिएको थियो । समुहमा छलफल र अर्न्तक्रियाबाट जानकारी संकलन गरिएको थियो ।

पत्ता लगाईएका जोखिमहरूलाई उच्च-३, मध्यम-२ तथा न्युन-१ वर्गमा विभाजन गरी प्रमुख वालीहरूलाई आधारमानि विश्लेषण गरिएको थियो ।

तालीका १३ : कृषि पारिस्थितिकिय प्रणालीमा परेको जोखिमहरूको विश्लेषण

क्र.सं.	जोखिमहरू	खेती प्रणालीमा परिवर्तन	कृषि भूमिमा बसोबास गर्ने जिवजन्तु प्रजातीमा परिवर्तन	कृषिजन्य उत्पादन गुणस्तर	कृषि पारिस्थितिकिय प्रणालीको सेवामा परिवर्तन	जम्मा
१	पहिरो	2	2	2	2	8
२	सुख्खा खडेरी	3	2	3	2	10
३	हावाहुरी	1	1	3	3	8
४	असीना	1	1	3	3	8
५	रोगकिरा	2	2	3	3	10
६	वन्यजन्तुको प्रकोप	3	1	2	3	9
७	खोला कटान/बाढी	2	2	2	2	8
८	मिचाहा प्रजाती	2	2	3	2	9
	औसत	२	१.६	२.६	२.५	

३.२.१३.३ जल (खोला, ताल, नदी) पारिस्थितिकिय प्रणालीमा परेको जोखिमहरूको विश्लेषण

यस नगरपालिकामा भएका खोलानाला, पानीका मुहानमा जलवायु परिवर्तनले पारेको असर विश्लेषण गर्न यो विधिको प्रयोग गरिएको थियो । एकातिर जोखिमहरू राखेर र अर्कोतिर पानीका स्रोतहरूमा रहेका वनस्पति र जीवजन्तुमा परिवर्तन, पानीको गुणस्तरमा परिवर्तन, पारिस्थितिकिय प्रणालीको संयोजन तथा तिनका सेवामा परिवर्तन राखी जोखिमको अवस्था विश्लेषण गरिएको थियो । समुहमा छलफल र अर्न्तक्रियाबाट जानकारी संकलन गरिएको थियो । पत्ता लगाईएका जोखिमहरूलाई उच्च-३, मध्यम-२ तथा न्युन-१ वर्गमा विभाजन गरी विश्लेषण गरिएको थियो ।

तालीका १४ : जल (खोला, ताल, नदी) पारिस्थितिकिय प्रणालीमा परेको जोखिमहरुको विश्लेषण

क्र.सं.	जोखिमहरु	वनस्पती जल प्रजातीमा परिवर्तन	जिवजन्तु प्रजातीमा परिवर्तन	पानीको अवस्था गुणस्तर	संयोजन	जल पारिस्थितिकिय प्रणालीको सेवामा परिवर्तन	जम्मा
१	पहिरो	1	1	2	1	1	6
२	खोला कटान/बाढी	1	1	2	2	2	8
३	खडेरी	2	2	1	1	2	8
४	विषादीको प्रयोग	1	2	1	1	2	7
५	करेण्टको प्रयोग	1	2	1	1	2	7
६	मिचाहा प्रजाती	2	1	1	1	2	7
	औसत	1.3	1.5	1.3	1.2	1.8	

३.२.१३.४ पारिस्थितिकिय प्रणालीमा परेको तुलनात्मक रुपमा जोखिम विश्लेषण

विभिन्न पारिस्थितिकिय प्रणालीहरुको विश्लेषण गरे पश्चात निम्न बमोजिमको तालिकामा राखी तुलनात्मक जोखिम विश्लेषण गरिएको थियो ।

तालीका १५ : पारिस्थितिकिय प्रणालीहरुको तुलनात्मक जोखिम विश्लेषण

क्र. सं	पारिस्थितिकिय प्रणाली	विविधता	अवस्था/ गुणस्तर	संयोजन	पारिस्थितिकिय प्रणालीमा परिवर्तन	जम्मा	औसत
१	वन	1.3	1.9	1.4	1.8	6.4	1.6
२	कृषी	1.8	2.6	-	2.5	6.9	2.3
३	जल	1.4	1.3	1.2	1.8	5.7	1.4

विभिन्न पारिस्थितिकिय प्रणालीहरुको विश्लेषण गर्दा सबैभन्दा बढी जलवायुजन्य जोखिम कृषि पारिस्थितिकिय प्रणालीमा परेको देखिन्छ । विभिन्न जोखिमहरुका कारण कृषिमा प्रजातीहरु लोप हुँदै

गएको, उत्पादनमा ह्रास, खोतीयोग्य जमिन बगाएर लगेको, रोगकिराहरुको प्रकोप बढेको र वन्यजन्तुहरुको असर बढेकाले पनि कृषि पारीस्थीतीकीय प्रणालीमा बढी असर परेको देखिन्छ । त्यसपछि, दोस्रोमा वन जङ्गल पारिस्थितिकिय प्रणालीमा परेको देखिन्छ । सुख्खाका कारण पातहरु सुक्दै गएको, मिचाहा प्रजातीको प्रकोपका कारण वनका पुनरुत्पादनमा असर तथा घाँसे मैदानमा असर गरेको, रोगकिराहरुको प्रकोप बढेर वनको गुणस्तरमा ह्रास आएको र सुख्खाको समय लम्बिदै जादा वन डढेलोको घटनामा पनि बृद्धि भएकोले वन पारिस्थितिकिय प्रणालीमा असर पारेको छ । त्यसैगरी जल पारिस्थितिकिय प्रणालीमा केही न्यून असर परेको छ । विशेषगरी खोलामा आउने बाढी र वर्षायाममा माटोले पुर्ने समस्याले जल पारिस्थितिकिय प्रणालीमा असर पारेको छ । पानीमा विष प्रयोग गर्ने र कृषी क्षेत्रको रासायनीक तथा किटनाशक औषधीको असरका कारण माछा लगायत अन्य जलचरहरु लोप हुँदै गएका छन् ।

परिच्छेद ४ : जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनका रणनीतिहरूको पहिचान

४.१ अनुकूलन तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना

विपद् जोखिम व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तनका असरहरूको सामना गरी परिवर्तित सहज जीवनयापन गर्न सक्ने अवस्थाको सृजना गर्ने प्रक्रिया, स्थानीय परिस्थिति अनुसार अल्पकालीन र दीर्घकालीन अनुकूलनका रणनीतिहरूको अवलम्बन गर्न सकिन्छ। यस रणनीति तथा उपायहरू अवलम्बन गरी नगरपालिकाले तयार गरेको जलवायु परिवर्तन अनुकूलन कार्ययोजना कार्यान्वयनमा सबै सरोकारवालाहरूको सहयोगमा सम्पन्न गरिने छ।

तालीका १६ : जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनका रणनीतिहरूको पहिचान

जलवायु उत्पन्न प्रकोपहरू	प्रभावित जीविकोपार्जनका स्रोतहरू	प्रकोपका असरहरू	समुदायले अपनाएका जुध्ने उपायहरू	के ती उपायहरूले काम गरेको छन् ?	के ती उपायहरू दिगो छन् ?	वैकल्पिक अनुकूलनका उपायहरू तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण
खडेरी	प्राकृतीक स्रोत भौतीक स्रोत आर्थिक स्रोत मानवीय स्रोत सामाजिक स्रोत	खेती बालीमा उत्पादन कम भएको, खेती प्रणालीमा परिवर्तन, पानीका मुहानहरू सुक्दै गएको जसका कारण पुराना संरचनाहरू (टयाङ्की, पाइप लाइन, कुवाहरू) प्रयोग विहिन भएका, खानेपानीको लागी टाढा जानुपर्ने भएको, महिलाहरूको कार्यबोझ बढेको, अन्य	खानेपानीका मुलहरू संरक्षण गरीएको, कृषीमा केही नयाँ प्रजातीहरू लगाइएको, खेर गएको पानी संकलन गरी तरकारी बारीमा प्रयोग गर्ने गरीएको, वृक्षारोपण तथा	केही मात्रामा गरेको छ तर वर्षै पीच्छे सुख्खाका दिनहरू बढ्दै जानाले समस्या विकराल बन्दै गएको।	केही मात्रामा छ तर उर्याप्त छैन।	वृक्षारोपण गर्ने, पानीका मुहानहरू संरक्षण, पानीका मुहानहरूमा कंक्रीट तथा सिमेन्टको प्रयोग नगर्ने, संरक्षण पोखरी तथा रिचार्ज पोखरीहरू निर्माण, सिञ्चाइ कुलोहरूको व्यवस्था गर्ने, आकाशे पानी संकलन, लिफ्टिङ सिञ्चाइ तथा खानेपानीका लागि सहयोग, सिञ्चाइ पोखरी निर्माण, थोपा सिञ्चाइ प्रविधिका लागि सहयोग, जुठेलो सुधार कार्यक्रम, सुख्खा सहने वालीहरूको प्रवृद्धन

जलवायु उत्पन्न प्रकोपहरू	प्रभावित जीविकोपार्जनका स्रोतहरू	प्रकोपका असरहरू	समुदायले अपनाएका जुध्ने उपायहरू	के ती उपायहरूले काम गरेको छन् ?	के ती उपायहरू दिगो छन् ?	वैकल्पिक अनुकूलनका उपायहरू तथा विपद जोखिम न्यूनिकरण
		कार्य (आयार्जन तथा रोजगारका कामहरू) गर्न समय कम हुने कृषी तथा पशुपालनमा असर	वन संरक्षण संबर्द्धन गरीएको			
रोगकिरा	प्राकृतीक स्रोत भौतीक स्रोत आर्थिक स्रोत मानवीय स्रोत सामाजीक स्रोत	तरकारी बालीमा धेरै असर गरेको, व्यवसायीक रुपमा तरकारी खेती गर्नेहरु धेरै प्रभावीत भएको, कृषी बालीमा असर गरेको, फलफुलमा असर गरेको, वनमा असर गरेको (सालको पातमा धेरै असर गरेको), पशुमा नयाँ नयाँ रोगहरु देखिएको, मानव स्वास्थ्यमा नयाँ नयाँ रोगहरु देखिएको, कोरोनाले असर गरेको	किटनासक औषधीहरु प्रयोग गरीएको	केही मात्रामा काम गरेको तर नयाँ नयाँ रोग तथा किराहरु देखिएको ।	छैन	रोगकिरा पहिचान तथा नियन्त्रणका लागि प्रावीधीक सचेतना कार्यक्रम, जैविक विषादी तथा भोल मल बनाउने तालिम तथा सामाग्री वितरण, अगुवा कृषक पहिचान गरी तालिम दिने, CTEVT को प्रावीधीक तालिम दिने, कृषी बाली विमा सम्बन्धि अभिमुखीकरण तथा सहयोग, वडामा एगोभेटहरु सञ्चालनका लागि सहयोग, किटनाशक औषधी सहयोग, उन्नत जातका बिउबिजनहरु सहयोग
मिचाहा प्रजाती	प्राकृतीक स्रोत भौतीक स्रोत आर्थिक स्रोत मानवीय स्रोत	कृषी बालीमा गोडमेल बढी गर्नु पर्ने तथा उत्पादनमा कमी, कृषी क्षेत्रको माटोको गुणस्तरमा ह्रास, कृषी, वन, चरन क्षेत्र तथा घाँसपातको कमी, पशुपालनमा असर,	काटेको ठाउँ तथा घाउमा औषधीको रुपमा प्रयोग गर्ने गरेको, केही मात्रामा कम्पोष्ट मल बनाउने गरीएको, उखेलेर फाल्ने गरेको (केही मात्रामा गरेको छ । उखेलेर फाले पनि अर्को वर्ष उस्तै हुने गरेको	छैन	कम्पोष्ट मल बनाउने, वायो ब्रिकेट बनाउने, भोलमल बनाउने, जैवीक मल बनाउने, निरन्तर रुपमा वन गोडमेल गर्ने तथा वन व्यवस्थापन

जलवायु उत्पन्न प्रकोपहरू	प्रभावित जीविकोपार्जनका स्रोतहरू	प्रकोपका असरहरू	समुदायले अपनाएका जुध्ने उपायहरू	के ती उपायहरूले काम गरेको छन् ?	के ती उपायहरू दिगो छन् ?	वैकल्पिक अनुकूलनका उपायहरू तथा विपद जोखिम न्यूनिकरण
	सामाजिक स्रोत	वनको गुणस्तरमा ह्रास तथा पुनरुत्पादनमा कमी, पानीको मुहानमा असर	विशेष गरी कृषी क्षेत्रमा)			
पहिरो	प्राकृतीक स्रोत भौतीक स्रोत आर्थिक स्रोत मानवीय स्रोत सामाजिक स्रोत	वन जङ्गल तथा कृषी क्षेत्रमा असर गरेको, सडकमा असर गरेको, घरहरूमा क्षती भएको, सिञ्चाइ कुलोमा असर गरेको	तटबन्धन गरीएको केही क्षेत्रहरूमा, वृक्षारोपण, कुलो मर्मत गरीएको	छैन	छैन	वृक्षारोपण, पहिरो नियन्त्रणका लागि जैविक तटबन्धन, सडकको दिगो निर्माण तथा नियमित मर्मत, भल कटान, ससाना पहिरोहरू समय मै स्थानीय प्रविधिहरू प्रयोग गरी नियन्त्रण गर्ने, सिञ्चाइ कुलो मर्मत,
वन्यजन्तुको असर	प्राकृतीक स्रोत भौतीक स्रोत आर्थिक स्रोत मानवीय स्रोत सामाजिक स्रोत	बाँदर, दुम्सी, बँदेल आदीले खेती बाली तथा तरकारी खेती तथा फलफुलमा असर गरेको, कार्यबोझ बढेको, स्याल, चितुवा ले पशुपालनमा असर गरेको, कृषी तथा पशुपालनमा वितृष्णा बढेको	दिउँसो आउने वन्यजन्तुहरू धपाउने गरीएको तर रातीमा आउने वन्यजन्तुहरूले धेरै सखाप पारेको, खेतबालीमा केही मात्रामा परिवर्तन	केही मात्रामा गरेको छ	छैन	कृषि विमा तथा पशु विमा लागु गर्ने, मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व सम्बन्धि कानुनी अभिमुखीकरण, स्थानीय रुपमा नै राहतको व्यवस्था गर्ने, वनमा फलफुल रोपण गर्ने, वन्यजन्तुको वासस्थानको उचीत व्यवस्थापन गर्ने, व्यवस्थित खोर निर्माणका लागि सहयोग गर्ने, गोठ सुधार कार्यक्रम
हावाहुरी	प्राकृतीक स्रोत भौतीक स्रोत	हावाहुरीका कारण कृषी बालीमा असर, तरकारी खेतीमा असर, वनका	घर, गोठ तथा विद्यालयका छानाहरूमा एङ्गल	केही मात्रामा काम गरेको	केही मात्रामा छन्	सामुदायिक भवन, विद्यालय तथा घरहरू बलियो गरी बनाउने, विद्यालय जाने बाटो तथा बस्ती नभएका ठाँउमा

जलवायु उत्पन्न प्रकोपहरू	प्रभावित जीविकोपार्जनका स्रोतहरू	प्रकोपका असरहरू	समुदायले अपनाएका जुध्ने उपायहरू	के ती उपायहरूले काम गरेको छन् ?	के ती उपायहरू दिगो छन् ?	वैकल्पिक अनुकूलनका उपायहरू तथा विपद जोखिम न्यूनिकरण
	आर्थिक स्रोत मानवीय स्रोत सामाजिक स्रोत	रुख बिरुवाहरू ढलेर असर गरेको, घर/गोठको छाना उडाउने गरेको, विद्यालयमा असर, आर्थिक भार बढेको	प्रयोग गरी बलियो बनाउने गरीएको			प्रतिक्षालय बनाउने
आगलागि	प्राकृतीक स्रोत भौतीक स्रोत आर्थिक स्रोत मानवीय स्रोत सामाजिक स्रोत	वनका रुख बिरुवा तथा पुनरुत्पादनमा असर, वनको गुणस्तरमा हास, वन्यजन्तुको वासस्थान प्रभावीत, वनमा रोगकिराको प्रकोप बढेको, मानव स्वास्थ्यमा असर, वन जङ्गलका नजिकका घरधुरी तथा बस्तीहरू प्रभावीत, प्रदुषण बढेको	अग्नी रेखा सफाइ गर्ने गरीएको केही वन क्षेत्रमा, समुदायले नै वनमा लागेको डढेलो निभाउने गरीएको	केही मात्रामा काम गरेको	छैन	वन डढेलो सम्बन्धि जनचेतना जगाउने (समुदाय तथा विद्यालय स्तरमा), सडक तथा खोला खोल्साहरूलाई प्राकृतीक अग्नि रेखाका रूपमा नियमित सरसफाइ गर्ने, डढेलो लगाउने व्यक्ति पत्ता लगाइ नियमानुसार कारवाही गर्ने, होर्डिड बोर्डहरू राख्ने, सामुदायिक वनहरूको सञ्जाल बनाइ डढेलो नियन्त्रणका लागि नियमित छलफल गरी योजना बनाउने, सामुदायिक वनमा अग्नि नियन्त्रणका साधनहरू -Fire fighting tools) उपलब्ध गराउने
असिना	प्राकृतीक स्रोत भौतीक स्रोत आर्थिक स्रोत मानवीय स्रोत	असीनाका कारण कृषी बालीमा, तरकारी खेती, फलफुलमा असर गरेको, कृषि उत्पादनमा हास, घर/गोठको छानामा असर गरेको	टनेल खेती गरीएको, केही मात्रामा गुमच खेती पनि सुरु गरीएको	तरकारी बालीमा केही मात्रामा काम गरेको तर कृषी बालीमा भने असर बढी परेको	तरकारी बालीमा केही मात्रामा प्रभावकारी भएको तर त्यती दिगो नभएको	टनेल खेती, गुमच खेती, तरकारी खेतमा असीना छेक्ने जालीको प्रयोग, पशु तथा बाली विमा

जलवायु उत्पन्न प्रकोपहरू	प्रभावित जीविकोपार्जनका स्रोतहरू	प्रकोपका असरहरू	समुदायले अपनाएका जुध्ने उपायहरू	के ती उपायहरूले काम गरेको छन् ?	के ती उपायहरू दिगो छन् ?	वैकल्पिक अनुकूलनका उपायहरू तथा विपद जोखिम न्यूनिकरण
	सामाजिक स्रोत					
खोला कटान/बाढी	प्राकृतिक स्रोत भौतिक स्रोत आर्थिक स्रोत मानवीय स्रोत सामाजिक स्रोत	खेत बारीमा असर, सिञ्चाइ कुलोमा असर, माटोको गुणस्तरमा हास, सडकमा असर, खानेपानीका मुल तथा कुवाहरूमा असर, पुल तथा भौतिक संरचनाहरूमा असर	तटबन्धन गरी बाढी तथा खोला कटान नियन्त्रण गरीएको, सिञ्चाइ कुलो मर्मत	केही मात्रामा गरेका छन्	छन् तर अभू थप गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको	जैविक तटबन्धन, वृक्षारोपण, भल कटान, सिञ्चाइ कुलो मर्मत, सडकहरूमा नालीको उचीत व्यवस्थापन, भौतिक संरचना बनाउनु पूर्व भोली हुन सक्ने जोखिमहरूको आँकलन गरी समय मै नियन्त्रणका कार्यहरू गर्ने, बाढीको पूर्व सुचना प्रणाली अपनाउने
चट्याङ्ग	प्राकृतिक स्रोत भौतिक स्रोत आर्थिक स्रोत मानवीय स्रोत सामाजिक स्रोत	व्यक्तीहरू घाइते तथा कहिलेकाही मृत्यु समेत भएको, विद्युतीय उपकरणहरूमा असर, वोटविरोमा पनि असर परेको	अर्थिङ्ग गर्ने गरीएको, चट्याङ्ग पर्न लागेको समयमा बाहिर ननिस्किएको	छैन	छैन	चट्याङ्ग सम्बन्धी विद्यालय तथा समुदाय स्तरमा चेतनामुलक अभिमुखीकरण कार्यक्रम गर्ने, अर्थिङ्ग अनीवार्य गराउने, चट्याङ्गबाट बच्ने उपायका बारेमा होर्डिङ्ग बोर्डहरू राख्ने

४.२ अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका कार्यहरूको प्राथमिकीकरण

पहिचान भएका जोखिम तथा प्रकोपहरूको प्रभावहरू तथा त्यसको लाभ लागत अनुपात लाभान्वित वर्ग आदिलाई मध्य नजर गरी अनुकूलनका उपायहरूको प्राथमिकीकरण तय गरिएको छ । प्राथमिकीकरण गर्ने क्रममा प्रभावकारिता, खर्चको मितव्ययीता, सम्भावना, महिलाप्रति संवेदनशीलता जस्ता उल्लेखित विषय वस्तुहरूलाई अङ्क १ देखि ३ निर्धारण गरिएको थियो जसमा अङ्क १ ले आधार राम्ररी पुरा गर्न नसक्ने तथा अङ्क ३ ले राम्ररी पुर्याउन सक्ने जनाउँछ । यस विधिमा खर्चको मितव्ययीता भने कम खर्चिलोलाई अङ्क ३ र धेरै खर्चिलोलाई अङ्क १ मानिएको छ । सबै विश्लेषणको नतिजालाई जोडेर आएको कुल अङ्कहरूलाई ३ भागमा विभाजन गरिएको थियो जसमध्ये १४-१५ अङ्क आएका उपायहरूलाई तत्काल र अत्यावश्यक अवलम्बन गर्नुपर्ने १२-१३ अङ्कलाई उच्च आवश्यक र ११ भन्दा कमका अङ्क आएकाहरूलाई आवश्यक भनी वर्गीकरण गरिएको थियो । सोअनुसार प्राथमिकीकरण क्रमशः प्रथम, द्वितीय र तृतीय गरी क्रमशः श्रेणीबद्ध गरिएको छ ।

तालीका १७ : जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम योजनाको प्राथमिकीकरण

प्रकोप	अनुकूलनका उपायहरू	दिगोपन तथा सान्दर्भिकता (१ - ३) (क)	प्रभावकारिता (१ - ३) (ख)	प्रभावकारिता (१ - ३) (ग)	सम्भाव्यता (१-३) (घ)	लौकिक संवेदनशीलता (ङ)	कुल (क+ख+ग+घ+ङ)	कैफियत (प्राथमिकीकरण)
सुखा खडेरी	सुखा सहन सक्ने प्रजातीहरू लगाउने	2	3	3	2	3	13	द्वितीय
	आकाशे पानी संकलन	2	2	2	1	2	9	तृतीय
	सिञ्चाइ पोखरी नीर्माण	2	2	2	2	2	10	तृतीय
	संरक्षण पोखरी तथा रिचार्ज पोखरी नीर्माण	3	3	2	2	2	12	द्वितीय
	वृक्षारोपण	3	3	3	2	3	14	प्रथम
	पानीको मुहान मर्मत तथा संरक्षण	3	3	3	3	3	15	प्रथम
	सिञ्चाइ कुलो	2	3	2	2	3	12	द्वितीय

प्रकोप	अनुकूलनका उपायहरु	दिगोपन तथा सान्दर्भिकता (१ - ३) (क)	प्रभावकारीता (१ -३)(ख)	प्रभावकारीता (१ - ३) (ग)	सम्भाव्यता (१-३) (घ)	लौकिक सवेदनशीलता (ङ)	कूल (क+ख+ग+घ+ङ)	कैफियत (प्राथमिकिकरण)
	निर्माण तथा मर्मत							
	नयाँ खानेपानी योजना	2	3	1	2	3	11	तृतीय
	खानेपानी लाइन मर्मत	3	3	3	3	3	15	प्रथम
	थोपा सिञ्चाइ प्रविधिमा सहयोग	2	3	3	3	3	14	प्रथम
	लिफ्टिङ सिञ्चाइ योजना	3	3	1	2	3	12	द्वितीय
	लिफ्टिङ खानेपानी योजना	3	2	1	2	3	11	तृतीय
	जुठेल्लो सुधार कार्यक्रम	3	3	3	3	3	15	प्रथम
रोगकिरा	रोगकिरा पहिचान तथा नियन्त्रणका लागि प्राविधीक सचेतना कार्यक्रम	3	3	3	3	3	15	प्रथम
	जैविक विषादी तथा भोल मल बनाउने तालिम तथा सामाग्री वितरण	3	3	3	3	2	14	प्रथम
	बाली विविधीकरण तथा मिश्रीत बाली लगाउने	3	3	3	3	3	15	प्रथम

प्रकोप	अनुकूलनका उपायहरु	दिगोपन तथा सान्दर्भिकता (१ - ३) (क)	प्रभावकारीता (१ -३)(ख)	प्रभावकारीता (१ - ३) (ग)	सम्भाव्यता (१-३) (घ)	लौकिक सवेदनशीलता (ङ)	कुल (क+ख+ग+घ+ङ)	कैफियत (प्राथमिकिकरण)
	अगुवा कृषक पहिचान गरी तालिम दिने	3	2	3	3	3	14	प्रथम
	कृषी तथा पशुपालन सम्बन्धि CTEVT को प्रावीधीक तालिम दिने	3	3	2	3	2	13	द्वितीय
	कृषी बाली विमा सम्बन्धि अभिमुखीकरण तथा सहयोग	3	3	3	3	3	15	प्रथम
	वडामा एग्रीभेटहरु सञ्चालनका लागि सहयोग	3	3	2	3	3	14	प्रथम
	किटनाशक औषधी तथा रासायनीक मल सहयोग	2	3	2	3	3	13	द्वितीय
	उन्नत जातका बिउबिजनहरु सहयोग	3	3	2	3	3	14	प्रथम
मिचाहा प्रजाती	कम्पोष्ट मल बनाउने	2	2	3	3	2	12	द्वितीय
	बायो ब्रिकेट बनाउने तालिम तथा उपकरण सहयोग	2	2	3	3	3	13	द्वितीय

प्रकोप	अनुकूलनका उपायहरु	दिगोपन तथा सान्दर्भिकता (१ - ३) (क)	प्रभावकारीता (१ -३)(ख)	प्रभावकारीता (१ - ३) (ग)	सम्भाव्यता (१-३) (घ)	लौकिक सवेदनशीलता (ङ)	कूल (क+ख+ग+घ+ङ)	कैफियत (प्राथमिकिकरण)
	भोलमल बनाउने तालिम तथा सामाग्री सहयोग	2	2	3	3	2	12	द्वितीय
	जवबीक मल बनाउने	2	2	2	3	2	11	तृतीय
	निरन्तर रुपमा वन गोडमेल गर्ने	3	3	3	3	3	15	प्रथम
पहिरो	पहिरो नियन्त्रणका लागि तटबन्धन	3	3	2	3	3	14	प्रथम
	जैविक तटबन्धन	3	3	3	3	3	15	प्रथम
	रिटिनीड बालको माध्यमबाट पहिरो नियन्त्रण	3	3	2	3	3	14	प्रथम
	पहिरोको जोखिम हुन सक्ने क्षेत्रहरु तथा पहिरो क्षेत्रमा बृक्षारोपण	3	3	3	2	3	14	प्रथम
	भल कटान गर्ने	3	3	3	3	3	15	प्रथम
	स्थानीय रुपमा उपलब्ध स्रोत र साधनहरु जस्तै जुट, बोरा, ढुङ्गा, बालुवा, स्याउला आदिको प्रयोग गरी पहिरो नियन्त्रण गर्ने	2	2	3	3	2	12	द्वितीय

प्रकोप	अनुकूलनका उपायहरु	दिगोपन तथा सान्दर्भिकता (१ - ३) (क)	प्रभावकारीता (१ -३)(ख)	प्रभावकारीता (१ - ३) (ग)	सम्भाव्यता (१-३) (घ)	लौकिक सवेदनशीलता (ङ)	कूल (क+ख+ग+घ+ङ)	कैफियत (प्राथमिकिकरण)
	कम खर्चिलो भू संरक्षण प्रविधि सम्बन्धि तालिम	3	3	3	3	3	15	प्रथम
वन्यजन्तुको असर	वनमा फलफुलको बिरुवा रोपण	3	2	3	3	3	14	प्रथम
	कृषि वाली बिमा	2	3	3	3	3	14	प्रथम
	पशु बिमा	2	3	3	3	3	14	प्रथम
	गोठ सुधार कार्यक्रम	3	2	3	3	3	14	प्रथम
	वन्यजन्तुको क्षतीको स्थानीय रूपमा राहतको ब्यवस्था गर्ने,	3	2	2	3	3	13	द्वितीय
	मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व सम्बन्धि कानुनी अभिमुखीकरण	3	3	3	3	3	15	प्रथम
	वन्यजन्तुको वासस्थानको उचीत ब्यवस्थापन गर्ने	3	2	3	2	3	13	द्वितीय
पक्की खोर निर्माणको लागि सहयोग	2	3	2	3	3	13	द्वितीय	
हावाहुरी	सामुदायिक भवन तथा घरहरु बलियो	3	3	2	3	3	14	प्रथम

प्रकोप	अनुकूलनका उपायहरु	दिगोपन तथा सान्द्रभिक्ता (१ - ३) (क)	प्रभावकारीता (१ -३)(ख)	प्रभावकारीता (१ - ३) (ग)	सम्भाव्यता (१-३) (घ)	लौकिक सवेदनशीलता (ङ)	कूल (क+ख+ग+घ+ङ)	कैफियत (प्राथमिकिकरण)
	नियन्त्रणका लागि नियमित छलफल गरी योजना बनाउने							
	सामुदायिक वनमा अग्नि नियन्त्रणका साधनहरु (Fire fighting tools) उपलब्ध गराउने	3	3	2	3	3	14	प्रथम
	वन गोडमेल तथा सरसफाइ	3	3	3	3	3	15	प्रथम
असिना	टनेल खेती	3	3	3	3	3	15	प्रथम
	गुमच खेती	3	3	1	3	3	13	द्वितीय
	तरकारी खेतमा असीना छेक्ने जालीको प्रयोग	3	3	2	3	3	14	प्रथम
	बाली बिमा	3	3	2	3	3	14	प्रथम
बाढी/खोला कटान	जैविक तटबन्धन	3	2	3	3	2	13	द्वितीय
	बृक्षारोपण	3	3	3	3	3	15	प्रथम
	भल कटान	3	3	3	3	3	15	प्रथम
	सिञ्चाइ कुलो मर्मत	3	2	2	3	3	13	द्वितीय
	सडकहरुमा नालीको उचीत	3	3	2	3	3	14	प्रथम

प्रकोप	अनुकूलनका उपायहरु	द्विगोपन तथा सान्दर्भिकता (१ - ३) (क)	प्रभावकारीता (१ -३)(ख)	प्रभावकारीता (१ - ३) (ग)	सम्भाव्यता (१-३) (घ)	लौकिक सवेदनशीलता (ङ)	कुल (क+ख+ग+घ+ङ)	कैफियत (प्राथमिकिकरण)
	व्यवस्थापन							
	भौतिक संरचना बनाउनु पूर्व भोली हुन सक्ने जोखिमहरुको आँकलन गरी समयमै नियन्त्रणका कार्यहरु गर्ने	3	3	3	3	3	15	प्रथम
चट्याङ्ग	चट्याङ्ग सम्बन्धी विद्यालय तथा समुदाय स्तरमा चेतनामुलक अभिमुखीकरण कार्यक्रम गर्ने	3	3	3	3	3	15	प्रथम
	अर्थिङ्ग अनीवार्य गराउने	3	3	2	3	3	14	प्रथम
	चट्याङ्गबाट बच्ने उपायका बारेमा होर्डिङ्ग बोर्डहरु राख्ने	3	3	2	3	3	14	प्रथम

४.३ अनुकूलन कार्ययोजनाको निर्माण

अघिल्ला खण्डहरुमा भएका प्राथमिकता अनुसार सहभागितामूलक खुल्ला छलफलको आधारमा र हालसम्म भएको प्रगति तथा बाँकी क्रियाकलापहरु समेतलाई ध्यानमा राखी निम्नानुसार योजना (२०७८/०७९ देखि २०८२/०८३ सम्म) जलवायु परिवर्तन स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना, नारायण नगरपालिकाले तयार गरिएको छ । यस योजनामा बजेट अनुमान गर्दा सहभागितामूलक छलफलबाट स्थानीय अनुभव तथा वर्तमान दररेटका आधारमा गरिएको छ ।

तालीका १८ : स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना

क्र.सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष												वस्ती	संभावित सहयोगी निकाय
						०७८/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३		जम्मा			
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा				
१. कृषि तथा खाद्य सुरक्षा																			
वडा नं. १																			
1	आकाशे पानी संकलन	घ.घु	200	100	200	50	5000	50	5000	50	5000	50	5000	50	5000	20000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2		
2	इटखानी कुवा देखि ठुलो खेत सम्मको सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	16	700	16			700	1050							1050	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2		
3	धाउने सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	25	1300	25	975		500	375	800	600					975	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2		
4	सुख्खा सहन सक्ने बालीको वितरण (धान)	घरधुरी	200	1000	200	200	2000	200	2000	200	2000	200	2000	200	2000	10000	वडा भरी नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2		
5	बाली बिमा	घरधुरी	100	1000	100	50	500	50	500							500	नगरपालिका कृषि शाखा,		

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर / हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६ / ०७९		०७९ / ०८०		०८० / ०८१		०८१ / ०८२		०८२ / ०८३				
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
									०									NCCSP 2
6	पशु विमा	घरधुरी	200	5	200	50	250	100	500	50	250						10000	नगरपालिका पशु शाखा, NCCSP 2
7	टनेल खेती तालीम तथा सामाग्री सहयोग	घरधुरी	150	150	150	500	500	500	500	500	500						15000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
8	असीना छेक्ने जाली वितरण	घरधुरी	100	100	100			500	500	500	500						10000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
9	गुमच खेती सहयोग	घरधुरी	10	500	10	500	500	250	250								5000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
10	जैविक विषादी तथा भोल मल बनाउने तालिम र सामाग्री सहयोग	बटा	200	600	200	200	400	200	400	200	400						12000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
11	कृषि तथा पशुपालनमा आधुनीक औजार सहयोग (हाते टयाक्टर, थ्रेसर, मकै छोडाउने मेसिन, दाते, पंखा)	घरधुरी	50	500	50	100	500	100	500	100	500	100	500	100	500		22500	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
वडा नं. २																		
1	थानसीड सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	250	1	10					250	250						250	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
2	औराकाटीया कालदुङ्गा सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	800	1	21	1	800										800	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
		र																
3	सुवितडा सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	1000	5	50	1	500									5000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	
4	कालदुङ्गा खोला देखि सुइगाड सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	700	4	16	300	1200	400	1600							2800	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	
5	अधेरीखोला शहरदुल्ला सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	700	4	10			300	1200	400	1600					2800	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	
6	अधेरीखोला घरखेत सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	1000	4	8			500	2000	500	2000					4000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	
7	कालदुङ्गा बढीखेत सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	1000	3	10			500	1500	500	1500					3000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	
8	कालदुङ्गा पटौती हुँदै उलैतडा सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	2500	4	100	500	2000	500	2000	500	2000	500	2000	500	2000	10000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	
9	कालदुङ्गा देखि नाउला सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	1500	4	20			500	2000	500	2000	500	2000			6000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	
10	कालदुङ्गा देखि खोप्चे सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	1000	5	20					500	2000	500	2000			5000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
		र													०			
11	लामाकाटीया खाडा उकाली सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	2000	5	60			500	2500	5000	2500	5000	2500	5000	2500	10000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	
12	सियाली पिप्लव सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	1000	5	22					5000	2500	5000	2500		5000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2		
13	पानीपाटा देवल सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	1500	2	25					5000	10000	5000	10000	5000	30000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2		
14	स्याल्लेखोला उकाली सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	1000	5	25					5000	2500	5000	2500		5000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2		
15	तेजेखोला अट्टरी सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	700	4	7					7000	2800				2800	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2		
16	अधेरीखोला औलाकाटीया सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	700	5	25							350	1750	350	1750	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2		
17	फुलेनी मलेलो सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	1500	5	45	500	2500	5000	2500	5000	2500				7500	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2		
18	देवी कुहुन रोलाखोला सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	800	4	50			800	3200						3200	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2		

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
		र																
19	सुख्खा सहन सक्ने वालीको वितरण (धान)	घर धुरी	1000	1	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	10000	बडा भरी	नगरपालिका कृषि शाखा
20	बाली विमा	घर धुरी	200	5	200	1000	5000	1000	5000							10000		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
21	पशु विमा	घर धुरी	200	5	200	500	2500	1000	5000	500	2500					10000		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
22	टनेल खेती तालीम तथा सामग्री सहयोग	घर धुरी	200	10	200	500	5000	1000	5000	500	5000					20000		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
23	असीना छेक्ने जाली वितरण	घर धुरी	100	10	100			500	5000	500	5000					10000		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
24	जैविक विषादी तथा भोल मल बनाउने तालिम र सामग्री सहयोग	घर	600	200	200	200	4000	200	4000	200	4000					12000		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
25	कृषि तथा पशुपालनमा आधुनिक औजार सहयोग (हाते टयाक्टर, श्रेसर, मकै छोडाउने मेसिन, दाते, पंखा)	घर धुरी	50	50	50	50	5000	100	5000	100	5000	100	5000	100	5000	22500		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
26	गुमच खेती सहयोग	घर	50	50	50	50	5000	100	5000	100	5000	100	5000	100	5000	2500		नगरपालिका कृषि शाखा,

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
		धुरी													०		NCCSP 2	
27	थोपा सिञ्चाइ प्रविधि	घर धुरी	200	5	200	50	250	100	500	100	250				10000		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	
28	होचो जातको मकै बिउ सहयोग	घर धुरी	1000	1	200	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	10000	वडा भरी	नगरपालिका कृषि शाखा	
29	भकारो सुधार कार्यक्रम	घर धुरी	150	7	150	50	350	50	350	50	350				1050		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	
30	कृषी बालीमा रोगकीरा पहिचान तथा नियन्त्रणका लागि प्राविधीक तालिम	वटा	300	3	300	20	60	20	60	20	60	20	60	20	600		नगरपालिका कृषि शाखा	
31	बदेलको धेरै प्रकोप भएको क्षेत्रमा घेरवार (कृषक सँगको साभेदारीमा)	टाउ	10000	1	400			1000	1000						10000		नगरपालिका कृषि शाखा	
32	बिउ उत्पादन तथा भण्डारणमा सहयोग	जना	50	15	50	20	300	30	450						750		नगरपालिका कृषि शाखा	
वडा नं. ३																		
1	गोनपनि देखि रनवत खेत जाने सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मटर	300	2	10	300	600								600		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	
2	साङखोला देखि मटेला सम्म सिञ्चाई कुलो मर्मत	म	10		30				50	10	50	10			20		नगरपालिका कृषि शाखा,	

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय				
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३							
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा						
		टर	००	२							००							००			NCCSP 2
3	आलेखेत सिञ्चाई कुलो मर्मत	मटर	४००	१	१२	४००	४००											४००			नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
4	साङखोला देखि शुरु प्रशादको खेत हुँदै गोटमाडासम्म सिञ्चाई कुलो मर्मत	मटर	३००	३	१९			३००	९००									९००			नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
5	तिदुघाट देखि विरीया हुँदै प्यालचौर सम्म सिञ्चाई कुलो मर्मत	मटर	७००	२	२१			७००	१४००									१४००			नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
6	सिमलतोला सिञ्चाइ पोखरी मर्मत	वटा	१३००		२५	१३००												३००			नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
7	भुर्तिखोला सिञ्चाइ पोखरी मर्मत	वटा	१३००		५०	१३००												३००			नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
8	बाउनि कुना सिञ्चाइ पोखरी मर्मत	वटा	११००		४	११००												१००			नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
9	पिपल चौतारा सिञ्चाई आयोजना	वटा	१२००		१०			१२००										२००			नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
															०			
१०	रिकुना सिञ्चाइ पोखरी मर्मत	वटा	१	३००	१०			१	३००							३००		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
११	धाराखोला सिञ्चाइ पोखरी मर्मत	वटा	१	३००	१०			१	३००							३००		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
१२	बुडागाउ सिञ्चाइ पोखरी मर्मत	वटा	१	१००	१०	१	१००									१००		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
१३	कालीमाटी डाँडाथर सिञ्चाइ पोखरी मर्मत	वटा	१	३००	१३	१	३००									३००		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
१४	गोनपनि देखि रनवत खेत जाने सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	३००	०.५	१०	३००	१५०									१५०		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
१५	सुख्खा सहन सक्ने बालीको वितरण (धान)	घरधुरी	१	१	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	१०००	j*f e/L	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
१६	बाली बिमा	घरधुरी	२००	५	२००	१००	५००	१००	५००							१०००		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
17	पशु विमा	घर धुरी	200	5	50	250	150	550	250	550					10000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2		
18	टनेल खेती तालिम तथा सामाग्री सहयोग	घर धुरी	150	1	50	50	50	50	50	50					15000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2		
19	जैविक विषादी तथा भोल मल बनाउने तालिम र सामाग्री सहयोग	बटा	200	2	200	400	400	200	400	200					12000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2		
20	कृषि तथा पशुपालनमा आधुनिक औजार सहयोग (हाते टयाक्टर, थ्रेसर, मकै छोडाउने मेसिन, दाते, पंखा)	घर धुरी	50	5	100	500	1500	1500	500	500	1000	500	500	22500	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2			
21	थोपा सिञ्चाइ प्रविधि	घर धुरी	150	5	50	250	250	550	250	550				7500	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2			
22	होचो जातको मकै बिउ सहयोग	घर धुरी	200	1	200	200	200	200	200	200	200	200	200	10000	बडा भरी नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2			

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष												बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३		जम्मा			
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा				
23	भकारो सुधार कार्यक्रम	घरधुरी	150	7	150	50	300	50	300	50	300					10000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2		
24	कृषी बालीमा रोगकीरा पहिचान तथा नियन्त्रणका लागि प्रावीधीक तालिम	वटा	300	3	300	20	600	20	600	20	600	20	600	20	600	3000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2		
वडा नं. ४																			
1	आकाशे पानी संकलन	घरधुरी	200	100	200	50	500	50	500	50	500	50	500			20000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2		
2	पोखरी निर्माण	वटा	500	100	500	40	400	40	400	40	400	40	400	40	400	20000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2		
3	तामेखोला सिञ्चाइ कुलो निर्माण	मटर	27	300	27			500	1500							15000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2		
4	फलिया खोला सिञ्चाइ कुलो निर्माण	मटर	60	200	60			500	1000	500	1000					20000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2		
5	धापखोला सिञ्चाइ कुलो निर्माण	मटर	10	200	10			500	1000							10000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2		

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय		
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा	
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा				
6	पुराट खोला सिञ्चाइ कुला निर्माण	मिटर	300	2	35	300	600											6000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
7	नारेबढारे सिञ्चाइ पोखरी मर्मत	वटा	100	300	35							100	300					3000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
8	अलैची बारी सिञ्चाइ पोखरी मर्मत	वटा	100	300	35							100	300					5000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
9	लुटेखोला बाट लैटेखोला सिञ्चाइ कुलो निर्माण	मिटर	500	3	20					500	1500							15000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
10	बडीगौडी सिञ्चाइ मर्मत	मिटर	400	3	50	400	1200											12000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
11	सुख्खा सहन सक्ने बालीको वितरण (धान)	घरधुरी	1000	1	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	10000	बडा भरी नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
12	बाली विमा	घरधुरी	200	5	200	1000	5000	1000	5000									10000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										जम्मा	बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
13	पशु विमा	घर धुरी	200	5	200	50	2500	1000	5000	5000	2500					10000	नगरपालिका पशु शाखा, NCCSP 2	
14	टनेल खेती तालिम तथा सामाग्री सहयोग	घर धुरी	150	1	150	50	5000	5000	5000	5000						15000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	
15	जैविक विषादी तथा भोल मल बनाउने तालिम र सामाग्री सहयोग	बटा	200	2	200	20	4000	2000	4000	2000						12000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	
16	कृषि तथा पशुपालनमा आधुनिक औजार सहयोग (हाते टयाक्टर, थ्रेसर, मकै छोडाउने मेसिन, दाते, पंखा)	घर धुरी	50	5	50	10	5000	1000	5000	1000	5000	1000	5000			22500	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	
17	थोपा सिञ्चाइ प्रविधि	घर धुरी	150	5	150	50	2500	5000	5000	2500						7500	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	
18	होचो जातको मकै बिउ सहयोग	घर धुरी	200	1	200	200	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	10000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
19	भकारो सुधार कार्यक्रम	घरधुरी	15	7	150	50	300	50	300	50	300							नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
20	कृषी बालीमा रोगकीरा पहिचान तथा नियन्त्रणका लागि प्रावीधीक तालिम	वटा	10	30	300	20	600	20	600	20	600	20	600	20	600	300		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
वडा नं. ५																		
1	तामेखोला सिञ्चाई कुलो मर्मत	मटर	1500	1	18			1000	1000							1500		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
2	बिसाघारी सिञ्चाई कुलो मर्मत	मटर	1500	1	40					1000	1000					1500		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
3	बिनखोला सिञ्चाई कुलो मर्मत	मटर	5000	0.8	200			2000	1600	2000	1600	1000	800			4000		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
4	दोभान तामे सिञ्चाई कुलो निर्माण	मटर	1000	1	60									1000	1000	1000		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
5	साहुधारा सिञ्चाई कुलो मर्मत	मटर	600	1	30							600	600			600		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
6	लामासिंह देखि चौर सम्म सिञ्चाई कुलो मर्मत	मटर	1000	08	36					1000	8000						8000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
7	सेतिखोला लिपटीड सिञ्चाई भैसेखोर	मटर	1500	30	75			500	1500	500	1500	500	1500				4500	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
8	सेतिखोला सिरान टोल सिञ्चाई कुलो मर्मत	मटर	5000	08	26	2500	2000	2500	2000								4000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
9	तामे देखि धिता सम्म सिञ्चाई कुलो मर्मत	मटर	1500	10	40	1500	1500										1500	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
10	पोखरा देखि डाडाँ सम्म सिञ्चाई कुलो मर्मत	मटर	1500	08	25					1500	1200						1200	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
11	गेरुपानि पोखरी निर्माण	बटा	1500	00	10	1500											500	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
12	सुख्खा सहन सक्ने बालीको बितरण (धान)	घरधुरी	1000	100	200	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	10000	बडा भरी नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
13	बाली विमा	घरधुरी	200	5	200	10000	5000	10000	5000							10000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	
14	पशु विमा	घरधुरी	200	5	200	5000	2500	10000	5000	5000	2500					10000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	
15	टनेल खेती तालिम तथा सामग्री सहयोग	घरधुरी	150	1	150	5000	5000	5000	5000	5000						15000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	
16	जैविक विषादी तथा भोल मल बनाउने तालिम र सामग्री सहयोग	घरधुरी	200	2	200	2000	4000	2000	4000	2000	4000					12000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	
17	कृषि तथा पशुपालनमा आधुनीक औजार सहयोग (हाते टयाक्टर, श्रेसर, मकै छोडाउने मेसिन, दाते, पंखा)	घरधुरी	50	5	50	1000	5000	1000	5000	1000	5000	1000	5000	1000	5000	22500	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	
18	थोपा सिञ्चाइ प्रविधि	घरधुरी	150	5	150	500	2500	500	2500	500	2500					7500	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
19	होचो जातको मकै बिउ सहयोग	घरधुरी	1	1	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	10000	वडा भरी	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
20	भकारो सुधार कार्यक्रम	घरधुरी	150	7	150	50	350	50	350	50	350					1050		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
21	कृषी बालीमा रोगकीरा पहिचान तथा नियन्त्रणका लागि प्रावीधीक तालिम	वटा	100	300	300	260	260	260	260	260	260	260	260	260	260	3000		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
वडा नं. ६																		
1	सिमधाराको सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मटर	300	20	20	300	600									600		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
2	कपरनाउली खोला देखि साँउधारा सम्म कुलो निर्माण	मटर	250	16	24			250	400							400		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
3	सान्दौला सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मटर	500	8	21	500	400									400		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
4	बिजौरामा सिञ्चाइ कुलो मर्मत	वटा	700	60	60	300	300	200	200	200	200					700		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
5	औलाकाटे कुलो मर्मत	मिटर	20	3	16			20	60							60	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	
6	सिञ्चाइ पोखरी निर्माण (औलाकाटे, साउका धारा)	वटा	2	100	17, 11			100	100	100	100					200	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	
7	संरक्षण पोखरी निर्माण (फुलवारी पालेको पखेरा वन, शिवालय नजीक)	वटा	2	60	100	2	120									120	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	
8	सिमधाराको सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	300	2	20	300	600									600	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	
9	सुख्खा सहन सक्ने बालीको बितरण (धान)	घरधुरी	1000	1	200	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	10000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	
10	बाली बिमा	घरधुरी	200	5	200	1000	500	1000	500							1000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	
11	पशु बिमा	घरधुरी	200	5	200	500	1500	500	500	2500						1000	नगरपालिका पशु शाखा, NCCSP 2	

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष												बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३		जम्मा			
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा				
1 2	टनेल खेती तालीम तथा सामग्री सहयोग	घर धुरी	1 5 0	1 0	150	5 0	5 0 0	5 0 0	5 0 0	5 0 0	5 0 0					1 5 0 0	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2		
1 3	जैविक विषादी तथा भोल मल बनाउने तालिम र सामग्री सहयोग	घटा	6 0 0	2 0 0	200	2	4 0 0	2	4 0 0	2	4 0 0					1 2 0 0	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2		
1 4	कृषि तथा पशुपालनमा आधुनीक औजार सहयोग (हाते टयाक्टर, थ्रेसर, मकै छोडाउने मेसिन, दाते, पखा)	घर धुरी	5 0 0	5 0 0	50	1 0	5 0 0	1 0 0	5 0 0	1 0 0	5 0 0	1 0 0	5 0 0	1 0 0	5 0 0	2 2 5 0 0	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2		
1 5	थोपा सिञ्चाइ प्रविधि	घर धुरी	1 5 0	5	150	5 0	2 5 0	5 0	2 5 0	5 0	2 5 0					7 5 0	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2		
1 6	होचो जातको मकै बिउ सहयोग	घर धुरी	1 0 0 0 0	1	200	2 0 0 0	2 0 0 0	2 0 0 0	2 0 0 0	2 0 0 0	2 0 0 0	2 0 0 0	2 0 0 0	2 0 0 0	2 0 0 0	1 0 0 0 0	बडा भरी नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2		
1 7	भकारी सुधार कार्यक्रम	घर धुरी	1 5 0	7	150	5 0	3 5 0	5 0	3 5 0	5 0	3 5 0					1 0 5 0	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2		

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
18	कृषी बालीमा रोगकीरा पहिचान तथा नियन्त्रणका लागि प्रावीधीक तालिम	वटा	100	300		260	260	260	260	260	260	260	260	3000	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2			
वडा नं. ७																		
1	आकाशे पानी संकलन	वटा	1000	150				1000						1000	डाडाखोरी या, पाचतोला, सिरुवानी, टाटे	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2		
2	घट्टेखोला सिञ्चाइ कुलो मर्मत	फिम	13000	17		13000								3000		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2		
3	भिन्निखोला सिञ्चाइ कुलो मर्मत	फिमटर	5000	13		5000	1000							1000		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2		
4	कर्किनी चौर घरखेत सिञ्चाइ कुलो मर्मत	फिमटर	4000	12			4000	8000						8000		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2		
5	जडेपानी नाउली टाटे सिञ्चाइ कुलो मर्मत	फिम	12000	25			12000							2000		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2		
6	बेतेनी सिञ्चाइ कुलो मर्मत	फिम	302	7				360						60		नगरपालिका कृषि शाखा,		

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय		
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा	
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा				
		टर	०							०	०					०		NCCSP 2	
7	चिसापानी सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	३००	२	११					३००	६००					६००		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	
8	पल्लो घट्टेखोला सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	२००	१	७			२००	२००							२००		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	
9	भावेखोला सिरुवानी सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	५००	२	६					५००	१०००					१०००		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	
१०	तल्लो भित्रिखोला सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	२००	२	३			२००	४००							४००		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	
११	चुनखानी जार्जखोला पाइप लाइन सिञ्चाइ	किमी	१	२०००	४०	१	२०००									२०००		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	
१२	चुनखानी हुँदै पल्लो जार्जखोला रानाबारी सम्म सिञ्चाइ कुलो	किमी	१.५००	५००	३५			१५००	७५००							७५००		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2	
१३	सुख्खा सहन सक्ने बालीको वितरण (धान)	घरधुरी	१००	१	२००	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	१०	वडा भरी	नगरपालिका कृषि शाखा

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
		री	०			०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०		
१४	बाली विमा	घर धुरी	२००	५	२००	१०००	५००	१०००	५००							१०००		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
१५	पशु विमा	घर धुरी	२००	५	२००	५०	२५०	१००	५००	५०	२५०					१०००		नगरपालिका पशु शाखा, NCCSP 2
१६	टनेल खेती तालीम तथा सामाग्री सहयोग	घर धुरी	१५०	१	१५०	५०	५००	५००	५००	५००						१५००		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
१७	जैविक विपादी तथा भोल मल बनाउने तालिम र सामाग्री सहयोग	घर	६००	२	२००	२००	४००	२००	४००	२००	४००					१२००		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
१८	कृषि तथा पशुपालनमा आधुनीक औजार सहयोग (हाते टयाक्टर, थ्रेसर, मकै छोडाउने मेसिन, दाते, पखा)	घर धुरी	५००	५	५०	१००	५००	१००	५००	१००	५००	१००	५००	१००	५००	२२५००		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
१९	थोपा सिञ्चाइ प्रविधि	घर	१५	५	१५०	५५	२५	५२	५५	२५						७५		नगरपालिका

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय		
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा	
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा				
		धु	०			०	०	०	०	०	०					०		कृषि शाखा, NCCSP 2	
२०	होचो जातको मकै विउ सहयोग	घर धु	१०००	१	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	१००००	बडा भरी	नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
२१	भकारो सुधार कार्यक्रम	घर धु	१५०	७	१५०	५०	३५०	५०	३५०	५०	३५०						१०५०		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
६६	कृषी बालीमा रोगकीरा पहिचान तथा नियन्त्रणका लागि प्रावीधीक तालिम	वटा	३००	३	३००	२०	६०	२०	६०	२०	६०	२०	६०	२०	६०	३०	३००		नगरपालिका कृषि शाखा, NCCSP 2
वडा नं. ८																			
१	सुभे काउलेपानी सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मटर	१०००	२	२५	५००	१००	५००	१००								२०००		नगरपालिका NCCSP 2
२	ज्यामीरे खोली तिक्तडा सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मटर	८००	२	६०	४००	८००	४००	८००								१६००		नगरपालिका NCCSP 2
३	ज्यामीरे खोली खोलाभौरा सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मटर	१५००	१.५	७			१५००	२२५०								२२५०		नगरपालिका NCCSP 2

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
4	नाउलेखोला खोप्तडा सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	12000	1	16			12000	12000							12000	नगरपालिका NCCSP 2	
5	नाउली जडेपानी देखि सालघारी सिञ्चाइ कुलो निर्माण	मिटर	10000	2	26			5000	10000	5000	10000					20000	नगरपालिका NCCSP 2	
6	बाघमारे देखि हारसैनी सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	5000	2	20				5000	10000						10000	नगरपालिका NCCSP 2	
7	भनभने तीक्तडा सिञ्चाइ कुला निर्माण	किमी	55000	2	60	1	2500	12500	12500	21500	21500	1	2500	12500	25000	122500	नगरपालिका NCCSP 2	
8	पानतला देखि बाउन टोल सम्म सिञ्चाइ कुलो निर्माण	मिटर	7000	2	35							7000	14000			14000	नगरपालिका NCCSP 2	
9	बिराउटा देखि हाडसैनी सम्म सिञ्चाइ कुलो निर्माण	मिटर	6000	2	16									6000	12000	12000	नगरपालिका NCCSP 2	
10	हाडसैनी देखि गाउखेत सम्म सिञ्चाइ कुलो निर्माण	मिटर	6000	2	16									6000	12000	12000	नगरपालिका NCCSP 2	

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
		र													०	०		
11	सिञ्चाइ पोखरी मर्मत (छाप, सुमेमा, खालासोत)	वटा	3	4000	10, 7, 25			1	4000	1	4000	1	4000			12000		नगरपालिका NCCSP 2
12	बाइथान नाउली सिञ्चाइ पोखरी नीर्माण	वटा	1	9000	35									1	9000	9000		नगरपालिका NCCSP 2
13	धाराखोला सिञ्चाइ पोखरी नीर्माण	वटा	1	5000	22			1	5000							5000		नगरपालिका NCCSP 2
14	कोप्चेवारी सिञ्चाइ पोखरी नीर्माण	वटा	1	6000	30	1	6000									6000		नगरपालिका NCCSP 2
15	तुलागडा सिञ्चाइ पोखरी नीर्माण	वटा	1	9000	20							1	9000			9000		नगरपालिका NCCSP 2
16	तीक्तडा सिञ्चाइ पोखरी नीर्माण	वटा	1	3000	60			1	3000							3000		नगरपालिका NCCSP 2
17	सुख्खा सहन सक्ने बालीको वितरण (धान)	घरधुरी	1	1	200		200000		200000		200000		200000		200000	100000	वडा भरी	नगरपालिका NCCSP 2
18	बाली विमा	घर	2	5	200		1000		1000							1000		नगरपालिका NCCSP 2

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष								जम्मा	बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय		
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२					०८२/०८३	
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा				परिमाण	जम्मा
		घ.श्री	०			०	०	०	०					०				
१९	पशु विमा	घ.श्री	२००	५	२००	५०	२५०	१००	५००	५०	२५०				१००००		नगरपालिका NCCSP 2	
२०	टनेल खेती तालीम तथा सामाग्री सहयोग	घ.श्री	१५०	१	१५०	५०	५००	५००	५००	५००	५००				१५०००		नगरपालिका NCCSP 2	
२१	जैविक विषादी तथा भोल मल बनाउने तालिम र सामाग्री सहयोग	घ.श्री	६००	२	२००	२	४००	२	४००	२	४००				१२०००		नगरपालिका NCCSP 2	
२२	कृषि तथा पशुपालनमा आधुनीक औजार सहयोग (हाते टयाक्टर, थ्रेसर, मकै छोडाउने मेसिन, दाते, पंखा)	घ.श्री	५००	५	५००	१००	५००	१००	५००	१००	५००	१००	५००		२२५००		नगरपालिका NCCSP 2	
२३	थोपा सिञ्चाइ प्रविधि	घ.श्री	१५०	५	१५०	५०	२५०	५०	२५०	५०	२५०				७५०		नगरपालिका NCCSP 2	
२४	होचो जातको मकै बिउ सहयोग	घ.श्री	१००	१	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००		१००	बडा भरी	नगरपालिका NCCSP 2	

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
		री	०			०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०		
२५	भकारो सुधार कार्यक्रम	घर धुरी	१५०	७	१५०	५०	३५०	५०	३५०	५०	३५०					१०५०		नगरपालिका NCCSP 2
२६	कृषी बालीमा रोगकीरा पहिचान तथा नियन्त्रणका लागि प्रावीधीक तालिम	वटा	३००	३०	३००	२०	६०	२०	६०	२०	६०	२०	६०	२०	६०	३००		नगरपालिका NCCSP 2
वडा नं. ९																		
१	बुढिखोला सिञ्चाइ कुलो मर्मत	फिटर	३००	१	३०			३००	३००							३००		नगरपालिका NCCSP 2
२	लखतरामा लिफिटड सिञ्चाइ	वटा	१०००	१	१२					१०००						१०००		नगरपालिका NCCSP 2
३	छामघाटको पानी लिफिटड (सिञ्चाइ तथा खानेपानी)	फिफिम	२०००	२	५००					१०००		१०००				४०००		नगरपालिका NCCSP 2
४	लाहोरे देखि भुप्रेसाल लिफिटड	फिफिम	३०००	२	५००					१०००		१०००		१०००		६०००		नगरपालिका NCCSP 2

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
5	रिट्ठाधारा सिञ्चाइ पोखरी	बटा	1	300			1	300							300		नगरपालिका NCCSP 2	
6	लखतरा गाँउमा सिञ्चाइ पोखरी	बटा	1	400	10				1	400					400		नगरपालिका NCCSP 2	
7	सुख्खा सहन सक्ने बालीको वितरण (धान)	घरधुरी	1	1	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	1000	बडा भरी	नगरपालिका NCCSP 2	
8	बाली विमा	घरधुरी	2	5	200	1000	5000	1000	5000						1000		नगरपालिका NCCSP 2	
9	पशु विमा	घरधुरी	2	5	200	500	2500	1000	5000	2500					1000		नगरपालिका NCCSP 2	
10	टनेल खेती तालीम तथा सामाग्री सहयोग	घरधुरी	1	150	150	500	500	500	500	500					1500		नगरपालिका NCCSP 2	
11	जैविक विषादी तथा भोल मल बनाउने तालिम र सामाग्री सहयोग	बटा	6	200	200	200	400	200	400	200	400				1200		नगरपालिका NCCSP 2	

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										जम्मा	बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
															०			
1 2	कृषि तथा पशुपालनमा आधुनीक औजार सहयोग (हाते टयाक्टर, थ्रेसर, मकै छोडाउने मेसिन, दाते, पंखा)	घर	५०	५०	५०	५०	५०	५०	५०	५०	५०	५०	५०	५०	५०	२२५००		नगरपालिका NCCSP 2
1 3	थोपा सिञ्चाइ प्रविधि	घर	१५०	५	१५०	५	२५०	२	५०	२	५०					७५०		नगरपालिका NCCSP 2
1 4	होचो जातको मकै बिउ सहयोग	घर	१०००	१	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	१०००	बडा भरी	नगरपालिका NCCSP 2
1 5	भकारो सुधार कार्यक्रम	घर	१५०	७	१५०	५०	३५०	५	३५०	५	३५०					१०५०		नगरपालिका NCCSP 2
1 6	कृषी बालीमा रोगकीरा पहिचान तथा नियन्त्रणका लागि प्राविधीक तालिम	बटा	१३०	३	३००	२०	६०	२	६०	२	६०	२	६०	२	६०	३००		नगरपालिका NCCSP 2
वडा १०																		
1	आकाशे पानी संकलन (थाली)	घर	६७	७	६०	२०	१४०	२	१४०	२	१४०					४२०		नगरपालिका NCCSP 2

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
2	पधेरीखोला सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	500	2	35	500	1000									10000	नगरपालिका NCCSP 2	
3	ढाडखोला सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	700	2	60	700	1400									14000	नगरपालिका NCCSP 2	
4	गढीखोला सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	800	2	250	800	1600									16000	नगरपालिका NCCSP 2	
5	कालेखोला सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	3500	0.3	200	3500	10500									10500	नगरपालिका NCCSP 2	
6	आरेखोला सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	2500	1	26	2500	2500									25000	नगरपालिका NCCSP 2	
7	कामी खोरीया सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	500	2	25	500	1000									10000	नगरपालिका NCCSP 2	
8	च्याङ्ग्रा मारे सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	1100	1.8	15			1100	1980							1980	नगरपालिका NCCSP 2	

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
9	मकैखोरीया हुदै बावीराथान सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	1	2	95	10000	20000									20000	नगरपालिका NCCSP 2	
10	गोभीखोला तल्लो कुलो सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	1	2	35			10000	20000							20000	नगरपालिका NCCSP 2	
11	गोभीखोला माथील्लो कुलो सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	8	2	20			8000	16000							16000	नगरपालिका NCCSP 2	
12	धाराखोला सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	5	2	35			5000	10000							10000	नगरपालिका NCCSP 2	
13	बासघारी सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	8	2	30	8000	16000									16000	नगरपालिका NCCSP 2	
14	बालचौड सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	8	1	15	8000	8000									8000	नगरपालिका NCCSP 2	
15	साहु घट्टेखोला सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	7	1	20	7000	7000									7000	नगरपालिका NCCSP 2	

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
16	ढाडखोला देखी कालीगाडे सम्म सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	500	2	20	500	1000										10000	नगरपालिका NCCSP 2
17	सुख्खा सहन सक्ने बालीको वितरण (धान)	घरधुरी	10000	1	200	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	10000	बडा भरी नगरपालिका
18	बाली विमा	घरधुरी	2000	5	200	1000	5000	1000	5000								10000	नगरपालिका NCCSP 2
19	पशु विमा	घरधुरी	2000	5	200	500	2500	1000	5000	2500							10000	नगरपालिका NCCSP 2
20	टनेल खेती तालीम तथा सामग्री सहयोग	घरधुरी	1500	1	150	500	500	500	500	500							1500	नगरपालिका NCCSP 2
21	जैविक विषादी तथा भोल मल बनाउने तालिम र सामग्री सहयोग	घर	6000	2	200	200	400	200	400	200	400						1200	नगरपालिका NCCSP 2

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
2 2	कृषि तथा पशुपालनमा आधुनीक औजार सहयोग (हाते टयाक्टर, थ्रेसर, मकै छोडाउने मेसिन, दाते, पखा)	घर धुरी	5 0	5 0	50	1 0	5 0	1 0	5 0	1 0	5 0	1 0	5 0	1 0	5 0	2 2 5 0 0 0	नगरपालिका NCCSP 2	
2 3	थोपा सिञ्चाइ प्रविधि	घर धुरी	1 5 0	5	150	5 0	2 5 0	5 0	2 5 0	5 0	2 5 0					7 5 0	नगरपालिका NCCSP 2	
2 4	होचो जातको मकै बिउ सहयोग	घर धुरी	1 0 0 0	1	200	2 0 0 0	2 0 0 0	2 0 0 0	2 0 0 0	2 0 0 0	2 0 0 0	2 0 0 0	2 0 0 0	2 0 0 0	1 0 0 0 0	बडा भरी नगरपालिका NCCSP 2		
2 5	भकारो सुधार कार्यक्रम	घर धुरी	1 5 0	7	150	5 0	3 5 0	5 0	3 5 0	5 0	3 5 0					1 0 5 0	नगरपालिका NCCSP 2	
2 6	कृषी बालीमा रोगकीरा पहिचान तथा नियन्त्रणका लागि प्रावीधीक तालिम	वटा	1 0	3 0	300	2	6 0	2	6 0	2	6 0	2	6 0	2	6 0	3 0 0 0	नगरपालिका NCCSP 2	
बडा नं. ११																		
1	सिलामपुरमा सिञ्चाइ पोखरी मर्मत	वटा	1 0 0	3 0	14					1	3 0 0					3 0 0	नगरपालिका NCCSP 2	
2	पाल्यापानी र महावै पानी पोखरी मर्मत	वटा	2 0	3 0	20	1	3 0	1	3 0							6 0	नगरपालिका NCCSP 2	

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
				०			०		०						०			
३	सिञ्चाइ पोखरी मर्मत (राउटेचौर सिममा)	बटा	१३००	७				१३००							३०००		नगरपालिका NCCSP 2	
४	तल्लोबस्तीखेत काडेपाखरी सिञ्चाइ पोखरी मर्मत	बटा	१३००	३०					१३००						३०००		नगरपालिका NCCSP 2	
५	ढाडाकुलो मर्मत	मिटर	१०००	४४		१०००	१६००								१६००		नगरपालिका NCCSP 2	
६	तुन्डेखोला सिञ्चाइ कुलो मर्मत	मिटर	४००	८					४००	१२००					१२००		नगरपालिका NCCSP 2	
७	घट्टेखोला सिञ्चाइकुलो मर्मत	मिटर	२००	१५			२००	६००							६००		नगरपालिका NCCSP 2	
८	बडीमुना टाकुरा सिञ्चाइ योजना	मिटर	८००	२०							८००	१२००			१२००		नगरपालिका NCCSP 2	
९	सिञ्चाइ पोखरी मर्मत (राउटेचौर नाउलीगढी)	मिटर	२००	१७					२००	८००					८००		नगरपालिका NCCSP 2	

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
10	सुख्खा सहन सक्ने बालीको वितरण (धान)	घरधुरी	1	1	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	10000	वडा भरी	नगरपालिका NCCSP 2
11	बाली विमा	घरधुरी	200	5	200	1000	5000	1000	5000							10000		नगरपालिका NCCSP 2
12	पशु विमा	घरधुरी	200	5	200	500	2500	1000	5000	500	2500					10000		नगरपालिका NCCSP 2
13	टनेल खेती तालीम तथा सामग्री सहयोग	घरधुरी	150	1	150	500	500	500	500	500	500					15000		नगरपालिका NCCSP 2
14	जैविक विपादी तथा भोल मल बनाउने तालिम र सामग्री सहयोग	घर	600	200	200	200	400	200	400	200	400					12000		नगरपालिका NCCSP 2
15	कृषि तथा पशुपालनमा आधुनिक औजार सहयोग (हाते टयाक्टर, थ्रेसर, मकै छोडाउने मेसिन, दाते, पंखा)	घरधुरी	50	5	50	100	500	100	500	100	500	100	500	100	500	2250		नगरपालिका NCCSP 2

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
															०			
१६	थोपा सिञ्चाइ प्रविधि	घरधुरी	१५०	५	१५०	५०	२५०	५०	२५०	५०	२५०					७५०		नगरपालिका NCCSP 2
१७	होचो जातको मकै बिउ सहयोग	घरधुरी	१००	१	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	१०००	बडा भरी		नगरपालिका NCCSP 2
१८	भकारो सुधार कार्यक्रम	घरधुरी	१५०	७	१५०	५३०	३५०	५३०	३५०						१०५०			नगरपालिका NCCSP 2
१९	कृषी बालीमा रोगकीरा पहिचान तथा नियन्त्रणका लागि प्रावीधीक तालिम	वटा	३००	१	३००	२००	६००	२००	६००	२००	६००	२००	६००	२००	३००			नगरपालिका NCCSP 2
२. वन, जैविक विविधता तथा जलाधार संरक्षण																		
१	वन तथा जैविक विविधता सम्बन्धि विद्यालय स्तरमा सचेतना कार्यक्रम	वटा	४५०	५	१२००	१००	५००	१००	५००	१००	५००	१००	५००		२००			नगरपालिका, डिभिजन वन कार्यलय, NCCSP 2
२	गैह्र काष्ठ वन पैदावार र जडिबुटी संकलन, भण्डारण र बजार सम्बन्धि तालिम (वडा नं. १० र वडा नं. ११ मा)	वटा	३००	३	३००	५००	१५०	५००	१५०						३००			नगरपालिका, डिभिजन वन कार्यलय, NCCSP 2
३	ओखर रोपण (वडा नं. १० र वडा नं. ११ मा)	वरी	१०००	०	१०००	२००	३००	२००	३००	२००	३००	२००	३००	२००	१०५			नगरपालिका, डिभिजन वन

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
		व ।	० ०	१ ५		०		०		०		०		०			कार्यलय, NCCSP 2	
4	ओखर लगायत उच्च पहाडी तथा हिमाली क्षेत्रमा पाइने फलफुल र जडीबुटी को नर्सरी व्यवस्थापन	व टा	१	१ ० ० ०	१०००	१	१ ० ० ०								१ ० ० ०		नगरपालिका, डिभिजन वन कार्यलय, NCCSP 2	
5	सामुदायिक वनमा वृक्षारोपण	हे क ट र	४ ०	३ ०	२०००	१ ०	३ ० ०	१ ०	३ ० ०	१ ०	३ ० ०	१ ०	३ ० ०	१ ३	१ २ ० ०		नगरपालिका, डिभिजन वन कार्यलय, NCCSP 2	
6	पहिरो गाएको क्षेत्र, खोला किनार तथा सडक आसपासमा वृक्षारोपण	हे क ट र	१ ०	३ ०	२०००	२	६ ०	४	१ २ ०	४	१ २ ०				३ ० ०		नगरपालिका, डिभिजन वन कार्यलय, NCCSP 2	
7	वन डढेलो सम्बन्धि सचेतना कार्यक्रम	व टा	५ ०	१ ०	१५००	१ ०	१ ० ०	१ ०	१ ० ०	१ ०	१ ० ०	१ ०	१ ० ०	१ १	५ ० ०		नगरपालिका, डिभिजन वन कार्यलय, NCCSP 2	
8	वन डढेलो सम्बन्धि होर्डिड बोर्ड राख्ने	व टा	१ ० ०	५	३०००	२ ०	१ ० ०	२ ०	१ ० ०	२ ०	१ ० ०	२ ०	१ ० ०	२ १	५ ० ०		नगरपालिका, डिभिजन वन कार्यलय, NCCSP 2	
9	सामुदायिक वन उपभोक्ता समुह लाई अग्नि नियन्त्रण उपकरण सहयोग	व टा	४ ५	५ ०	३०००	१ ०	५ ० ०	१ ०	५ ० ०	१ ०	५ ० ०	१ ०	५ ० ०	२ ५ ०	२ २ ५ ०		नगरपालिका, डिभिजन वन कार्यलय, NCCSP 2	
१०	वन गोडमेल तथा भाडी सफाइ	व टा	४ ५	१ ०	३०००	१ ५	१ ५ ०	१ ५	१ ५ ०	१ ५	१ ५ ०				४ ५ ०		नगरपालिका, डिभिजन वन कार्यलय,	

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
																	NCCSP 2	
11	फलफुलको बिरुवा रोपण	बिरुवा	40000	015	150	10000	15000	10000	15000	10000	15000	10000	15000	10000	15000	6000		नगरपालिका, डिभिजन वन कार्यलय, NCCSP 2
12	डालेघाँस रोपण	बिरुवा	50000	015	600	10000	15000	10000	15000	10000	15000	10000	15000	10000	15000	7500		नगरपालिका, डिभिजन वन कार्यलय, NCCSP 2
13	मनव वन्यजन्तु द्वन्द्व सम्बन्धि अभिमुखीकरण कार्यक्रम	वटा	450	10	1500	1500	1500	1500	1500	1500					4500		नगरपालिका, डिभिजन वन कार्यलय, NCCSP 2	
14	उपल्लो तटिय र तल्लो तटीय समुदाय विच अन्तरक्रिया कार्यक्रम	वटा	120	30	400			300	900	300	900	300	900	300	900	3600		नगरपालिका, डिभिजन वन कार्यलय, NCCSP 2
15	जोखिमयुक्त सुक्ष्म जलाधार क्षेत्र पहिचान गरी संरक्षणका योजना तयारी तथा कार्यान्वयन	वटा	1000	200	4000			1000	2000						2000		नगरपालिका, डिभिजन वन कार्यलय, NCCSP 2	
16	वन व्यवस्थापन सम्बन्धि तालिम तथा सामुदायिक वनलाई सामाग्री सहयोग	वटा	450	20	1500	1500	3000	6000							9000		नगरपालिका, डिभिजन वन कार्यलय, NCCSP 2	
17	हरित उद्यमका लागि सहयोग (दुना टपरी, काफलको प्रशोधन तथा बिक्रि, जडिवुटी प्रशोधन)	वटा	500	100	3000			1000	2000	2000	2000	2000			5000		नगरपालिका, डिभिजन वन कार्यलय,	

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष												बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३		जम्मा			
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा				
				०					०						०		NCCSP 2		
३. जल तथा उर्जा																			
वडा नं. १																			
1	कुवा मर्मत (धोवी कुवा, वन धारा, डम्मेकुवा, ब्रममहादेव, गोमती कुवा, पुने कुवा, धाउने कुवा)	वटा	7	500	200, 200, 50, 25, 35, 40, 25	2	1000	2	1000	2	1000	1	5000		35000		नगरपालिका, NCCSP 2		
2	कुवा मर्मत (पिडान्ने कुवा, मर्साङ्गदी कुवा, भाक्रिकुवा)	वटा	3	2000	20, 30, 10					1	2000	1	2000	1	2000		नगरपालिका, NCCSP 2		
3	कुवा मर्मत (घरखेत धारा, सिमल गैरा, सिगदेखोला कुवा, बाहुनधारा, सिम कुवा, बागखोर)	वटा	6	3000	15, 30, 16, 100, 30, 30	3	9000	3	9000						18000		नगरपालिका, NCCSP 2		
4	खानेपानी मर्मत (सित धारा, तेस्रो धारा, रानी धारा, विष्णुमति धारा, मुलधारा)	वटा	5	10000	50, 25, 200, 50, 300	2	20000	3	30000						50000		नगरपालिका, NCCSP 2		
5	खानेपानी मर्मत (टुडिखेल धारा, दंगाल धारा)	वटा	2	15000	500, 120	1	15000	1	15000						30000		नगरपालिका, NCCSP 2		
6	संरक्षण पोखरी (कोलडाडा, पल्लाबारी, पिडहान्ने, तल्लो धुलपुर, माथील्लो धुलपुर, कुड्केना, माथील्लो, धाउने, माथील्लो धाउने, माथील्लो गहतारी, तल्लो गहतारी, खाडी)	वटा	12	1000	25, 15, 13, 35, 85, 25, 16, 50			4	4000	4	4000	4	4000		12000		नगरपालिका, NCCSP 2		

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३			
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा		
7	कुवा मर्मत (धोवी कुवा, वन धारा, डम्मेकुवा, ब्रममहादेव, गोमती कुवा, पुर्न कुवा, धाउने कुवा)	वटा	7	500	200, 200, 50, 25, 35, 40, 25			2	00	2	00	2	00	1	00	3500	नगरपालिका, NCCSP 2
8	कुवा मर्मत (पिडान्ने कुवा, मर्साङ्गदी कुवा, भाक्रिकुवा)	वटा	3	200	20, 30, 10	1	200	2	400							600	नगरपालिका, NCCSP 2
9	कुवा मर्मत (घरखेत धारा, सिमल गैरा, सिगदेखोला कुवा, बाहुनधारा, सिम कुवा, बागखोर)	वटा	6	300	15, 30, 16, 100, 30, 30	3	900	3	900							1800	नगरपालिका, NCCSP 2
10	खानेपानी मर्मत (सित धारा, तेस्रो धारा, रानी धारा, त्रिणुमति धारा, मुलधारा)	वटा	5	1000	50, 25, 200, 50, 300	2	2000	3	3000							5000	नगरपालिका, NCCSP 2
11	खानेपानी मर्मत (टुडिखेल धारा, दंगाल धारा)	वटा	2	1500	500, 120	1	1500	1	1500							3000	नगरपालिका, NCCSP 2
12	संरक्षण पोखरी (कोलडाडा, पल्लाबारी, पिडहान्ने, तल्लो धुलपुर, माथील्लो धुलपुर, कुड्केना, माथील्लो, धाउने, माथील्लो धाउने, माथील्लो गहतारी, तल्लो गहतारी, खाडी)	वटा	12	1000	25, 15, 13, 35, 85, 25, 16, 50			4	400	4	400	4	400			12000	नगरपालिका, NCCSP 2
वडा नं. २																	
1	अधेरीखोला पेसीकान्ला खानेपानी मर्मत	वटा	1	500	10			1	500							500	नगरपालिका, NCCSP 2

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर / हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६ / ०७९		०७९ / ०८०		०८० / ०८१		०८१ / ०८२		०८२ / ०८३				
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
2	कुवीन्डेधारा जाहाकोट मुहान संरक्षण, घेरवार तथा वृक्षारोपण	वटा	1	10000	200	1	10000										10000	नगरपालिका, NCCSP 2
3	रुजलधारा सल्लेखोला खानेपानी मर्मत	वटा	1	5000	60			1	5000								5000	नगरपालिका, NCCSP 2
4	काफलगैह्रा खानेपानी मर्मत	वटा	1	1000	20					1	10000						10000	नगरपालिका, NCCSP 2
5	कामीधारा मुहान संरक्षण	वटा	1	20000	95			1	20000								20000	नगरपालिका, NCCSP 2
6	मुगाहा धारा खानेपानी मर्मत	वटा	1	20000	25	1	20000										20000	नगरपालिका, NCCSP 2
7	दुङ्गेखानी धारा मर्मत	वटा	1	5000	12					1	5000						5000	नगरपालिका, NCCSP 2
8	नम्ब्य धारा खानेपानी मर्मत	वटा	1	5000	25							1	5000				5000	नगरपालिका, NCCSP 2
9	पारीपाटा खानेपानी मुहान संरक्षण	वटा	1	7000	26							1	7000				7000	नगरपालिका, NCCSP 2

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७८/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
10	कालोखोला मुहान संरक्षण	वटा	1	15000	13			1	15000								15000	नगरपालिका, NCCSP 2
11	मुल्टे बहु खानेपानी मुहान संरक्षण तथा मर्मत	वटा	1	6000	4			1	6000								6000	नगरपालिका, NCCSP 2
12	मसाल्ने उपल्लो टोल खानेपानी मर्मत	वटा	1	10000	14					1	10000						10000	नगरपालिका, NCCSP 2
13	बाटोले पुरेको पानी मुल संरक्षण	वटा	1	2000	10					1	2000						2000	नगरपालिका, NCCSP 2
14	सडाल टोल कुवा संरक्षण	वटा	1	7000	10	1	7000										7000	नगरपालिका, NCCSP 2
15	अटुरी नौलागाउ खानेपानी निर्माण	वटा	1	10000	20					1	10000						10000	नगरपालिका, NCCSP 2
16	कटिखोला मुहान संरक्षण	वटा	1	7000	12							1	7000				7000	नगरपालिका, NCCSP 2
17	गाडापानी घोरा खानेपानी मर्मत	वटा	1	3000	10					1	3000						3000	नगरपालिका, NCCSP 2

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष												बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३		जम्मा			
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा				
18	संरक्षण पोखरी (औलाकाटीमा)	वटा	1	100												1000	नगरपालिका, NCCSP 2		
वडा नं. ३																			
1	कुन्टाखोला देखि डोपकाने खानेपानी	वटा	1	100	15	1	100									1000	नगरपालिका, NCCSP 2		
2	पिउसे गोलसिन खानेपानी आयोजना	वटा	1	200	40			1	200							2000	नगरपालिका, NCCSP 2		
3	धौलिमाटे धारा निर्माण	वटा	1	150	35	1	150									1500	नगरपालिका, NCCSP 2		
4	तल्लाधारा निर्माण कालिमाटी	वटा	1	1000	30			1	1000							10000	नगरपालिका, NCCSP 2		
5	वर्षाधारा निर्माण	वटा	1	500	30	1	500									5000	नगरपालिका, NCCSP 2		
6	संरक्षण पोखरी	वटा	6	1000	300					2	2000	2	2000	2	2000	6000	नगरपालिका, NCCSP 2		
वडा नं. ४																			
1	विनिखोलो पानी मुहान संरक्षण	वटा	1	10	90	1	10									10	नगरपालिका, NCCSP 2		

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर / हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय		
						०७६ / ०७९		०७९ / ०८०		०८० / ०८१		०८१ / ०८२		०८२ / ०८३					
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा				
				०			०												
2	बल्लोगढी पानी मुहान मर्मत तथा संरक्षण	वटा	1	10000	25			1	10000									10000	नगरपालिका, NCCSP 2
3	ठुलो खोला पानी मुहान मर्मत तथा संरक्षण	वटा	1	40000	18					1	40000							40000	नगरपालिका, NCCSP 2
4	भान्टाकुरा खानेपानी मर्मत	वटा	1	20000	5	1	20000											20000	नगरपालिका, NCCSP 2
5	लामीडाडा खानेपानी मर्मत	वटा	1	30000	150	1	30000											30000	नगरपालिका, NCCSP 2
6	पधेरीखोला ढाडखोला कुवा मर्मत	वटा	1	30000	40	1	30000											30000	नगरपालिका, NCCSP 2
7	पुलीघार कुवा मर्मत	वटा	1	70000	30	1	70000											70000	नगरपालिका, NCCSP 2
8	वायोग्यास निर्माण	वटा	2	50000	20			1	50000	1	50000							100000	नगरपालिका, NCCSP 2

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
9	सुधारीएको चुल्हो	वटा	400	2	400			1000	2000	1000	2000	1000	2000	1000	2000	8000	नगरपालिका, NCCSP 2	
वडा नं. ५																		
1	भैसेखोर तल्लो कुवा संरक्षण	वटा	1800	36			1800									8000	नगरपालिका, NCCSP 2	
2	माउना गाँउ मुहान पानीको मुल संरक्षण	वटा	1300	30					1300							3000	नगरपालिका, NCCSP 2	
3	घिया पानि मुहान संरक्षण	वटा	1200	15			1200									2000	नगरपालिका, NCCSP 2	
4	चिसापानि माथिल्लो मुहान संरक्षण	वटा	1300	31		1300										3000	नगरपालिका, NCCSP 2	
5	गेरुपानि खानेपानी घेरवार तथा वृक्षारोपण	वटा	1500	40			1500									5000	नगरपालिका, NCCSP 2	
6	गेरुपानि कुवा संरक्षण	वटा	1100	10			1100									1000	नगरपालिका, NCCSP 2	
7	भोटेखोल्सा कुवा संरक्षण	वटा	1100	10		1100										1000	नगरपालिका, NCCSP 2	

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय		
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा	
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा				
8	यक्लेसल्ला मुहान संरक्षण	वटा	1	3000	20			2	6000									3000	नगरपालिका, NCCSP 2
9	सुरगौरा खनेपानि मर्मत	वटा	1	3000	15	1	3000											3000	नगरपालिका, NCCSP 2
10	धाप मुहान संरक्षण	वटा	1	5000	20					1	5000							5000	नगरपालिका, NCCSP 2
11	मौरी भिर मुहान संरक्षण	वटा	1	2500	15			1	2500									2500	नगरपालिका, NCCSP 2
वडा नं. ६																			
1	सुहाखोला मुहान संरक्षण तथा टयाङ्की मर्मत	वटा	1	1000	15	1	1000											1000	नगरपालिका, NCCSP 2
2	सान्दौला मुहान संरक्षण	वटा	1	500	5						1	500						500	नगरपालिका, NCCSP 2
3	पञ्चदेवल मुल संरक्षण तथा टयाङ्की बनाउने	वटा	1	5000	10	1	5000											5000	नगरपालिका, NCCSP 2
4	खत्रीकुवा मुल संरक्षण तथा टयाङ्की बनाउने	वटा	1	5000	10			1	5000									5000	नगरपालिका, NCCSP 2
5	भुडेको धारा मुल संरक्षण तथा टयाङ्की मर्मत	वटा	1	2500	20				2500									2500	नगरपालिका, NCCSP 2

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर / हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६ / ०७९		०७९ / ०८०		०८० / ०८१		०८१ / ०८२		०८२ / ०८३				
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
				०				१	०							०		
६	बुढाको नाउला बिजौरी धारा तारबार	वटा	१	१००	६४					१	१००					१००		नगरपालिका, NCCSP 2
७	सिमधारा टयाङ्गी निर्माण	वटा	१	३००	२०	१	३००									३००		नगरपालिका, NCCSP 2
वडा नं. ७																		
१	दार्ना हुदै सेरी सम्म पाइप लाइन	फिम	१	२०००	२०					१	२०००					२०००		नगरपालिका, NCCSP 2
२	कुवा मर्मत (खडिग, साउनेपानी, विजौरा रोकाया टोल नाउला, विरालुखोला नाउला)	वटा	४	५०	२६			२	१००	२	१००					२००		नगरपालिका, NCCSP 2
३	कुवा मर्मत (पहरा पानी, चिसापानी धारा, सिस्नेरी, हुङ्गेनाउली, मुंखिया टोल, रोकाया टोल धारा, गुरुडटोल धारा, चुनखानी धारा, गौरा धारा, चौसिल खोली धारा, अमिल धारा, चौर धारा, भावेखोला डाडाखोरिया धारा, काफलपानी बाभाखेत नाउला)	वटा	१४	१००	१०४	४	४००	४	४००	४	४००	२	२००			१४००		नगरपालिका, NCCSP 2
४	कुवा मर्मत (निमारा धारा, विजौरा बैसे धारा, खौला धारा, सिमरा धारा, रावत टोल धारा, भावेखोला)	वटा	६	२००	६१			२	४००	२	४००	२	४००			१२००		नगरपालिका, NCCSP 2
५	कुवा मर्मत (घट्टेखोला तुसारा धारा, बल्लो जाँजेखोला धारा, कर्किनी चौर)	वटा	३	३००	५१	१	३००	१	३००	१	३००					९००		नगरपालिका, NCCSP 2

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष												बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३		जम्मा			
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा				
6	कुवा मर्मत (जडेपानी, खत्रीधारा, घट्टेखोला रिकुना, डौठेधारी धारा)	वटा	4	500	125			2	1000	2	1000					2000	नगरपालिका, NCCSP 2		
7	खानेपानी मर्मत (वैसेधारा, भाङ्गारी, चुनखानी)	वटा	3	1000	245					1	1000	1	1000	1	1000	3000	नगरपालिका, NCCSP 2		
8	संरक्षण पोखरी (भावे सिरुवानी, मस्टाथान, पिपलडाडा)	वटा	3	150	96			3	450							450	नगरपालिका, NCCSP 2		
9	सिञ्चाइ पोखरी (जार्जखोला खत्रीधारा, वल्लो जार्जखोला, खौला धारा, चिसापानी, गैराधारा)	वटा	5	250	65	1	250	1	250	1	250	1	250	1	250	1250	नगरपालिका, NCCSP 2		
10	सिञ्चाइ पोखरी (रिकुना वेतेनी)	वटा	1	1000	70			1	1000							1000	नगरपालिका, NCCSP 2		
11	सिञ्चाइ पोखरी (नाउली जडेपानी)	वटा	1	500	25			1	500							500	नगरपालिका, NCCSP 2		
12	सुधारीएको चुल्हो निर्माण	वटा	400	2		1000	2000	1000	2000	1000	2000	1000	2000			8000	नगरपालिका, NCCSP 2		

वडा नं. ८

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
1	संरक्षण पोखरी निर्माण (सीमाडीकोट, सिमाडा नाउला खोला, तर्ताड नाउला खोला, निर्वाचन कार्यालयको नजीक, रातीमाटे डाडा, कोला डाडा, दुङ्गेनाउला बाउन टोल, दुङ्गेनाउला दलीत टोल, चिउरीखोला, नागे सल्लेरी)	वटा	9	100	7, 16, 15, 30, 30, 30, 25, 35, 10, 40	3	300	3	300	3	300						900	नगरपालिका, NCCSP 2
2	खानेपानी मुल संरक्षण तथा मर्मत (नाउला बुढोखोला, अलैचीवारी, धाराखोला, ढकाने अलैचीवारी, दुङ्गेना कुवा, तिनमुरे कुवा, चीउरीखोला कुवा, मुग्रा मुल, पारीधारा मुल, कागजपानी धारा, ढकानेको सीमलगेह्रा, दुङ्गेनाउली मुल)	वटा	12	100	40, 35, 50, 20, 30, 22, 10, 11, 11, 12, 35, 20			4	400	4	400	4					1200	नगरपालिका, NCCSP 2
3	खानेपानी मुल संरक्षण तथा मर्मत (ज्यामीरे खोला, चौडा खोला, जमदार टोल, कुटीनाउला)	वटा	4	200	60, 15, 15, 10	2	400	2	400								800	नगरपालिका, NCCSP 2
4	ढकाने बाट नाउली डासेदुङ्गा खानेपानी निर्माण	वटा	1	500	10	1	500										500	नगरपालिका, NCCSP 2
5	ग्यास सहयोग (विपन्न बगं लाइ)	घरधुरी	50	500	80	25	125	25	125								250	नगरपालिका, NCCSP 2
6	सोलार सहयोग	घरधुरी	50	300	50	500											1500	नगरपालिका, NCCSP 2
7	सुधारीएको चुल्हो	घरधुरी	100	200	100		500	100	500								2000	नगरपालिका, NCCSP 2

वडा नं. ९

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर / हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय
						०७६ / ०७९		०७९ / ०८०		०८० / ०८१		०८१ / ०८२		०८२ / ०८३			
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा		
1	भोसेडाडा नर्सरी मुल संरक्षण	वटा	1	10000	90											10000	नगरपालिका, NCCSP 2
2	अलैचेपानी खानेपानी जामुने छहरे मुल संरक्षण	वटा	1	7000	60	1	7000									7000	नगरपालिका, NCCSP 2
3	सोधखोला जामुने भटेरी खानेपानी मर्मत	वटा	1	5000	12			1	5000							5000	नगरपालिका, NCCSP 2
4	खहरे राजपानी खानेपानी मर्मत	वटा	1	4000	35					1	4000					4000	नगरपालिका, NCCSP 2
5	बुढीखोला मुहान संरक्षण	वटा	1	10000	60			1	10000							10000	नगरपालिका, NCCSP 2
6	घरखेत कुवा धकुवा मुहान मर्मत	वटा	1	2000	50	1	2000									2000	नगरपालिका, NCCSP 2
7	नाउला कुवा मर्मत	वटा	1	3000	35	1	3000									3000	नगरपालिका, NCCSP 2
8	खोलाधार मुहान मर्मत	वटा	1	4000	35			1	4000							4000	नगरपालिका, NCCSP 2
9	मुगाधारा संरक्षण	वटा	1	5000	100	1	5000									5000	नगरपालिका,

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
				०			०								०		NCCSP 2	
१०	देउती मन्दिर धारा मुल मर्मत	वटा	१	२००	१२					१	२००				२००		नगरपालिका, NCCSP 2	
११	विसाउने सामुदायिक वनमा संरक्षण पोखरी	वटा	१	१००	८५			१	१००						१००		नगरपालिका, NCCSP 2	
१२	कुण्ठाखोला सामुदायिक वनमा संरक्षण पोखरी	वटा	५	८०	६५								१	१००	४००		नगरपालिका, NCCSP 2	
१३	भोसेडाडा नर्सरीमा संरक्षण पोखरी	वटा	३	८०	९०						१	१००			२४०		नगरपालिका, NCCSP 2	
१४	सुधारीएको चुल्हो निर्माण	वटा	३००	२	३००	७५	१५०	७५	१५०	७५	१५०	७५	१५०		३००		नगरपालिका, NCCSP 2	
वडा नं. १०																		
१	खानेपानी मुल संरक्षण तथा मर्मत (जुगेपानी, ओखरबास, बगौरा, माभ्रगाँउ, जुगेपानी डाडागाँउ, बालचौर)	वटा	६	५०	४०, ५५, १५, २०, २०, ७	२	१००	२	१००	२	१००				३००		नगरपालिका, NCCSP 2	
२	खानेपानी मुल संरक्षण तथा मर्मत (डाडागाँउ टोल, गैह्वारी)	वटा	२	३०	७, १५	२	६०								६०		नगरपालिका, NCCSP 2	
३	खानेपानी मुल संरक्षण तथा मर्मत (धाराखोला, नाउलो, पानीखोला, छान्ना, चौथारा)	वटा	५	१०	८०, ४०, २५, २५, ४५	४	४०	१	१०						५०		नगरपालिका, NCCSP 2	

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
				०			०		०						०			
४	मौरीभीर खानेपानी मर्मत	वटा	१	१२०००	७०	१	१२०००								१२०००		नगरपालिका, NCCSP 2	
५	तौलीहवा मकैखोरीया खानेपानी मर्मत	वटा	१	३०००	९०			१	३०००						३०००		नगरपालिका, NCCSP 2	
६	सिञ्चाइ पोखरी मर्मत (डाडागाउ माथिल्लो टोल, डाडागाउ तल्लो टोल, छम्बरेल टोल, तुइयाल टोल, दशरथ पोखरी)	वटा	५	५०००	४०, ४५, ९, ८, ३०			१	५०००	१	५०००	१	५०००	२	१२०००		नगरपालिका, NCCSP 2	
७	सिञ्चाइ पोखरी मर्मत (खत्रीडाडा टोल, रानाटोल)	वटा	२	१००००	१०, १५	२	२००००								२००००		नगरपालिका, NCCSP 2	
८	संरक्षण पोखरी निर्माण (पधेरी खोला, ढाड खोला, दमाइ धारा, तौलीया बावीया चौर, गेला चौर, धन्नासी डाडा, डाडावारी, गढीखोला)	वटा	८	१०००	१५०, ४५, ३५, ९५, ४०, २५, ३०, २२	१	१०००	२	२०००	२	२०००	२	२०००	१	१०००		नगरपालिका, NCCSP 2	
९	ग्यास सहयोग (विपन्न वर्ग लाइ)	घरधुरी	८०	५	८०			४००	४००	४००	४००				४००		नगरपालिका, NCCSP 2	
१०	सुधारीएको चुल्हो	घरधुरी	१००	२	१००	२००	४००	२००	४००	२००	४००	२००	४००	२००	४००		नगरपालिका, NCCSP 2	

वडा नं. ११

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर / हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६ / ०७९		०७९ / ०८०		०८० / ०८१		०८१ / ०८२		०८२ / ०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
1	पानी मुहान संरक्षण तथा मर्मत (कालापानी, अलैचीवारी, मेलतपाडाडा, कडोचोस्ती मुहान, जड्रेली खोला, पैतला मुहान)	वटा	63	00	10, 6, 5, 40, 7, 7	2	600	3	900	1	300						18000	नगरपालिका, NCCSP 2
2	गौतली मुहान संरक्षण	वटा	15	00	36	1	500										5000	नगरपालिका, NCCSP 2
3	मुहान संरक्षण (राहुबेउ)	वटा	15	00	30				1	1500							15000	नगरपालिका, NCCSP 2
4	त्रीपानी रड्डी खानेपानी संरक्षण तथा मर्मत	वटा	12	00	200	1	2000										20000	नगरपालिका, NCCSP 2
5	घोडाघाउनी खानेपानी संरक्षण तथा मर्मत	वटा	12	00	15				1	2000							20000	नगरपालिका, NCCSP 2
6	सीस्ने कुवा मर्मत	वटा	15	00	12				1	5000							50000	नगरपालिका, NCCSP 2
7	माफुननाउला सिस्नु कुवा मर्मत	वटा	10	00	15						1	1000					10000	नगरपालिका, NCCSP 2
8	लुवाधारा खानेपानी निर्माण	वटा	18	00	20						1	8000					80000	नगरपालिका, NCCSP 2

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
9	बाजकटीया खानेपानी मर्मत	वटा	1	300	10							1	300			300		
10	बिसाहर धार खानेपानी मर्मत	वटा	1	400	15							1	400			400		नगरपालिका, NCCSP 2
11	सिमलटारका खानेपानी मर्मत	वटा	1	200	35							1	200			200		नगरपालिका, NCCSP 2
12	पल्यापानी खानेपानी मर्मत	वटा	1	200	15				1	200						200		नगरपालिका, NCCSP 2
13	ठुलधारा खानेपानी मर्मत	वटा	1	200	20								1	200		200		नगरपालिका, NCCSP 2
14	चिसापानी खानेपानी मर्मत	वटा	1	300	15							1	300			300		नगरपालिका, NCCSP 2
15	संरक्षण पोखरी नीर्माण (ताउलेफाट, सुखाबारी, मल्म, जुफीया)	वटा	5	100	300	1	100	2	200	2	200					500		नगरपालिका, NCCSP 2
16	ग्यास सहयोग (विपन्न वर्ग लाइ)	घरधुरी	80	5	80	4	200	4	200							400		नगरपालिका, NCCSP 2
17	बायोग्यास कार्यक्रम	घरधुरी	50	5	50	1	50	2	100	1	200					250		नगरपालिका, NCCSP 2

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर / हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष												बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय
						०७६ / ०७९		०७९ / ०८०		०८० / ०८१		०८१ / ०८२		०८२ / ०८३		जम्मा			
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा				
		री					०		०		०				०				
४. स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई																			
1	पाठेघर सम्बन्धि स्वास्थ्य शिबिर कार्यक्रम	वटा	200	500	2000	4000	2000	4000	2000	4000	2000	4000	2000	4000	10000	सर्वे वडाहरुमा	नगरपालिका, NCCSP 2		
2	प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी जनचेतना	वटा	100	100	3000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	10000	सर्वे वडाहरुमा	नगरपालिका, NCCSP 2		
3	जेष्ठ नागरीक स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम	वटा	500	1000	3000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	50000	सर्वे वडाहरुमा	नगरपालिका, NCCSP 2		
4	दिर्घरोगीलाई निशुल्क औषधी वितरण (सुगर, प्रेशर आदी)	वटा	400	500	3000	8000	4000	8000	4000	8000	4000	8000	4000	8000	20000	सर्वे वडाहरुमा	नगरपालिका		
5	सरसफाई सम्बन्धि टोल सुधार समितिलाई चेतनामुलक कार्यक्रम तथा सामाग्री सहयोग	वटा	100	100	4000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	10000	सर्वे वडाहरुमा	नगरपालिका		

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
6	स्वयंसेवीकाका लागि तालिम तथा सहयोग कार्यक्रम	वटा	5	100	60	1	100	1	100	1	100	1	100	1	100	5000	सवै बडाहरुमा	नगरपालिका
7	स्वास्थ्य विमा कार्यक्रम (जनचेतना अभिवृद्धि)	वटा	100	100	4000	20	2000	20	2000	20	2000	20	2000	20	2000	10000	सवै बडाहरुमा	नगरपालिका
8	स्वास्थ्य विमा कार्यक्रम (विपन्न वर्गलाई सहयोग)	जनता	600	500		1000	5000	2000	10000	2000	10000	1000	5000			30000	सवै बडाहरुमा	नगरपालिका
9	आखा शीवीर	वटा	11	200		2	400	500	1000	400	800					2200	सवै बडाहरुमा	नगरपालिका
10	सुगर चेक गर्ने शिविर	वटा	11	500		5	5500	6000	3000							5500	सवै बडाहरुमा	नगरपालिका
11	दैलेख बजार लगायत चुप्रा बजार, सिमाडा लाहोरे बजार, भैसेखोर बजार र ठालुडाडा बजारमा फोहोरमैलाको उचीत व्यवस्थापन गर्ने	वटा	4	500		2	1000	2000	1000							2000	सवै बडाहरुमा	नगरपालिका
12	पूर्ण सरसफाइका कार्यक्रमहरुमा सहयोग	टक	11	100		5	500	500	100	100						1100	सवै बडाहरुमा	नगरपालिका

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष												बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३		जम्मा			
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा				
13	सार्वजनिक शौचालयहरु निर्माण	वटा	4	10000		1	10000	1	10000	2	10000				4	0000	सबै वडाहरुमा	नगरपालिका	
५. स्थानीय ग्रामीण तथा शहरी बस्ती																			
1	सडकहरुमा नालीको उचित व्यवस्थापन तथा मर्मत	फिफिम	1500	100		50	5000	50	5000	50	5000					15000		नगरपालिका	
2	व्यवस्थित घर निर्माणका लागि विपन्न तथा भुमीहीनलाई सहयोग	जना	1000	100	100	1000	1000	500	5000	400	4000					10000		नगरपालिका	
3	वडा नं. १० मा भोलुङ्गे पुल (पधेरीखोला, ढाडखोला, गोवीखोला)	वटा	3	10000	300	10000	10000	10000	10000	10000	10000					30000		नगरपालिका	
६. जलवायुजन्य प्रकोप न्युनीकरण तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन																			
1	भेलबारीमा पहिरो नियन्त्रण (२०० जाली) (वडा नं. १)	ठानु	1	2000	40			100	2000							2000		नगरपालिका, NCCSP 2	
2	बेसुखोला पहिरो नियन्त्रण (वडा नं. १)	ठानु	2	2000	250	4000		1000	2000	1000	2000					4000		नगरपालिका, NCCSP 2	

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर / हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय		
						०७६ / ०७९		०७९ / ०८०		०८० / ०८१		०८१ / ०८२		०८२ / ०८३				जम्मा	
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा				
															०				
3	चट्याङ्ग सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम	वटा	1	1	3000	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	सबै वडामा	नगरपालिका, NCCSP 2
4	पहिरो नियन्त्रणका लागि तटबन्धन (वडा नं. २, वडा नं. ३)	वटा	6	5															नगरपालिका, NCCSP 2
5	ओखले धारा भु संरक्षण (वडा नं. ५)	वटा	1	5	50	1	5									5		नगरपालिका, NCCSP 2	
6	जुगेपानि भुसंरक्षण (वडा नं. ५)	वटा	1	4	50			1	4							4		नगरपालिका, NCCSP 2	
7	मौलाडाडा पहिरो नियन्त्रण (वडा नं. ५)	वटा	1	8	200									1	8	8		नगरपालिका, NCCSP 2	
8	गन्जेरी खोला पहिरो नियन्त्रण (वडा नं. ५)	वटा	1	9	300	1	9									9		नगरपालिका, NCCSP 2	
9	ढोफ्का जान खेतमा पहिरो रोकथाम (तारजाली तथा वृक्षारोपण) (वडा नं. ७)	ठाराउ	1	1	300							1	1			1		नगरपालिका, NCCSP 2	
10	सिस्नेरी पहिरोमा वृक्षारोपण (५०० विरुवा) (वडा नं. ७)	ठारा	1	1	200	1	1									1		नगरपालिका, NCCSP 2	

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
		८		०			०									०		
११	घट्टेखोला पहिरो नियन्त्रण (तारजाली तथा वृक्षारोपण) (वडा नं. ७)	ठ	१	५००	१५०					१	५००					५००		नगरपालिका, NCCSP 2
१२	नाउली जडेपानी पहिरो नियन्त्रण (तारजाली तथा वृक्षारोपण) (वडा नं. ७)	ठ	१	५००	१००			१	५००							५००		नगरपालिका, NCCSP 2
१३	चौसील लोहोरे जलुकेन वगर खोला कटान नियन्त्रण (तारजाली तथा वृक्षारोपण) (वडा नं. ७)	ठ	१	१०००	२००					१	१०००					१०००		नगरपालिका, NCCSP 2
१४	सेरा भनभने लोहोरे खोला कटान नियन्त्रण (वडा नं. ७)	ठ	१	१०००	२००			१	१०००							१०००		नगरपालिका, NCCSP 2
१५	नाउली खोला र लोहोरे खोलाको दोभान देखि दक्षिण लोहोरे खोला मौरा सम्म खोला कटान नियन्त्रण (वडा नं. ८)	फि	३	६०००	३५			१	१		१					१८००		नगरपालिका, NCCSP 2
१६	नाउली जडेपानी पहिरो नियन्त्रण (वडा नं. ८)	व	१	२५००	१५					१	२५००					२५००		नगरपालिका, NCCSP 2
१७	पहिरा खोला सिमाडा बस्ती पहिरो नियन्त्रण (वडा नं. ८)	व	१	२०००	७			१	२०००							२०००		नगरपालिका, NCCSP 2

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
18	ढकाने दुम्सीमारे पहिरो नियन्त्रण (वडा नं. ८)	वटा	1	25000	5	1	25000										25000	नगरपालिका, NCCSP 2
19	उत्तेसनी तर्ताड पहिरो नियन्त्रण (वडा नं. ८)	वटा	1	30000	70			1	30000								30000	नगरपालिका, NCCSP 2
20	सरस्वती प्रा. वी नजीक पहिरो नियन्त्रण (वडा नं. ८)	वटा	1	10000	60								1	10000			10000	नगरपालिका, NCCSP 2
21	चारीपाटा पहिरो नियन्त्रण (वडा नं. ८)	वटा	1	11000	10								1	11000			11000	नगरपालिका, NCCSP 2
22	खहरे राजपानीमा पहिरो नियन्त्रण (वडा नं. ९)	ठुण्ड	1	20000	35			1	20000								20000	नगरपालिका, NCCSP 2
23	बाघमारेखोला सामुदायिक वन विसौनाको पहिरो नियन्त्रण (वडा नं. ९)	ठुण्ड	1	10000	86						1	10000					10000	नगरपालिका, NCCSP 2
24	बासकोट खोपकेन्द्र नजिकको पहिरो नियन्त्रण (वडा नं. ९)	वटा	1	5000	100	1	5000										5000	नगरपालिका, NCCSP 2
25	सालखर्क सालडाडा सामुदायिक वनमा गएको पहिरो नियन्त्रण (वृक्षारोपण) (वडा नं. ९)	ठुण्ड	1	100	60			1	100								100	नगरपालिका,

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
		५		०				१	०							०		NCCSP 2
२६	भल्म खेतमा तटबन्धन	ठ	१	२०००	३०					१	२०००					२०००		नगरपालिका, NCCSP 2
२७	पारीखेत तटबन्धन (वडा नं. ९)	ठ	१	२०००	२०							१	२०००			२०००		नगरपालिका, NCCSP 2
२८	ज्यामीरे भटेरी पहिरो नियन्त्रण (वडा नं. ९)	ठ	१	३०००	२५								१	३०००		३०००		नगरपालिका, NCCSP 2
२९	पहिरो नियन्त्रणका लागि तटबन्धन (चीसबदुङ्गा, बासघारी, कामीखोरीया, मकैखोरीया, सल्लेरी ठुलाखेत, धारा खेत, गोबखोला, नाउलाको तौलीया, छान्ना, खापरथान डाडागाउ, कालेखोला, रास्कोट) (वडा नं. १०)	व	१	३०००	४००	३	३००	३	३००	३	३००	३	३००			३६००		नगरपालिका, NCCSP 2
३०	विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धि तालिम	व	१	२००	३५०	३	६०	६	१२०	२	४०					२२०		नगरपालिका, NCCSP 2
३१	विपद् जोखिम व्यवस्थापन कोष (नगरपालिका स्तरमा)	व	१	१००००	; a)	१	१००००									१००००		नगरपालिका, NCCSP 2
३२	नगरपालिकाको विपद् जोखिम व्यवस्थापन प्रतिकार्य योजना बनाइ कार्यान्वयन गर्ने (प्रत्येक वर्ष)	व	५	२००	; a)	१	२००	१	२००	१	२००	१	२००	१	२००	२०००		नगरपालिका, NCCSP 2

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
33	सडक सञ्जाल नभएका टोलहरुमा स्टेचर सहयोग	वटा	60	100	300	20	100	20	100	20	100					6000	नगरपालिका, NCCSP 2	
34	बाढी तथा पहिरोको लागि पूर्व सूचना प्रणालीको स्थापना	वटा	10000	10000	; a)	10000	10000									100000	नगरपालिका, NCCSP 2	
७. उद्योग, यातायात तथा भौतिक पूर्वाधार																		
1	गहतारीमा दुना टपरी उद्योग	वटा	100	200	16	100	200									2000	वडा नं. १ नगरपालिका	
2	आधुनीक आरनको लागि सहयोग	घरधुरी	80	600	80	200	1200	300	1800	300	1800					48000	सबै वडामा नगरपालिका	
3	प्रतीक्षालय निर्माण स्यालेखोला सजलधारा	वटा	100	800		100	800									8000	वडा नं. २ नगरपालिका	
4	प्रतीक्षालय निर्माण माल्ती सल्लेरी सामुदायिक वन भित्र	वटा	10000	10000				10000								100000	वडा नं. २ नगरपालिका	
5	प्रतीक्षालय निर्माण (रुपाखेत, डाडाआउत)	वटा	200	1000		200	2000									2000	वडा नं. २ नगरपालिका	

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
6	खेलकुद मैदान, माली सल्लेरी	वटा	1	50000		1	50000									50000	वडा नं. २	नगरपालिका
7	विद्यालय घेरवार तथा भवन निर्माण	वटा	3	5000		1	5000	1	5000	1	5000					15000	वडा नं. २	नगरपालिका
8	गुरुडचौर खेलमैदान	वटा	1	10000		1	10000									10000	वडा नं. २	नगरपालिका
9	गुरगुरेडाडा कुसाडा खेलमैदान	वटा	1	10000		1	10000									10000	वडा नं. २	नगरपालिका
10	प्रतीक्षालय निर्माण	वटा	3	1000		1	1000	1	1000	1	1000					3000	वडा नं. ३	नगरपालिका
11	सामुदायिक भवन	वटा	2	1500				1	1500	1	1500					3000	वडा नं. ४	नगरपालिका
12	आधुनीक घट्टको लागि सहयोग	वटा	4	1200	500	1	1200	1	1200	1	1200	1	1200			4800	वडा नं. ५	नगरपालिका

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३			
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा		
13	जनसहयोग प्राथमीक विद्यालय कम्पाउण्डिड	वटा	1	300					1	300					300	वडा नं. ७	नगरपालिका
14	प्रतिक्षालय निर्माण (तल्लो बिजौरा, चौतारो)	वटा	2	100			2	200							200	वडा नं. ७	नगरपालिका
15	स्वास्थ्य चौकी वरपर वृक्षारोपण तथा घेरवार	वटा	1	200		1	200								200	वडा नं. ७	नगरपालिका
16	प्रतीक्षालय निर्माण (कोलटाकुरा, रातेमाटा, डासेढुङ्गा)	वटा	3	200		1	200	1	200	1	200				600	वडा नं. ५	नगरपालिका
17	कागज उद्योगमा सहयोग	वटा	1	200			1	200							200	वडा नं. ९	नगरपालिका
18	दुना टपरी उद्योगमा सहयोग	वटा	1	300			1	300							300	वडा नं. ९	नगरपालिका
19	उन फिट्ने कारीया, तान तथा अन्य सामग्री सहयोग	वटा	1	500	50			1	500						500	वडा नं. १०	नगरपालिका
20	प्रतिक्षालय निर्माण (बगौरा, तौलीहवा, तामेखोला, खत्रीडाडा, दशरथे)	वटा	5	100		1	100	2	200	2	200				500	वडा नं. १०	नगरपालिका
21	पहिले देखि राडी पाखी बनाउँदै आएकाका लागि सहयोग	जन	30	100		3	300								300	वडा	नगरपालिका

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
		र					०									०	नं.१०	
२	जनजागृती आधारभुत विद्यालय घेरवार	वटा	१	८००	३००			१	८००							८००	वडा नं. ३	नगरपालिका
द. पर्यटन एवं प्राकृतिक तथा सांस्कृतिक सम्पदा																		
वडा नं. १																		
१	पार्क निर्माण (रानीधारा, हुलाक चौर)	वटा	२	१०००	२००	१	१०००	१	१०००							२०००		नगरपालिका
२	मन्दिर मर्मत (राम मन्दिर, कृष्ण मन्दिर, धुलपुर माइ मन्दिर, गणेश मन्दिर)	वटा	४	७००	३०	१	७००	१	७००	२	१४००					२८००		नगरपालिका
३	कोटगढी संरक्षण सम्बर्द्धन	वटा	१	१०००	२८	१	१०००									१०००		नगरपालिका
४	टुंडीखेल खेलमैदान मर्मत	वटा	१	१०००	४००	१	१०००									१०००		नगरपालिका
५	नारायण मन्दिर मर्मत	वटा	१	२५०	४००	१										२५०		नगरपालिका

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
				०											०			
6	जीवन ज्योती एजी मण्डली	बटा	1	50000	200	1	50000								50000		नगरपालिका	
7	गोरेट बाटो निर्माण (श्रीस्थान देखि बजार सम्म)	किम	2	25000	2000	2	50000								50000		नगरपालिका	
8	गोरेट बाटो निर्माण (दैलेख टेक्नीकल देखि प्रतिक्षालय सम्म)	मटर	1	5000	200	1	5000								5000		नगरपालिका	
9	गोरेट बाटो निर्माण (धाउन्ने देखि जिल्ला अस्पताल दैलेख सम्म)	किम	2	8000	25			2	16000						16000		नगरपालिका	
10	गोरेट बाटो निर्माण (कोटिलादेखि कुइकाना थुम्का सम्म)	किम	3	8000	2000	3	24000								24000		नगरपालिका	
11	पञ्चदेवल संरक्षण (कुइकाना)	बटा	1	3000	300	1	3000								3000		नगरपालिका	
12	बालभैरव मन्दिर संरक्षण	बटा	1	5000	85	1	5000								5000		नगरपालिका	

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष												बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३		जम्मा			
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा				
वडा नं. २																			
1	तरवार नाच संरक्षण तथा प्रवर्द्धन	वटा	1	200	30	1	200									2000	नगरपालिका		
2	मारुनी नाच संरक्षण तथा प्रवर्द्धन	वटा	1	200	30	1	200									2000	नगरपालिका		
3	पञ्चेवाजा संरक्षण तथा प्रवर्द्धन	वटा	1	300	12	1	300									3000	नगरपालिका		
4	घमारी संरक्षण तथा प्रवर्द्धन	वटा	1	300	25	1	300									3000	नगरपालिका		
5	देउडा संरक्षण तथा प्रवर्द्धन	वटा	1	200	25	1	200									2000	नगरपालिका		
6	डाडाआउत देखि बिचगाय सम्म गोरेटो बाटो मर्मत	मटर	1	005				1000	500							5000	नगरपालिका		
7	देउले देखि पोखरी सम्म गोरेटो बाटो मर्मत	मटर	2	005				2000	1000							10000	नगरपालिका		
8	स्वास्थ्य चौकी देखि कल्लेखोला सम्म गोरेटो बाटो मर्मत	म	2	00		200	100									100	नगरपालिका		

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
		ट	०	५		०	०									०		
९	मस्तथान देखि लेक सम्म गोरेटो बाटो मर्मत	मिटर	१०००	०.५				१०००	५००							५००		नगरपालिका
१०	ठकुरीटोल देखि पानीवाटा सम्म गोरेटो बाटो मर्मत	मिटर	१०००	०.५						१०००	५००					५००		नगरपालिका
११	वाटआउट देखि जिम्मुवाल घर सम्म गोरेटो बाटो मर्मत	मिटर	१०००	०.५								१०००	५००			५००		नगरपालिका
१२	कृष्टिदेवल देखि ब्रकटाघर सम्म गोरेटो बाटो मर्मत	मिटर	१०००	०.५				१०००	५००							५००		नगरपालिका
१३	सिवगौडा देखि सुइगाड सम्म गोरेटो बाटो मर्मत	मिटर	२०००	०.५								२०००	१०००			१०००		नगरपालिका
१४	देउवीस्थान पिकनीक पार्क	बटा	१५०००	५	१०१			१५०००								५००००		नगरपालिका

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर / हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष												बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय
						०७६ / ०७९		०७९ / ०८०		०८० / ०८१		०८१ / ०८२		०८२ / ०८३		जम्मा			
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा				
बडा नं. ३																			
1	भैरव थान घेरवार	वटा	1	500	300			1	500							500	नगरपालिका		
2	मारुनी नाच संरक्षण तथा प्रबर्द्धन	वटा	1	200	25	1	200									200	नगरपालिका		
3	पञ्चेबाजा संरक्षण तथा प्रबर्द्धन	वटा	1	300	10	1	300									300	नगरपालिका		
4	घमारी संरक्षण तथा प्रबर्द्धन	वटा	1	200	30	1	200									200	नगरपालिका		
5	कसकोट सहिद पार्क निर्माण	वटा	1	1000	400			1	1000							1000	नगरपालिका		
6	गोलसिङ्ग देखि कालीमाटी विद्यालय जाने गोरेटो बाटो मर्मत	मीटर	300	67	25	300	200									200	नगरपालिका		
7	पञ्चदेवल देखि मसाङ हुँदै भेदीटोल सम्म गोरेटो बाटो मर्मत	मीटर	700	1	400					700	700					700	नगरपालिका		
8	जनजागसती विद्यालय जाने बाटो मर्मत (ढलान गरेर)	मीटर	30	3	400			30	90							90	नगरपालिका		

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
			०					०	०							०		
वडा नं. ४																		
1	पञ्चेवाजा संरक्षण सम्बर्द्धन	वटा	1	500	35	1	500									500		नगरपालिका
2	मारुनी नाच संरक्षण सम्बर्द्धन	वटा	1	200	30	1	200									200		नगरपालिका
3	देउडा प्रवर्धन कार्यक्रम	वटा	1	100	28			1	100							100		नगरपालिका
4	मारुनी नाच संरक्षण सम्बर्द्धन	वटा	1	200				1	200							200		नगरपालिका
वडा नं. ५																		
1	भैसेखोर मन्दिर निर्माण घेरवार	वटा	1	800	400	1	800									800		नगरपालिका
2	मालिकम मन्दिर मर्मत	वटा	1	800	350	1	800									800		नगरपालिका
3	मारुनि नाच संरक्षण	वटा	1	300	25			1	300							300		नगरपालिका

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
4	कुसुकोट भिउटावर निर्माण तथा मर्मत	वटा	1	20000	500	1	20000										20000	नगरपालिका
5	पन्चेबाजा संरक्षण	वटा	1	3000	10					1	3000						3000	नगरपालिका
6	मगर भाषा संरक्षण	वटा	1	3000	200						1	3000					3000	नगरपालिका
7	होमस्टेको लागि सहयोग	वटा	3	15000	30	1	15000										45000	नगरपालिका
8	धीता देखि तामे लोहोरे दोभान सम्म गोरेटो बाटो मर्मत	कि.मि.	4	20000	300	2	40000	2	40000								80000	नगरपालिका
9	सन्तके राजीगाँउ देखि लाहोरेखोला सम्म गोरेटो बाटो मर्मत	कि.मि.	1.5	20000	200					1.5	30000						30000	नगरपालिका
10	चीसापानी देखि धीतालेख सम्म गोरेटो बाटो मर्मत	कि.मि.	1.5	20000	200			1.5	30000								30000	नगरपालिका
11	भैसेखोर देखि इट्टा सम्म गोरेटो बाटो मर्मत	कि.मि.	2	20000	250						2	40000					40000	नगरपालिका

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३			
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा		
1 2	भैसेखोर देखि पिपलडाडा सम्म गोरेटो बाटो मर्मत	कि. म.	3	200	400							1	200	2		600	नगरपालिका
1 3	बोजाघारी देखि ठाटी सम्म गोरेटो बाटो मर्मत	कि. म.	2.5	200	300								0	2.5	500	नगरपालिका	
1 4	डाडाथर देखि दोभान सम्म गोरेटो बाटो मर्मत	कि. म.	3	200	300								0	3	600	नगरपालिका	
1 5	ढड्याङ देखि तामेघट्ट सम्म गोरेटो बाटो मर्मत	कि. म.	2	200	200							2	400		400	नगरपालिका	
1 6	छातीकोट देखि सीकारी सम्म गोरेटो बाटो मर्मत	कि. म.	1.5	200	200					1.5	300				300	नगरपालिका	
वडा नं. ६																	
1	पञ्चदेवलको मर्मत सम्भार	वटा	1	1000		1	1000									1000	नगरपालिका
2	फ'लवारी पिकनिक स्पट	वटा	1	2500		1	2500									2500	नगरपालिका

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
3	बेलासप'रमा पार्क मर्मत	बटा	1	10000			1	10000									10000	नगरपालिका
वडा नं. ७																		
1	पिपलचौतारा मन्दिर कम्पाउण्डिड तथा वृक्षारोपण	बटा	1	3000					1	3000							3000	नगरपालिका
2	मस्टथान मन्दिर घेरवार तथा वृक्षारोपण	बटा	1	5000					1	5000							5000	नगरपालिका
3	गोरेट बाटो निर्माण -मष्ट मन्दिर)	मटर	5000	2					5000	10000							10000	नगरपालिका
4	मष्टथान मन्दिर संरक्षण संबर्द्धन	बटा	1	3000							1	3000					3000	नगरपालिका
5	पञ्चेवाजा संरक्षण सम्बर्द्धन	बटा	1	1000		1	1000										1000	नगरपालिका
वडा नं. ८																		
1	डी पार्क विस्तार	बटा	1	50000			1	50000									50000	नगरपालिका

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
2	सीमाडीकोट पर्यटकीय स्थल स'धार	बटा	1	3000			1	3000							3000		नगरपालिका	
3	जडेसाल देखि जिल्ला हस्पिटल सम्म गोरेटो बाटो स'धार	मटर	2500	0.4									2500	1000	1000		नगरपालिका	
4	दलीत टोल देखि दिप शिश' प्रा वि सम्म गोरेटो बाटो स'धार	मटर	700	0.7			700	490							490		नगरपालिका	
5	भण्डारी धारा देखि बगौरा सम्म गोरेटो बाटो स'धार	मटर	1200	0.4			1200	480							480		नगरपालिका	
वडा नं. ९																		
1	सालखर्क च'प्रा जाने गोरेट बाटो मर्मत	मटर	140	1.5			140	210							210		नगरपालिका	
2	बास्कोट खोप केन्द्र जाने गोरेट बाटो मर्मत	मटर	500	0.5			500	250							250		नगरपालिका	
3	बास्कोट यसडाडा गोरेट बाटो मर्मत	किम	1	300			1	300							300		नगरपालिका	

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
4	गिरिमोड देखि ब्रह्म देउतीमान सम्म गोरेट बाटो मर्मत	फि क फि म	1 . 5	3 0 0						1 . 5	4 5 0					4 5 0		नगरपालिका
5	स्वास्थ्य भवन देखि रहल चौतारा सम्म गोरेट बाटो मर्मत	फि क फि म	2	2 5 0			2	5 0 0								5 0 0		नगरपालिका
6	यसपानी देखि वाजयला सम्म गोरेट बाटो मर्मत	फि क फि म	1 . 5	2 0 0							1 . 5	3 0 0				3 0 0		नगरपालिका
7	मौलाडाडा देखि भ'प्रिसाल सम्मको गोरेट बाटो मर्मत	फि क फि म	1	4 0 0									1	4 0 0	4 0 0			नगरपालिका
8	लखलडाडा देखि म'व्याया सम्मको गोरेट बाटो मर्मत	फि क फि म	1	3 0 0									1	3 0 0	3 0 0			नगरपालिका
9	कार्की चौतारा देखि क'इकाना सम्मको गोरेट बाटो मर्मत	फि क फि म	2	2 5 0					2	5 0 0						5 0 0		नगरपालिका
10	च'प्रा कोटिला गोरेटो बाटो मर्मत	फि क फि म	3	2 3 5									3	7 0 5	7 0 5			नगरपालिका
11	कोटिला मन्दिर संरक्षण	ब टा	1	1 0 0							1	1 0 0				1 0 0		नगरपालिका

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष												बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३		जम्मा			
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा				
				०											०				
१ २	मारुनी नाच संरक्षण -पोषाक, बाजा तथा तालिम नया ब्यक्तिलाई)	वटा	१	५००	१०			१	५००							५००		नगरपालिका	
वडा नं. १०																			
१	जौबारी पाटाचौर पिकनिक स्पट	वटा	१	८०००			१	८०००								८०००		नगरपालिका	
वडा नं. ११																			
१	पिकनिक स्पट राइलीमा	वटा	१	५०००			१	५०००								५०००		नगरपालिका	
२	मन्दिर मर्मत -भैरव, महावै जगनाथ, मास्टौ)	वटा	३	१००			१	१००	१	१००	१	१००				३००		नगरपालिका	
९. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशिता, जिविकोपार्जन र सुशासन																			
१	सिप विकास तालिम (वायरीड, प्लम्बर, मोवाइल रिपेयरीड, भेटेनरी, डाइभीड, सीकर्मी, डकर्मी, कृषी, ब्युटी पालर आदी)	जन	३००	५००	३००		५	२००	१	५००	१	५००	५	५००	२५०	१५००		नगरपालिका	
२	विपन्न तथा अति विपन्न वर्गको लागि जिविकोपार्जनमा सहयोग (बाख्रापालन, कुखुरापालन, बंगुर पालन, घुम्ती पसल, आदी)	जन	३००	५००			५	२००	१	५००	१	५००	५	५००	२५	१५००		नगरपालिका	

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
		१	०				०	०	०	०	०	०	०	०	०			
३	पहिले सिपमुलक तालिम लिएका व्यक्ति पहिचान गरी सीप कार्यान्वयनका लागि सहयोग तथा पुनर्ताजगी कार्यक्रम	जन	२००	३००		१००	३००	१००	३००						६००		नगरपालिका	
४	होमस्टे तालिम तथा प्रवर्द्धन कार्यक्रम	वटा	१	१०००		१	१०००								१०००	बडा नं. १	नगरपालिका	
५	लैङ्गिक हिंसा सम्बन्धि सचेतीकरण कार्यक्रम	वटा	८०	१५		२०	३००	२०	३००	२०	३००	२०	३००		१२००		नगरपालिका	
६	बाल विवाह सम्बन्धि सचेतीकरण	वटा	१००	१००		२०	२००	२०	२००	२०	२००	२०	२००	२०	२००		नगरपालिका	
७	महिलाहरुको क्षमता विकास तालिम	वटा	८०	२०			२००	४००	२००	४००	२००	४००	२००	४००	१६००		नगरपालिका	
९	ब्यवसायमुलक कुखुरापालन तालिम	वटा	२०	३०		१०	३००	१०	३००						६००		नगरपालिका	
१०	ब्यवसायमुलक बाख्रापालन तालिम	वटा	२०	४०		१०	४००		१०	४००					८००		नगरपालिका	

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
11	व्यवसायमुलक भैसीपालन तालिम	वटा	200	40		10	400			10	400					8000	नगरपालिका	
12	च्याउखेती तालिम तथा सहयोग	वटा	22	50	660	11	550	11	550							11000	नगरपालिका	
13	भोला बुन्ने, ढाका बुन्ने तालिम तथा सहयोग कार्यक्रम	वटा	8	40		2	80	2	80							3200	बडा नं. ४, ७, ९ नगरपालिका	
14	बासको मुढा बनाउने कार्यक्रमको बजार व्यवस्थापन	वटा	1	100				1	100							1000	बडा नं. ६ नगरपालिका	
15	दालमोट तथा अग्रबत्ती बनाउने तालिमको पुनर्ताजगी कार्यक्रम तथा सहयोग कार्यक्रम	वटा	1	100				1	100							1000	बडा नं. ६ नगरपालिका	
16	CTEVT को सभै इञ्जिनियर कार्यक्रमका लागि शैक्षीक सामग्री सहयोग (रेडकस मा वि)	वटा	1	1000		1	000									10000	बडा नं. ६ नगरपालिका	
17	बासको मुढा बनाउने कार्यक्रमको बजार व्यवस्थापन	वटा	1	100		1	100									1000	बडा नं. ६ नगरपालिका	
18	काठको फर्निचर तालिम	जना	25	100	25			25	2500							25000	बडा नं. ९ नगरपालिका	

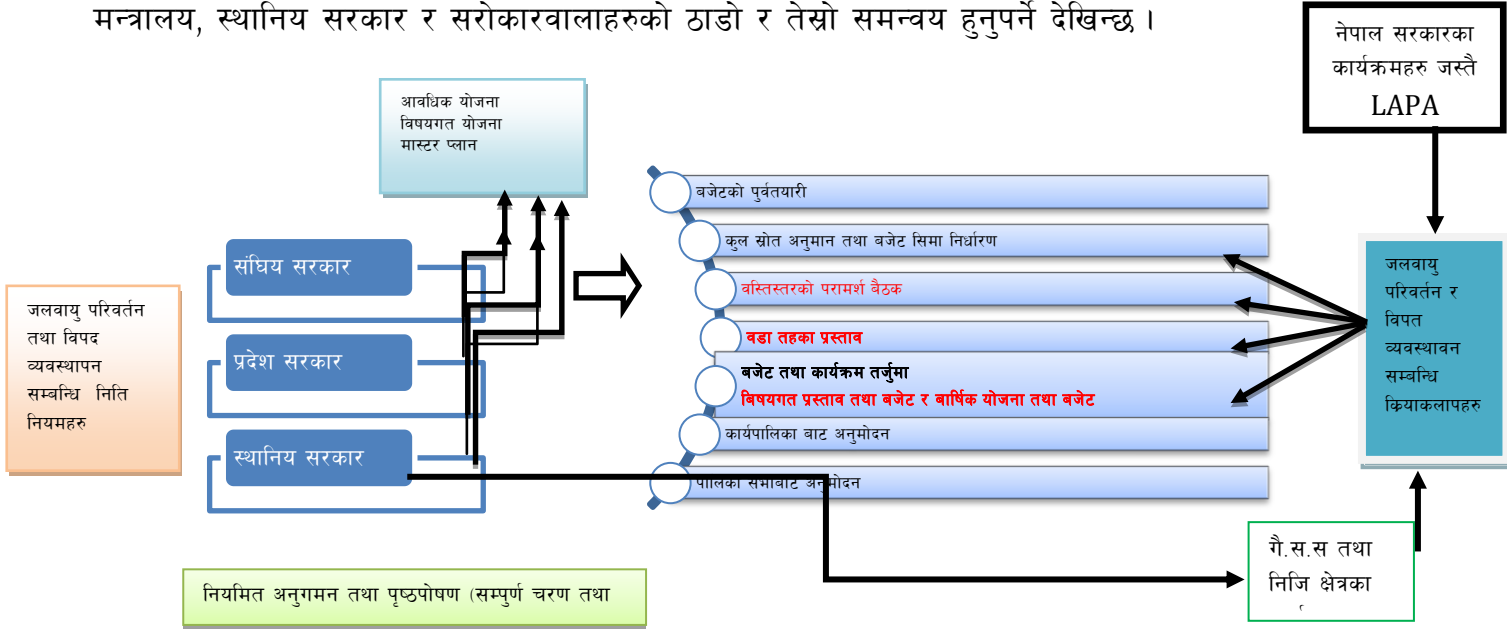
क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष												बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३		जम्मा			
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा				
19	डकमी (टायल लगाउने) (वडा नं. १)	वटा	2	1000	50	1	1000			1	1000					2000	नगरपालिका		
20	सडक पिच गर्ने तालिम (वडा नं. १)	वटा	1	5000	25			1	5000							5000	नगरपालिका		
१०. जनचेतना अभिवृद्धि तथा क्षमता विकास तथा अनुगमन																			
1	जलवायु परिवर्तन तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धि विद्यालयहरुमा जनचेतनामुलक तालिम	वटा	60	100		10	1000	20	2000	20	2000	10	1000			6000	नगरपालिका, NCCSP 2		
2	विपद् जोखिम व्यवस्थापन तथा खोज तथा उद्धार सम्बन्धि युवा क्लबहरु लाई तालिम	वटा	15	50		3	1500	5	5000	5	5000	2	1000			7500	नगरपालिका, NCCSP 2		
3	लैङ्गीक तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धि महिला तथा पुरुष दुवैलाई राखी तालिम	वटा	40	20		10	2000	10	2000	10	2000	10	2000			8000	नगरपालिका, NCCSP 2		
4	बाल विवाह तथा प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धि विद्यालयमा जनचेतनामुलक अतिरिक्त क्रियापलापमा सहयोग	वटा	60	100		10	1000	10	1000	10	1000	10	1000	20	2000	6000	नगरपालिका, NCCSP 2		
5	महिला हिंसा सम्बन्धि पुरुष तथा महिला दुवै लाई तालिम	वटा	40	20					20	4000			20	4000	8000	नगरपालिका, NCCSP 2			
6	एकिकृत शत्रु जिब व्यवस्थापन तालिम	वटा	15	100					5	5000	5	5000	5	5000	15000	नगरपालिका, NCCSP 2			

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर/हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष										बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय	
						०७६/०७९		०७९/०८०		०८०/०८१		०८१/०८२		०८२/०८३				जम्मा
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा			
															०			
7	ब्यवसायमुलक कृषी तथा पशुपालनका लागि तालिम तथा सहयोग	वटा	15	150					5	750	5	750	5	750	2250		नगरपालिका, NCCSP 2	
8	महिलाहरुको लागि नेतृत्व विकास तालिम	वटा	20	300			1000	3000			1000	3000			6000		नगरपालिका	
9	सुशासन सुदृढिकरणका लागि जनचेतनामुलक कार्यक्रम	वटा	15	155			575	575	575	755	575	755	575		2255		नगरपालिका	
10	नागरीकहरुको गुनासो सुनुवाइका लागि सार्वजनिक सुनुवाइ कार्यक्रम	वटा	20	600			440	240	440	240	440	240	440	240	1200		नगरपालिका	
	जम्मा							276531	217206	155596	72695	47255						
	अनुगमन, मुल्याङ्कन तथा समिक्षा (१%)							2765.31	2172.06	1555.96	726.95	472.55					नगरपालिका	
	कुल जम्मा							279296.3	219378.1	157152	73495	47727.55						
	जम्मा							77,69,75,800 (सतहत्तर करोड उनान्सत्तरी लाख पचहत्तर हजार										

क्र. सं.	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	दर / हजार	लाभान्वीत घरधुरी	आर्थिक वर्ष						बस्ती	संभावित सहयोगी निकाय
						परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा	परिमाण	जम्मा		
						०७८ / ०७९	०७९ / ०८०	०८० / ०८१	०८१ / ०८२	०८२ / ०८३	जम्मा		
						आठ सय)							

परिच्छेद ५. जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण मूलप्रवाहिकरण

जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका सवालहरूलाई निति, नियम, आवधिक योजनामा र वार्षिक योजना तर्जुमा मूलप्रवाहिकरण गर्न विभिन्न तहमा भएका तहगत संरचना, मन्त्रालय, स्थानिय सरकार र सरोकारवालाहरूको ठाडो र तेस्रो समन्वय हुनुपर्ने देखिन्छ।

स्थानिय योजना प्रक्रियामा छनौटमा परेका तर स्थानिय सरकारले लगानि गर्न नसक्ने, बहु वर्षे योजनाहरूलाई समेत प्रदेश र सघंबाट विनियोजन हुने बजेटहरूबाट विनियोजित गर्ने साथै विभिन्न तहबाट नियमित अनुगमन तथा पृष्ठपोषण गरेमा वस्ति वा वडा स्तरमा समेत जलवायु र विपद् सम्बन्धिका योजनाहरूले प्राथमिकता पाउनेछन्। योजना तथा विकासका नीतिहरूमा मूलप्रवाहीकरण र स्थानीय तहको वार्षिक योजना, बजेट तर्जुमा र अनुगमन तथा मूल्यांकन प्रक्रियामा मूलप्रवाहीकरण ५.१ र ५.२ अनुसार हुनेछ।

५.१ आवधिक योजना तथा विकासका नीतिहरूमा मूलप्रवाहीकरण

जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी स्थानीय सूचना, जोखिमको अवस्था, श्रोत साधनको उपलब्धता, गुणस्तर तथा त्यस माथिको पहुँच र अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनीकरणको आवश्यकता पहिचानको आधारमा जलवायु परिवर्तनलाई नारायण नगरपालिकाका आवधिक योजना तथा विकासका नीतिहरूमा

मूलप्रवाहीकरण गरी जलवायु परिवर्तन व्यवस्थापनलाई संस्थागत गरिनेछ । जलवायु परिवर्तनको जोखिममा रहेका परिवार, समुदाय, वडा वा नगरपालिकालाई आफ्ना अनुकूलन प्राथमिकताबारे प्रष्टसँग अभिव्यक्त गर्न र प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रका श्रोत परिचालन गरिनेछ । जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी विश्लेषण, अनुकूलन र जोखिम न्यूनीकरणका रणनीतिहरू स्थानीय आवधिक योजना अथवा दीर्घकालिन योजनामा समावेश गरिनेछ ।

राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक योजना आयोगहरूको आधार पत्र तथा आवधिक विकास योजनालाई प्रस्थान बिन्दु बनाएर जलवायु उत्थानशीलताका दीर्घकालीन लक्ष्य तथा सोचहरू आवधिक योजनामा समायोजन गरिनेछ । प्राविधिक रूपले कार्यान्वयन गर्न कठिन तथा धेरै श्रोत लाग्ने अनुकूलनका योजनाहरू बहुवर्षीय, दीर्घकालीन तथा आवधिक योजनामा समायोजन गरेर कार्यान्वयन गरिनेछ । स्थानीय तह बीच वा स्थानीय तह र प्रदेश एवं संघसँग समन्वय गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने प्रकृतिका जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका आयोजनाहरू आवधिक योजनामा एकीकरण गरी कार्यान्वयनमा सहजीकरण गरिनेछ । स्थानीय आवधिक योजना तथा विकासका नीतिहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सरकारी निकाय, गैरसरकारी संघ संस्था, विकास साभेदार र निजी क्षेत्रका श्रोत परिचालन गर्न मार्गचित्र तथा खाका तयार गरिनेछ ।

यस नारायण नगरपालिकाको जलवायु तथा विपद् जोखिम पार्श्वचित्र वि सं. २०७५ मा तयार भएको छ । उक्त पार्श्वचित्रमा यस नगरपालिकामा विगतमा घटेका घटनाहरू र भविष्यमा हुन सक्ने जोखिमहरूलाई विश्लेषण गरीएको छ । यस नगरपालिकामा नगर प्रमुखको संयोजकत्वमा नगर स्तरीय २५ सदस्यीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन भएको छ । त्यसैगरी ९ सदस्यीय वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समिति पनि गठन भएको छ । स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको कार्यान्वयन तथा मूलप्राहीकरणका लागि र कार्यान्वयन भएका क्रियापलापहरूको अनुगमन, मुल्याङ्कन तथा प्रगती समिक्षाका लागि यी समितिका माध्यमबाट सहजता आउने देखिन्छ ।

५.२ स्थानीय तहको वार्षिक योजना, बजेट तर्जुमा र अनुगमन तथा मूल्यांकन प्रक्रियामा मूलप्रवाहीकरण

अनुकूलन योजनालाई विकास र विषयगत योजनामा साथै स्थानीय सेवा प्रदान गर्ने निजी तथा गैर सरकारी संस्थाहरूको योजना प्रक्रियामा समायोजन गर्नका लागि वडा एवं नगरपालिकाका जनप्रतिनिधि, राजनैतिक दलहरू, अन्य बहुसरोकारवालाहरू र एकीकृत योजना तर्जुमा समितिसँग यस अनुकूलन योजना तर्जुमा प्रक्रिया देखि नै छलफल र समन्वय गरिएको छ । यसरी नै पालिका स्तरमा अनुकूलन कार्य योजनाका र प्रक्रियाको सम्बन्धमा प्रस्तुतिकरण गरी पालिकाका सेवा प्रदायक निकायहरूसँग छलफल गरियो । नारायण नगरपालिकाको हरेक वडा स्तरका स्थानीय राजनीतिक दल, सामाजिक संस्थाहरू, सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहहरू संग विस्तृत छलफल तयार गरी अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरिएको छ र नगरपालिकाबाट अनुमोदन भए पश्चात यो लागु हुनेछ । यसरी नै नगरपालिकाको वार्षिक योजनामा समावेश नभएका योजनाहरूलाई नियमित योजना तर्जुमा प्रक्रिया मार्फत जिल्ला

समन्वय समिति तथा सम्बद्ध विषयगत कार्यालयहरु तथा अन्य सरोकारवाला निकायमा पनि पेश गरी मूलप्रवाहिकरणको लागि पहल हुनेछ । भविष्यमा नगरपालिकाले तयार गर्ने आबधिक तथा वार्षिक योजना तथा रणनीतिहरुमा यस अनुकूलन योजनालाई उच्च प्राथमिकताका साथमा समायोजन गरिनेछ । यस योजनाका प्राथमिकताहरुलाई केन्द्रिय स्तरमा वन तथा वातावरण मन्त्रालय मार्फत राष्ट्रिय योजना आयोगबाट तयार गरिने रातो किताब मार्फत राष्ट्रिय विकास योजनामा समायोजन गर्न समेत आवश्यक पहल गरिनेछ । योजना समायोजनका लागि निम्नानुसार कार्यहरु समेत पहिचान गरिएका छन्

क) तत्काल गर्नुपर्ने

- योजनाका बारेमा सचेतना जागरण गर्ने र अपनत्वको विकास गर्ने ।
- योजना पुस्तिका वा सो अन्तर्गत प्राथमिकतामा परेका क्रियाकलापहरु आवश्यक प्रक्रिया पुऱ्याई सम्बन्धित विषयगत तथा अन्य सरोकारवालाहरु समक्ष पेश गरी सहयोगको लागि पहल र पैरवी गर्ने ।

ख) योजना तर्जुमा प्रक्रियाको समयमा समायोजन गर्नुपर्ने

तालीका १९ : योजना तर्जुमा प्रक्रियाको समयमा समायोजन गर्नुपर्ने

योजना तर्जुमाको स्तर	आवश्यक तयारी	जिम्मेवारी
टोल बस्ती स्तर	यस योजना बमोजिम आ-आफ्नो टोल बस्तीमा प्राथमिकतामा परेका योजनाहरु निर्धारित ढाँचामा पेश गर्ने ।	सम्बन्धित टोल बस्तीबाट पालिकामा प्रतिनिधित्व गर्ने व्यक्ति (पालिका सभा सदस्य) वा प्रभावित समुदाय वा सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रको व्यक्ति
वडा स्तर	विभिन्न वडासँग सम्बन्धित कार्यक्रम भए सबैसँग समन्वय गर्नुपर्ने	वडा अध्यक्ष, सचिव वा तोकिएको व्यक्ति, वडा समितिका सदस्यहरु
नगरपालिका स्तरमा	नगर परिषदबाट अनुमोदन गराउन पहल गर्ने	कार्यपालिका सदस्यहरु, विपद् व्यवस्थापन समिति, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरु, राजनितिक दलका प्रतिनिधि
विषयगत क्षेत्रका योजनाहरु	<ul style="list-style-type: none"> ● वन संग सम्बन्धित योजनाहरु सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहको 	सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रसँग सम्बन्धित तथा अनुभवी व्यक्ति

	<p>साधारणसभा पूर्व नै कार्यसमितिमा पेश</p> <ul style="list-style-type: none"> ● माथिल्लो स्तरमा लैजानु पर्ने योजना भएपनि सम्बन्धित निकायको तल्लो तह (जस्तै: सब डिभिजन वन कार्यालय) को सिफारिस ● सेक्टर स्तरको योजना तर्जुमा प्रक्रियामा योजना पेश 	भएमा राम्रो
विभिन्न परियोजनाहरू	<ul style="list-style-type: none"> ● परियोजनाका तल्लो तहका योजना तर्जुमा प्रक्रियामा वा सोभै परियोजनाको पायकको कार्यालयमा निर्धारित ढाँचामा कार्यक्रम पेश 	परियोजनाका स्थानीय सामाजिक परिचालक तथा कर्मचारी मार्फत गर्दा राम्रो

कार्यक्रमको निर्णयको अवस्थाका बारेमा नियमित रूपमा बुझ्ने तथा ताकेता गर्ने ।

परिच्छेद ६ : अनुगमन तथा मुल्याङ्कन योजना

नारायण नगरपालिका अर्न्तगत अनुकूलन योजनामा समेटिएका सबै घरधुरी तथा सरोकारवालाहरूको प्रत्यक्ष सहभागिता तथा वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समिति, विपद् व्यवस्थापन समिति, कार्यपालिका सदस्यहरू र खासगरी पालिका स्तरिय अनुगमन मूल्यांकन समितिको अगुवाईमा अनुकूलन कार्ययोजना कार्यान्वयनको अनुगमन अर्धवार्षिक रूपमा गरिनेछ । अभिलेखिकरणमा उल्लेखित आवश्यक सूचनाहरूलाई ध्यान दिई अनुगमन गर्नुपूर्व अनुगमनको खाका तयार गरी सोही अनुसार अनुगमन र प्रतिवेदन तयार गरिनेछ । अनुगमनको लागि समितिका पदाधिकारीहरू अनुगमन सम्बन्धि अभिमुखीकरणमा सहभागि भएर मात्र अनुगमन कार्यमा संलग्न हुनेछन् जसबाट गरिएका प्रभावकारिताको लेखाजोखा गर्न सहज हुनेछ । त्यसैगरी वार्षिक रूपमा मूल्याङ्कन गरिनेछ भने योजनाको अन्तमा अन्तिम मूल्याङ्कन गरी पुनःआगामी दिनको मूल्याङ्कन योजना तयार गरिनेछ । यसरी नै अनुकूलन कार्ययोजनालाई सघाउन अनुगमन तथा मूल्याङ्कनले सिकाइ, चिन्तन-मनन र पृष्ठपोषणका लागि अवसर प्रदान गर्दछ ।

कार्यक्रम सञ्चालनको क्रममा कार्यक्रम गुणस्तरीय तथा उद्देश्य मुलक बनाउन सम्बन्धित लाभान्वित वर्ग तथा सम्बन्धित सरोकारवाला संस्थाहरूको सुझावलाई सम्बोधन गरिने छ । साथै नगरपालिका तथा सम्बन्धित समूहले स्व अनुगमन मुल्याङ्कन गरिनुका साथै सहयोगी निकायहरू संग संयुक्त रूपमा समेत कार्यक्रमको नियमित अनुगमन मूल्याङ्कन गरिनेछ । कार्यक्रम सम्पादन पश्चात सम्बन्धित क्रियाकलापको सार्वजनिक लेखा परिक्षण गरिने छ ।

तालीका २० : अनुगमन तथा मुल्याङ्कन योजना

अनुगमनका तहहरू	किन	कसले	कहिले	कसरी
वडा तहको अनुगमन (क्रियाकलापहरूको तहमा)	<ul style="list-style-type: none"> पारदर्शीता र अपनत्व कायम गर्न अनुकूलन कार्यहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन 	<ul style="list-style-type: none"> वडा समिति वडा स्तरिय अनुगमन समिति 	कार्यक्रम सञ्चालन पूर्व, सञ्चालनको क्रममा र सम्पन्न भएको १ महिनाभित्र (हरेक कार्यक्रममा)	सार्वजनिक लेखा परिक्षण, स्वः अनुगमन तथा मूल्याङ्कन, होर्डिग बोर्ड अवलोकन
नगरपालिका तहको अनुगमन (प्रक्रिया र प्रगतिहरू तहमा)	<ul style="list-style-type: none"> कार्यक्रमको गुणस्तर कायम गर्न । योजना र प्रगतिको लेखाजोखा गर्न । कार्यक्रमको प्रभावकारीता वृद्धि गर्दै समयमा कार्य सम्पन्न गर्न । 	<ul style="list-style-type: none"> कार्यपालिका सदस्य पालिका स्तरिय अनुगमन समिति वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समिति, विपद् व्यवस्थापन समिति 	अर्धवार्षिक रूपमा (पौष र असारमा)	समिक्षा तथा योजना तर्जुमा बैठक तथा गोष्ठी
			त्रैमासिक	फिल्ड अनुगमन भ्रमण
			त्रैमासिक	संकटासन्न वर्गहरूसँग अन्तरक्रिया

		<ul style="list-style-type: none"> ● स्थानिय पत्रकार ● नगरपालिकाका कर्मचारी तथा सहयोगी निकायहरु 	नियमित	फोटो तथा घटना अध्ययनको संकलन
			वार्षिक	वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
जिल्ला तहको अनुगमन	अन्तर पालिका समन्वयन तथा अनुकुलनका राम्रा अभ्यासहरुको सिकाई आदान प्रदान गर्न पारदर्शिता र प्रभावकारिता अभिवृद्धि गर्न	समन्वयन समितिका पदाधिकारीहरु	अर्धवार्षिक वा वार्षिक	फिल्ड अनुगमन भ्रमण
प्रदेश तथा संघिय मन्त्रालय	पारदर्शिता र प्रभावकारिता अभिवृद्धि गर्न, कार्यक्रम संचालको प्रभावकारिता आवश्यकता औल्याउन	प्रदेश :- सामाजिक विकास, उद्योग पर्यटन वन वातावरण र र सम्बन्धित मन्त्रालय सघं :- वन तथा वातावरण र सम्बन्धित मन्त्रालय	वार्षिक	फिल्ड अनुगमन भ्रमण

कार्यक्रम संचालनको क्रममा कार्यक्रम गुणस्तरीय तथा उद्देश्य मुलक बनाउन सम्बन्धित लाभान्वित वर्ग तथा सम्बन्धित सरोकारवाला संस्थाहरुको सुभावालाई सम्बोधन गरिनेछ । साथै वडा, नगरपालिका तथा सम्बन्धित समूहले स्व अनुगमन मूल्याङ्कन गरिनुका साथै सहयोगी निकायहरुसंग संयुक्त रुपमा समेत कार्यक्रमको नियमित अनुगमन मूल्याङ्कन गरिनेछ । कार्यक्रम सम्पादन पश्चात सम्बन्धित क्रियाकलापको सार्वजनिक लेखा परीक्षण गरिने छ ।

परिच्छेद ७. अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनका कार्यहरूको तर्जुमा र कार्यान्वयन

अनुकूलन योजनाको तर्जुमा तथा कार्यान्वयनको नेतृत्व नगरपालिकाले गर्नेछ । नगरपालिकाले योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन बाहेक स्थानीय स्तरमा घरधुरी, स्थानीय समुदाय र परियोजनाहरूले स्थानीय अनुकूलन र विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्य, समुदायमा आधारित अनुकूलन कार्यक्रम, पारिस्थितिकीय प्रणाली, संरक्षण क्षेत्र व्यवस्थापन र विषयगत क्षेत्रसँग सम्बन्ध र समूहको योजनामा जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनका कार्यहरू समायोजन गर्नेछ । जोखिम तथा संकटासन्नता र यसका अन्तरनिहित कारणहरू व्यक्ति, घरधुरी र समुदाय स्तरमा फरक फरक भएका कारण स्थानीय योजना तर्जुमा प्रकृत्यामा जलवायु परिवर्तनबाट बढी प्रभावित महिला तथा संकटासन्न घरधुरीको विशिष्ट समस्यालाई समाधान गर्ने अनुकूलनका कार्यक्रमहरू समावेश गरिनेछ । अनुकूलन र जोखिम न्यूनीकरणका योजनाहरू घरधुरी, स्थानीय समुदाय, उपभोक्ता समूह, संघ-संस्था र परियोजना स्तरमा निर्माण र कार्यान्वयन गर्नलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । जलवायु परिवर्तन अनुकूलन र विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका कार्यहरू व्यक्ति, घरधुरी, स्थानीय समुदाय र उपभोक्ता समूहको जीविकोपार्जन तथा परिस्थितिकीय प्रणालीमा आधारित हुन सक्नेछ ।

यस योजनाको सफल तर्जुमा तथा कार्यान्वयन र समन्वयात्मक भूमिकाका लागि वडा समिति तथा कार्यपालिका समिति क्रियाशील रहनेछ । पालिकाले प्रदेश, संघिय सरकार, गै.स.स को सहयोग तथा समन्वयनमा क्रियाकलापहरूको कार्यान्वयन गर्ने छ । जलवायु वित्तका लागि पनि स्थानिय अनुकूलन कार्ययोजना महत्वपूर्ण दस्तावेज हुनेछ ।

अनुकूलन योजनामा उल्लेखित कार्यहरूलाई नगरपालिका, विषयगत शाखा, समुदायमा स्थापित भई क्रियाशील रहेका विद्यमान समूह, संस्था, क्लब तथा उपभोक्ता समितिहरू मार्फत कार्यान्वयन गरिनेछ । भौतिक पूर्वाधार सम्बन्धि कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा आवश्यकता अनुरूप प्राविधिक तथा उपलब्ध अन्य विज्ञहरूबाट विस्तृत लागत अनुमान (इष्टिमेट) गराउनुका साथै कार्यान्वयनमा समेत सहयोग लिईनेछ । अनुकूलन कार्ययोजना कार्यान्वयनको सहजिकरण विपद् व्यवस्थापन समिति र वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समितिले गर्ने छ । जलवायु परिवर्तन, विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धि कार्यक्रमहरूलाई थप प्रभावकारी बनाउने, स्थानिय अनुकूलन कार्ययोजना कार्यान्वयनलाई थप प्रभावकारि बनाउन आवश्यक पृष्ठपोषण गर्ने काम विपद् व्यवस्थापन समिति र विपद् व्यवस्थापन समिति मार्फत गरिने छ । वार्षिक बजेट तर्जुमा तथा जलवायु परिवर्तन, विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धि कार्यक्रमहरूलाई मुलप्रवाहिकरण गर्न आवश्यक सहजिकरण गर्ने तथा बजेट विनियोजनका लागि कार्यपालिकामा पैरवि समेत यस समिति मार्फत गरिने छ । यस समितिको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने आवश्यक क्रियाकलापहरू समेत समावेश गरिने छ ।

यस योजनामा अन्य सरोकारवाला निकायहरूको सहयोग पनि आवश्यक पर्ने हुनाले सो कार्यक्रमहरूका लागि सरोकारवाला निकायको वार्षिक योजनामा समावेश गर्नका लागि वडा एवं नगरपालिकाले पहल गर्नेछ । प्राथमिकतामा परेका हरेक क्रियाकलापहरूको विस्तृत कार्यान्वयन योजना र जिम्मेवारी तय गरी

सम्बन्धित व्यक्ति, संस्था निकायहरूसँगको समन्वय र सहकार्यमा स्रोत तथा सेवा जुटाई कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनेछ । योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि व्यक्तिगत बानी व्यवहार देखि नै परिवर्तनको खाँचो देखिएको छ । त्यसैगरी यस योजनाको कार्यान्वयनमा नीजि क्षेत्रको भूमिका अहम् हुन सक्छ । नीजि क्षेत्रको संभावित भूमिका यसै योजनामा उल्लेख गरिएको छ । यसका लागि वडा तथा नगरपालिकाले सम्बन्धित नीजि क्षेत्र, व्यवसायिक क्षेत्र एवं स्थानीय उद्योग बाणिज्य संघ मार्फत समेत पहल गर्नेछ ।

सन्दर्भ सामग्री

जलवायु तथा विपद् जोखिम पार्श्वचित्र, नारायण नगरपालिका, दैलेख, वि सं. २०७५

नारायण नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण, वि सं. २०७५

जलवायु परिवर्तन जोखिम मान चित्रावली, नारायण नगरपालिका, दैलेख, सन् २०२०

परीमार्जीत स्थानीय अनुकूलन योजनाको राष्ट्रिय संरचना, २०७६

Vulnerability and Risk Assessment and Identifying Adaptation Option, 2021

Karra, Kontgis, et al. "Global land use/land cover with Sentinel-2 and deep learning."

IGARSS 2021-2021 IEEE International Geoscience and Remote Sensing Symposium. IEEE, 2021.

अनुसुचिहरु

अनुसुची १: नारायण नगरपालीका मा स्थानीय अनुकुलन कार्ययोजना तयारी को क्रममा प्रथम चरणमा गरीएको सचेतनामुलक तथा संकटासन्नता विश्लेषण गोष्ठीमा सहभागीहरुको विवरण

क्र सं.	नाम	संस्था	पद	सम्पर्क नम्बर
1	रत्न बहादुर खड्का	नारायण नगरपालीका	नगर प्रमुख	9868037111
2	रेशम बहादुर बुढा	नारायण नगरपालीका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	9858051221
3	चन्द्र प्रसाद उपाध्याय	नारायण नगरपालीका वडा नं. ३	वडा अध्यक्ष	9848100143
4	टंक बहादुर बिष्ट	नारायण नगरपालीका वडा नं. ११	वडा अध्यक्ष	9858027211
5	कृष्ण के सी	नारायण नगरपालीका वडा नं. ६	वडा अध्यक्ष	9848062767
6	काले बहादुर रावत	नारायण नगरपालीका वडा नं. १०	वडा सदस्य	9819546564
7	सुनीता के सी	नारायण नगरपालीका वडा नं. १	ना.सु	9858050925
8	खगीसरा सुनार	नारायण नगरपालीका वडा नं. ४	वडा सदस्य	9804573899
9	पिरम बादी	नारायण नगरपालीका वडा नं. ८	कार्यपालीका सदस्य	9824587633
10	ललीता थापा	नारायण नगरपालीका	ना प्रा स	98612870082
11	लाल बहादुर खड्का	नारायण नगरपालीका	अधीकृत	9858050754
12	लक्ष्मण के सी	नारायण नगरपालीका	रोजगार संयोजक	9843149858
13	दीर्घ बहादुर थापा	नारायण नगरपालीका	खरीदार	9848062858
14	चीरञ्जीवी उपाध्यय	नारायण नगरपालीका	लेखा अधीकृत	9841039618
15	पार्वती कु. बोगटी	नारायण नगरपालीका	स म वि नि	9868932710
16	रनदीप खान	नारायण नगरपालीका	सब इञ्जिनियर	9868276862
17	हिक्मत रोक्याय	नारायण नगरपालीका	इञ्जिनियर	9841768550
18	खम बहादुर थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. १	सा.प्रमुख	9858051450
19	इन्द्र बहादुर थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. २	ना सु	9848063079
20	हिक्मत नेपाली	अन्नपूर्ण पोष्ट	पत्रकार	9868032333
21	तीर्थ नारायण श्रेष्ठ	नारायण नगरपालीका वडा नं. १	वडा अध्यक्ष	9848142333
22	नन्द बहादुर रावल	नारायण नगरपालीका वडा नं. ९	का.पा. अध्यक्ष	9844899347
23	अमर सुनार	उज्यालो	पत्रकार	9858050455
24	पुर्ण बहादुर थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. २	अधीकृत	9848064407
25	मनीसा थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. ४	कार्यपालीका	9816567007

क्र सं.	नाम	संस्था	पद	सम्पर्क नम्बर
			सदस्य	
26	यज्ञराज थापा	पत्रकार महासंघ, दैलेख	अध्यक्ष	9851013213
27	भक्त बहादुर शाही	पत्रकार महासंघ, दैलेख	सचीव	9851218309
28	दल बहादुर खत्री	नारायण नगरपालीका वडा नं. ८	वडा अध्यक्ष	9848043375
29	शंकर बयलकोटी	नारायण नगरपालीका वडा नं. १	का.पा. सदस्य	9844857636
30	जगत बहादुर साकी	नारायण नगरपालीका वडा नं. ६	का.पा सदस्य	9814537506
31	रनीकला बि क	नारायण नगरपालीका वडा नं. ५	का.बा अध्यक्ष	9812428121
32	सुर्य बहादुर बि.क	नारायण नगरपालीका वडा नं. १	अधिकृत छैटौ	9848552486
33	निरक बहादुर रावल	नारायण नगरपालीका	शा.अ	9748020840
34	खगेन्द्र बहादुर थापा	नारायण नगरपालीका	आ.ले.प अधीकृत	9848047158
35	मन कुमारी सुनार	नारायण नगरपालीका वडा नं. ११	का.पा.सदस्य	9848097327
36	गोमा के सी	नारायण नगरपालीका	स म वि नि	9848063072
37	गणेश बहादुर थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. २	वडा सदस्य	9848044762
38	दिपा जि सि	नारायण नगरपालीका	क.अ	9844857055
39	आशा कापले	नारायण नगरपालीका	खरीदार	9844899198
40	डिल्ली प्रसाद न्यौपाने	नारायण नगरपालीका	का.स	9866503788

अनुसुची २: स्थानीय अनुकुलन योजना तयारीका क्रममा वडामा गरीएको सचेतीकरण कार्यक्रम, संपटासन्नता विश्लेषण र कार्ययोजना तयारीका क्रममा सहभागीहरुको विवरण

क्र सं.	नाम	संस्था	पद	सम्पर्क नम्बर
वडा नं. १				
1	तीर्थ नारायण श्रेष्ठ	नारायण नगरपालीका वडा नं. १	वडा अध्यक्ष	9848142333
2	सुरेन्द्रराज खड्का	नारायण नगरपालीका वडा नं. १	शिक्षक	9848062961
3	शान्ताकुमारी रामजाली	नारायण नगरपालीका वडा नं. १	महिला सदस्य	9869654588
4	सुचना कुमारी श्रेष्ठ	नारायण नगरपालीका वडा नं. १	सा.प	9848182690
5	शिवराज पुलामी	नारायण नगरपालीका वडा नं. १		9846890220
6	भुपेन्द्र बहादुर खत्री	नारायण नगरपालीका वडा नं. १		9809896133
7	नीर्मला थापा जि सी	नारायण नगरपालीका वडा नं. १		9844895423
8	गोपाल कुमार श्रेष्ठ	नारायण नगरपालीका वडा नं. १	वडा सचीव	9848043024
9	चन्द्रा श्रेष्ठ	नारायण नगरपालीका वडा नं. १	स्वास्थ्य	9819504148

क्र सं.	नाम	संस्था	पद	सम्पर्क नम्बर
			स्वयंसेवीका	
10	शान्ती श्रेष्ठ	नारायण नगरपालीका वडा नं. १		9843630779
11	भवीसरा पुलामी	नारायण नगरपालीका वडा नं. १		9848168705
12	भागीरथी नेपाली	नारायण नगरपालीका वडा नं. १	स्वयंसेवक	9868035564
13	पदम बहादुर जी सी	नारायण नगरपालीका वडा नं. १		9844812899
14	डिल्ली कोइराला	नारायण नगरपालीका वडा नं. १		9803583017
15	कुमार थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. १		9819422343
16	सान्ती नेपाली	नारायण नगरपालीका वडा नं. १		9804589471
17	नरभुपाल बुढा	नारायण नगरपालीका वडा नं. १	सि अ हे व	9848061036
18	रमेश कुमार के सी	नारायण नगरपालीका वडा नं. १	वडा सदस्य	9858050870
19	हेमन्त कुमार के सी	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	जि. सम्पर्क ब्यक्ती	9841276666
20	चक्र बहादुर सारु	नारायण नगरपालीका वडा नं. १	सामुदायीक वन अध्यक्ष	9848093734
21	नर बहादुर श्रेष्ठ	नारायण नगरपालीका वडा नं. १		9866871804
22	शंकर बयलकोटी	नारायण नगरपालीका वडा नं. १	का.पा. सदस्य	9844857636
23	लिलाराम रम्तेल	नारायण नगरपालीका वडा नं. १		9848053077
24	बिशाल सुनार	नारायण नगरपालीका वडा नं. १	पत्रकार	9848063726
25	नवीना रेग्मी	नारायण नगरपालीका वडा नं. १	का.स	9804512366
26	लक्ष्मी थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. १	का.स	
27	सुनीता के सी	नारायण नगरपालीका	ना.सु	9858050925
28	ललीता थापा		ना.प्र.स	981287082
29	चेतना वि सी		खरीदार	9848196752
30	तीर्थ भण्डारी	पत्रकार महासंघ, दैलेख	कोषाध्यक्ष	9848100342
वडा नं. २				
31	गणेश बहादुर थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. २	का.ब अध्यक्ष	9848044762
32	रत्ना थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. २	कार्यपालीका सदस्य	9858021762
33	हिक्मत बहादुर थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. २		9741079203
34	पार्वती कुमारी पोखरेल	जनता मा वी	प्रधानाध्यापक	9848139081
35	इन्द्र बहादुर	नारायण नगरपालीका वडा नं. २	सि अ व	
36	रमा सुनार	नारायण नगरपालीका वडा नं. २	स द स	9814548470

क्र सं.	नाम	संस्था	पद	सम्पर्क नम्बर
37	जोया बहादुर थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. २		9848117058
38	रमेश कुमार थापा	विद्यालय	प्रधानाध्यापक	9848074105
39	सुरत बहादुर भण्डारी	नारायण नगरपालीका वडा नं. २		9748014675
40	दीपक शर्मा	नारायण नगरपालीका वडा नं. २		9844806820
41	भद्र बहादुर थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. २		9848116783
42	जगत बहादुर शाही	नारायण नगरपालीका वडा नं. २		9846830470
43	धर्मराज थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. २		9825567467
44	अरुण कुमार थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. २		9822577350
45	सुरेन्द्र जंग थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. २	वडा सचीव	9858023812
वडा नं. ३				
46	चन्द्र प्रसाद उपाध्याय	नारायण नगरपालीका वडा नं. ३	वडा अध्यक्ष	9848100143
47	विष्णु देवी पाण्डे	नारायण नगरपालीका वडा नं. ३	कार्यपालीका सदस्य	9844843717
48	छवीलाल थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. ३	सदस्य	9816597080
49	विष्णु प्रसाद उपाध्याय	नारायण नगरपालीका वडा नं. ३	सचीव	9869734740
50	हर्क नेपाली	नारायण नगरपालीका वडा नं. ३	सदस्य	9848008679
51	लक्ष्मी प्रसाद पाण्डे	नेकपा एमाले	उपाध्यक्ष	9812420466
52	ताराकेशर उपाध्याय	जनजागृती आ वि	शिक्षक	9848100118
53	लक्ष्मी प्रसाद कोइराला	जनजागृती आ वि	शिक्षक	9844862279
54	छवीलाल कटुवाल	मा बी कालीमाटी	शिक्षक	9848062545
55	लक्ष्मी प्रसाद न्यौपाने	उ.सु सा ब स	अध्यक्ष	9748020526
56	कलाबती रेग्मी	पीपलचौतारे आमा समुह	कोषाध्यक्ष	98694070046
57	गौरीकला कटुवाल	डुग्री आमा समुह	अध्यक्ष	9812486505
58	गोल्मा वि क	खुर्सानीबारी आमा समुह	अध्यक्ष	9866897067
59	भवानी प्रसाद शर्मा	तामाखानी सामुदायीक वन	का.स	
60	रत्न नारायण	तामाखानी सामुदायीक वन		9821597178
61	नवीन शर्मा	नारायण नगरपालीका वडा नं. ३	का.स	9848063006
62	कृष्णकुमारी शर्मा	पञ्चदेवल प्रा बी भुर्ती	शिक्षक	9868920901
63	रत्नकला सार्की	नारायण नगरपालीका वडा नं. ३	महिला सदस्य	9822577039
64	गगनसरा सुनार	नारायण नगरपालीका वडा नं. ३		
वडा नं. ४				

क्र सं.	नाम	संस्था	पद	सम्पर्क नम्बर
65	विरबहादुर कटुवाल	नारायण नगरपालीका वडा नं. ४	वडा अध्यक्ष	9858021204
66	तिर्थ बहादुर कठायत	नारायण नगरपालीका वडा नं. ४	वडा सदस्य	
67	मनीसरा थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. ४	कार्यपालीका सदस्य	9816567007
68	खगीसरा सुनार	नारायण नगरपालीका वडा नं. ४	महिला वडा सदस्य	9804583299
69	बल सिंह थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. ४	वडा सदस्य	9848107086
70	कर्ण बहादुर कठायत	नेकपा एमाले		
71	पदम बहादुर कठायत	सामुदायिक वन	अध्यक्ष	
72	भुवन सिंह कठायत	सामुदायिक वन		
73	नन्द बहादुर बोगटी	नेकपा एमाले	सदस्य	
74	रत्ने सुनार	नेकपा एमाले	सदस्य	
75	डिलसरा कटुवाल	आमा समुह	सदस्य	
76	शेरसिंह कटुवाल	नारायण नगरपालीका वडा नं. ४	अपाङ्ग	
77	टेक बहादुर राना			9814554391
78	राजकुमारी कटुवाल	नारायण नगरपालीका वडा नं. ४	स्वास्थ्य स्वयंसेवीका	9814528310
79	ओम प्रसाद रेग्मी	नारायण नगरपालीका वडा नं. ४		9818219045
80	भुवन सिंह कठायत	नारायण नगरपालीका वडा नं. ४		
81	सृजना कुमारी डाँगी	नारायण नगरपालीका वडा नं. ४	सा.प	9815541608
82	चनीसरा राना	लैटे सामुदायिक वन	सदस्य	
83	सरीता खत्री नेपाली	आमा समुह	सदस्य	
84	तेज बहादुर मल्ल	ताजा तरकारी कृषक समुह	सदस्य	9848074139
वडा नं. ५				
85	लाल बहादुर बस्नेत	नारायण नगरपालीका वडा नं. ५	वडा अध्यक्ष	9822508861
86	भोज कुमार कोइराला	नारायण नगरपालीका वडा नं. ५	महिला सदस्य	9822518468
87	रनीकला बि.क	नारायण नगरपालीका वडा नं. ५	दलित महिला सदस्य	9812428121
88	पूर्ण बहादुर सिंह	नारायण नगरपालीका वडा नं. ५	सदस्य	9816540530
89	चक्र बहादुर थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. ५	सदस्य	9812572568
90	दिप बहादुर बुढा	नारायण नगरपालीका वडा नं. ५	वडा सचीव	9815520036
91	कोपीला थापा	प्रहरी कार्यालय	अ स इ	9826565735

क्र सं.	नाम	संस्था	पद	सम्पर्क नम्बर
92	देउरुपा कुमारी गुरुड	नारायण नगरपालीका वडा नं. ५	सा.प	9825504575
93	टेक बहादुर खड्का	नारायण नगरपालीका वडा नं. ५	का.स	9815571802
94	हेमा अधीकारी	नारायण नगरपालीका वडा नं. ५	शिक्षक	9864369668
95	उदयराम शर्मा	नारायण नगरपालीका वडा नं. ५	शिक्षक	9848085945
96	डिल बहादुर सुनार	नारायण नगरपालीका वडा नं. ५		9814540311
97	आइतबिर सुनार	नारायण नगरपालीका वडा नं. ५		
98	नवीन कुमार राना	नारायण नगरपालीका वडा नं. ५		9819533466
99	गोपाल नेपाली	नवदुर्गा आ व	अध्यक्ष	9826566515
100	जित बहादुर नेपाली	नारायण नगरपालीका वडा नं. ५		9813092192
101	विजय बौरैल	नारायण नगरपालीका वडा नं. ५	शिक्षक	9822473196
102	पदमसिंह आले	नारायण नगरपालीका वडा नं. ५	शिक्षक	9818742363
103	ऐमान सिंह थापा	नेकपा एमाले नारायण नगरपालिका वडा नं. ५	अध्यक्ष	9814550719
104	पवित्रा सुनार	नारायण नगरपालीका वडा नं. ५		
105	पूर्णा थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. ५		9848399579
106	ललिता वि क	नारायण नगरपालीका वडा नं. ५		
107	म बहादुर बौरैल	नारायण नगरपालीका वडा नं. ५		9822443754
108	लाल बहादुर सिंह	नारायण नगरपालीका वडा नं. ५		
109	सेते जैसी	नारायण नगरपालीका वडा नं. ५		
110	पदमसिंह आले	नारायण नगरपालीका वडा नं. ५		9818782363
111	अशोक तिवारी	नारायण नगरपालीका वडा नं. ५		9814548463
वडा नं. ६				
112	प्रकाश न्यौपाने	नारायण नगरपालीका वडा नं. ६	वडा अध्यक्ष	9858051240
113	कृष्ण केसी	नारायण नगरपालीका वडा नं. ६	वडा सदस्य	9848062767
114	रविन्द्रराज गिरि	वि ना सा ब उ स	अध्यक्ष	9860952895
115	भवानी प्रसाद रेग्मी	वि ना सा ब उ स	उपाध्यक्ष	9812467482
116	गोविन्द राज रेग्मी	वि ना सा ब उ स	सदस्य	9840225907
117	टेकराज केसी	वि ना सा ब उ स	सदस्य	9813625833
118	पार्वती महतारा	नारायण नगरपालीका वडा नं. ६	स्वयंसेवीका	986868990
119	पदम कुमारी बुढा	आधारभूत स्वास्थ्य चौकी	सि अ हे ब	9848121807
120	धन कुमारी आचार्य	आधारभूत स्वास्थ्य चौकी	स्वयंसेवीका	9848001925

क्र सं.	नाम	संस्था	पद	सम्पर्क नम्बर
121	देव कुमारी न्यौपाने	नारायण नगरपालीका वडा नं. ६	आमा समुह अध्यक्ष	9848054435
122	लक्ष्मी कुमारी रेग्मी न्यौपाने	नारायण नगरपालीका वडा नं. ६	आमा समुह अध्यक्ष	9868011700
123	विष्णु प्याकुरेल	आधारभूत स्वास्थ्य चौकी	स्वयंसेवीका	9848001925
124	दुर्गा जैसी रेग्मी	आधारभूत स्वास्थ्य चौकी	स्वयंसेवीका	9844818969
125	भगवती के सी	नारायण नगरपालीका वडा नं. ६	आमा समुह अध्यक्ष	9815592390
126	प्रेम कुमार उपाध्याय	नारायण नगरपालीका वडा नं. ६	वडा सचीव	9848211900
127	हिरामणी न्यौपाने	डकस मा वि	प्रधानाध्यापक	9848051698
128	ज्ञानु दमाइ	नारायण नगरपालीका वडा नं. ६	वडा सदस्य	9824522410
129	भगवती खड्का	शहरी स्वास्थ्य	हे अ	9841077205
130	कृष्णा रेग्मी	आधारभूत स्वास्थ्य चौकी	स्वयंसेवीका	9868912190
131	जगत बहादुर सार्की	नारायण नगरपालीका वडा नं. ६	कार्यपालीका सदस्य	9814537506
132	युराज न्यौपाने	नारायण नगरपालीका वडा नं. ६	कृषक	9849767211
133	प्रजापती न्यौपाने	नारायण नगरपालीका वडा नं. ६	का स	9819291494
134	जनक थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. ६		
135	धनन्जय न्यौपाने	नारायण नगरपालीका वडा नं. ६		
136	गोपाल न्यौपाने	नारायण नगरपालीका वडा नं. ६		
वडा नं. ७				
137	पूर्ण बहादुर मल्ल	नारायण नगरपालीका वडा नं. ७	वडा अध्यक्ष	9844807528
138	निर्मला खड्का	नारायण नगरपालीका वडा नं. ७	वडा सदस्य	9858050551
139	क्यामलाल खरेल	नारायण नगरपालीका वडा नं. ७	वडा सदस्य	9848037711
140	सुर्य बहादुर खड्का	नारायण नगरपालीका वडा नं. ७		
141	सुरत बहादुर रावत	नारायण नगरपालीका वडा नं. ७		9826552823
142	भरत कुमार चन्द	नारायण नगरपालीका वडा नं. ७		
143	डम्बर बस्नेत	जनसहयोग प्रा बी	प्रधानाध्यापक	9848074023
144	डम्बर बहादुर शाही	नारायण नगरपालीका वडा नं. ७	सदस्य	9848103174
145	दुर्गा गुरुड	नारायण नगरपालीका वडा नं. ७		
146	सीता कुमारी खड्का	नारायण नगरपालीका वडा नं. ७		9812494466
147	जागृती सिंह	नारायण नगरपालीका वडा नं. ७		9848140777
148	दिपा कोइराला	नारायण नगरपालीका वडा नं. ७		9848004930

क्र सं.	नाम	संस्था	पद	सम्पर्क नम्बर
149	सुर्य बहादुर खड्का	नारायण नगरपालीका वडा नं. ७		9848196428
150	पदम बहादुर वि सी	नारायण नगरपालीका वडा नं. ७		9848100382
151	ज्ञानु शर्मा	नारायण नगरपालीका वडा नं. ७		9848117282
152	गंगा बुढा खड्का	नारायण नगरपालीका वडा नं. ७		9868091593
153	धर्मराज खड्का	बसन्त मा वि	प्रधानाध्यापक	9858069327
154	टिका खत्री	विद्यालय	प्रधानाध्यापक	9848141248
155	प्रेम विजुक्छे	बसन्तमाला स्वास्थ्य चौकी	प्रमुख	9844831759
वडा नं. ८				
156	दल बहादुर खत्री	नारायण नगरपालीका वडा नं. ८	वडा अध्यक्ष	9848043375
157	खड्क बहादुर रावल	नारायण नगरपालीका वडा नं. ८	वडा सदस्य	9868091290
158	दिल कुमारी शाही	नारायण नगरपालीका वडा नं. ८	महिला वडा सदस्य	9868264571
159	गंगा दमाइ	नारायण नगरपालीका वडा नं. ८	दलीत महिला वडा सदस्य	9868264539
160	दिर्घ बहादुर खत्री	नारायण नगरपालीका वडा नं. ८		9816534970
161	प्रेम बादी	नारायण नगरपालीका वडा नं. ८	कार्यपालीका सदस्य	9824587633
162	याम बहादुर रावल	सिम्माडीकोट सा व उ स	अध्यक्ष	9868152810
163	शम्शेर बहादुर वि क	नारायण नगरपालीका वडा नं. ८		9825529628
164	भीम बहादुर खड्का	सरस्वती युवा सा व उ स		9848206137
165	कल्पना सुनार	नारायण नगरपालीका वडा नं. ८		9848110048
166	पूर्ण बहादुर खड्का	नारायण नगरपालीका वडा नं. ८		9869517653
167	नीता कुमारी रावल	नारायण नगरपालीका वडा नं. ८	सा प	9868264412
168	यज्ञ खड्का	नारायण नगरपालीका वडा नं. ८	का स	9848284712
169	बखत बहादुर थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. ८	वडा सचीव	9848354612
वडा नं. ९				
170	नन्द बहादुर रावल	नारायण नगरपालीका वडा नं. ९	का ब अध्यक्ष	9844889347
171	तारा सोनी	नारायण नगरपालीका वडा नं. ९	महिला वडा सदस्य	9848112384
172	जगत बहादुर रावल	छहरे जामुने सा व उ स	अध्यक्ष	9848116518
173	नगेन्द्र बहादुर गौतम	ज्यामुने भटेरी सा व उ स	अध्यक्ष	9812495552
174	भक्त बहादुर थापा	कुन्टा खोला सा व उ स	अध्यक्ष	9848142017

क्र सं.	नाम	संस्था	पद	सम्पर्क नम्बर
175	मन बहादुर थापा	नारायण कबुलीयती बन	अध्यक्ष	9848196967
176	आशा कुमारी थापा	बिसाउने सा व उ स	अध्यक्ष	986864400
177	अनिल थापा	कुन्टा खोला सा व उ स	सदस्य	9848160770
178	विपना थापा	बिसाउने सा व उ स	सदस्य	9816589633
179	कमला सोती	छहरे जामुने सा व उ स	सदस्य	
180	मदन बहादुर खड्का	भासेडाडा सा व उ स	अध्यक्ष	9848078544
181	पदम कुमारी थापा	सालखर सा व उ स	सदस्य	
182	चन्द्र बहादुर सुनार	सालखर सा व उ स	सदस्य	
183	हरि बहादुर आले	नारायण नगरपालीका वडा नं. ९	का स	9844862447
184	बखत बहादुर रावल	नारायण नगरपालीका वडा नं. ९	खरीदार	9848100050
185	मदन बहादुर थापा	सालखर सा व उ स	कोषाध्यक्ष	9848057570
वडा नं. १०				
186	लोक बहादुर थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. १०	वडा अध्यक्ष	9816527936
187	कलि बहादुर रावत	नारायण नगरपालीका वडा नं. १०	वडा सदस्य	9819546564
188	पदम बहादुर बस्नेत	नारायण नगरपालीका वडा नं. १०	कि प्रा स	9800518513
189	टेक बहादुर बोगटी	नारायण नगरपालीका वडा नं. १०		9826509969
190	पदम बहादुर रावत	नारायण नगरपालीका वडा नं. १०		9804510584
191	प्रकाश बोगटी	नारायण नगरपालीका वडा नं. १०		9826523936
192	शेर बहादुर राना	डाडागाउ प्रा बी	प्रधानाध्यापक	9812439206
193	टेक बहादुर थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. १०		
194	विर बहादुर बि क	नारायण नगरपालीका वडा नं. १०		
195	विष्णु बहादुर थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. १०		9816551490
196	नर बहादुर राना	पधेरीखोला सा व उ स	अध्यक्ष	9812530547
197	युवक हमाल	नारायण नगरपालीका वडा नं. १०	वडा सचिव	9824525500
198	जगत सुवेदी	नारायण नगरपालीका वडा नं. १०	पशु सेवा प्रावीधीक	9819520950
199	कमल बहादुर बोगटी	नारायण नगरपालीका वडा नं. १०		9824519612
200	नन्दा बि क	नारायण नगरपालीका वडा नं. १०	वडा सदस्य	9815524475
201	सावित्रा तिवारी	नारायण नगरपालीका वडा नं. १०		9812424519
202	भुवन बि क	नारायण नगरपालीका वडा नं. १०		9812521764
203	पदमा बस्नेत	नारायण नगरपालीका वडा नं. १०	महिला वडा सदस्य	9814534252

क्र सं.	नाम	संस्था	पद	सम्पर्क नम्बर
204	नर बहादुर कठायत	नौमुले घुमाउने सा व उ स	अध्यक्ष	9822471580
205	कमल बहादुर बोगटी	नारायण नगरपालीका वडा नं. १०		9822485606
206	भक्त बहादुर थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. १०		9816545532
207	गंगा बहादुर बोगटी	जौबारी पाटेचौर सा व उ स	अध्यक्ष	9815526966
208	बखत बहादुर बोगटी	जनता प्रा वी	अध्यक्ष	9815569908
209	विष्णु सुनार	नारायण नगरपालीका वडा नं. १०		
210	नवराज नेपाली	जनता प्रा वी	प्रधानाध्यापक	9848004002
211	निर्मला सुनार	नारायण नगरपालीका वडा नं. १०		9825565590
212	मनशोभा थापा	भवानी स्वास्थ्य चौकी	का स	9813071884
213	लोकेन्द्र बहादुर बोगटी	नारायण नगरपालीका वडा नं. १०		9814570194
214	गगन बहादुर बस्नेत	नारायण नगरपालीका वडा नं. १०		9804510381
215	दोरसी थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. १०		9847856334
वडा नं. ११				
216	टंक बहादुर विष्ट	नारायण नगरपालीका वडा नं. ११	वडा अध्यक्ष	9858027211
217	मन कुमारी सुनार	नारायण नगरपालीका वडा नं. ११	न का स	9848097327
218	मन्धरी मल्ल	नारायण नगरपालीका वडा नं. ११	वडा सदस्य	9866700984
219	चन्द्र बहादुर वि क	नारायण नगरपालीका वडा नं. ११	सि अ हे व	9848068947
220	प्रेमराज खत्री	नारायण नगरपालीका वडा नं. ११		9815553707
221	दिपा मल्ल	नारायण नगरपालीका वडा नं. ११		
222	गंगा वि क	विक्रमचौर सामुदायिक वन		
223	विक्रम विष्ट	नारायण नगरपालीका वडा नं. ११		
224	हरीबहादुर विष्ट	नारायण नगरपालीका वडा नं. ११		
225	इन्द्रा शाही	नारायण नगरपालीका वडा नं. ११		
226	गगन थापा मगर	नारायण नगरपालीका वडा नं. ११	खौले टोल संयोजक	9866974013
227	दिनेश रम्तेल	नारायण नगरपालीका वडा नं. ११		9823549735
228	धनीराम अधीकारी	नारायण नगरपालीका वडा नं. ११		
229	लाल बहादुर थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. ११	वडा सचीव	9844729645
230	खगेन्द्र बहादुर विष्ट	नारायण नगरपालीका वडा नं. ११	सा प	9848093853
231	राम प्रसाद अधिकारी	नारायण नगरपालीका वडा नं. ११	का स	9815558808
232	चन्द्रलाल अधिकारी	सहकारी		9848076426

क्र सं.	नाम	संस्था	पद	सम्पर्क नम्बर
233	गणेश बहादुर विष्ट	नारायण नगरपालीका वडा नं. ११		9822507019
234	मिना मल्ल शाही	नारायण नगरपालीका वडा नं. ११		9848025547
235	सेतु सुनार	नारायण नगरपालीका वडा नं. ११		
236	पदम बहादुर शाही	नारायण नगरपालीका वडा नं. ११		
237	दल बहादुर विष्ट	नारायण नगरपालीका वडा नं. ११		

अनुसुची ३: नारायण नगरपालीकाको स्थानीय अनुकुलन कार्ययोजनामा वडामा आएका संकटासन्नता, कार्ययोजनाहरु सम्बन्धि नगरपालिकामा छलफल एवं पृष्ठपोषण (Exit level workshop)

क्र सं.	नाम	संस्था	पद	सम्पर्क नम्बर
1	रत्न बहादुर खड्का	नारायण नगरपालीका	नगर प्रमुख	9868027111
2	सावित्री मल्ल	नारायण नगरपालीका	उप प्रमुख	9848064134
3	हर्क बहादुर नेपाली	नारायण नगरपालीका वडा नं. ३	का व वडा अध्यक्ष	9848008679
4	टंक बहादुर विष्ट	नारायण नगरपालीका वडा नं. ११	वडा अध्यक्ष	9858027211
5	रमेश कुमार के सी	नारायण नगरपालीका वडा नं. १	का व वडा अध्यक्ष	9858050870
6	बीर बहादुर कटुवाल	नारायण नगरपालीका वडा नं. ४	वडा अध्यक्ष	9804586526
7	प्रकाश न्यौपाने	नारायण नगरपालीका वडा नं. ६	वडा अध्यक्ष	9858051240
8	निर्मला कुमारी खड्का थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. ७	का व वडा अध्यक्ष	9858050551
9	दल बहादुर थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. ९	वडा अध्यक्ष	9848141902
10	लोक बहादुर थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. १०	वडा अध्यक्ष	9816527936
11	खेमराज शर्मा	नारायण नगरपालीका, कृषी विकास शाखा	अधिकृत	
12	सुनीता के सी	नारायण नगरपालीका	वातावरण शाखा	
13	दीर्घ बहादुर थापा	नारायण नगरपालीका	खरीदार	9848062858
14	धर्मराज अधिकारी	नारायण नगरपालीका	का स	
15	रत्नाकुमारी थापा	नारायण नगरपालीका	का पा सदस्य	9848116793
16	खम बहादुर थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. १	सा.प्रमुख	9858051450
17	दल बहादुर खत्री	नारायण नगरपालीका वडा नं. ८	वडा अध्यक्ष	9848043375

क्र सं.	नाम	संस्था	पद	सम्पर्क नम्बर
18	सुर्य बहादुर वि.क	नारायण नगरपालीका, पशुपंक्षी विकास शाखा	अधिकृत छैटौ	9848552486
19	निरक बहादुर रावल	नारायण नगरपालीका	शा.अ	9748020840
20	गणेश बहादुर थापा	नारायण नगरपालीका वडा नं. २	वडा सदस्य	9848044762
21	डिल्ली प्रसाद न्यौपाने	नारायण नगरपालीका	का.स	9866503788

अनुसुची ४: तस्बीरहरु

वडा नं. १ को जोखिमयुक्त बस्ती, नमुना बस्ती (यो बस्तीमा बादी समुदायको बस्ती रहेको छ । भिरालो क्षेत्रमा रहेकाले पहिरोको अत्यन्तै जोखिम रहेको छ भने दैलेख बजारको ढल यही बस्तीको माथील्लो भागबाट लगिएकाले वर्षा याममा घरहरुमा भल पस्ने समस्या रहेको छ ।)